ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXI науково-практичної
студентської конференції ЗІЕІТ

2019 рік

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXI науково-практичної студентської конференції

ЗАПОРІЗЬКОГО ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Засновник:
Приватне акціонерне товариство «Приватний вищий навчальний заклад «Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій» (ЗІЕІТ)

Головний редактор:
Туровцев Г.В., д.ф.-м.н., професор, ректор ЗІЕІТ
Заступник головного редактора:
Переверзєв А.В., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ЗІЕІТ

Редакційна колегія:
Швець Д.Є., д.с.н., професор, проректор з навчальної роботи ЗІЕІТ
Магар Н.Г., директор ВП ЗІЕІТ у місті Кривий Ріг
Левицький С.І., д.е.н., професор
Михайлик Д.П., к.е.н., доцент
Оглобліна В.О., к.е.н., професор
Панкова М.О., к.е.н., доцент
Швець Л.М., к.с.н., доцент
Чуча П.О., к.філ.н., доцент

Важливо: Редакційна колегія не здійснює корекцію поданого автором матеріалу для публікації у збірнику (не виправляє граматичні та пунктуаційні помилки), редагуванню може підлягати лише форма матеріалу (відповідність розмірів тексту)

Поштова адреса: 69041, м.Запоріжжя, вул.Кияшка, 16-б
Тел.: (061) 239-90-01
Факс: (061) 239-10-40
E-mail: trudy@econom.zp.ua
Сайт: http://zieit.edu.ua

PROCEEDINGS

of

ZAPORIZHIA INSTITUTE OF ECONOMICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES

Founder:
Zaporizhia Institute of Economics and Information Technologies (ZIEIT)

Editor-in-chief:
Turovtsev G.V., Dr.Sc., Professor, Rector ZIEIT

Deputy editor:
Pereverzev A.V., Dr.Sc., Professor, Prorector for scientific work ZIEIT

Editorial Board:
Shvets D.E., Dr.Sc., Professor, Prorector for educational work ZIEIT
Magar N.G., Director of the Separate Subdivision of ZIEIT in the city of Kryvyi Rih
Levitsky S.I., Dr.Sc., Professor
Mikhaylik D.P., Dr.Sc., ass. Professor
Ogloblina V.O., PhDr., Professor
Pankova M.O., Dr.Sc., ass. Professor
Shvets L.M., Dr.Sc., ass. Professor
Chucha P.O., Dr.Sc., ass. Professor

Importantly: The editorial board does not make corrections of the material submitted by the author for publication in the collection (does not correct grammatical and punctuation errors), only material form (text size matching) can be edited

Address: 69041, Zaporizhia, Kiyashko str. 16-b
Tel.: (061) 239-90-01
Fax: (061) 239-10-40
E-mail: trudy@econom.zp.ua
Website: http://zieit.edu.ua

ЗМІСТ

ФІЛОЛОГІЯ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ЕМОЦІЙ ПРИ ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЗА ТВОРАМИ ДЖ. К. РОУЛІНГ 13
Баранник О.В., Кондратьєва Г.М.

МОДАЛЬНІСТЬ РОЗМОВНОГО МОВЛЕННЯ У РОМАНІ Г.БЬОЛЛЯ « ОЧИМА КЛОУНА» 14
Винокурова О.В., Аполонова Л.А.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ЗАСОБІВ У КІНОТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «ШЕРЛОК») 15
Власенко Л.В., Аполонова Л.А.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ТЕКСТАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ) 16
Ізмайлов Я.О., Бережна М.В.

ФІНАНСОВІ ТЕРМІНИ ТА СКЛАДНІ СИНТАКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ 17
Жерліцин Д.М., Аполонова Л.А.

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ ПАСИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ.Р.Р. МАРТІНА A GAME OF THRONES) 18
Короленко О.Б., Давиденко Н.І.

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМІЧНОГО В МОВЛЕННІ ПЕРСОНАЖІВ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІЇ «ПІРАТИ КАРИБСЬКОГО МОРЯ» ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДІВ) 19
Костіна Л.Г., Бережна М.В.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕДАЧІ НАУКОВИХ МЕТАФОР У МОНОГРАФІЯХ (НА МАТЕРІАЛІ ПРАЦЬ С. БІРА) 20
Левицький С.І., Чуча П.О.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТАБУЙОВАНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ. МАРТІНА «ГРА ПРЕСТОЛІВ» ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ) 21
Лозовська К.О.,Бережна М.В.

ОКАЗІОНАЛІЗМИ ТА ОНІМИ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІЇ «ГАРРІ ПОТТЕР») 22
Ляшенко О.Є., Бережна М.В.

ЛОКАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ВІДТВОРЕННІ РЕКЛАМНИХ СЛОГАНІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ 23
Макаренко В.М., Бережна М.В.

ВІДТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛОРИТУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК НА АНГЛІЙСЬКУ МОВУ 24
Мірошниченко А.О., Давиденко Н.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТОПОНІМІВ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ.Р.Р. ТОЛКІНА THE LORD OF THE RINGS)....25
Пасічник Н.В.,Давиденко Н.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТУ ХУДОЖНЬОГО ФІЛЬМУ «TWILIGHT(СУТІНКИ)»....26
Оглобліна В.О., Чуча П.О.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ОДИНИЦЬ, ПЕРЕКЛАД ЯКИХ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД КОМУНІКАТИВНИХ КООРДИНАТ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Х.ФІЛДІНГ BRIDGET JONES)....27
Росіна В.В., Давиденко Н.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ МИТНОЇ ТЕМАТИКИ ДЛЯ ПАРИ МОВ «АНГЛІЙСЬКА - УКРАЇНСЬКА» 28
Скляр Н.М., Давиденко Н.І.

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ К. С. РОБІНСОНА NEW YORK 2140) 29
Тиришкіна С.М.,Бережна М.В.

ОДИНИЦІ ПЕРЕКЛАДУ ТА ЇХ ПЕРЕДАЧА НА УКРАЇНСЬКУ ТА РОСІЙСЬКУ МОВУ (НА МАТЕРІАЛІ Т. БЕРТОНА «ТРУП НАРЕЧЕНОЇ») 30
Чеченєва І. С., Кондратьєва Г. М.

ОДИНИЦІ ПЕРЕКЛАДУ МАРКЕТИНГОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇХ ПЕРЕДАЧА УКРАЇНСЬКОЮ І РОСІЙСЬКОЮ МОВАМИ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕРМІНОЛОГІЇ СФЕРИ SMM)....31
Шляга О.В.,Чуча П.О.

МОВЛЕННЄВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРСОНАЖІВ ТА СПОСОБИ ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ)....32
Шокотько Т.В., Бережна М.В.

СПОНУКАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ. К. РОЛІНҐ HARRY POTTER AND THE ORDER OF THE PHOENIX)....33
Ялова А.М.,Давиденко Н.І.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

«БАМБУКОВА МЕРЕЖА»: РОЛЬ ТА МІСЦЕ КИТАЙСЬКОЇ ДІАСПОРИ, МОВИ ТА КУЛЬТУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТА ПРОСУВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ КНР 35
Кравець К.О., Власенко Л.В.

ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ....36
Андреяхіна І.В.,Адаменко М.В.

УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА 37
Будівська А.О., Бублей Г.А.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА....38
Галка В.Є., Адаменко М.В.

СПЕЦИФІЧНІ РИСИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ 39
Ісаєв А.В., АдаменкоМ.В.

УПРАВЛІННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ....40
Маслюк Г.Ю., Панкова М.О.

ВІДМІННІ РИСИ ТА ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ РИЗИКІВ ІТ- ПРОЕКТІВ, ЯК ОБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ 41
Музичка А.С., Адаменко М.В.

ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА..42
Нікітюк І.М., Адаменко М.В.

МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ІЗ ЗНИЖЕННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА....43
Самохвалова О.С., Адаменко М.В.

РИЗИКИ В БІЗНЕС-ПЛАНУВАННІ ТА СПОСОБИ ЗМЕНШЕННЯЇХ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ 44
Сорокіна В. В., Михайлик Д.П.

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ ТА МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ....45
Роздобудько В.В., ПавленкоІ.І.

УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА....46
Тімонова А.Ю., Панкова М.О.

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА....47
Шевченко Ю.І., Панкова М.О.

УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ: РЕЗУЛЬТАТИ ТЕОРЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 48
Шостак І.І., Гузенко О.П.

УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ....49
Якимчук А.Ю., Бублей Г.А.

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 51
Бобрецька Т.М.,Абубекерова А.З.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА....52
Богданова С.І., Жерліцин Д.М.

ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ НА ЗАСАДАХ КОНТРОЛІНГУ 53
Болдирева Д.О., Кузнецов О.О.

ПРОБЛЕМАТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 54
Буланда Ю.О., Абубекерова А. З.

ПРОГНОЗУВАННЯ ОЗНАК БАНКРУТСТВА НА ОСНОВІ ТРЕНДОВОГО АНАЛІЗУ 55
Воронець Л.І., Оглобліна В.О.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ 56
Гашков Р.О., Абубекерова А.З.

УПРАВЛІННЯ ОБРОТНИМИ АКТИВАМИ В ПРАКТИЦІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....57
Гімішлі П.В., Оглобліна В.О.

ПРОБЛЕМАТИКА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УКРАЇНІ...58
Гулієв Е.Ф., Оглобліна В.О.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАСНОВОЮ СТІКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....59
Єремка Б.В., Гнєушева В.О.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 60
Єршова Ю.С., Кузнецов О.О.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....61
Істоміна Ю.В., Гнєушева В.О.

ПРОБЛЕМАТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯ КРИЗОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 62
Лисенко А.П., Оглобліна В.О.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....63
Максимцова Л.В., Жерліцин Д.М.

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....64
Масліхова О.О., Гнєушева В.О.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЇЇ ЗАВДАННЯ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ 65
Мухо А.О., Гнєушева В.О.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКУ В УКРАЇНІ 66
Оглобліна В.О., Жерліцин Д.М.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА 67
Пакуло В.С., Абубекерова А.З.

ЗАКОНОДАВЧЄ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУР ЛІКВІДАЦІЇ ТА БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ.....68
Подколзін Д.О., Жерліцин Д.М.

ПРОБЛЕМАТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....69
Тихенька В.В., Оглобліна В.О.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....70
Тіщенко І.В., Жерліцин Д.М.

ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ, ЯК МЕТОД УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....71
Туніков С.А., Гнєушева В.О.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 72
Черненко І.О., Абубекерова А. З.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ 73
Чумаченко В.В., Абубекерова А. З.

КОНЦЕПЦІЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ КРИЗ НА ПІДПРИЄМСТВІ 74
Шарапов В.С., Жерліцин Д.М.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА 75
Шевчук В. А., Абубекерова А. З.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....76
Щербаков М.С., Гнєушева В.О.

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ В УКРАЇНІ 78
Висич О.Г., Шляга О.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ 79
Красюк Д. В., Гудима О.В.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 80
Лойченко С.В., Гудима О.В.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ.....81
Мещерякова А.О., Гудима О.В.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ 82
Сосницька Є.В., Гудима О.В.

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ 83
Шестакова Є.В., Попова А.О.

ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ 84
Щербіна Р.О., Ізмайлов Я.О.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИТРАТ НА ІННОВАЦІЇ ЯК ОБ`ЄКТА ОБЛІКУ 85
Юрченко С.Л., Шляга О.В.

МАРКЕТИНГ, МЕНЕДЖМЕНТ, ТУРИЗМ

ВДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ КОМУНІКАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ.....87
Абрасимова О.П., Швець Д.Є.

АВТОМАТИЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ ТОВАРОРУХУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ 88
Богма В.О., Швець Д.Є.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ 89
Богомазюк С.І., Швець Л.М.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ У ГОТЕЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ 90
Виховська Н.С., Швець Л.М.

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА 91
Голубєва В. С., Михайлик Д.П.

РОЗРОБКА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ФІРМИ 92
Гуменна А.М., Швець Л.М.

РОЗРОБКА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА 93
Дідушенко Б.В., Швець Л.М.

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ВІТЧИЗНЯНОЇ КОНДИТЕРСЬКОЇ ФАБРИКИ.....94
Івлєва М.О., Венгерова О.В.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВИДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА 95
Кременєв Д.С., Швець Л.М.

УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....96
Козюк О.О., Швець Л.М.

АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГУНА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....97
Костиря В.С., Венгерова О.В.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ РОЗПОДІЛУТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА 98
Лук'яненко Б.Д., Венгерова О.В.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕКЛАМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ГОТЕЛЮ.....99
Марків О.М., Венгерова О.В.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....100
Сухініна Є. О., Швець Л.М.

УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАТИВНОЮ ПОЛІТИКОЮ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ PR-КАМПАНІЇ 101
Никоненко Е.Г., Венгерова О.В.

РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ НА ПРОВЕДЕННЯ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....102
Устюжаніна А.В., Венгерова О.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....103
Федець Ю.Є., Швець Л. М.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ЗМІНАМИ 104
Шевяков Б.О., Волошина К.А.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРОЦЕСУ РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ..106
Атаманчук Б.С., Волошина К.А.

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД 107
Дишко І.А., Волошина К.А.

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА В АДМІНІСТРУВАННІ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ 108
Дьяченко О.М., Венгерова О.В.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....109
Іоненко Г.В., Скляр Н.М.

ПРИНЦИПИ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО НОРМ ЄС.....110
Каптур І.В., Магар Н.Г.

ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЗАСАД ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....111
Коржакова А.А., Магар Н.Г.

ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ.....112
Косяк О.В., Скляр Н.М.

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ 113
Пісьменна Є. М., Волошина К.А.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ 114
Росіна Г.В., Волошина К.А.

КРИТЕРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ 115
Халін Д.О., Скляр Н.М.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....116
Шайтура Л.М., Скляр Н.М.

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ УСТАНОВОЮ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ 117
Шкабарня І.В., Венгерова О.В.

ІНЖЕНЕРІЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ З ФІНАНСОВИМИ КОНТРАГЕНТАМИ ПІДПРИЄМСТВА 119
Бачурін І.В., Левицький С.І.

ЗАСОБИ 3D-ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....120
Бібарсов Р.Р., Левицький С. І.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОЕКТІВ 121
Боренко А.О., Борю С.Ю.

МЕТОДОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ПОШУКУ МЕДІА-ФАЙЛІВ В КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖАХ 122
Великодний О.О., Жданова В.В.

ПІДХІД ДО АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОХОДЖЕННЯ ЗАМОВЛЕНЬ В МЕРЕЖІ ТИПОГРАФІЙ....123
Горбатенко А.Р., Жданова В.В.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ 124
Грінченко В.А., Жданова В.В.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ СФЕРИ АВТОПОСЛУГ 125
Гунько Е.Є., Шляга О.В.

ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ МІКРОКОНТРОЛЛЕРІВ....126
Закревський І.І., Хараджян О.А.

МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ З КЛІЄНТАМИ ДЛЯ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ 127
Заставський О.С., Жданова В.В.

СПЕЦИФІКА СТВОРЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ....128
Капінус Р.С., Борю С. Ю.

АНАЛІЗ ПЛАТФОРМ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ З МОЖЛИВОСТЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ WEBSOCKET-СИСТЕМ 129
Кістень Д.Л., Левицький С. І.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В РОЗРОБЦІ ІГРОВИХ ДОДАТКІВ 130
Крюков В.А., Левицький С. І.

СИСТЕМИ BIGDATAMINING В УПРАВЛІННІ КІБЕСПОРТИВНИМИ ЗМАГАННЯМИ 131
Литвинов В.О., Борю С. Ю.

РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО КОМПЛЕКСУ НА МІКРОСЕРВІСНІЙ АРХІТЕКТУРІ....132
Нестеренко К.В.., Борю С.Ю.

РОЗРОБКА НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ ДЛЯ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ....133
Решетников І.О. Борю С.Ю.

ЗАСОБИ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ ДЛЯ ДІТЕЙ-ШКОЛЯРІВ «ІГРОВІ ЗАГАДКИ»....134
Сафонов Д.С., Жданова В.В.

КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

СУЧАСНІ МЕТОДИ ПАРСИНГУ ФАЙЛІВ ЕЛЕКТРОННИХ ТАБЛИЦЬ 136
Богатирьов В.Р., Сабанов С.О.

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ СУММІСНОСТІ ВЕРСІЙ ДЛЯ СУЧАСНИХ ПЛАТФОРМ ВЕБ-КОМЕРЦІЇ 137
Бровкова В.О., Сабанов С.О.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДОДАТКІВ ДЛЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ IOS ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 138

Горбенко М.Ю., Сабанов С.О.

МЕТОДИ ТА АЛГОРИТМИ КЕРУВАННЯ ВІДДАЛЕНИМ СЕРВЕРОМ 139
Горковенко І.С., Хараджян О.А.

РОЗРОБКА СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ОТОЧУЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПЛАТФОРМІ ARDUINO 140
Дереза В.Є., Жеребцов О.А.

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМ ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗАМ В МЕРЕЖАХ З ТЕХНОЛОГІЄЮ VOIP 141
Добруцький Б.В., Переверзєв А.В.

МОНІТОРИНГ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗПОДІЛЕНИХ МЕРЕЖ 142
Захарчук І.А., Хараджян О.А.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ VPN В СУЧАСНИХ КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖАХ 143
Зиненко Є.О., Сабанов С.О.

РОЗРОБКА БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ ГОДИНИКІВ НА ПЛАТФОРМІ ARDUINO 144
Зінчук Р.А., Жеребцов О.А.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІДДАЛЕНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖ 145
Карпенко В.А., Переверзєв А.В.

РОЗРОБКА І РЕАЛІЗАЦІЯ АЛГОРИТМІВ ВЕКТОРИЗАЦІЇ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В СФЕРІ ДИЗАЙНУ ТА ПОЛІГРАФІЇ 146
Ластовецький Д.О., Переверзєв А.В.

ДОСЛІДЖЕННЯ АЛГОРИТМІВ РОСПОДІЛЕННЯ РЕСУРСІВ ПРИ ПЛАНУВАННІ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ 147
Макаренко Є.О., Жеребцов О.А.

РОЗРОБКА ЗАХИЩЕНОГО WEB-ЧАТУ 148
Мотчаний С.С., Хараджян О.А.

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ MS POWER BI І MS EXCEL В КОМП'ЮТЕРНІЙ АНАЛІТИЦІ 149
Обухов О.Р., Переверзєв А.В.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ АНАЛІЗУ ДАНИХ 150
Петров М.М., Сабанов С.О.

АНАЛІЗ ЗАХИСТУ ДАНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ВЕБ-ПРОЕКТІВ, СТВОРЕНИХ ЗАСОБАМИ ФРЕЙМОРКІВ 151
Сапунов М.В., Жеребцов О.А.

РОЗРОБКА ВЕБ-АРІ НА БАЗІ ТЕХНОЛОГІЇ REST ДЛЯ СУЧАСНИХ ФРЕЙМВОРКІВ 152
Стеценко В.В., Сабанов С.О.

ФІЛОЛОГІЯ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ЕМОЦІЙ ПРИ ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЗА ТВОРАМИ ДЖ. К. РОУЛІНГ

Автор: студент групи П-218м Баранник О.В.
Керівник: д.філ.н., проф. Кондратьєва Г.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Художній переклад є самостійним видом перекладу, тому що його предметом є певний вид тексту – художній текст. Тексти художньої літератури виділяють в особливий клас в типології текстів на тій підставі, що мають свої характерні ознаки і функції. Основною диференціальною ознакою тексту художньої літератури є нерозривний зв'язок між стилем і значенням.

Переклад розглядається як багатогранний лінгвістичний процес, заснований на ототожнені двох мовник систем, як спосіб транспонування образів в свідомості одного народу на грунт свідомості іншого. Практичні завдання перекладу обґрунтовуються теоретичними постулатами можливості перекодування і адаптації інформації, так як переклад сприяє передачі принципів дійсності, за якими живе один народ на грунт традицій іншого народу, в результаті чого досягається мета перекладу, яка полягає у вирішенні таких завдань як: збереження змісту оригіналу, незмінність функцій оригінального тексту, передача цінності оригіналу (стилістичні, художні та комунікативні цінності).

У художньому творі Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер» присутні дві мови: природна і формалізована. Природна мова є предметом дослідження герменевтики, висловлюючи видиме, предметне знання у вигляді певної структури пропозицій, що представляє собою коди, тоді як формалізована мова взаємопов’язана з методом раціонального розуміння. В процесі перекодування перекладач сприймає обидві мови. Цей процес здійснюється шляхом логічної мовної пам’яті, але є недостатньою для художнього перекладу, який вимагає інтуїтивну інтерпретацію вихідної інформації. Особливе місце в процесі перекладу займають ампліфікації (додавання) , які виникають під впливом ритму і стилістичного малюнка фраз.

Перекладацька компетенція постулюється в чисельних характеристиках процесу перекладу, але специфіка перекладацької діяльності дозволяє виявити модель, що вивчає з одного боку процес перекладу, а з іншого боку актуалізує розвиток перекладацької компетенції. Основна вимога еквівалентності перекладу спрямована на адаптації інформації вихідного і перекладного тексту, вимагає від перекладача абстрагуватися від суб’єктивного сприйняття тексту і орієнтуватися на типового представника читацької аудиторії.

На сьогоднішній день в сфері перекладу художньої літератури, зокрема при перекладі численних творів сучасних англійських і американських письменників на українську мову, стали необхідні закономірності поводження з мовою, характерні для якісних перекладів, а також необхідні розробки деяких загальних правил, на які перекладачі могли орієнтуватися, зіштовхуючись з важкими для перекладу елементами.

МОДАЛЬНІСТЬ РОЗМОВНОГО МОВЛЕННЯ У РОМАНІ Г.БЬОЛЛЯ « ОЧИМА КЛОУНА»

Автор: студент групи П-118м Винокурова О.В.
Керівник: ст.викл. Аполонова Л.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Метою даного дослідження є виявлення висловлювань, які містять різні види модальності, та аналіз способів їх передачі при перекладі на основі художнього твору Г.Бьолля «Очима клоуна». Для реалізації мети були поставлені наступні завдання: 1) розглянути особливості модальності художнього тексту; 2) на основі аналізу та систематизації досліджень охарактеризувати модальні засоби мовної характеристики героїв та їх передачу при перекладі;3) встановити випадки та причини контрастності мовлення автора та персонажів при коректному перекладі.

Художні твори на іноземній мові є одним з засобів формування міжкультурної компетенції філологів-перекладачів. Розмовне мовлення художнього тексту відноситься до певного типу дискурсу, а саме особистісного, де персонаж досить вільний у виборі мовних засобів, для вираження своїх емоцій в різних ситуаціях. Розуміння модальності, як універсальної семантичної категорії вимагає, детального розгляду засобів мовлення окремого мовця, так як в центрі розуміння змісту модальності він перебуває разом з своїм усвідомленим ставленням до об'єктивної дійсності. Таким чином, відтворити модальність розмовного мовлення у художньому тексті означає відтворити його природність і доречність.

З метою виявлення засобів передачі модальності розмовного мовлення при перекладі був проаналізований та зіставлений художній твір Генріха Бьолля «Очима клоуна» з його перекладом на російську мову, та створений власний художній переклад висловлювань, що містять модальність, на українську мову.

У процесі дослідження було виявлено, що для створення особливої мовної характеристики образів героїв роману та образу розповідача , як окремого персонажа, Г.Бьолль використовує, а перекладач вдало передає такі засоби модальності як: емоційно-забарвлена лексика (особливо вульгаризми і зооморфні метафори) та власне модальні слова (дієслова, прислівники, частки). Так наприклад, зооморфні метафори використовуються у романі в більшій мірі для суб'єктивної характеристики чоловічих образів, а вульгаризми-жіночих. Для ілюстрації суспільно-соціальної характеристики персонажа також широко використовуються перші, а другі більш влучні для відображення індивідуальних характеристик, пов'язаних з темпераментом та настроєм. За допомогою ж самих модальних слів, а особливо часток і прислівників, автор і перекладач майстерно передають надлишковість мовлення персонажів при вираженні власного ставлення до певної ситуації. Мова героя-розповідача у тексті роману, який є потоком свідомості, адже події минулого змішуються з реальністю, найбільш насичена висловлюваннями, які містять модальність. Саме ця контрастність допомагає влучно відобразити трагізм не тільки особистих почуттів, а й тогочасної ситуації з суб'єктивної точки зору головного героя.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ЗАСОБІВ У КІНОТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «ШЕРЛОК»)

Автор: студент групи П-228м Власенко Л.В.
Керівник: ст. викл. Аполонова Л.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Дослідники кінематографу стверджують, що кіно користується специфічною мовою і в кожному конкретному кінематографічному творі застосовуються різнорідні елементи, які в сукупності утворюють гармонійну систему. Кіно (у всьому його різноманітті, включаючи серіали) є особливою знаковою системою і може розглядатися як певний тип тексту. Цей кінотекст є особливим видом аудіомедіальних текстів, який існує як певне поєднання вербального та візуального.

Здійснюючи переклад кінотексту неможливо обмежити його виключно кінодіалогом та передачею мови персонажів фільму, оскільки при цьому буде втрачено комплексне повідомлення, донести яке до глядача можливо лише за умови передачі невербальної компоненти. Досягти цього можливо тільки використовуючи весь набір інструментів, які доступні сучасному перекладачу аудіовізуальних творів. Вибір стратегії та конкретного типу кіноперекладу залежить від бюджету, наявності монтажних листів, оригінального відеоряду, звукової доріжки. Проте, незалежно від обраної методики, головною метою будь-якого перекладу є максимальне збереження авторського задуму, його адекватність та еквівалентність отриманому результату.

Головною проблемою при здійсненній перекладу кінотексту є збереження елементів стилю оригіналу з одночасним пошуком його еквівалентної форми для мови перекладу. Досягти цієї рівноваги можливо лише за умови розуміння та володіння всім наявним арсеналом художніх засобів (тропів), які неодмінно будуть відрізнятися для мови оригіналу та мови перекладу.

Отже, для адекватного перекладу художніх засобів у кінотексті перекладач повинен не тільки володіти мовою оригіналу та мовою перекладу, але й знатися на двох культурах цих мов для того, щоб розуміти текст оригіналу й адекватно передавати його мовою перекладу. Адекватний переклад всіх наявних в кінотексті тропів повинен включати додаткову обробку відеоряду, субтитри або закадровий коментар у тих випадках, коли тропи складають частину візуального ряду, яка не сприймається як символ або повідомлення через відмінності культурного коду. При цьому відповідальність за відтворення особливостей тієї чи іншої культури повинен брати на себе саме перекладач, який виконує роль посередника в процесі міжкультурної комунікації.

Особливо це стосується перекладу складних трансмедійних проектів, до яких належить серіал «Шерлок» 2010 року. Інтертекстуальність «Шерлоку» зумовлює те, що художні засоби в кінотексті цього твору існують комплексно: алюзії, метафори та іронія виконують загальну функцію донесення авторського задуму до реципієнта. Переклад такого кінотексту становить чисельні проблеми, вирішити які можливо лише за умови майстерного володіння не тільки мовою оригіналу та мовою перекладу, але й культурним контекстом.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ТЕКСТАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ)

Автор: студент групи Ф-228м Ізмайлов Я.О.
Керівник: к.філ.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

З текстами економічної тематики суспільство має справу кожного дня, адже кожна людина, свідомо чи несвідомо, є частиною економічної системи. Дослідження економічного дискурсу знаходиться у центрі уваги вітчизняних і зарубіжних лінгвістів, і зокрема перекладознавців. Стилістичні норми досліджуваних англійської та української мов не співпадають в аспекті використання стилістичних засобів у наукових / науково-популярних виданнях. Там, де українська мова є лаконічною, сухою, об'єктивною, англійська допускає використання різноманітних образних засобів. У роботі розглянуто використання таких стилістичних прийомів, як повтори, епітети, гра слів та знижена (розмовна) лексика, які зазвичай вважаються характерними для художньої літератури і не знаходять необхідного висвітлення у роботах, присвячених науковій / науково-популярній літературі та її перекладу. Проведене дослідження демонструє широке застосування зазначених стилістичних засобів у досліджуваному матеріалі в незалежності від стилістичних вподобань конкретного автора і мовної політики періодичного видання.

Усі приклади можна розділити на чотири великі групи: 1) образні стилістичні засоби; 2) засоби створення гумористичного ефекту; 3) розмовна лексика; 4) повтори. Образні стилістичні засоби використовуються, щоб зробити описуване явище більш опуклим, яскравим, з елементами перебільшення. Гумористичний ефект часто реалізується через гру слів, розкладання фразеологічної єдності, зевгму, алогізм. Часто гру слів можна побачити у тексті, який супроводжує карикатури. Розмовні елементи використовуються для створення враження дружньої розмови, довірливої атмосфери, часто при викладенні припущень автора щодо певної ситуації чи викладенні прогнозів розвитку подій. Повтори характерні для заголовків та підзаголовків. Найбільш продуктивні види – алітерація, асонанс, морфемний повтор та паралельні конструкції. На основі повторів часто побудована гра слів.

Підводячи підсумки, зазначимо, що стилістичні засоби у досліджуваних текстах становлять значну проблему для перекладача, адже зустрічаються в англомовних текстах часто і слугують засобом психологічної аргументації, а тому мають бути збережені або належним чином компенсовані у перекладі. Використання метафор, персоніфікацій, епітетів, та гри слів знаходиться в межах літературної норми для науково-популярних текстів як в англійській, так і в українській мові. При їх відтворенні можливий як дослівний переклад, так і модуляція, конкретизація, генералізація (як з повністю збереженим образом, так і з дещо зміненим). Утім, зазначені засоби вимагають індивідуального підходу в кожному окремому прикладі.

До окремої категорії відносимо розмовну лексику і алітерацію. Жоден із цих засобів не є характерним для українського науково-популярного тексту, отже їх можна, а деколи навіть потрібно, не відтворювати у перекладі. Розмовну лексику переважно передаємо нейтральними відповідниками, створюючи замість дружньої, легкої, невимушеної атмосфери – професійну, офіційну, серйозну. Алітерацію, яка має привертати увагу читача, компенсуємо іншими стилістичними засобами, такими як гра слів, метафора, персоніфікація.

ФІНАНСОВІ ТЕРМІНИ ТА СКЛАДНІ СИНТАКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Автор: студент групи П-218м Жерліцин Д.М.
Керівник: ст. викл. Аполонова Л.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Процеси міжнародної інтеграції у всіх сферах економічної та наукової діяльності передбачає необхідність подолання проблеми адекватного перекладу фінансових та економічних термінів на англійську мову, що стає частиною систем ефективного управління. Тому актуальним науковим завданням є розгляд сучасної міжнародної фінансової термінології та особливостей перекладу україномовних відповідних понять, їх адаптації до міжнародних наукових публікацій, звітів тощо.

Важливим напрямком функціонування фінансів є процеси управління, що пов’язано з використанням сучасної термінології, а саме: фінансовий менеджмент, фінансовий контроль, фінансове адміністрування тощо. Найпоширенішою категорією, пов'язаною із системою управління фінансами, є «фінансовий менеджмент». Термін «менеджмент» походить від англійських слів: дієслова «to manage» (у прямому перекладі означає управляти, завідувати, керувати, стояти на чолі) та іменника "management" (управління, керівництво, завідування, дирекція). У перших перекладних підручниках з менеджменту, він трактувався як функція, вид діяльності з керівництва людьми у найрізноманітніших організаціях. Проте україномовні категорії "управління" і "менеджмент" не тотожні, а відрізняються наступним:

По-перше, говорячи про «менеджмент», американці майже завжди мають на увазі фігуру «менеджера» - людини, суб'єкта управління, що діє в деякій організації. У більш загальному сенсі вони застосовують термін «адміністрація», «адміністрування» (administration), який більшою мірою відображає знеособлену систему управління.

По-друге, коли говорять «менеджер», то мають на увазі професійного керуючого, усвідомлюючи, що він є представником особливої професії, а не просто інженер або економіст, що займається управлінням технічних або інших детермінованих систем. До того ж менеджер – це людина, що пройшла, як правило, спеціальну теоретичну та практичну підготовку. Тобто у дослівному перекладі "фінансовий менеджмент" є нічим іншим як фінансовою дирекцією або фінансовим керівництвом.

Частіше за все у англомовній науковій та практичній літературі використовуються поняття «financialcontrol», «financialadministration» та «managerialfinance», «corporatefinance».

«Financialcontrol» та «Financialadministration» у сутнісному перекладі біль чітко відображує значення українського терміну управління фінансами. Проте, фінансовий контроль – це більш інструментальна категорія, що забезпечує ефективне функціонування контуру зворотного зв'язку відповідної системи управління. З іншого боку, фінансове адміністрування (financialadministration) є комплексом організаційних заходів щодо реалізації функцій управління фінансами на різних рівнях прийняття рішень.

Поняття «managerialfinance» та «corporatefinance» – є також складовою термінологічного апарату в сфері фінансів, і в україномовній практиці застосовуються не так частино. Зокрема, у міжнародних публікаціях «corporatefinance» відповідає сутності поняття «фінанси підприємств», але повноцінного сутнісного аналогу поняття «managerialfinance» не існують. Проте вказані терміни однозначно відносяться до системи управління фінансами підприємств (або інших організаційних одиниць) та визначають відповідно об’єкт та предмет щодо підготови та прийняття рішень.

Таким чином, фінансовий менеджмент у прямому перекладі на англійську мові частіше за все не відповідає сутності терміну «financialmanagement», а необхідно застосовувати поняття «financialcontrol» та «financialadministration». Як об’єкт та предмет управління фінансовими підприємств слід застосовувати у перекладі на англійську мову терміни «corporatefinance» та «managerialfinance».

ПЕРЕЛІКВИКОРИСТАНИХДЖЕРЕЛ:

1. D. Zherlitsyn, S. Levytskyi, D. Mykhailyk, and V. Ogloblina, "Assessment of Financial Potential as a Determinant of Enterprise Development," 2019/09 2019: Atlantis Press, in Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). Advances in Economics, Business and Management Research, Vol 95. ISSN 2352-5428. [Online]. Available: https://www.atlantis-press.com/article/125917650

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ ПАСИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ.Р.Р. МАРТІНА A GAME OF THRONES)

Автор: студент групи Ф-228м Короленко О.Б.
Керівник: к.філ.н., доц. Давиденко Н.І.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

В роботі шляхом суцільної вибірки опрацьовано двадцять два перших розділи фентезійного роману Дж. Р. Р. Мартіна A Game of Thrones (1996 р.) та їх переклади українською мовою, виконані В'ячеславом Бродовим (аматорський переклад) та Наталею Тисовською (видавництво КМБУКС). Загальна кількість вибраних прикладів – 267 одиниць, які належать до різних типів пасивних конструкцій.

Як продемонструвало дослідження, пасивні конструкції є доволі поширеним мовним матеріалом у досліджуваному тексті і зустрічаються як у власне авторському мовленні, так і у мовленні всіх персонажів. У тексті представлені майже порівну чоловічі та жіночі персонажі, а також представники різних вікових груп: від наймолодших дітей (Арія та Бран) до підлітків (Джон, Даянерис, Санса) і закінчуючи дорослими (король Роберт, Тиріон Ланістер, Кетлін й Едард Старкі). При розподілі за віком персонажів, переважає мовлення дорослих, якому належить 104 випадки (89%), далі мовлення підлітків – 12 прикладів (10%), та дітей – 1 випадок (1%).

Крім прямої мови персонажів, текст викладу реалізується через використання авторського мовлення, в якому пасивні форми нараховують 151 приклад. В основному, оповідання подається з точки зору минулого, тому в авторському мовленні переважають дієслівні форми минулого часу. У прямій мові персонажів зустрічаються дієслова у всіх видо-часових формах та станах. Для об'єктивності у статистичних даних, мовлення персонажів та авторське мовлення розглядаються окремо у кожній групі.

Роблячи висновки про способи перекладу особових пасивних форм дієслова у формах майбутнього, теперішнього та минулого часу, зазначимо наступні варіанти: 1) дієсловом пасивного стану (з постфіксом -ся) у формах майбутнього, теперішнього або минулого часу дійсного або умовного способу – 58 випадків; 2) дієсловом у формі третьої особи множини теперішнього, майбутнього або минулого часу у неозначено-особовому реченні – 142 приклади; 3) безособовою дієслівною формою на -но, -то в односкладному безособовому реченні – 30 випадків; 4) пасивним дієприкметником, який утворює складений іменний присудок українського речення – 56 випадків; 5) інфінітивом – 9 випадків; 6) особовою формою дієслова активного стану теперішнього, минулого або майбутнього часу – 125 прикладів; 7) іменником – 13 випадків; 8) нульовим відповідником (дієслово вилучено) – 16 випадків; 9) прислівником – 2 приклади; 10) присудковим словом – 2 випадки.

Неособові форми дієслова (інфінітив, дієприкметник, герундій) також мають форми пасивного стану. До цієї групи відносимо 41 приклад (15%): форми Simple Infinitive Passive (35 випадків) та Perfect Infinitive Passive (3 випадки). У переважній кількості випадків (21 з 38) інфінітив дієслова у пасивній формі використовується у сполученні з модальними дієсловами can (5), could (2), may (2), need (1), must (8), ought (1), have (2) та виконує в реченні роль модального дієслівного присудка. З трьох пасивних форм дієприкметника, у досліджуваному матеріалі були виявлені лише випадки використання Past Participle Passive (більше тисячі прикладів, які не враховуємо при формуванні статистики в роботі). З двох існуючих форм герундія пасивного стану, виявлені лише випадки Simple Gerund Passive (3).

У 122 прикладах з 226 (54%) перекладачі обирають однаковий спосіб перекладу, що скоріше за все говорить на користь того, що вибір між способами перекладу залежить від мікро-контексту і/або конкретного дієслова. Серед перекладацьких трансформацій переважають граматична заміна (на граматичному рівні) і дослівний переклад або модуляція (на семантичному). Граматична заміна використовується, коли дієслово в пасиві перекладається не пасивом (або не дієсловом); а модуляція – коли відбувається зміна смислу. Також слід зазначити доволі високу частотність використання вилучення при перекладі. За виключенням поодиноких випадків, досліджувані переклади вірно передають смисл оригіналу.

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМІЧНОГО В МОВЛЕННІ ПЕРСОНАЖІВ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІЇ «ПІРАТИ КАРИБСЬКОГО МОРЯ» ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДІВ)

Автор: студент групи Ф-118м Костіна Л.Г.
Керівник: к.філ.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Комічне - результат контрасту, розладу, протистояння прекрасного - потворному, низького - піднесеному, внутрішньої пустоти - зовнішньому вигляду. Воно є унікальним не тільки для певної культури, але й для окремої людини також. Для сприйняття комічності, виявлення всіх його джерел і форм людина має володіти розвинутим естетичним смаком та інтелектом. Всучасній кінематографії популярним стає комбінувати різні жанри, в особливості фантастичні та комедійні. Тому майже в кожному сучасному фільмі присутність комічного є невід'ємною його частиною. Також комічне привертає увагу різних галузей сучасної філології, особливо для теорії та практики перекладу.

Комічному присвячено безліч досліджень, естетичні школи та напрямки робили спроби визначити сутність цієї категорії. Очевидною складністю є багатоаспектність природи комічного, оскільки будь-яке явище реальності, будь-який предмет або процес, теорія або концепція можуть бути проінтерпретовані з позицій комічного.В сучасній стилістиці існує велика кількість різних засобів побудови комічного, і не існує певного переліку художніх засобів реалізації комічного, що обумовлено його унікальністю. Найчастішими стилістичними прийомами на яких будується комізм є гра слів, алогізм, іронія, сарказм та бурлеск. Але інколи можна побачити, що цікавий епітет чи незвичайний повтор викликають усмішку у глядача. Таким чином скласти певний перелік усіх стилістичних засобів, на яких може будуватись жарт, це нереальна задача, оскільки уява людини безмежна.

Художній переклад завжди був і залишається важливим засобом зближення культур, відкриваючи іншим народам унікальну картину світу, властиву саме цій національній єдності. Літературні твори та фільми вбирають в себе накопичений століттями інтелектуальний потенціал нації та одночасно являють собою унікальний стиль кожного окремого письменника, що і обумовлює надзвичайну складність завдань, які стоять перед перекладачем художньої літератури. Особливо це стосується творів комічної спрямованості, де втрата комічного робить переклад більш неадекватним, аніж навіть втрата певного елемента чи форми.

Не існує певних правил для перекладу комічного, що значно ускладнює роботу перекладача. Головною метою при перекладі є не збереження слів та граматики мови оригіналу, а правильна передача його змісту, та стилістики. Перекладачу необхідно прагнути справити на читача тексту перекладу таке ж враження, що й текст оригіналу. Проаналізувавши роботи вчених, які вивчали питання передачі стилістичних прийомів у перекладі, було створено класифікацію способів перекладу комічного:

1) передача комічного комічним, не змінюючи художній засіб;
2) передача комічного комічним, але за допомогою зміни художнього прийому;
3) часткова передача художнього засобу;
4) втрата стилістичного прийому або некоректна його передача.

Таким чином можна зробити висновок, що дослівна передача стилістичних прийомів зазвичай неможлива і перекладачам доводиться заміняти одні художні засоби на інші для досягнення необхідної реакції реципієнта, а у нашому випадку, це створення жарту, який би був зрозумілий та смішний глядачеві, сприймаючому фільм у мові перекладу. Втрата стилістичного прийому у перекладі, чи некоректна його передача призводить до втрати комізму, що не є ознакою дійсно гарного перекладу.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТАБУЙОВАНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ. МАРТІНА «ГРА ПРЕСТОЛІВ» ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ)

Автор: студент групи Ф-116м Лозовська К.О.
Керівник: к.філ.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

На сьогоднішній день використання табуйованої лексики у художніх творах також все більше входить у літературний простір. Часто її використання пояснюється тим, що автор хоче привабити увагу читача до свого твору. Чому саме використанням такого роду лексики? Тому що протягом багатьох років її вживання було заборонено цензурою. Вона ставила своєрідні бар'єри, що виключали такого роду лексику із тексту, тим самим роблячи його лексично нейтральним, та на нашу думку позбавляючи читача реального образу життя. Адже дуже часто ми користуємося такого роду лексикою у тій чи іншій ситуації для вираження своїх емоцій. З етнічної точки зору обсценна лексика ґрунтується на національній самобутності кожної етнічної групи, та визначається її світосприйняттям, світобаченням й стилем життя.

За словником Л. А. Ставицької, обсценна лексика охоплює такі основні групи слів та їх похідні:

1)найменування «непристойних», соціально табуйованих слув частин тіла;
2)найменування процесу здійснення статевого акту;
3)назви повії, продажної жінки;
4)найменування фізіологічних функцій (відправлень);
5)назви «результатів» фізіологічних відправлень.

У той самий час, гендерні дослідження та комунікації приваблюють увагу все більшої кількості дослідників; формується самостійна наукова течія – лінгвістична гендерологія, що також називається гендерною лінгвістикою. Центральним елементом даної області вивчення є поняття «гендер» - соціокультурне поняття, що поєднує в собі певні якості і норми поведінки, приписувані індивіду залежно від його біологічної статті.

При перекладі художньої літератури гендер грає одну з ключових ролей, оскільки він може вплинути на сприйняття читачами образів створених автором. Так наприклад, чоловік перекладач при перекладі емоціонального стану використовує слова із найменшою емоціональною індексацією – частіше вживає вступні слова, особливо ті, що мають значення констатації факту»; віддає перевагу експресивним, особливо стилістично зниженим виразам, навмисно роблячи мову грубіше; значно скорочує текст при перекладі. Жінка-перекладач – часто використовує вигуки; використовує багато вступних слів, визначень, обставин, займенників і доповнень, а також модальних конструкцій, що виражають різну ступінь непевності, імовірності, невизначеності; виражає схильність до використання «престижних», стилістично підвищених форм, кліше, книжної лексики; використовує конотативні нейтральні слова та вирази, евфемізми; активно використовує фразеологізми; використовує оціночні вирази (слова та словосполучення) замість називання за іменем. Такі різниці у текстах перекладів пояснюються перш за все біологічними факторами, які впливають на психологічні та мовні різниці між гендерами.

Підведемо підсумок усього вищезгаданого. Враховуючи наявність відмінностей у мовах чоловіків та жінок, можемо зробити висновок, що при перекладі тексту, автор якого є протилежної статті до перекладача, можуть виникнути зміни сприйняття деяких ситуацій та образів персонажів, оскільки приналежність до того чи іншого гендеру впливає на сприйняття ситуацій, емоцій і т.д. І хоча, перекладач повинен прагнути створити гендерно-нейтральний переклад, виключивши свій вплив на текст перекладу, зробити це на практиці надзвичайно важко, оскільки зробити із людини порожній сосуд неможливо.

ОКАЗІОНАЛІЗМИ ТА ОНІМИ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ СЕРІЇ «ГАРРІ ПОТТЕР»)

Автор: студент групи Ф-118м Ляшенко О.Є.
Керівник: к.філ.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Переклад книг у жанрі фентезі, завжди було складною задачею для перекладача. Література фентезі виділяється своїми жанрово-стилістичними особливостями. Вони відрізняють фентезі від інших жанрів літератури. Наявність власних назв і оказіоналізмів є характерною рисою цього жанру.

Автори творів фентезі, створюють власний світ, який має властивості неможливі в нашій реальності. Вигадують нові предмети, рослини, місця і істоти. Автор, через те, що не може назвати щось нове, вже знайомим йому словом, вигадує нові слова, створює авторські неологізми. Завжди намагається, щоб вигадані реалії виглядали достовірно, та чимось нагадували реальний світ. Створюючи правдоподібні реалії фантастичного світу, автор користується існуючими в мові моделями словотворення.

Вигаданий світ, який має властивості, що неможливі в нашому світі, наявність магії, чарівних істот і предметів, а також повна свобода автора в їх створенні можуть мати певні труднощі для перекладача літератури фентезі. Перекладач, так, як і автор, має повну свободу при перекладі назв нових предметів, рослин, місць або істот. Нові назви не стали ще частиною загальновживаної лексики і загальноприйняті еквіваленти не існують в мові перекладу. Однак, це теж має свої негативні сторони. Автор створює нову назву, спираючись на свої знання, а також на лексику і граматику своєї рідної мови. Перекладач повинен не тільки розшифрувати задум автора, але ще передати його на мові перекладу таким чином, щоб він був зрозумілий читачеві.

Автор створюючи нові назви може скористатися можливостями своєї рідної мови і її словотворчими моделями. Крім основних способів утворення термінів, автор може створювати терміни іншим чином. Згідно Арнольду І.В., щоб створити новий термін можна:

- використовувати грецькі і латинські форми;
- запозичувати їх з інших терміносистем;
- запозичувати з інших мов.

Перекладач для подолання цих труднощів повинен не тільки дуже добре знати всі нюанси мови, з якої робить переклад, але і бути знайомим з іншими методами словотворення. Серія романів про Гаррі Поттера, належить до жанру фентезі. Автор Роулінг Дж., вигадуючи нові назви, використала не тільки знайомі їй моделі словотворення. Вона також запозичила слова з таких мов, як французька, латинська і грецька.

Отже, література фентезі так, як і інші художні твори, має свої жанрово-стилістичні особливості. Саме вони впливають на складність перекладу фентезі і свідчать про специфіку перекладу. Автор перекладу фентезі в процесі своєї роботи може зіткнутися з багатьма проблемами. Основні явища, які викликають найбільші складності при перекладі, є імена власні і оказіоналізми. Їх переклад є особливо складним, тому що автор фентезі володіє необмеженою свободою створення назв і термінів, які виступають в його вигаданому світі. Він може користуватися не тільки моделями словотворення своєї мови, але також запозичувати слова з інших мов або використовувати грецькі і латинські форми.

ЛОКАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ВІДТВОРЕННІ РЕКЛАМНИХ СЛОГАНІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Автор: студент групи Ф-118м Макаренко В.М.
Керівник: к.філ.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

На сьогоднішній день сферу людської комунікації складно уявити без такого соціального явища, як реклама. Реклама не тільки організовує і регулює процеси взаємодії між людьми, а й безпосередньо впливає на їх психологічний і соціокультурний стан, на образ мислення, формує їхні ціннісні переваги. Найважливішою функцією рекламної комунікації є соціалізація та адаптація людини до існуючого соціального світу, сприяння прогресу через впровадження в свідомість людини нових знань і уявлень про способи вдосконалення свого життя. Як бачимо, роль реклами в сучасному суспільстві величезна, однак лінгвістична специфіка її складових, зокрема, слогану, не завжди до кінця вивчена.

Рекламний слоган є найефективнішою формою реклами, це коротка фраза, що запам'ятовується в яскравій образній формі і передає основну ідею рекламної кампанії. Слоган допомагає виділити бренд серед їх конкурентів й надає цілісності серії рекламних кампаній. Головною метою слогану є короткий виклад ключової ідеї чи теми, яка асоціюється з товаром чи назвою, з метою розкрити переваги цього товару над іншими товарами подібної категорії і, таким чином, спонукати споживача до його купівлі. Слоган характеризується високим рівнем функціональності: одна й та ж фраза може використовуватися у теле-, радіо рекламі, на рекламних щитах, у газетних повідомленнях, а також на упаковках продукту. Різноманітність видів слоганів пояснюється великою кількістю конкретних цілей і завдань рекламних кампаній, широким набором характеристик рекламованих товарів і послуг, особливостями аудиторії, на яку направлено агітаційний вплив.

Тема нашої магістерської роботи передбачає вивчення специфіки рекламних слоганів та труднощів їх перекладу з англійської мови українською; на сьогоднішній день це визначається значним рівнем актуальності, оскільки дослідження специфіки перекладу рекламних слоганів є одним з пріоритетних напрямів сучасного перекладознавства загалом та англо-української теорії та практики перекладу зокрема. Вивчення перекладу рекламних слоганів набуває актуальності з розвитком сучасного інформаційного суспільства та поширенням глобалізаційних процесів у сфері рекламної комунікації.

Процес адаптації іншомовного рекламного слогана - це завжди процес творчий, що вимагає від перекладача не тільки глибоких знань самої мови і теоретичних основ перекладу, але й екстралінгвістичних реалій, і маркетингової концепції самої реклами. Складність перекладу англійських слоганів на українську мову обумовлена як структурними відмінностями української та англійської мов, так і певними культурними традиціями мови оригіналу і мови перекладу. Крім того, для успішного досягнення цілей перекладу перекладач повинен володіти достатнім рівнем знання національної психології виробника і споживача. Врахування таких чинників є основою створення якісного слогану, що виконує свою основну задачу - спонукати споживача до здійснення покупки.

Через відмінності мов, і так само через культурно-історичні відмінності, можна говорити про те, що точний переклад рекламних слоганів не завжди є можливим. Тим не менше, більшість рекламних слоганів перекладається за умови правильного вибору прийому перекладу, застосування творчого підходу, а також використання різних перекладацьких трансформацій.

ВІДТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛОРИТУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК НА АНГЛІЙСЬКУ МОВУ

Автор: студент групи Ф-228м Мірошниченко А.О.
Керівник: к.філ.н., доц. Давиденко Н.І.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Упродовж віків народну казку сприймали як витвір людської уяви, в якому зосереджується загальноприйняте ставлення народу до дійсності. Це жанр, який акумулює ознаки національногоколориту. Народні казки, які вважаються надбанням цілого народу, є особливо цінним матеріалом для досліджень, адже, згідно з визначенням поняття ментальності в аспекті перекладознавства, запропонованим О.Бурдою-Лассен,етнічна ментальність - це етнопсихологічна характеристика мовного та позамовного буття етносу, яка знаходиться у діалектичній взаємозалежності та взаємовпливі з відповідною мовою.

Незвичайний та фантастичний світ казки має ряд спільних рис не лише в межах однієї національної традиції. Тому в українських казках виявляємо багато спільного з англійськими.Сюжетні лініїказок не запозичені однією культурою від іншої, а радше дійшли до нас із давніх часів і розповідають про спосіб життя та мислення, про звичаї та обряди певних етносів.

Проблема перекладу казок пов'язана насамперед з особливостями їх художньої форми, стилістичних засобів та значної кількості зоонімів і антропонімів у її структурі. Щоб зберегти при перекладі національний колорит та багатий інформаційний, виховний, культурний потенціал казок перекладачеві необхідно враховувати особливості ментальності українського народу - єдиного для українців світобачення, філософії та моралі, особливостей національної психології.

Виявлено, що національний колорит передається в мові українських казок за допомогою етнем. Методом суцільної вибірки з текстів 66 українських народних казок виділено 300 мовних одиниць, що є носіями національного колориту: традиційні формули зачинів, кінцівок; етикетні формули; лексика на позначення національно-специфічних реалій: назви тварин і рослин, позначення явищ природи (види опадів, вітрів тощо), назви національних страв, предметів повсякденного вжитку (меблі, посуд, і подібне); побажання; циклічні повтори, співомовки з ритмічною організацією тексту; прислів'я, приказки, ідіоми, стійкі звороти; звуконаслідувальні слова; слова з емоційним забарвленням (з суфіксами суб'єктивної оцінки здрібнілості та збільшеності). Виділено та описано 15 тематичних груп.

Установлено, що найбільш поширеними способами перекладу одиниць, що містять національний колорит, є такі: практична транскрипція, яку у переважній більшості випадків вживають для відтворення власних імен, і яка дозволяє іноземному читачеві зануритися у атмосферу чужої мови та реалізує перекладацьку стратегію очуження; калькування, як спосіб передачі безеквівалентної лексики мови оригіналу за допомогою заміни її складових частин прямими відповідниками у мові перекладу (морфемами чи словами); дослівний переклад, лексичні та граматичні заміни, вилучення окремих слів. Мають місце також випадки експлікації,які можна охарактеризувати як спосіб перекладу, за допомогою якого явище або предмет називають описово, через наведення характерних рис. Таку трансформацію відносимо до засобів реалізації стратегії одомашнення.Значна кількість англомовних відповідників утворена за рахунок компенсації - такого способу перекладу, за якого елементи смислу, прагматичні значення, стилістичні нюанси, тотожна передача яких е неможливою і які втрачаються у перекладі, передаються у тексті перекладу елементами іншого порядку, причому необов'язково у тому самому місці тексту, що й в оригіналі, і яка стає в пригоді під час утворення англомовних відповідників до українських вигуків.

Проте певна частина одиниць взагалі не має перекладу в англійському варіанті. Це зумовлено труднощами перекладу, як об'єктивними, так і суб'єктивними: відсутність англійського аналога, відмінності в синтаксичній системі мов, різний характер мов – аналітичний (англійська) та синтетичний (українська), а також дилемою, яка постійно виникає перед перекладачем: добиватися максимальної точності відтворення змісту казки, нехтуючи національним колоритом, чи, навпаки, прагнути до максимального відтворення національного колориту.

На нашу думку, стратегія перекладу етнем повинна бути спрямована на максимальне відтворення національного колориту. Лише в такому разі буде забезпечено вплив на почуття англомовного читача.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТОПОНІМІВ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ.Р.Р. ТОЛКІНА THE LORD OF THE RINGS)

Автор: студент групи Ф-228м Пасічник Н.В.
Керівник: к.філ.н., доц. Давиденко Н.І.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Топоніми, використані в художніх текстах, і створені автором для певного твору, в ономастиці прийнято називати терміном «поетонім» або «топонім віртуального простору». Такі авторські новоутворення відрізняються від топонімів, які використовуються в реальному житті, а отже мають відрізнятися і підходи до їх передачі іншою мовою. Будь-який топонім, вжитий в творі, представляє собою частку авторського бачення сюжету і описуваного всесвіту. Невірне тлумачення цього бачення чи неспроможність донести його до читача перекладу позначається на якості перекладеного тексту в цілому.

Твори фентезійного циклу Дж. Р. Р. Толкіна насичені топонімами, які є частиною авторських стилістичних художніх засобів. Значна частина досліджених прикладів містить слова, які походять від створених автором штучних мов. Персонажі Дж. Р.Р. Толкіна говорять ельфійською мовою (у різних варіантах), яка має свою усну й письмову форми. Мова сірих ельфів та синдаринська мова – основні артланги романів. У багатьох топонімах можна також прослідкувати давньоанглійські, давньоісландські, кельтські корені.

За структурою досліджені топоніми можна поділити на однослівні (які складаються власне з одного слова чи з одного слова й артикля), двослівні (іменник + іменник, прикметник + іменник) і тристівні (іменник + прикметник / іменник + іменник). За семантикою топоніми: 1) походять від антропонімів; 2) характеризують об’єкт за розміром, кольором, рослинністю чи тваринним світом, особливостями ландшафту чи місцезнаходженням.Слід зазначити, що автор, створюючи власний топонімікон, наслідує систему імен власних реального світу: в нього є як макро-, так і мікротопоніми. До перших належать назви земель, лісів, пагорбів, річок і міст; до других – невеликих поселень, окремих садиб, ущелин, джерел і долин.

Можна запропонувати алгоритм дій перекладача і навести групу факторів, які впливають на остаточне перекладацьке рішення щодо передачі імен власних: тип тексту, ціль та цільова аудиторія перекладу, жанр перекладеного тексту, функція топонімів в оригіналі.В якості основної перекладацької стратегії використовується очуження, в якості допоміжної – одомашнення. Перекладач романів Дж. Р.Р. Толкіна змушений брати до уваги два чинники: розрахованість роману одночасно на підліткову і дорослу аудиторію, і комерційний світовий успіх, що в свою чергу зумовило орієнтацію на оригінал, мову і культуру країни оригіналу.

Вибір стратегії очуження знаходить підтвердження в методах, які були застосовані при передачі імен, вжитих в романах. Вважаємо транскрипцію, транслітерацію, морфологічну модифікацію, обмеження варіативності імені власного, метод семантичної експлікації та онімну заміну методами формування ономастичного відповідника, які переносять читача в інший культурний світ, а отже працюють на очуження тексту перекладу. До одомашнюючих методів формування відповідників відносимо калькування, деонімізацію, використання традиційного найменування. Перевага очужуючих методів полягає у збереженні оригінальної форми слова у перекладі, її впізнаваності читачем у тексті будь-якою мовою. Недолік – втрата смислового навантаження, алюзивності топоніма, нерозуміння колосальної авторської роботи, вкладеної у створення імені власного.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТУ ХУДОЖНЬОГО ФІЛЬМУ «TWILIGHT(СУТІНКИ)»

Автор: студент групи П-218м Оглобліна В.О.
Керівник: к.ф.н., доц. Чуча П.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Зіставний аналіз перекладу – це аналіз форми та змісту тексту в порівняння із формою та змістом оригіналу.

Оскільки текст художнього фільму також належить до художніх текстів, то при перекладі слід враховувати художні особливості цього тесту. Тобто необхідно передати конотативні та функціонально-стилістичні значення кожного висловлювання. При цьому необхідно враховувати, що дані типи відношень виникають не лише із оточуючого мовного контексту, але й створюються за допомогою відеоряду та музики.

При озвучуванні кінофільму «Twilight (Сутінки)» був використаний такий прийом озвучування, як дубляж, при якому звучить голос актора, котрий озвучує переклад, звучить за кадром. В даному фільмі присутній багатоголосний переклад. При виконання перекладу кіно необхідно враховувати кілька фактів:

- відеоряд, який супроводжує вербальний текст;
- гра акторів, їхні жести та міміка;
- час промовляння актором фрази.

Кінофільм «Сутінки» - це яскрава історія про кохання людини і вампіра, про порушення усіх заповідей та канонів світу вампірів. Цей фільм відноситься до змішаного жанру. Неможливо сказати, до якого саме кіножанру відноситься фільм «Сутінки», проте можна сказати, що туту розкриваються фантастичні події за допомогою реальних явищ сучасності. Саме те, що події відбуваються відразу у двох планах – реальному та фантастичному, вигаданому, знаходить своє виявлення в мові. У мові деяких персонажів постійно є наявним приховане значення, тобто за одним, явним значенням знаходиться інше, приховане, імпліцитне. Це значення стає зрозумілим по мірі розвитку сюжету. Саме тому важливо при перекладі передавати це двояке значення.

З точки зору форми, текст фільму представляє собою діалог, тобто обом репліками між персонажами. З точки зору стилю, використовується як літературно-розмовний стиль, так і фамільярно-розмовний стиль мовлення. Для обох стилів характерним є емоційність, експресивність. Але окрім цих мовних конотативних значень, виникають й інші конотативні значення, оскільки мова зазнає впливу відразу декількох факторів – відеоряду, гри акторів, музики тощо.

Виходячи із цих аспектів, аналіз перекладу вербального тексту фільму пов’язаний із передачею трьох типів інформації – об’єктивно-логічного, денотативного значення тексту, передачею мовної характеристики персонажу та передача мовними засобами тих конотативних значень, які виникли під впливом відеоряду на вербальне слово.

Спираючись на ці аспекти, з усіх перекладів вербального тексту кінофільму, котрі зроблені російською та українською мовами, можна поділити на три групи:

- висловлювання, в яких перекладач не зрозумів ситуацію;
- висловлювання, в котрих не була передана індивідуальна мовна характеристика персонажу;
- висловлювання, в яких не були враховані додаткові конотації, зумовлені відеорядом та музикою.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ОДИНИЦЬ, ПЕРЕКЛАД ЯКИХ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД КОМУНІКАТИВНИХ КООРДИНАТ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Х.ФІЛДІНГ BRIDGET JONES)

Автор: студент групи Ф-228м Росіна В.В.
Керівник: к.філ.н., доц. Давиденко Н.І.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Сучасний етап у розвитку мовознавства характеризується зростанням зацікавленості до того, як здійснюється безпосередній процес мовної комунікації. Отже, закономірним є звернення, з одного боку, до функціонального аспекту мовних явищ, а, з іншого боку, до прагматичних аспектів висловлювання. Беззаперечним є той факт, що будь-яке висловлювання так або інакше співвідноситься з позамовною дійсністю, в якій воно породжується. Ця співвіднесеність може здійснюватися або шляхом опису об'єкту, на який звертається увага, або шляхом вказівки на нього за допомогою жесту або функціонально-еквівалентної йому одиниці мови (слова). Одним з різновидів вказівки в мові є дейксис, який визначається як використання мовних виразів та інших знаків, інтерпретація яких можлива лише за допомогою фізичних координат комунікативного акту, а саме його учасників, місця та часу. Такі одиниці виражаються лексичними і граматичними засобами, та слугують для актуалізації компонентів ситуації і денотативного змісту висловлювання.

Дейксис, поряд з номінацією, є одним із видів референції. При номінації зв'язок мовного знаку з його референтом здійснюється за допомогою денотата. У разі вказівки за допомогою дейксису, стадія денотації вилучається. Одиниця вважається дейктичним елементом, якщо вона має десемантизацію в мові або присутня часткова семантика, яка виражається в наявності або граматичного значення, або денотативного значення з незаповненою «лакуною.

З'ясовано, що крім традиційного тріо дейксиса (предметний, просторовий і часовий) існує рольовий і соціальний дейксис, а також похідні види дейксиса - вторинний дейксис, анафора і текстовий дейксис.Предметом нашого дослідження є часовий дейксис – поняття, яке використовується для позначення темпоральних відношень, та реалізується за допомогою прислівників часу, часових форм дієслова, темпоральних іменників, сполучників часу, обставин часу, інших слів або фраз, які вказують на час дії.

Згідно з даними аналізу досліджуваний матеріал містить часові форми дієслова (79 %) і складається з чотирьох підгруп: часові форми, що вказують на одночасність дії та моменту мовлення – present simple, present continuous (54 %); часові форми, що вказують на передування дії моменту мовлення – present perfect, present perfect continuous, past simple, past continuous, past perfect (20 %); часові форми, що вказують на слідування дії за моментом мовлення – future simple, future continuous, future perfect (5 %), часові форми, що вказують на тривалість дії – present continuous, past continuous, present perfect continuous, future continuous (5 %). Менш чисельнішу груп слів, у яких також виділено мікрополя одночасності, передування та слідування дії моменту мовлення складають: слова та фрази з темпоральним значенням, до яких ми віднесли найменування родинних зв'язків, наприклад: grandfather, forebearers (мікрополе передування дії (4,7 %), daughter, future generation (мікрополе слідування дії (2,5 %) та ін. До останньої групи часових маркерів увійшли: обставини часу, наприклад: on this night (мікрополе одночасності (1 %), a while back (мікрополе передування дії (1,8 %), better days ahead (мікрополе слідування дії (1,5 %) та ін. Майже однакова кількість прислівників часу та іменників часу, наприклад: now, this year (мікрополе одночасності (2,8 % та 0,3 % відповідно), then (мікрополя передування (0,6 % та 1,5 %) та слідування (0,2 % та 1,5 %) та ін. Найменша частка серед прикладів належить сполучникам часу, наприклад: when (мікрополе одночасності (1,5 %), before мікрополе передування дії (0,6 %), after (мікрополе слідування дії (0,3%) та ін. Ця група також містить елементи мікрополя тривалості, наприклад сполучник while.

Для аналізу перекладу відібраних прикладів ми послуговувалися класифікацією трансформацій за Т.А. Казаковою. З'ясовано, що дослівний переклад склав – 45%, вилучення – 20%, експлікація – 11%, конкретизація – 10%, модуляція– 6%, генералізація 5%, та антонімічний переклад - 3%.

Отже, маркери часового дейксису – це граматичні та лексичні мовні одиниці, що відображають сприйняття й осмислення людиною часу позначуваних ситуацій і їхніх елементів стосовно моменту мовлення того, хто говорить.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ МИТНОЇ ТЕМАТИКИ ДЛЯ ПАРИ МОВ «АНГЛІЙСЬКА - УКРАЇНСЬКА»

Автор: студент групи Ф-228м Скляр Н.М.
Керівник: доц. Давиденко Н.І.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

В нових економічних та соціальних умовах виникає потреба в зміні форм державної офіційно-ділової документації, до її переорієнтації на загальносвітові стандарти. За таких обставин дослідження саме англомовних офіційно- ділових документів виявляється дуже перспективним напрямком.

Англомовні тексти митної тематики та митні документи становлять великий комплекс документації, що застосовується для здійснення митного контролю та митного оформлення в багатьох країнах світу. Актуальність дослідження зумовлена інтенсивним зростанням інтересу науковців до офіційно-ділового дискурсу, присвячених вивченню сучасних англомовних текстів митних документів, швидкою переорієнтацією зовнішньої торгівлі на європейські ринки і збільшенням митного документообігу в умовах транзитивних змін та необхідністю визначення особливостей перекладу митних документів, закономірностей їх формування та функціонування такого плану текстів (композиційно-змістовні, мовленнєві властивості, когнітивні механізми їх організації).

За визначенням Світлічної А.А.: «митний документ – це складова офіційно-ділового дискурсу, що є стандартизованим текстом, призначеним для передачі та збереження ділової інформації з метою забезпечення ефективного управління митними процедурами. Комплекс англомовної митної документації діє як ієрархічна система. Згідно з практичними цілями та інформацією, що міститься в текстах, відокремлюються чотири основні види митних документів: декларації, сертифікати, комерційні документи й документи, що забезпечують пільгове оподаткування».

Дослідження польової структури масиву англомовних митних документів дозволило встановити ієрархію жанрів цього комплексу та системний зв'язок ядерних, приядерних та периферійних жанрів. Встановлено, що центральними жанрами комплексу англомовної митної документації виступають митні декларації та документ ATA карнет. Основні регулятивні документи в митному процесі(Customs Declaration, Cargo Declaration, ATA Carnet) тісно пов'язані з приядерними (Certificate of Origin, Phytosanitary Certificate) та периферійними жанрами (Weight List, Certificate Quality, Invoice, Proforma-Invoice), які виконують додаткові функції, частково дублюючи фрагменти текстів ядерної зони цієї польової структури.

В процесі дослідження лексичного складу комплексу англомовної митної документації було встановлено пряму залежність аранжування лексичних пластів, таких як загальновживаної лексики, митної лексики, юридичної лексики, ділових стандартів, абревіатур та скорочень, номенклатурної лексики, від жанру англомовного митного документа.

Корегування дій реципієнта в ході заповнення англомовних митних декларацій відбувається переважно за допомогою використання таких часових форм, як Present Simple, Present Continuous, Present Perfect та Future Simple(максимально вживана форма).

Дослідження англомовних термінів-композитів сучасної митної сфери доводить високу продуктивність суфікса -ation/-ionпри термінотворенні одиниць митної спрямованості й достатньо низьку продуктивність словотворчого форманта -ure. В процесі дослідження з'ясувалося, що деякі термінологічні одиниці, в більшості на позначення дій, пов'язаних з митним оглядом (surveillance) чи з оплатою митних послуг торговельним компаніям (primage, demurrage, debenture), були запозичені з французької мови протягом 16-18 ст. Етимологічний аналіз засвідчив, що в цих термінах словотворчі форманти -age, -ance, -ureвиступають не в ролі словотвірного елемента, а частиною кореня слова, запозиченого з французької мови.

Таким чином, у дослідженні визначено наявність у текстах комплексу англомовних митних документів рис, типових для офіційно-ділових текстів (точність, стандартизованість, стислість, лаконічність, функціональність, інформативність, інституційні обмеження, адресність). При цьому враховано той факт, що англомовні митні документи є текстами, що оформлюються посадовими особами та супроводжують необхідні процедури державної установи.

Переклад текстів митної тематики має низку особливостей, таких як: насиченість термінами, які не завжди мають еквівалент у мові перекладу; наявність окремих ідіоматичних виразів і фразеологічних конструкцій; офіційно-ділова стилістика; необхідність не лише лінгвістичних, а й митних, юридичних знань. При перекладі необхідно використовувати перекладацькі трансформації - лексичні (конкретизація, генералізація, синонімічний або антонімічний переклад) та граматичні (опущення, додавання, перебудова).

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ К. С. РОБІНСОНА NEW YORK 2140)

Автор: студент групи Ф-228м Тиришкіна С.М.
Керівник: к.філ.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

У вузькому розумінні інтертекстуальність має місце при наявності двох друкованих творів, один з яких прямо чи непрямо посилається на інший. В широкому розумінні прецедентним текстом не обов'язково виступає друкований твір. В досліджуваному романі такими недрукованими текстами виступають аудіомедіальні тексти: фільми, мультфільми, телесеріали. Джерелами інтертекстуальності також можуть виступати явища інших знакових систем: архітектури, живопису, музики, історії та ін. Приклади зустрічаються у мовленні усіх персонажів роману і використовуються автором для створення ефекту впізнавання, легшої асоціації себе з персонажами книги.

Якщо робити висновок щодо відтворення в перекладі інтертекстуальності до недрукованих текстів, можна стверджувати, що ступінь збереження прецедентних явищ залежить від категорії одиниці. Універсально-прецедентні явища можна відтворювати у перекладі дослівно, традиційними відповідниками, транскрипцією. При цьому інтертекстуальність у перекладі зберігається прозорою для читача.

Складніше відтворювати національно-прецедентні явища. Формальних відповідників тут, як правило, не досить і перекладач має уводити певний коментар, пояснення, експлікацію. Таким чином більшу частину додаткової інформації можна зберегти. Втім, такий переклад збільшує обсяг тексту і вимагає від перекладача професійної інтуїції та відчуття авторського стилю. Тут можна чергувати експлікацію/додавання прямо в тексті для невеликих вкраплень й перекладацький коментар у виносках для інформації значного обсягу. Якщо обмежитися лише дослівним перекладом, інтертекстуальність в українському перекладі не зберігається, що занадто спрощує авторський текст, адже роман К.С. Робінсона «Нью-Йорк 2140» є прецедентно-містким.

Класичним джерелом інтертекстуальності в романі «Нью-Йорк 2140» є друковані тексти. Для К.С. Робінсона є характерним використання алюзій до робіт з економіки, сучасних письменників-фантастів, класичних та маловідомих англомовних авторів, що писали про Нью-Йорк, крилатих фраз.

Загалом, інтертекстуальність до друкованих текстів в романі можна зберегти завдяки дослівному перекладу чи формальним відповідникам для універсально-прецедентних явищ і через експлікацію чи додавання перекладацького коментаря для національно-прецедентних. Головне для перекладача – впізнати ці алюзії, а потім відтворити їх. Складнішими є соціумно-прецедентні та автопрецедентні явища. Основна проблема – виявити такі алюзії для перекладача, оскільки через їх порівняно вузьке застосування, вони виявляються непрозорими для сприйняття. Як результат, вони отримають дослівний переклад і у переважній більшості будуть втрачені при перекладі.

Характерною рисою досліджуваного роману К.С. Робінсона «Нью-Йорк 2140» є використання епіграфів на початку кожного підрозділу. Як правило, такі включення мають безпосередній або опосередкований зв'язок із сюжетом, поданим у розділі / підрозділі. Автор використовує як цитати інших авторів, так і власні спогади, роздуми, короткі відступи від основного сюжету. У кожному випадку бачимо від однієї до чотирьох цитат. Через використання таких елементів реалізується такий вид інтертекстуальності, як паратекстуальність. Багато прикладів належать до групи соціумно-прецедентних або автопрецедентних явищ і вимагають від перекладача значної пошуково-інтерпретаційної роботи. У випадку використання дослівного перекладу, ні інтертекстуальність, ні паратекстуальність українському читачу не доступні.

ОДИНИЦІ ПЕРЕКЛАДУ ТА ЇХ ПЕРЕДАЧА НА УКРАЇНСЬКУ ТА РОСІЙСЬКУ МОВУ (НА МАТЕРІАЛІ Т. БЕРТОНА «ТРУП НАРЕЧЕНОЇ»)

Автор: студент групи П-218м Чеченєва І. С.
Керівник: д.філ.н., проф. Кондратьєва Г. М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Важливим аспектом різних перекладацьких концепцій є одиниця перекладу. Вона вважається основною в процесі міжмовної комунікації і процесі перетворення повідомлення з мови оригіналу на мову перекладу. Завдання перекладача – передати засобами іншої мови цілісно і точно зміст оригіналу, при цьому намагаючись зберегти його стилістичні та виразні особливості.

Такі дослідники перекладознавства, як В. Н. Комісаров, Л. С. Бархударов та О. Д. Швейцер займались проблемою «одиниця перекладу». Виходячи з їхніх досліджень та теорій можна надати визначення поняттю «одиниця перекладу», а саме – це найменша (мінімальна) мовна одиниця в тексті оригіналу, яка має відповідність в тексті перекладу. Переклад тексту дуже рідко здійснюється за схемою «слово за словом», й тому до одиниці перекладу відносять речення, або мінімальний відрізок мовленнєвого твору, що містить зміст.

До основних особливостей перекладу, які відображають його тісний зв’язок з оригіналом можна віднести такі поняття, як «адекватний» та «еквівалентний» переклад. Еквівалентність орієнтована на результат перекладу, головне завдання котрої полягає в тому, чи відповідає текст перекладу оригіналу. Адекватність пов’язана з вибором ступеня перекладу та відповідає на питання, чи є переклад доречним при певній комунікативній ситуації.

Художній кінофільм, з однієї сторони, представляє собою різновид художніх текстів, характерною рисою яких є багатоплановість інформації, а з іншої - складну комунікативну систему, яка містить в собі одразу три знакових повідомлення: відеоряд, вербальний текст та музику.

Переклад художніх творів для кіноіндустрії повинен відповідати вимогам будь-якого іншого перекладу, тобто він також покликаний передати та відтворити засобами мови перекладу все те, що сказано мовою оригіналу. Процес роботи над кіноперекладом включає в себе кілька основних етапів: переклад, редакція та інтеграція перекладу в кінофільм. Практикуючі перекладачі також постійно наголошують на необхідності постійної переробки та переоцінки перекладеного тексту, намагаючись зробити його відповідним до оригінального поетичного тексту на всіх рівнях, або, вірніше кажучи, на максимально можливому рівні адекватності.Для отримання такого рівня при перекладі кінофільмів перекладачі використовують буквальний і інтерпретативний методи.

У фільмі Т. Бертона «Труп нареченої» іронічно змінюються звичні уявлення про світ мертвих і світ живих. Світ мертвих, який повинен викликати жах і огиду, показаний веселим і барвистим, його персонажі добрі, люблячі і готові прийти на допомогу один одному. У той час, як світ живих, навпаки, сірий, бездушний і холодний.

Одиницями перекладу тексту кінофільму Т. Бертона «Труп нареченої» стали репліки персонажів з найбільш складною та багаторівневою системою залежностей від різних контекстів. Їх можна розділити на дві групи: першу групу складуть ті, які безпосередньо пов’язані з провідним мотивом твору, а другу групу складуть проблеми відтворення образів персонажів через їх мовну характеристику.

Слід зауважити, що у фільмі персонажі говорять віршами. Передача віршованої форми, безумовно, являє собою перекладацьку проблему кінофільму, тому, якщо і будуть порушені проблеми поетичної форми, то тільки через їх зв’язок з головною темою – передачею іронії при перекладі.

ОДИНИЦІ ПЕРЕКЛАДУ МАРКЕТИНГОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇХ ПЕРЕДАЧА УКРАЇНСЬКОЮ І РОСІЙСЬКОЮ МОВАМИ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕРМІНОЛОГІЇ СФЕРИ SMM)

Автор: студент групи П-228м Шляга О.В
Керівник: к.філ.н., доц. Чуча П.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

За останні роки спостерігається все більша зацікавленість лінгвістів проблемами термінології та термінотворення. Значне місце в цих лінгвістичних дослідженнях відводиться вивченню терміносистем, що виникають в результаті стрімкого розвитку нових наукових напрямків, модернізованих виробничих та суспільних реалій, до яких відноситься і маркетинг. Інтенсивність розвитку маркетингу в Україні сприяла неконтрольованості роботи перекладачів-практиків і фахівців галузі маркетингу, що спричинило появу великої кількості спеціальних номінацій і мовних одиниць, часто дублюючих одна одну, але при цьому таких, що не лише не збігаються за формою, а іноді й цілком некоректних. В результаті створено велику кількість термінів, які поступово витісняються і замінюються точнішими, оскільки застосування зарубіжної теорії маркетингу в українській практиці іноді неможливе через різні ступені розвиненості наукових шкіл. На сучасному етапі розвитку маркетингу як науки і практики в Україні можна говорити про інтенсифікацію створення українських термінів. Поповнення термінологічного складу приблизно на 30-40% здійснюється за рахунок українських спеціальних номінацій, які обслуговують виключно сферу маркетингу. Спільним для термінологічних систем маркетингу української, російської і англійської мов є те, що вони створені на основі концептуально усталеної понятійної системи маркетингу, розробленої американськими вченими-маркетологами і доведеної світовою наукою.

У цілому терміносистема маркетингу, зокрема маркетингу у соціальних мережах, є складною ієрархічною, гетерогенною, відкритою, динамічною структурою.Складність термінології маркетингу виявляється в будові з різнорідних елементів. Хоча сукупність маркетингових понять системи характеризується цілісністю, ієрархічною організацією елементів, проте їх можна розглядати як неоднорідні за змістом і функціями.

Гетерогенність маркетингової термінології можна виділити за такими позиціями: етимологія поняття, структура терміну, ступінь точності семантики (терміни й інші номінації), характер прагматичної складової. Зниження рівня гетерогенності можливе за умови впорядковування спеціальних номінацій. Проте гетерогенність аналізованої термінології не може бути усунена повністю, оскільки притаманна маркетингу за його іманентними ознаками: вона виявляється в специфіці ролі термінології маркетингу у мові на мікро- і макрорівні і відбивається в особливостях внутрішньої структури терміносистеми маркетингу, у множинності і варіативності структур окремих номінацій, у деякій умовності поділу термінології на елементи. До термінології маркетингу входять одиниці з різним ступенем точності семантики, прагматичної спрямованості, конкретності позначуваного поняття.

Терміносистема маркетингу англійської, української і російської мов має відкриту гетерогенну структуру, про що свідчить їхнє активне використання в засобах масової комунікації – газетах, журналах, телебаченні, мережі Інтернет.

При оцінці терміносистеми маркетингу з погляду ступеня завершеності її формування також стає очевидним її відкритий характер, який виразно виявляється у динамічності і множинності міграційних процесів. Так, у процесі термінологізації лексична одиниця, яка не має необхідного набору ознак терміну, може їх отримати, так само і термін, який не витримує «конкуренції», згодом втрачається. Крім того, при взаємодії із зовнішнім мовним середовищем спостерігається явище детермінологізації, коли спеціальна лексична одиниця починає функціонувати за межами сфери професійної наукової і практичної комунікації. По відношенню до термінологічних одиниць маркетингу, в т. ч. сфери SMM, можна впевнено говорити про часткову детермінологізацію, оскільки у більшості випадків свідомість носіїв мови закріпила зв'язок такої одиниці з маркетинговою сферою функціонування.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку термінології маркетингу можна відзначити, що маркетингова терміносистема продовжує вдосконалюватися. Саме тому питання, пов'язані з подальшим аналізом термінів як одиниць перекладу із погляду їх словотвору, структури, семантики та мотивації, запозичення і впровадження іншомовних термінів у маркетинговій галузевій терміносистемі продовжуватимуть привертати до себе увагу мовотворців і потребуватимуть подальшого системного вдосконалення і опису.

МОВЛЕННЄВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРСОНАЖІВ ТА СПОСОБИ ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ)

Автор: студент групи Ф-228м Шокотько Т.В.
Керівник: к.філ.н., доц. Бережна М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Образ героя художнього твору складається з безлічі складових - це і характер, і зовнішність, і професія, і захоплення, і коло знайомств, і ставлення до себе і оточуючих. Та однією з головних є мова персонажа, яка в повній мірі розкриває його внутрішній світ і спосіб життя.На мовлення персонажа впливає багато різноманітних факторів, які і визначають його як особистість та виокремлюють серед інших. І надважливою метою є збереження всіх мовленнєвих особливостей при перекладі для того, щоб повною мірою передати всі відмінності характеру персонажа.

Метою роботи є визначення засобів створення мовленнєвої характеристики дійових осіб художніх фільмів, а саме трилогії про Бетмена: «Бетмен: Початок», «Темний лицар», «Темний лицар: Відродження легенди» та фільмів про Месників: «Месники», «Месники: Ера Альтрона» та особливостей її відтворення при перекладі.

Мовленнєва характеристика (мовленнєвий портрет) - це підбір особливих для кожної дійової особи літературного твору слів і виразів, як засіб художнього зображення персонажів. В одних випадках для цієї мети використовуються слова та синтаксичні конструкції книжкової мови, в інших - просторічна лексика, необроблений синтаксис, а також улюблені «слівця» і мовні звороти, пристрасть до яких характеризує літературний персонаж з тієї або іншої сторони (загальнокультурної, соціальної, професійної тощо).

Г.Г. Матвєєва дає таке визначення мовленнєвого портрету: «набір мовних уподобань мовця в конкретних обставинах для актуалізації певних намірів і стратегій впливу на слухача». Вона відзначає, що за допомогою мовного портрета фіксується мовна поведінка, яка «автоматизується в разі типової ситуації спілкування, яка постійно повторюється».

Мова дійових осіб є прямим джерелом інформації для читача. Таке зображення героїв називається репродуктивним методом. Під репродуктивним методом мається на увазі передача особливостей мови персонажа без авторської мови. При цьому мова героя сприймається самим читачем в тому вигляді, в якому вона представлена автором у творі без будь-яких коментарів з його боку, в результаті чого у читача складається певне враження про особливості характеру персонажа.

Існує багато різноманітних типів персонажів, кожен з яких наділений певними рисами, що характеризують його як конкретний тип. І саме аналіз мовлення персонажу дозволяє найчіткіше зрозуміти до якого саме типу його слід відносити. Для розгляду мовленнєвої характеристики головних, другорядних та епізодичних персонажів ми обрали дійових осіб з трилогіїКрістофера Нолана про Бетмена та фільму «Месники», які дуже добре підходять під обрані нами, згідно з класифікацією Карен Бернардо, типи.За словами Карен Бернардо, для більш повного розкриття сюжетних ліній персонажів у художньому творі автори використовують безліч різних їх типів. На основі аналізу персонажів, які виконують різні ролі в розповідному процесі, їх можна розділити на наступні типи: протагоніст, антагоніст, динамічний, статичний, об'ємний, плоский, стереотипний, персонаж-контраст, довірена особа.

Для надання більшої виразності персонажу його мовлення дуже часто забарвлюється різноманітними лексичними та стилістичними засобами (порівняння, метафора, оксюморон), збереження яких при перекладі вкрай важливе для передачі авторської інтенції та чіткої характеристики дійової особи. Перекладач не завжди в змозі буквально передати всі особливості мовлення персонажа, які можуть зображуватися автором з використанням стилістичних прийомів (гра слів) та реалій (понять), які притаманні лише мові оригіналу. Тому, дуже часто, для надання адекватного перекладу застосовуються перекладацькі трансформації на різних рівнях (граматичні, лексичні та стилістичні).

При визначенні мовленнєвого портрета персонажа, окремо або в сукупності, розглядаються особливості його мовлення. Опис всіх рівнів мови не є обов'язковим, а лише фіксація найбільш яскравих елементів у мовленні персонажа, які й характеризують його як особистість. Тому і є дуже важливим збереження цих елементів при перекладі для запобігання втрати індивідуальних рис характеру персонажа.

СПОНУКАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ. К. РОЛІНҐ HARRY POTTER AND THE ORDER OF THE PHOENIX)

Автор: студент групи Ф-228м Ялова А.М.
Керівник: доц. Давиденко Н.І.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

У роботі шляхом суцільної вибірки опрацьовано сім перших розділів фентезійного роману Дж. К. Ролінґ Harry Potter and the Order of the Phoenix (2003 р.) та їх переклад українською мовою, виконаний Віктором Морозовим (видавництво А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА). Роман призначений як для дитячої/підліткової, так і для дорослої аудиторії. Загальна кількість вибраних прикладів – 297 одиниць, які належать до різних типів спонукальних конструкцій.

Як продемонструвало дослідження, спонукальні конструкції є доволі поширеним мовним матеріалом у досліджуваному тексті і зустрічаються у мовленні майже всіх персонажів. Сюжет роману динамічний: персонажі сваряться, висловлюють незадоволення навколишнім світом, потрапляють у небезпечні ситуації, мають рятуватися від небезпеки, просять про допомогу, керують малими та великими групами, виховують дітей. Серед головних діючих осіб: хлопці-підлітки, які ненавидять один одного; подружня пара, яка має на вихованні небажаного в домі племінника; представники кримінального світу; мати великого сімейства, у якої сім дітей, п’ятеро з яких – неповнолітні. Спонукальні конструкції є важливим засобом створення мовленнєвого портрету персонажів, а отже й формування ставлення читача до них.

У роботі було встановлено, що спонукальні конструкції в англійському художньому тексті містять форми аналітичного та синтетичного імперативa, перформативні та модальні дієслова, дієслова у формі дійсного та умовного способів, а також можуть бути бездієслівними. Спонукальні конструкції використовуються у прескриптивних, реквестивних, сугестивних та менасивних мовленнєвих актах. Поширені способи перекладу: формами синтетичного та аналітичного імперативa, бездієслівними конструкціями, дієсловами у формі дійсного та умовного способів, конструкціями з присудковим словом, інфінітивом. Продуктивні трансформації: дослівний переклад та граматична заміна.

Основними пособами вираження спонукання в оригіналі є конструкції з синтетичним імперативом: 183 випадки (62% усіх прикладів). Адресатом повідомлення виступає друга особа однини або множини. Спонукальні конструкції цієї групи поділяємо на непоширені та поширені. Непоширені складаються лише з дієслова у наказовій формі, а поширені – з перехідного дієслова у наказовій формі та однієї або декількох залежних одиниць.

Поширених конструкцій – 134 одиниці, непоширених – 49. Структура поширених конструкцій доволі різна: імператив дієслова й об’єктний компонент (іменник чи займенник) – 92; імператив дієслова і прислівник – 22; імператив дієслова і неособова форма (інфінітив, дієприкметник, герундій) – 14; імператив дієслова і прикметник – 6. Кількість конструкцій з об’єктним компонентом пояснюємо тим, що в них базу становлять перехідні дієслова, тобто мовець вказує на об'єкт дії при спонуканні.

Частими є графічні засоби: курсив, капіталізація, дефісація, мультиплікація та аграматизми. Капіталізація використовується для демонстрації підвищення тону, крику. Курсив – для логічної емфази окремої частини або всього висловлювання; для передачі думок персонажа або того, що написано в листі від руки; коли один персонаж імітує мову іншого. Дефісацією позначають паузи в мовленні. Мультиплікацію використовують, коли персонаж затинається або говорить, позіхаючи. Аграматизми передають неправильну вимову персонажів, які належать до нижчих соціальних прошарків, не мають освіти. Графічні засоби у перекладі переважно зберігаються або компенсуються.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

«БАМБУКОВА МЕРЕЖА»: РОЛЬ ТА МІСЦЕ КИТАЙСЬКОЇ ДІАСПОРИ, МОВИ ТА КУЛЬТУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТА ПРОСУВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ КНР

Автор: студент групи МЕВ-118м Кравець К.О.
Керівник: к.е.н. доц. Власенко Л.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Не зважаючи на те, що Китай станом на 2019 р. є головним торговельним партнером України в Азії, ретроспективний аналіз доводить, що взаємини наших країн були мало піддані належному опрацюванню та підготовці, особливо у тому, що стосується гуманітарних факторів, які мають вплив на розвиток торговельних відносин, а саме: чисельності та стану наявної китайської діаспори та лінгвістичній відстані, яка визначається поширеністю китайської мови та культури.

При цьому аналіз існуючого стану співробітництва Китаю з іншими країнами показує важливість цих показників для оцінки двосторонньої торгівлі та доводить існування так званої «Східноазіатської культурної сфери», або «Сіносфери». Ця негласно існуюча сфера китайських інтересів складається насамперед з націй Східної Азії, які історично зазнавали впливу китайської культури. Інші назви цієї концепції включають «конфуціанський» або «сіничний» світ, хоча остання також використовується для позначення сінофонної (китайськомовної) громади. У самому Китаї ця сфера впливу отримала назву «Бамбукова мережа». Традиційно до цієї «Бамбукової сітки» відносять країни Південно-Східної Азії (Таїланд, М'янма, Сінгапур, Малайзія, Індонезія та Філіппіни), у яких існує значна або впливова китайська діаспора, поширена китайська мова та існує інтерес до китайської культури.

Терміни «культурно-східна сфера Східної Азії», «культурна сфера китайського впливу» та «Бамбукова мережа» вживаються взаємозамінно з «Сіносферою», хоча насправді вони мають різні позначення та конотації. Аналіз стану та зв'язків місцевої китайської діаспори та поширення китайської мови дозволяє зробити висновок, що конфуціанство та діяльність інститутів Конфуція сильно впливає на бізнес та зовнішньоекономічні зв'язки країн «Бамбукової мережі». Дослідження зв'язку діаспори, поширення китайської мови та культури з обсягами та якістю торгівлі дозволяє зробити висновок, що одним із найвизначніших інструментів публічної дипломатії Китаю є саме інститути Конфуція, які існують для підтримки підприємств, що мають ділові відносини з КНР. Існування та розширення інститутів Конфуція пов'язано з зовнішньоекономічними інтересами КНР та дозволяє вже зараз включити до сучасної «Бамбукової мережі» такі країни як Австралія, США та (у перспективі) Нову Зеландію та Великобританію.

Отже, для України вивчення гуманітарних складових політики Китаю – у першу чергу лінгвістичної відстані – є надзвичайно важливим для того, щоб зрозуміти своє місце у зовнішньоекономічній (у першу чергу, зовнішньоторговельній) політиці КНР та виробити власну стратегію подальшої взаємодії з цим партнером.

ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи ПТБ-228м Андреяхіна І.В.
Керівник: к.е.н., доц. Адаменко М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Складання бізнес-плану на будь-якому підприємстві сервісу сильно відрізняється від цього ж процесу на підприємствах, що виробляють та реалізують товари. Існують особливості ринку послуг: висока динамічність ринкових процесів, територіальна сегментація, висока швидкість відтворення капіталу, чутливість до змін ринкової кон'юнктури. Також існує ряд особливостей, які притаманні готельним підприємствам:

1. Сильна залежність результатів господарської діяльності готелю від коливань попиту на послуги. Велика частина витрат готелю постійна, це становить близько 50-70% від усіх витрат.

2. Низька еластичність пропозиції. Готельний комплекс не здатний різко змінити асортимент послуг, що надаються, свою спрямованість тому в структурі фондів переважають основні (обладнання, будівлі, меблі, споруди).

3. Безперервність процесу надання готельних послуг. Дана особливість сильно ускладнює процес планування діяльності та управління підприємством, але вона є найголовнішою, що відрізняє готелі від інших підприємств сервісу. З цього випливає, що графік роботи персоналу будується по багатозмінному режимі роботи, а така інформація повинна бути відображена в економічних розрахунках.

Ще одним фактором, який повинен бути спланований, пов'язаний з сильним емоційним напруженням працівником готелю, які викликані наявністю постійного контакту з клієнтом, змінним графіком роботи та іншими специфічними умовами. Важливо розуміти, що при розробці бізнес-плану готелю орієнтиром роботи повинна бути комплексність обслуговування клієнта. Вона передбачає зосередження в одному місці різноманітного асортименту послуг. Специфіка бізнес-плану безпосередньо залежить від розміру номерного фонду готелю, адже необхідно врахувати забезпечення мінімуму витрат на утримання готелю з метою вилучення планованого прибутку. Особливості бізнес-планування, представлені в даному розділі є значущими, виділяють готельну індустрію, вони повинні бути відомі підприємцю, яка входила в готельний бізнес для прийняття вірних управлінських рішень.

Під час розробки розділу бізнес-плану готельного підприємства, присвяченого видам послуг опрацьовуються наступні найважливіші моменти:

1. Визначаються потреби споживачів, які задовольняють передбачувані послуги;

2. Виділяються відмінності даних готельних послуг від конкурентних продуктів; також звертають увагу на їх переваги, покликані привернути гостей;

3. Творець бізнес-плану обґрунтовує, чому обрані саме ці послуги, а також час і місце реалізації проекту;

4. Описується життєвий цикл продукту.

При описі маркетингової стратегії необхідно вказати причини вибору конкретної стратегії, пояснити, наскільки вона виконуваності, навести аргументи доречності цієї стратегії в контексті діяльності конкурентів.

У розділі «план діяльності» бізнес-плану подаються такі дані:

1. Вказують основні види служб готелю, їх функції, необхідні площі і обладнання. Для нових підприємств, які не мають площ, проводять розрахунок необхідної площі. Ці дані також зручно представити у вигляді таблиці.

2. Виконуються розрахунки плану продажів номерів готелю і додаткових послуг. Обсяг продажів послуг готелю визначається результатами процесу планування і маркетингових досліджень.У різних таблицях відбивається план продажів готельних послуг, план продажу додаткових послуг готелю (подаються у вигляді таблиці, з розрахунком по місяцях). Також наводиться запланований графік завантаження номерного фонду готелю в різні періоди часу.

3. У плані діяльності також вказується фонд оплати праці персоналу і розрахунок цих показників у зв'язку з надаваними послугами. У заключному етапі розраховуються плановані витрати. При розрахунку їх поділяють на постійні і змінні. До постійних для готелю затрат належить амортизація основних фондів, комунальні платежі, оплата послуг зв'язку, страхові внески, реклама і ін. Змінні витрати включають в себе засоби для прибирання, витрати на електроенергію, витрати на продукти для ресторану.

УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-118м Будівська А.О.
Керівник: к.е.н., доц. Бублей Г.А
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Діяльність будь-якої комерційної організації – це процес залучення ресурсів на ринках засобів виробництва, сировини, матеріалів, товарів й робочої сили для подальшого їх використання у процесі діяльності. Управління ресурсами є однією з найважливіших задач усієї системи управління багатоаспектною діяльністю організації.

Поняття «ресурс» характеризує поточний стан об'єкта, а поняття «потенціал» описує об'єкт у динаміці та його можливий розвиток на перспективу. Відповідно поняття «ресурс» є кількісною складовою характеристики певного матеріального або нематеріального об'єкта, який залучається та використовується в ході технологічних перетворень у виробничо-господарській або комерційній діяльності, у той час як поняття «потенціал» є якісною складовою такої характеристики.

На підставі наявних визначень терміну «потенціал» було виділено три наукових підходи до його розуміння й, відповідно, управління його формуванням та використанням: ресурсний підхід, у відповідності до якого під потенціалом розуміється система ресурсів, взаємопов'язана сукупність матеріально-речовинних, енергетичних, інформаційних засобів, а також безпосередньо робітників, які використовують їх у процесі виробництва матеріальних благ та послуг; ресурсно-результатний підхід, який розглядає потенціал як сукупність усіх ресурсів підприємства, що забезпечують можливість отримання максимального економічного ефекту у певний момент часу та розвитку системи у визначеному напрямку; ресурсно-ймовірнісний підхід, за яким потенціал розуміється як спроможність використання ресурсів й досягнення певного результату під впливом ринкового середовища, прояви якого виникають з певною ймовірністю.

Узагальнюючі різні підходи, можна стверджувати, що усі розглянуті трактування дослідників в умовах зовнішнього середовища, яке постійно змінюється, а також зростаючої конкуренції не розкривають сутності поняття «потенціал».

Оцінка потенціалу підприємства необхідна не тільки для аналізу можливостей на поточний момент, але, у першу чергу, для визначення можливостей подальшого розвитку підприємства. З позицій еволюційного підходу, на наш погляд, доцільно виділити четвертий підхід – еволюційно-ринковий, у відповідності з яким під потенціалом слід розуміти можливість розвитку об'єкта у встановленому напрямку у майбутньому на основі використання наявних ресурсів.

Під ресурсним потенціалом підприємства розуміється спроможність економічної системи до ефективного використання внутрішніх ресурсів й реалізації ринкових можливостей організації з метою забезпечення розвитку в умовах залежності від впливу зовнішнього середовища. Під ресурсним потенціалом торговельного підприємства ми розуміємо спроможність торговельної організації використовувати й нарощувати наявні ресурси, цілеспрямовано мобілізовані у торговельний процес з метою найбільш повного задоволення попиту населення на товари та послуги, досягнення економічного ефекту й формування механізму розвитку організації.

Для визначення ресурсного потенціалу торговельного підприємства було виділено основні фактори, які впливають в цілому на потенціал такого підприємства. При цьому окрема увага приділена факторам зовнішнього середовища, що дало змогу обґрунтувати значну роль ринкового потенціалу у забезпеченні ефективного використання ресурсного потенціалу торговельного підприємства. Під ринковим потенціалом розуміється спроможність ресурсного потенціалу підприємства забезпечити конкурентоспроможність та обґрунтованість обраної стратегії її розвитку у довгостроковій перспективі відповідно до вимог ринку.

Невідповідність ресурсного й ринкового потенціалів підприємства свідчить про те, що наявний потенціал не відповідає вимогам ринка й характеризує від'ємний потенціал. Ринковий потенціал підприємства включає в себе прихований потенціал – недовикористані можливості й резерви розвитку, підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Проведений аналіз методичних підходів до оцінки ресурсного потенціалу торговельних підприємств довів, що на сьогодні відсутня комплексна методика оцінки ресурсного потенціалу з урахуванням факторів зовнішнього середовища, тобто у його взаємозв'язку із ринковим потенціалом. У зв'язку із цим необхідно у подальшому дослідити методику оцінки ресурсного потенціалу торговельного підприємстві на основі системного, диференційованого підходу з урахуванням оцінки ринкового потенціалу.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-118м Галка В.Є.
Керівник: к.е.н., доц. Адаменко М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Основну частину прибутку підприємства роздрібної торгівлі одержують від реалізації товарів. Тому, у процесі аналізу вивчають динаміку і визначають фактори зміни суми прибутку.

Отримання прибутку від реалізації продукції в цілому по підприємству залежить від чотирьох факторів:
- обсягу реалізації продукції;
- її структури;
- собівартості;
- рівня цін.

Прибуток, як кінцевий результат господарської діяльності підприємства, залежить від співвідношення між розміром доходів підприємства торгівлі і витратами на здійснення торгово-фінансової діяльності.

Розмір одержаного прибутку залежить від ціни реалізації і закупівлі товарів, кількості проданих товарів, різниці між доходами, витратами обігу і витратами від іншої діяльності. Вивчення дії цих факторів та їх прогнозування дозволяє забезпечити отримання потрібного прибутку.

Основним фактором, який визначає величину прибутку, є рівень ціни закупівлі товарів. Підприємство при здійсненні комерційних угод мусить намагатися закупити товар за якомога нижчою ціною. Це може бути досягнуто шляхом скорочення кількості посередників при закупівлі товарів, використання цінових знижок при узгодженні ціни товару, закупівлі партій товарів у період їх сезонного розпродажу. Якщо підприємство займається зовнішньоекономічною діяльністю, то зниженню ціни закупівлі товарів може служити придбання товарів в іноземних партнерів (при сприятливому співвідношенні курсів національної та іноземної валюти) або здійснення прямих товарообмінних (бартерних) операцій (при сприятливому співвідношенні рівня цін на обмінювані товари).

Зростання розмірів одержання прибутку пов'язане також із збільшенням рівня цін продажу товарів. Управління цінами реалізації залежить від обґрунтованості вибору цінової політики підприємства на споживчому ринку, використання сприятливої торгової кон'юнктури в окремі періоди року, місяців. Збільшення ціни реалізації товарів сприяє розширенню продажів сезонних товарів перед початком сезону, коли ціни найвищі, реалізації окремих товарних груп на аукціонах і товарних біржах, експорту конкурентоздатних товарів при сприятливому співвідношенні курсів національної й іноземної валюти.

Маса одержання прибутку залежить від обсягу діяльності підприємства (товарообороту), кількості реалізованих товарів. Збільшення обсягу продажу сприяє здійсненню ефективної маркетингової політики шляхом включення до переліку взаємодоповнюючих товарів, надання споживчого кредиту при реалізації товарів, розширення системи додаткових торгових послуг, пов'язаних із реалізацією товарів, здійснення ефективних рекламних заходів. Для оптової торгівлі важливе значення в розширенні продажу має регіональна диверсифікація збуту.

Таким чином, розглянуті фактори прямо впливають на величину доходів, а відповідно, і на прибуток підприємства. При тій же величині доходів підприємство може мати різний розмір прибутку, що залежить від величини витрат обігу. Розмір витрат обігу формується під впливом таких факторів, як обсяг товарообороту, його склад та асортиментна структура, джерела надходження товарів, місцезнаходження контрагентів комерційних угод, умови страхування угод, рівень продуктивності праці на підприємстві, ступінь використання ресурсів, структура капіталу, розміри матеріально-технічної бази тощо. Вищезазначені фактори впливають на прибуток від реалізації товарів.

СПЕЦИФІЧНІ РИСИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи ПТБ-228м Ісаєв А.В.
Керівник: к.е.н., доц. Адаменко М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

На торгівельних підприємствах на перших етапах діяльності, в умовах жорсткої конкурентної боротьби ринкової економіки, мала прибутковість і висока оборотність активів залишають керівництву підприємства малий час реагування при зміні ситуації на ринку. Для виживання і розвитку підприємства необхідно максимально чітко і ефективно управляти його капіталом. Будь-яка цінність матеріального або нематеріального характеру, що фігурує в процесі таких відносин, представляє інтерес лише в тому випадку, якщо володіння нею сприяє досягненню якоїсь мети, перш за все економічного характеру. Вкладаючи капітал в який-небудь інвестиційний проект, підприємець вважає через якийсь час не тільки відшкодувати пущений в оборот капітал, але і одержати певний прибуток. Оцінка цього прибутку, тобто рішення дилеми - вигідний чи ні даний проект, базується на аналізі поточного фінансового стану і прогнозах майбутніх надходжень від інвестиції. Часто результати фінансового аналізу свідчать про недоотримання прибутку підприємства через роздутість активів або не оптимальної їх структури, що приводить до зниження ефективності їх використання. Вихід з ситуації, що склалася, для підприємства це оптимізація структури його активів.

Управління активами, як і весь процес управління, включає стратегію і тактику управління. Під стратегією розуміється загальний напрямок і спосіб використання засобів для досягнення поставленої мети. Встановлюючи визначені правила й обмеження, стратегія дозволяє сконцентрувати зусилля на тих варіантах рішень, що не суперечать обраному напрямку управлінської діяльності. Тактика управління — це конкретні методи і прийоми досягнення поставленої мети у визначеній ситуації й у визначений момент часу. Завдання тактики управління — вибір найбільш оптимального рішення і способів його втілення в ситуації, яка склалася.

У системі управління активами виділяють керуючу і керовану підсистему, що відповідно представлені суб'єктами й об'єктами управління. Об’єктом управління в різний час у різному співвідношенні виступають товарні запаси в процесі формування, зберігання й реалізації, кредити, дебіторська заборгованість, грошові залишки, а також економічні відносини, що виникають у процесі кругообороту активів. Перехід до ринкової економіки пов’язаний із суттєвими змінами в сфері управління активами підприємства: об’єктом управління поряд із товарно-матеріальними цінностями стає і найбільш ліквідна частина оборотних активів - грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення. Суб’єктами управління активами споживчих товариств у різній мірі є загальні збори, правління, фінансові і комерційні підрозділи, а також персонал торговельних господарських одиниць, що використовують специфічні методи цілеспрямованого впливу на оборотний капітал. Разом з тим їм притаманні єдині прийоми і способи управління, характерні для управлінської діяльності в цілому, що виражаються через реалізацію функцій управління. Управління активами — прямий обов’язок фінансового менеджера. На відміну від рішень, пов’язаних із виплатою дивідендів і структурою капіталу, ми не можемо приймати рішення про оборотний капітал раз в місяць. Вирішення питань пов’язаних із активами є безперервним процесом, оскільки він є фінансовою основою всієї господарської і комерційної діяльності торговельного підприємства і тому постійним і важливим об’єктом управління. Тобто, управління активами відрізняється від інших сфер діяльності фінансового менеджера перш за все кількістю часу, який повинен бути присвячений виконанню цієї функції фінансового менеджменту.

Можна зазначити, що в умовах нестабільності бізнесу управління оборотними коштами є одним з ключових завдань менеджменту підприємств. В процесі роботи підприємства доводиться створювати значні товарні запаси, стимулювати збут, надаючи покупцям відстрочення платежу, що вимагає значних об'ємів грошових коштів. Кредитування з боку фінансових структур, а також отримання відстрочень в оплаті постачань не завжди можливо. Це робить проблему управління оборотними коштами вельми важливої для будь-якого підприємства. Налагодження системи управління оборотними коштами може істотно підвищить ефективність бізнесу і забезпечити значні конкурентні переваги підприємств.

Отже, управління активами - багатогранний процес взаємодії безлічі суб’єктів й об’єктів управління, об’єднаних економічною роллю оборотного капіталу у діяльності підприємств. Багатоваріантність рішень і кроків, гнучкість та неординарність господарських комбінацій, унікальний характер кожної ситуації становить основу управління активами торговельного підприємства. Тому пошук й реалізація напрямків удосконалення управління активами зачіпає багато аспектів господарської діяльності.

УПРАВЛІННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Автор: студентка групи ПТБ-118м Маслюк Г.Ю.
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У ринковій економіці управління витратами, як засіб досягнення високого економічного результату виробничо – господарської діяльності підприємства, орієнтується не тільки на їх зниження, а й спрямовується на зростання прибутку і забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Основною метою теорії витрат є надання встановленим в теорії виробництва кількісним технічним залежностям вартісної форми за допомогою цін чинників, і на цій основі визначення витрат, які є критеріями економічності при оцінці виробництва.

Управління витратами – це складний, багатоаспектний та динамічний процес, що включає в себе управлінські дії, метою яких є досягнення високого економічного результату функціонування підприємства. Воно передбачає створення єдиної, чітко й безперебійно функціонуючої системи з певними цільовими установками й взаємопов’язаними елементами.

При формуванні системи управління витратами необхідно враховувати такі їх особливості, як динамізм та розмаїття витрат, необхідність застосування широкого спектра прийомів та методів управління витратами, труднощі їхнього виміру, обліку й оцінки а також складність і суперечливість впливу витрат на економічний результат тощо.

Практичне застосування існуючих методів обліку витрат, таких, як: стандарт – костинг, директ – костинг, таргет – і кайзер – костинги, – дає змогу точніше визначати й оцінювати витрати й фінансові результати під час здійснення господарських операцій на підприємстві. В той же час, кожен метод має як переваги, так і недоліки, на які обов'язково треба звертати увагу в процесі прийняття рішення щодо їх впровадження на підприємстві.

В умовах ринкової системи господарювання особливої актуальності в управлінні витратами набуває вирішення таких завдань, як: врахування інтересів всіх учасників бізнесу, розширення горизонтів та глибини аналізу, можливість оцінки та моделювання операційних ризиків тощо. Тому розробка ефективної системи управління витратами виробництва знижує можливість негативного впливу випадкових явищ на діяльність підприємства дозволяє вчасно передбачити дію негативних заходів та розробити упереджуючі заходи по зниженню їх впливу на витрати виробництва.

ВІДМІННІ РИСИ ТА ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ РИЗИКІВ ІТ-ПРОЕКТІВ, ЯК ОБ'ЄКТІВ УПРАВЛІННЯ

Автор: студент групи ПТБ-228м Музичка А.С.
Керівник: к.е.н., доц. Адаменко М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Головне завдання в управлінні ризиками реалізації ІТ-проектів є передбачення керівництвом ІТ-компанії появи негативних ситуацій або несприятливих подій, які вимагають попередньої підготовки персоналу до їх настання. Таку підготовку потрібно відображати в розроблених заходах реагування на відповідні події ще до початку виникнення потенційних проблем в рамках всієї системи управління ІТ-проектами. Перелік наслідків прояви несприятливих подій, що вимагають розробки заходів реагування на них, доцільно документувати в паспорті проекту як первинному документі, що описує процедури управління ризиками проекту.

На остаточні терміни і вартість виконання завдань ІТ-проектів впливають такі категорії ризиків їх реалізації:

- ризики перевищення витрат - збільшення передбаченого кількості завдань проекту та їх вартості, потреба виконання додаткових завдань проекту;
- ризики затримок виконання завдань проекту - збільшення тривалості виконання завдань проекту або перенесення термінів їх передачі замовнику;
- ризики несвоєчасність поставок апаратних засобів і програмних модулів - збільшення або перенесення термінів виконання завдань проекту через відсутність інструментальних засобів або програмних модулів від підрядників;
- ризики затримок платежів від інвесторів проекту або його кредиторів - відкладання початку або продовження термінів виконання завдань проекту за відсутності фінансування.

Можливі ризики реалізації ІТ-проектів мають досить розвинену ієрархічну структуру, яка показує, що більшість з них можна в тій чи іншій мірі врахувати ще на початкових етапах розробки ПЗ. Метою попереднього планування ризиків є ретельна оцінка впливу прояви несприятливих і ризикових подій на динаміку термінів і вартості реалізації ІТ-проектів. Тому керівництво ІТ-компанії повинен постійно проводити аналіз можливих ризиків і враховувати їх при прогнозуванні показників реалізації ІТ-проектів.

Часта поява несприятливих подій є потенційними проблеми реалізації проекту, оскільки вони виникають в найбільш несподіваний момент. Хоча не всі проблеми можна заздалегідь передбачити або навіть уникнути, але багато хто з них можна пом'якшити або передати, і це дає можливість керівництву ІТ-компанії здійснювати відповідне управління ризиками. По відношенню до самого процесу розробки ПО потенційні проблеми реалізації проекту діляться на внутрішні і зовнішні. Внутрішніми вважають такі несприятливі події, які керівник проекту або його підопічні здатні безпосередньо впливати. Зовнішні негативні ситуації не залежать ні від керівництва ІТ-компанії, ні від групи управління ними, але всі учасники проектів повинні бути знайомі з їх проявами, а також повинні мати навички реагування на них і вводити відповідні заходи для усунення або компенсації негативних наслідків.

Планування ризиків реалізації ІТ-проекту складається з наступних кроків: ідентифікації ризиків; оцінки ризиків; розробка заходів реагування на ті ризики, які цього вимагають.

Ідентифікація ризиків (ознак настання несприятливих і ризикових подій) полягає у визначенні тих ризиків з наявних множин, які здатні вплинути на подальші етапи реалізації ІТ-проекту та інші проекти, пов'язані з ним в рамках загальних завдань або виконуваних робіт. Ідентифікація ризиків - не разовий дію, вона повинна проводитися протягом усього періоду реалізації ІТ-проекту, тобто регулярно. Мета ідентифікації ризиків - скласти перелік ризикових подій, зафіксувати ознаки їх появи і негативні наслідки прояву, здійснити підбір заходів щодо наявної безлічі для їх ліквідації або компенсації наслідків.

Оцінка ризиків виконують з точки зору їх впливу на подальший хід реалізації ІТ-проекту і на конкретні результати кожного з його етапів. Метою такого аналізу є визначення тих ризикових подій, які вимагають розробки нових заходів реагування на них, а які - ні. Для того, щоб обгрунтовано вирішувати такі завдання, потрібно зв'язати кожну ризикову подію з імовірністю їх появи. Значення ймовірності появи ризиків і величину потенційних втрат можна оцінити як деякі дискретні величини, визначають залежно від порушень термінів виконання завдань проекту на різних етапах його реалізації. Процедуру оцінки ризикових подій потрібно виконувати за допомогою якісних, кількісних або комплексних показників.

ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-228м Нікітюк І.М.
Керівник: к.е.н., доц. Адаменко М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Найбільш поширеними підходами до управління інноваційним потенціалом підприємства є:

1. Підхід, заснований на управлінні ресурсами. В якості методів управління використовуються класичні методи планування (балансовий, дослідно-статистичний, нормативний, ЕММ), управління ресурсами (кореляційно-регресійний, математичне моделювання та програмування, експертні оцінки, прямий економічний розрахунок, господарський розрахунок). Перевагою даного підходу є планування обсягів і напрямів використання ресурсів на кожному етапі виробництва. Недоліком - виключення можливості реагування на постійні зміни зовнішнього і внутрішнього середовища.

2. Підхід, зводиться до управління НДДКР. Методичний інструментарій даного підходу складають класичні методи планування (балансовий, дослідно-статистичний, нормативний, ЕММ), управління НДДКР (параметричний, моделювання конкурентних переваг, ранжирування). Обґрунтованість його застосування пояснюється тим, що НДДКР - важлива умова розвитку інновацій, проте не єдине. Тому найбільш доцільно його використання в комплексі з іншими управлінськими підходами.

3. Підхід, що базується на управлінні інвестиціями. В його рамках застосовуються методи планування і управління інвестиціями (період окупності, бухгалтерська рентабельність інвестицій, внутрішня ставка прибутковості, модифікована норма прибутку, чиста приведена вартість, дисконтування, бізнес-план, фінансовий план, екстраполяційні, експертні, сценарні). Його застосування пояснюється тим, що від якості управління інвестиціями залежать масштаби і види майбутніх інновацій. Однак, як і попередній підхід, він не є самостійним, охоплюючи лише один із проявів інноваційного потенціалу.

В даний час для промислових підприємств України стоїть питання розробки комплексної системи управління інноваційним потенціалом підприємства, що відповідає широкому спектру вимог, що пред'являються зовнішнім і внутрішнім середовищем підприємства. У зв'язку з тим, що інноваційний потенціал будується на основі ряду структурних компонентів, які діють в тісному взаємозв'язку, застосування системного підходу до управління даним об'єктом має знаходити відображення в управлінні кожним його компонентом. Крім цього, на відміну від представлених раніше точок зору, пропонуємо виділити два основних напрямки в рамках системного підходу до управління інноваційним потенціалом підприємства:

- управління формуванням інноваційного потенціалу - може розглядатися, з одного боку, як початковий етап управління, який має на меті створення можливостей до інноваційної діяльності, а, з іншого, - сприяти подальшому його накопиченню і розвитку. Формування інноваційного потенціалу повинно носити постійний характер з метою безперервного підвищення його рівня, а, отже, і розширення якісних і кількісних можливостей до www.modern- інноваційної діяльності;

- управління реалізацією (використанням) інноваційного потенціалу, яке включає вибір і здійснення заходів найбільш ефективної його реалізації з метою досягнення оптимального витрачання інноваційного потенціалу та отримання максимальних результатів інноваційної діяльності.

Процеси управління на підприємстві, що включають формування і використання його інноваційного потенціалу повинні відбуватися одночасно і взаємопов'язано, тому що від рівня формування інноваційного потенціалу залежать варіанти його використання і результати інноваційної діяльності, які, в свою чергу, впливають на подальше формування інноваційного потенціалу та ін.

Обидва представлених підходи повинні ґрунтуватися на використанні методів системного аналізу і синтезу організаційно-управлінських рішень; бути орієнтованими на досягнення стратегічних та оперативних цілей підприємства; забезпечувати зниження рівня невизначеності результатів інновацій, сприяти досягненню поставлених цілей.

МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ІЗ ЗНИЖЕННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-118м Самохвалова О.С.
Керівник: к.е.н., доц. Адаменко М.В.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

З метою подальшого розвитку методології діагностики ймовірності банкрутства підприємств було розроблено модель такої діагностики на основі нечітких множин.

Для побудови моделі діагностики банкрутства будемо користуватися набором незалежних змінних Xi (i=1,n),відібраних до дискримінантної функції шляхом їх перевірки на мультиколінеарність. Розрахунок усіх зазначених коефіцієнтів проводиться за співвідношеннями, які запропоновані О.А.Островською.

При побудові моделі діагностики банкрутства на основі методів нечіткої логіки здійснено поділ множини можливих значень пояснюючих змінних на три лінгвістичних терми. Відповідно, для оцінки всіх показників X_i (i = 1, n), які характеризують фінансовий стан підприємства, формується єдина шкала якісних термінів: Н - низький, С - середній і В - високий рівні показника X_i, х – при будь-якому значенні показника X_i. Для оцінки значень вихідної лінгвістичної змінної G, яка охоплює повну множину ступенів ризику банкрутства підприємства відповідно до його поточного фінансового стану, використовуватимемо терми: Н - низький, С - середній і В - високий ступені ризику банкрутства.

Було побудовано нечітку модель діагностики банкрутства підприємства із застосуванням найбільш інформативних показників діяльності компанії. Всі базові параметри такої нечіткої моделі збігатимуться з характеристиками нечіткої моделі, розробленої вище, тоді як набір пояснюючих змінних і, відповідно, база правил для оцінки фінансового стану підприємства відрізнятимуться.

Наведемо в таблиці 1 набір вирішальних правил для визначення ймовірності банкрутства на основі вказаного набору найбільш інформативних факторів. Для формування набору незалежних змінних сформуємо набір найважливіших, на наш погляд, показників оцінки фінансового стану підприємства: X_1- рентабельність капіталу; X_2- коефіцієнт оборотності активів; Хз - коефіцієнт загальної ліквідності; X_4– коефіцієнт автономії; X_5- коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами; X_6- коефіцієнт покриття боргів власним капіталом.

Таблиця 1 -Вирішальні правила для визначення ймовірності банкрутства підприємства

Лінгвістичні значення показників						Ваги правил	Вихідні змінні
X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	W	G
- В	Н	С	х	х	-В	$W1^B$	В
Н	-В	Н	х	Н	Н	$W2^B$	
Н	С	- В	-В	х	С	$W1^C$	С
В	В	х	В	- Н	В	$W1^H$	Н
С	- Н	- Н	-Н	х	-Н	$W2^H$	

Такий набір показників є одним з можливих варіантів і може формуватись експертом індивідуально для кожного окремого підприємства з урахуванням його специфіки та особливостей функціонування економічного середовища.

РИЗИКИ В БІЗНЕС-ПЛАНУВАННІ ТА СПОСОБИ ЗМЕНШЕННЯЇХ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Автор: студент групи ПТБ-118м Сорокіна В. В.
Керівник: к.е.н., доц. Михайлик Д.П.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

За умов ринкової системи господарювання жодне підприємство не може працювати прибутково без ретельно підготовленого плану. Що більш динамічним та невизначеним стає середовище діяльності, то більше порядку має бути на самому підприємстві, то більше уваги слід приділяти розробці стратегій та оперативних дій для їх реалізації. Брак чіткого плану є незаперечним свідченням незадовільного управління підприємством. Успіх підприємницького проекту, незалежно від його масштабів, сфери діяльності, форми організації бізнесу, неможливий без чіткого уявлення про перспективи діяльності, без опрацювання надійних орієнтирів і реального плану господарювання.

Виникнення будь-якої підприємницької ідеї ставить багато різноманітних запитань: хто виступає як конкретний споживач, яким є ринок продукту підприємства, які кошти необхідні для реалізації проекту, чи виправдовує себе проект економічно тощо. Задля отримання відповідей на ці запитання й складається бізнес-план. Традиційно бізнес-план розглядається як інструмент залучення необхідних для реалізації проекту фінансових ресурсів. Зовнішні інвестори та кредитори ніколи не вкладатимуть гроші в бізнес, якщо не ознайомляться з ретельно підготовленим бізнес-планом. Такий план має переконати потенційних інвесторів у тому, що підприємницький проект має чітко визначену стратегію успіху та заслуговує на фінансову підтримку. Отже, за ринкової системи господарювання бізнес-план – це активний робочий інструмент управління, відправний пункт усієї планової та виконавчої діяльності підприємства; це документ, який визначає оптимальні за часом і найменш ризиковані шляхи реалізації підприємницького проекту.

Будь-яка діяльність у сфері бізнесу пов’язана з ризиком. Ситуації, коли ризик відсутній, у підприємницькій діяльності трапляються як виняток. Об’єктивна наявність ризику пояснюється тим, що всі ринкові суб’єкти господарювання діють за умов повної або часткової невизначеності, бо залежать від багатьох змінних, дію яких часто неможливо передбачити.

Для того, щоб заручитись підтримкою інвесторів у бізнес-плані, необхідно не тільки показати потенційні вигоди вкладання коштів у даний підприємницький проект, але також вказати на труднощі, на які може натрапити бізнес і які загрожуватимуть його існуванню. Ось чому в бізнес-плані необхідно досить детально висвітлити проблеми, пов’язані з ризиками, їх оцінкою та мінімізацією впливу на результати діяльності. Для підприємницької діяльності характерним є виокремлення таких основних видів ризиків: виробничі, пов’язані з можливістю невиконання фірмою своїх зобов’язань за контрактами; фінансові (кредитні), пов’язані з можливістю порушення фірмою своїх зобов’язань перед інвесторами; інвестиційні, пов’язані з можливим знеціненням інвестиційно-фінансового портфелю, який складається як із власних, так і зі залучених цінних паперів; ринкові, пов’язані з можливим коливанням процентних ставок, курсів валют. Тому, важливо для кожного з існуючих видів ризиків подати план зниження його впливу. Імовірність кожного типу ризиків різна, як і сума шкоди та наслідків, яких вони можуть завдати. Тому в бізнес-плані слід розглядати лише ті ризики, які найімовірніші в даному бізнесі.

Навіть найкращий план не гарантує успіху. Обов’язковою його умовою є врахування можливого ризику здійснення проекту. Ризик означає ймовірність недоодержання позитивного результату (прибутку) або одержання негативного результату (збитку) в підприємницькій діяльності.

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ ТА МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ

Автор: студент групи ПТБ-218м Роздобудько В.В.
Керівник: д.е.н., проф. Павленко І.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Соціально-економічний розвиток регіонів України в трансформаційний період значною мірою залежить від наявного на даній території економічного потенціалу й ефективності його використання.

На підставі аналізу й узагальнення результатів теоретичних досліджень і підходів вітчизняних і закордонних вчених в області визначення поняття "економічний потенціал регіону" (ЕПР) виявлені значні розходження в його трактуванні, розумінні сутності, виділенні складових елементів. Аналіз існуючого різноманіття трактувань поняття "економічний потенціал регіону", з урахуванням традиційного класичного значення терміну "потенціал" (від латинського слова "potentia"), що означає можливість, потужність, приховані можливості, дозволив дати таке визначення даному поняттю:

Економічний потенціал регіону – це сукупна здатність наявних у межах регіону економічних ресурсів забезпечити виробництво максимально можливого обсягу матеріальних благ і послуг, що відповідають потребам суспільства на даному етапі його розвитку.

Дослідження ЕПР на основі системного підходу дозволило визначити його основні властивості як системи, які слід враховувати при його дослідженні, аналізі та оцінці, а саме: цілісність і поділ, структурованість, ієрархічність, функціональність, цілеспрямованість, керованість, самоорганізація; а також виділити його підсистеми: інвестиційний, інноваційний, природно-ресурсний і трудовий потенціали, кожний з яких характеризується певним кількісним і якісним станом відповідних видів економічних ресурсів. Виконане дослідження дозволило визначити ресурсний склад основних підсистем ЕПР, елементами якого є: економічно активне населення регіону, в тому числі зайняте населення і безробітні; природні ресурси регіону виробничого призначення, в тому числі розвідані й враховані, а також залучені у виробництво; основні засоби, в тому числі виробничі й невиробничі; запаси і ресурси предметів виробничого призначення і предметів тривалого користування; нематеріальні ресурси, в тому числі науково-технічна й економічна інформація.

Трансформація соціально-економічних відносин, що відбувається в даний час в Україні, обґрунтовує необхідність формування механізму ефективного використання ЕПР, що поєднує систему важелів і стимулів, які здатні забезпечити ефективне використання інвестиційного, інноваційного природно-ресурсного і трудового потенціалів. Проведений детальний аналіз механізму ефективного використання ЕПР дав можливість виділити в його структурі такі складові: організаційний, правовий і економічний механізми. Одна було відзначено, що виділення складових елементів у складі механізму ефективного використання ЕПР є умовним, тому що застосування будь-якого економічного важеля вимагає організаційного й правового механізму їх впровадження, тоді як організаційні інструменти обов'язково супроводжуються застосуванням економічних регуляторів. Здійснене автором дослідження дозволило визначити напрями удосконалення механізму ефективного використання економічного потенціалу регіону.

Ефективне функціонування суб'єктів господарювання потребує створення сприятливого регуляторного середовища та підтримки у використанні можливостей для розвитку, у тому числі ресурсних. Формування ефективних механізмів вирішення цих завдань неможливе без всебічного, системного дослідження такої категорії, як ресурсний потенціал регіону, її складових та відповідного вітчизняного й зарубіжного управлінського досвіду

Ефективне функціонування ринкової економіки в регіонах вимагає вирішення складних завдань, серед яких – максимально повне використовування потенційних можливостей, формування здатності швидко адаптуватися до змінної ситуації на ринку. Діяльність територіальних громад значною мірою визначається тим, наскільки результативно вони використовують ресурси, які є в їх розпорядженні та складають їх ресурсний потенціал. Ресурсний потенціал являє собою джерело ізасіб їх відтворення, а також відіграє ключову роль у визначенні функцій, спрямованості та динаміки розвитку регіону.

Створення умов для динамічного збалансованого розвитку регіону, усунення основних диспропорцій сприятиме максимальному наближенню послуг до населення, підвищенню спроможності територіальних громад та їх представницьких органів до вирішення місцевих питань власними силами.

УПРАВЛІННЯ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-218м Тімонова А.Ю.
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Діяльність сучасних підприємств середнього бізнесу здійснюється за умов інтеграції вітчизняної економіки до глобального світового економічного простору, а відтак, супроводжується нестабільним характером процесів і явищ, які впливають на стан, динаміку та спрямованість розвитку виробничо-господарських систем. Саме тому в сучасних економічних умовах однією з визначальних категорій успішного функціонування та розвитку підприємств середнього бізнесу є ділова активність, характер прояву якої визначається механізмом управління підприємством. Як правило ділова активність виступає одним із головних індикаторів об'єктивної, своєчасної та всебічної оцінки фінансового-господарської діяльності підприємств середнього бізнесу Зазначений критерій охоплює найважливіші сфери життєдіяльності підприємства середнього бізнесу: виробництво, фінанси, маркетинг, тому дає можливість оцінити внутрішню та зовнішню ефективність її організації.

Сутність та роль ділової активності є багатокритеріальними, а якісне управління нею забезпечить підвищення потенціалу підприємств середнього бізнесу, мінімізацію можливих ризиків та невдач в умовах невизначеності. Об'єктивність оцінки рівня ділової активності підприємства середнього бізнесу визначає ефективність прийнятих управлінських рішень, від яких залежать активність використання виробничих технологій та фінансових ресурсів, рівень розвитку персоналу, інноваційна та ринкова активність підприємства тощо.

За економічним змістом ділову активність підприємств можна розглядати як у широкому, так і вузькому значеннях. У широкому розумінні вона означає весь спектр зусиль підприємства, спрямованих на просування на ринках продукції, праці, капіталу. Неоднозначність та відсутність єдиного тлумачення поняття «ділова активність» викликають різноманітність аналітичних підходів

Метою оцінки ділової активності підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного роз рахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами. В процесі оцінювання ділової активності підприємств середнього бізнесу використовують пакет фінансових критеріїв. Оцінка ділової активності на якісному рівні може бути отримана в результаті порівняння діяльності певного підприємства з однотипними за сферою застосування капіталу підприємства. Кількісна оцінка ділової активності здійснюється у таких напрямках: ступінь виконання планових показників за заданими темпами їх зростання; рівень ефективності використання ресурсів.

Проведення аналітичних досліджень ділової активності підприємств дає змогу оцінити, наскільки ефективно сформована структура їх капіталу, як складаються їх взаємовідносини з постачальниками та замовниками, а також з комерційними банками.

Метою функціонування системи управління діловою активністю підприємств середнього бізнесу є вироблення і реалізація управлінських впливів чи рішень для формування необхідної поведінки керованої системи в умовах різних впливів навколишнього середовища для досягнення сформульованих цілей. Для визначення системи управління діловою активністю підприємства середнього бізнесу слід, насамперед, визначитись із суб'єктом та об'єктом управління.

Компоненти управління діловою активністю підприємства середнього бізнесу повинні бути підсистемою системи стратегічного й оперативного управління підприємством. Оцінювання якості управління діловою активністю підприємств середнього бізнесу відбувається при залучені коефіцієнта стійкості економічного зростання.

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-218м Шевченко Ю.І.
Керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Актуальність дослідження конкурентоспроможності підприємництва зумовлюється тим, що володіння лише матеріально-фінансовими ресурсами не є достатньою умовою з урахуванням посиленням ролі споживачів, зростанням ризиків та невизначеністю умов в яких функціонують підприємства, підвищенням залежності від маркетингу та конкурентною боротьбою.

Ринкові реформи в Україні передбачають структурну перебудову економіки шляхом становлення і розвитку конкурентного середовища. Це може бути досягнуто за умови всебічного розвитку підприємств, посилення їхньої конкурентоспроможності. Проблеми управління конкурентоспроможністю підприємства привертають усе більше уваги керівництва підприємств, оскільки обсяги реалізації продукції багато в чому залежать від її конкурентоспроможності. Отже потрібна постійна оцінка товару на відповідність до вимог ринку й економічної обґрунтованості виробництва. Це потребує удосконалення всієї системи управління підприємством, що включає види діяльності, спрямовані на розвиток і нарощування конкурентних переваг.

При здійсненні в Україні ринкової реформи виникає проблема розроблення такої господарської політики і стратегії, що дозволить підприємствам підтримувати конкурентноздатність у доступній для огляду перспективі. Дії підприємств і їхніх керівників не можуть зводитися до простого реагування на зміни, що відбуваються. Все ширше визнається необхідність свідомого управління змінами на основі науково обґрунтованої процедури їхнього передбачення, регулювання, пристосування до цілей підприємств, до мінливих зовнішніх умов. Тому підприємства повинні адекватно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі.

Ефективна конкурентна політика на базі мобілізації свого внутрішнього потенціалу, правильний споживчий вибір – головні умови досягнення комерційного успіху підприємства. Сильні сторони, здібності, можливості і ресурси підприємства являють собою визначені дії, що характеризують його конкурентні переваги. Знання цих основних джерел конкурентних переваг забезпечує міцний фундамент для стратегічного плану дій. Воно дозволить виявити сильні і слабкі сторони підприємства, дати розуміння того, у яких галузях стратегічні зміни дадуть найвищий позитивний ефект, визначити потенційні можливості для підприємства.

З усіх досліджених розумінь поняття конкурентоспроможності схиляємось до думки Н. П. Тарнавської, яка стверджує, що конкурентоспроможність підприємства комплексне, багатофакторне поняття, яке важко піддається економічній інтерпретації та яке необхідно розглядати з урахуванням ієрархічності цього поняття, зважаючи на існування причинно-наслідкових зв'язків та супідрядності конкурентоспроможності на усіх її рівнях управління економікою. Також конкурентоспроможність фірми може бути оцінена лише в рамках групи фірм, які належать до однієї галузі, або фірм, що випускають товари-субститути при порівнянні конкурентного потенціалу фірм, що належать до однієї галузі.

Конкурентоспроможність піддається впливу різних факторів. Внутрішніх, таких як виробничо-технологічний, науково-технічний, маркетинговий, фінансово-економічний, кадровий потенціал; рівень матеріально-технічного забезпечення; рівень підготовки та розробки виробничих процесів. Зовнішніх, таких як заходи державного економічного й адміністративного впливу, основні характеристики ринку діяльності підприємства, діяльність суспільних і недержавних інститутів, політичних партій, рухів, блоків.

Аналізування конкурентоспроможності здійснюється за допомогою різних методів, за формою представлення результатів оцінки виділяють графічні, матричні, розрахункові та комбіновані. Саме комбінований метод буде використаний для аналізування рівня управління конкурентоспроможністю підприємства в другому розділі магістерської дипломної роботи.

УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ: РЕЗУЛЬТАТИ ТЕОРЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Автор: студент групи ПТБ-118м Шостак І.І.
Керівник: к.е.н., доцент , Гузенко О.П.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Рентабельність підприємств середнього бізнесу виступає одним із пріоритетних напрямків дослідження так, як підприємницький сектор останнім часом являється доволі значним платником податків до бюджету країни, що засвідчує необхідність вирішення проблем зазначених суб'єктів господарювання. Разом з тим, підприємства середнього бізнесу є тим прошарком підприємницького середовища, який здатен в сучасних умовах розвитку країни вирішувати питання створення робочих місць, адаптувати існуючи новації та займатися пошуком напрямків збільшення зазначеного критерію в умовах регульованої ринкової економіки. Все окреслене підкреслює сучасність та актуальність визначеного напрямку дослідження.

Знайти новітні підходи в управлінні рентабельністю середнього бізнесу неможливо без фундаментального розгляду теоретичних аспектів. Мається на увазі встановлення існуючих підходів до трактування змістовності дефініції «рентабельність середнього бізнесу» із визначенням авторської позиції, проведення дослідження методологічної оцінки визначення рівня рентабельності продукції, ресурсів та діяльності зазначених суб'єктів господарювання взагалі та розгляд ключових теоретичних підходів до аналітичної оцінки на основі інформаційної оціночної бази, а на її основі проведення визначення найбільш реалістичних підходів до побудови управлінського циклу для отримання достатнього інформаційного потоку, який забезпечить прийняття виваженого управлінського рішення.

Проведенні теоретичні дослідження поставленої проблеми надали змогу отримати наступні результати. Запропоновано авторську позицію щодо трактування дефініції «рентабельність середнього бізнесу» (відносний вартісний показник, який призначено для оціночної позиції результативності діяльності підприємств середнього бізнесу) із обґрунтування наданого підходу, встановлено найбільш придатні аналітичні методи обробки оціночного інформаційного потоку рентабельності середнього бізнесу та дослідження існуючи управлінські важелі в контексті рентабельності як з позиції продукції, ресурсів, так і з позиції загальної оцінки діяльності підприємств середнього бізнесу. Наступним етапом дослідження виступає аналітична та рекомендаційна оцінка предмету дослідження магістерської роботи.

УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ

Автор: студент групи ПТБ-218м Якимчук А.Ю.
Керівник: к.е.н., доц. Бублей Г.А
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Сучасний стан розвитку ринкових відносин висуває нові вимоги до господарської діяльності підприємств. З'являється ціла низка чинників, шо обумовлюють необхідність впровадження більш ефективних систем управління доходами на стратегічній основі, зокрема, такі як інфляція, розвиток конкуренції, зростання масштабів інновацій тощо. У таких умовах задачею управління доходами є підготовка підприємства до можливих змін ринкової ситуації, протистояння несприятливому впливу випадкових чинників. Тому розробка нових методологічних підходів до обґрунтування стратегії управління доходами підприємств, пошук шляхів застосування нових нетрадиційних методів управління ними є дуже актуальними.

Сьогодні в Україні в умовах реформування економіки та в умовах фінансової кризи значно погіршились основні показники діяльності підприємств, спостерігається тенденція до значного зниження рівня рентабельності виробництва, що означає збитковість багатьох підприємств. Особливо відчутно світова фінансова криза вплинула на такі галузі як промисловість, будівництво та фінансова діяльність. Водночас, основною причиною негативних фінансових результатів діяльності підприємств в Україні є недосконаліть або систематична відсутність побудови стратегічного управління прибутком, що базується на детальному аналізі як зовнішніх, так і внутрішніх чинників дослідження.

Управління доходами як цілісна система вимагає створення відповідного організаційно-економічного механізму, за допомогою якого керуюча система (власник, керівні органи, керівник) здійснює позитивний вплив на керовану систему (фінансові служби, розрахункові центри) щодо забезпечення належної дохідності підприємства.

При економічній кризі спостерігаються економічні явища, що негативно впливають на стан доходів підприємства – зниження економічної активності, посилення конкурентної боротьби за споживача та інвестора, звуження доступу до фінансових ресурсів тощо. На рівні підприємства загострюється проблема забезпечення своєчасних грошових надходжень за вироблені економічні блага (товари, роботи, послуги), а також підтримки належної фінансової безпеки. Неконтрольована з боку менеджменту підприємства динамічність ринкового середовища, здатна різко обмежити можливості підприємства до адаптації та управлінської гнучкості, а також обмежити канали надходження доходів від різних видів діяльності. Мінливість і непередбачуваність ринкового середовища в умовах загострення економічної кризи змушує менеджерів підприємств вишукувати нові інструменти управління і широко застосовувати методологію управління доходами у практику фінансово-економічного менеджменту.

Управління доходами можна представити як мистецтво здійснювати фінансове ресурсозбереження. Мета управління фінансовим ресурсозабезпеченням виходить зі стратегічних цілей та його місії. Конкретизація об’єкта фінансового менеджменту дозволяє ідентифікувати керований елемент, на який буде здійснюватися вплив керованої підсистеми. У свою чергу суб’єкт фінансового управління (керівник, фінансовий менеджер, інвестор) спонукає до виконання поставленої мети, ґрунтуючись на функціях: планування, організації, мотивації та контролю. Реалізація вказаних функцій здійснюється за допомогою економічних, адміністративних, організаційних і соціально-психологічних методів. Перспективним видається методичний підхід до комплексного оцінювання ефективності забезпечення фінансовими ресурсами діяльності підприємства, який ґрунтується на ідентифікації складових фінансового портфеля, побудові формалізованої матриці пріоритетів із позиції синтезу VRIO і RBV-аналізу, розрахунку вагомості елементів фінансового портфеля за факторами: унікальності, субститутності, цінності, достатності, мобільності, строковості, комплементарності, з використанням індексу узгодженості для зниження суб’єктивізму оцінювання за допомогою методу ієрархій Т.Сааті та побудові графоаналітичної моделі у вигляді пірамідальної конструкції відповідно до рівнів розподілу фінансових ресурсів.

Отже, основу для якісних змін всієї системи управління доходами може створити лише його спрямованість на стратегічну перспективу. Основною метою управління доходом має бути орієнтація на збільшення прибутку, але не на його максимізацію, а на досягнення певного цільового розміру, узгодженого із загальними стратегічними цілями розвитку підприємства.

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Автор: студент групи ФБС-218м Бобрецька Т.М.
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А.З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Основною складовою ефективної діяльності банківської установи є наявність необхідного обсягу депозитних ресурсів. Депозитна діяльність є одним із основних видів діяльності комерційних банків, без якої їх існування втрачає будь-який сенс. Саме тому, дослідження динаміки змін на депозитному ринку України є необхідним та актуальним.

З числа наукових досліджень депозитного ринку загалом, а також депозитної діяльності окремих банківських установ слід виокремити роботи О. Береславської, Р. Корнилюка, С. Науменкової, Є. Носової, А. Шкляра, Е. Шульца. У своїх працях науковці розглядали питання, які є актуальними: зростання обсягу депозитних операцій, їх вплив на ресурсну базу банку, технологія проведення вкладних операцій з фізичними та юридичними особами, а також значення банківського нагляду для результатів діяльності банківських установ.

Мета статті – дослідити стан депозитного ринку України, визначити його основні тенденції та перспективи розвитку.

На сьогоднішній день українські банки здійснюють пошук оптимального варіанту формування банківських ресурсів. З позицій стабільності ресурсної бази і загалом діяльності банку необхідним є те, щоб найбільшу частку його ресурсів становили строкові вклади. Але, на жаль, в умовах нестабільної економіки України зростає рівень недовіри вкладників до формування строкових вкладів. Хоча, за оцінками вітчизняних експертів, «на руках» населення знаходиться значний потенціал грошових ресурсів, що становить велику частину грошового обороту і може бути розміщеним у комерційних банках України.

Часи, коли за вклади у гривні давали понад 20%, – у минулому. Сьогодні максимум, що можна отримати від надійних банків, – 12-14% річних в гривнях. До того ж зазвичай такі великі відсотки дають тільки під довгострокові вклади – на рік і більше [1, с. 26]. Альтернатива – вклади в іноземній валюті. Сьогодні більшість банків приймає вклади в доларах та євро. Але в даному випадку відсотки будуть значно нижчими, ніж у гривні. Так, приклад Райффайзен Банк Аваль за вклади в євро пропонує 0,15%, «Креді Агріколь» – 0,01%, а Укрсиббанк узагалі не приймає вкладів в іноземній валюті [2].

Щоб оцінити ризики, пов’язані з формуванням строкових вкладів клієнтам (як компаніям, так і фізичним особам), завжди слід мати якісь певні орієнтири, якими часто слугують певного виду рейтинги.

Лідером рейтингу виступає Приватбанк, розміри депозитного портфеля якого є майже у 5 разів більшими від депозитного портфеля банку, який посідає друге місце (Райффайзен Банк Аваль), а третю позицію лідерів займає Альфа-Банк з розмірами портфеля вкладів фізичних та юридичних осіб – 28,6 млрд. грн

За результатами рейтингу найкращі депозитні програми пропонують такі банки як ВТБ Банк, ПІБ, Кредит Дніпро, враховуючи різні критерії, рейтинговий бал яких дуже близький до максимального, тобто до 10.

Зростання депозитних процентних ставок посилює проблему прибутковості банків, суттєво збільшуючи процентні витрати цих установ. Підвищення депозитної ставки за вкладами фізичних осіб на 1% збільшує приблизно на 3 млрд. грн. річний обсяг банківських витрат За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що ринок депозитних послуг є нестабільним. Для покращення ситуації зі сторони банків необхідно докласти великих зусиль, щоб повернути довіру своїх громадян. З метою залучення більшої кількості клієнтів для розміщення вільних коштів у формі банківських депозитів, необхідно запропонувати найбільш вигідні та оптимальні умови, ніж є на даний момент, тобто, розробити для клієнтів цілий комплекс варіантів вкладів на різних умовах, що допоможе кожному клієнту підібрати для себе найвигідніші депозити. При покращенні умов залучення вільних коштів громадян потенційним вкладникам необхідно скористатися цим шансом, адже після тривалої кризи ситуація в банківській сфері та економіці загалом стабілізується. Попри нестабільність депозитного ринку, результати проведеного дослідження демонструють позитивну динаміку в організації депозитної діяльності українських банків. Обсяг депозитних ресурсів за останні роки збільшився, що свідчить про поступове відновлення довіри клієнтів-вкладників до банківської системи.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС – 228м Богданова С.І.
Керівник: д.е.н, проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У сучасних умовах становлення економіки України розвиток вітчизняного бізнесу набуває особливої динамічності. Вона пояснюється наявністю досить жорсткої конкуренції як із боку українських, так і зарубіжних компаній, підвищенням вимог споживачів до товарів і послуг, що пропонуються на ринку.

В умовах самофінансування важливе місце займають фінансові ресурси підприємств - головна складова їх функціонування і один з факторів виробництва в умовах ринку. Самостійність підприємств у першу чергу характеризується наявністю фінансових ресурсів. Забезпеченість підприємств фінансовими ресурсами та їх ефективне використання суттєво впливає і на поповнення бюджету, державних і регіональних фондів. В сукупності фінансові ресурси підприємств відіграють важливу роль для формування ринкових відносин у національній економіці в цілому.

Фінансові ресурси підприємства – це система економічних відносин, пов’язаних з формуванням, розподілом та використанням грошових коштів в процесу їх обігу. Наразі фінансові ресурси підприємства є головним економічним інструментом впливу на систему ринкових перетворень в країні, а також є інструментом подолання кризових явищ в суспільному розвитку.

Недостатня забезпеченість фінансовими ресурсами негативно впливає на господарську діяльність суб‘єктів господарювання, спричиняє виникнення та зростання заборгованостей перед суб‘єктами господарювання, по оплаті праці та сплаті податків. При цьому зменшуються можливості фінансування подальшого розвитку суб'єктів господарювання, скорочуються надходження до бюджету. За цих обставин важливого значення для здійснення господарської діяльності набуває формування в достатньому обсязі фінансових ресурсів суб‘єктів господарювання.

Фінансові ресурси суб‘єктів господарювання є одним із найважливіших для забезпечення їх діяльності видом ресурсів, але в той же час досить складним для дослідження. Здатність фінансових ресурсів трансформуватись у матеріальні, інтелектуальні, технічні, інноваційні та інші види ресурсів обумовлює їх вагомість у фінансово-господарській роботі суб‘єктів господарювання.

Фінансові ресурси підприємства, що направляються на його розвиток, формуються за рахунок: амортизаційних відрахувань; прибутку, одержуваного від усіх видів господарської і фінансової діяльності; додаткових пайових внесків учасників у товариствах; коштів, одержуваних від випуску облігацій; коштів, що мобілізуються за допомогою випуску і розміщення акцій в акціонерних товариствах відкритого і закритого типів; довгострокового кредиту банку й інших кредиторів (крім облігаційних позик); інших законних джерел (наприклад, добровільних безоплатних внесків підприємств, організацій, громадян).

Отже, фінансові ресурси займають особливе місце в економічних відносинах. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони не завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і є формуванням і використанням різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб’єктів господарської діяльності сфери матеріального виробництва, держави й учасників невиробничої сфери.

ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ НА ЗАСАДАХ КОНТРОЛІНГУ

Автор: студент групи ФБС-218м Болдирева Д.О.
Керівник: к.е.н, доц. Кузнецов О.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Вітчизняні підприємства в умовах посилення конкурентної боротьби потребують удосконалення процесів управління власною фінансово – господарською діяльністю та впровадження технологій управління. Особливо важливим у сучасних умовах економічної депресії є удосконалення фінансового менеджменту на вітчизняних підприємствах, оскільки саме управління фінансовою діяльністю дозволяє отримати додаткові конкурентні переваги, доступ до фінансових ресурсів, достатній інструментарій боротьби з кризовими проявами в економіці держави та на підприємстві. Також підприємства потребують механізмів оцінки ефективності реалізації фінансових рішень та контролю за розробкою і впровадженням інструментів фінансового менеджменту. Наведене вище можливо здійснити за допомогою інтеграції в організаційну, управлінську та фінансову систему підприємства фінансового контролінгу. Проблематика фінансового контролінгу розкривалась у працях відомих західних та вітчизняних вчених-економістів таких, як Є. Майєр, Р. Манн, Д. Хан, А. Дайле, М.С. Пушкар, Л.О. Сухарєва, С.М. Петренко, Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова, О.О. Козакова, С.Г. Фалько, О.О. Терещенко та ін.

У сучасних умовах економічної депресії в економіці України та зростання кількості фінансових проблем у діяльності вітчизняних підприємств, використовуючи фінансовий контролінг, можна здійснювати вирішення таких проблем, як: неконтрольована дебіторська заборгованість; низька платіжна дисципліна контрагентів; відсутність або слабке управління витратами і доходами; нестача оборотних коштів; критичний знос основних фондів; низька оперативність отримання фактичної інформації про поточну діяльність підрозділів і компанії загалом; низька якість управління власним капіталом; неефективна кредитна політика; сплата необґрунтовано високих податків; недосконалість (з погляду розв'язання управлінських задач) системи внутрішньої фінансової звітності; низька ефективність або збитковість бізнесу.

Предметом фінансового контролінгу є теоретико-методологічні положення і практичний інструментарій процесів планування, аналізу та контролю фінансової діяльності підприємства. Об'єктом фінансового контролінгу є управлінські рішення щодо основних аспектів фінансової діяльності суб'єкта господарювання. Суб'єкти фінансового контролінгу – власники, вище керівництво, фінансові служби та спеціальні підрозділи підприємства. До принципів фінансового контролінгу віднесено такі: спрямованість системи фінансового контролінгу на досягнення фінансової стратегії підприємства ;багатофункціональність фінансового контролінгу; орієнтованість фінансового контролінгу на кількісні показники; відповідність методів фінансового контролінгу специфіці методів фінансового аналізу та фінансового планування; своєчасність, простота та гнучкість побудови системи фінансового контролінгу; економічна ефективність запровадження фінансового контролінгу на підприємстві.

Результатом впровадження системи контролінгу є:

– створення формалізованих інформаційних потоків (документообігу), що дає змогу оперативно фіксувати поточний стан виконання тих або інших показників;
– можливість спланувати поточну діяльність та передбачити її результати, побудувати модель майбутнього фінансового стану;
– можливість визначення реальних причин тих чи інших явищ і формування стилю управління.

Таким чином, контролінг, як технологія фінансового управління підприємством, – це функціонально відокремлений напрямок економічної роботи на підприємстві, пов'язаний з реалізацією фінансово-економічної функції в менеджменті для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень. Крім того, контролінг розглядається як система спостереження та вивчення поведінки внутрішнього економічного механізму підприємства і розробки шляхів для досягнення його мети.

ПРОБЛЕМАТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи ФБС-218м Буланда Ю.О.
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А. З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Фінансова стійкість є одним з ключових елементів фінансового стану будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності, оскільки вона є, з однієї сторони базисом забезпечення ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства, а з іншої індикатором для власників, державних владних інститутів та контрагентів відносно перспектив його функціонування на ринку. Наведене робить управління фінансовою стійкістю важливою складовою стійкого довгострокового розвитку суб'єкта господарювання в умовах переважання негативного зовнішнього впливу на його фінансово-господарську діяльність.

Відзначаємо критичну важливість управління фінансовою стійкістю для українських суб'єктів підприємництва. При цьому вважаємо доречним визначити причини такої ситуації для вітчизняних підприємств, до яких відносимо: проблеми з залученням коштів від власників та потенційних інвесторів, у тому числі іноземних; високу вартість кредитних ресурсів для суб'єктів господарювання у країні; значну потребу українських підприємств у коштах для поповнення необоротних та оборотних активів; високий ступінь зносу основних фондів у переважної більшості вітчизняних компаній.

Враховуючи наведене, відзначаємо наявність значної кількості проблем щодо управління фінансовою стійкістю на вітчизняних підприємствах, де серед головних можливо назвати такі:

- переважання серед власників та топ-менеджерів двох кардинальних політик залучення позикових коштів, або критично консервативної, коли підприємство зовсім не виходить на ринки позикового капіталу, тим самим втрачаючи значні перспективи для розвитку, або критично ризикової, коли підприємство будує власний розвиток тільки на запозичені коштів, переважно в межах залучення банківських кредитів;

- не бажання топ-менеджерів, у тому числі фінансових директорів, українських суб'єктів підприємницької діяльності розглядати інші, окрім банківського кредитування, шляхи фінансування необоротних та оборотних активів, що підвищує складність управління фінансовою стійкістю на підприємствах;

- акцент на комерційне кредитування, як головне джерело короткострокового фінансування оборотних активів суб'єктів господарювання без врахування труднощів такого виду кредитної діяльності підприємства та його потреб у кредитних ресурсах;

- не бажання працівників фінансових та економічних служб підприємства проводити розгорнутий аналіз фінансової стійкості і робити прогноз її зміни та змін фінансового стану суб'єкта підприємницької діяльності у середньостроковій та довгостроковій перспективі;

- відсутність на підприємствах розроблених комплексів заходів щодо усунення проблем в управлінні фінансовою стійкістю;

- бажання перекласти управління фінансовою стійкістю тільки на фінансові та економічні служби підприємств за критично низької активності всіх інших складових управлінської структури та окремих керівників і працівників.

Відзначаємо наявність низки проблем щодо управління фінансовою стійкістю на українських підприємствах, що потребує вирішення та усунення у найближчий час. Без вирішення виявленої проблематики вітчизняні суб'єкти господарювання будуть мати проблеми у конкурентоспроможності та низькі можливості щодо реалізації власного фінансово-господарського потенціалу.

ПРОГНОЗУВАННЯ ОЗНАК БАНКРУТСТВА НА ОСНОВІ ТРЕНДОВОГО АНАЛІЗУ

Автор: студент групи ФБС–218м Воронець Л.І.
Керівник: к.е.н., проф. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Питання прогнозування ознак банкрутства є актуальним з моменту появи самих підприємств та залучення ними фінансових ресурсів із-зовні. Під прогнозуванням ознак банкрутства слід розуміти комплекс методів збору, обробки та оцінювання економічної інформації, на основі яких робиться висновок про той чи інший рівень загрози довготривалого дефолту підприємства. Саме нездатність протягом тривалого часу виконувати платіжні зобов'язання є підставою для оголошення суб'єкта господарювання банкрутом. Можна констатувати, що на сьогоднішній день фінансова діагностика стала однією із ключових технологій, на яку спираються рішення щодо фінансування та інвестування.

Тематика прогнозування дефолту (неплатоспроможності, банкрутства) підприємств є одним із найскладніших напрямків корпоративних фінансів. Це пояснюється тим, що у процесі прогнозування ознак банкрутства вирішуються питання прогнозування, оцінки ризиків, аналізу кількісних та якісних характеристик, обробки даних минулих та майбутніх періодів. З практичної точки зору оптимального методу діагностування банкрутства бути не може, оскільки це питання пов'язано з оцінкою ймовірності настання певної події (зокрема, дефолту). Огляд науково-практичної літератури засвідчує, що на проблематиці прогнозування банкрутства сфокусовані численні дослідження зарубіжних економістів. У цьому контексті достатньо згадати праці Е. Альтмана, Й.Бетге, У. Бівера, В. Гляйснера, К. Кейсі, Р. Уотсона. Питанням удосконалення моделей прогнозування банкрутства та їх адаптації до вітчизняних умов присвячені числення праці вітчизняних науковців (А. Матвійчук, Л. Лігоненко, О. Янковий). В основі більшості науково-практичних розробок покладено прямий метод визначення ймовірності банкрутства. Вони сконцентровані на розробку методик, які ґрунтуються на кількісних показниках минулих періодів.

Зростання ролі діагностики неплатоспроможності як технології підтримки прийняття фінансових рішень стало реакцією на підвищення рівня фінансових ризиків, яких зазнають суб'єкти господарювання, зростання кількості фінансово-неспроможних підприємств, численні випадки маніпуляцій з активами на фондовому ринку. Результати прогнозування ознак банкрутства можуть використовуватися для обґрунтування наступних блоків фінансових рішень: щодо здійснення інвестицій у корпоративні права інших підприємств; щодо участі у санації чи реорганізації підприємств, які знаходяться в кризі; у процесі оцінки кредитоспроможності; у процесі визначення рівня знецінення окремих типів фінансових активів. Трендовий аналіз є найбільш широко використовуваним методом прогнозування ознак банкрутства на основі даних фінансової звітності підприємства, в процесі якого розраховують темпи зростання (приросту) окремих показників за декілька періодів і визначають загальні тенденції їх змін (тобто тренд). Основними формами горизонтального (трендового) аналізу є: порівняння фінансових показників звітного періоду з показниками попереднього періоду; порівняння фінансових показників звітного періоду з показниками аналогічного періоду попереднього року; порівняння фінансових показників за декілька попередніх періодів для виявлення тенденції їх змін (визначення лінії тренду в динаміці). Більш фундаментальна діагностика ознак банкрутства припускає застосування методів факторного аналізу і прогнозування.

Таким чином, кожен з видів аналізу досліджує фінансовий стан підприємства з певних сторін з метою встановлення ознак банкрутства. Для вироблення обґрунтованих висновків ретроспективної діагностики необхідно проводити аналіз фінансової діяльності за усіма напрямами.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ

Автор: студент групи ФБС-118м Гашков Р.О
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А.З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Кредитний портфель — сукупність усіх позик, наданих банком з метою отримання прибутку. Банк може видавати кредити безпосередньо, укладаючи угоду з позичальником, або купувати позику чи частину позики, яка була видана іншим кредитором, шляхом укладення угоди з позичальником. Надання кредиту може відбуватися у формі позик, облігацій, простих векселів, підтверджених авансів, векселів, строк сплати яких уже настав, рахунків факторингу, овердрафтів, короткострокових комерційних векселів, банківських акцептів та інших подібних зобов'язань. Кредитний портфель включає агреговану балансову вартість усіх кредитів, у тому числі і прострочених, пролонгованих та сумнівних до повернення кредитів.

Ефективне управління кредитною діяльністю комерційних банків значною мірою пов'язане із розробкою та реалізацією ними відповідної кредитної політики. Остання дозволяє забезпечувати найбільш ефективне використання кредитного потенціалу банку, формування оптимального для нього кредитного портфеля, чітку організацію всього кредитного процесу.

Аналіз кредитного портфеля потребує дослідження його структури за групами ризику, ступенем забезпеченості, галузевою структурою, формами власності позичальників і т. п., а також вивчення динаміки кожної групи та його сегментації. Зростання проблемної заборгованості насамперед спричиняє збільшення обсягу втрат, пов’язаних із неповерненням суми основного боргу та відсотків за кредитом. По-друге, призводить до появи додаткових операційних витрат, що стосуються повернення проблемного кредиту, замороження коштів у неприбуткових активах, що зумовлює зменшення прибутковості банку, погіршення стану ліквідності та зниження якості його активів. По-третє, негативно відображається на репутації банку, його рейтингах, що викликає зниження рівня довіри з боку вкладників та інвесторів.

Характеристика видової структури кредитів у кредитному портфелі комерційного банку допомагає оцінити ліквідність банку на даний момент, оцінити ступінь ризикованості проведення кредитних операцій банком, виявити шляхи уникнення проблемних кредитів у кредитному портфелі.

Управління кредитним портфелем дає змогу балансувати та стримувати ризик усього портфеля, контролювати ризик, притаманний тим чи іншим ринкам, клієнтам, позиковим інструментам, кредитам та умовам діяльності. Управління кредитними ризиками вимагає систематичного кількісного та якісного аналізу кредитного портфеля та роботи з проблемними кредитами.

Аналіз кредитного портфеля потребує дослідження його структури в розрізі груп ризику, ступеня забезпеченості, галузевої структури, форм власності позичальників, а також вивчення динаміки кожної групи, сегментації кредитного портфеля.

Отже, кредитний портфель – це сукупність кредитів, наданих банком на певну дату, з метою одержання доходу у вигляді відсотків. До заборгованості за кредитними операціями, що становлять кредитний портфель банку, належать вивчення, систематизація та узагальнення існуючих поглядів на складові аналізу кредитних операцій комерційного банку надало можливість визначити три напрями методики аналізу кредитного портфеля: аналіз динаміки та структури, аналіз якості, аналіз ефективності кредитних вкладень.

До основних елементів ефективного управління кредитами комерційного банку можна віднести ретельно розроблену кредитну політику банку; визначення пріоритетних напрямків кредитування; якісне управління портфелем; ефективний контроль за кредитами і добре підготовлений для цієї роботи персонал.

УПРАВЛІННЯ ОБРОТНИМИ АКТИВАМИ В ПРАКТИЦІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Автор: студент групи ФБС–218м Гімішлі П.В.
Керівник: к.е.н., проф. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Оборотні активи підприємства розглядаються як сукупність матеріальних і фінансових активів, які шляхом структурної трансформації здійснюють безперервний кругообіг форм вартості з метою постійного відновлення процесу виробництва, одержання прибутку, підтримки нормальної ліквідності підприємства і повинні повністю використовуватися протягом одного календарного року або операційного циклу. Ефективне управління оборотними активами є результатом фінансового оздоровлення підприємства. Розробка стратегії фінансового оздоровлення організацій обов'язково включає розробку принципів управління оборотними активами як найбільш мобільною частиною майна.

У ході дослідження теоретичних засад оборотних активів підприємства встановлено відсутність єдиного загальноприйнятого підходу до їх визначення. На основі критичних поглядів учених щодо з'ясування сутності оборотних активів автором уточнено їх поняття як активів, без яких неможливе ведення господарської діяльності підприємства. Наведено їх трактування: оборотні активи як вартісна категорія – це вартість, авансована у кругообіг виробничих оборотних фондів та фондів обігу для забезпечення неперервності процесу виробництва та обігу.

Система управління оборотними активами – це система цілеспрямовано організованих взаємодій між об'єктом та суб'єктом управління шляхом реалізації функцій управління із застосуванням комплексу методів, засобів і фінансово-економічних інструментів дослідження і трансформації взаємопов'язаних процесів формування та використання оборотних активів і джерел їх фінансування за обсягом, складом, структурою з урахуванням дії на них чисельних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Управління оборотними активами – це складний процес. Його складність залежить від таких умов, як: обсяг оборотного капіталу, що використовується в операційному процесі; різні види активів, що формуються за рахунок обсягу оборотного капіталу; прискорення обороту капіталу і забезпечення постійної платоспроможності підприємства тощо. Першочерговими проблемами в управлінні оборотними активами є: управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами, визначення джерел фінансування.

В результаті проведених досліджень можна виділити основні напрямки створення ефективної системи управління оборотними активами підприємства:

- прискорення оборотності оборотних активів за рахунок визначення зайвих запасів та їх ліквідації, оптимального вибору постачальників і поліпшення організації постачання;
- впровадження нових технологій та підвищення ефективності праці; раціональної організації збуту, формування і реалізація ефективної кредитної політики;
- формування такого обсягу та структури запасів, які б забезпечили неперервність і стабільність виробничого процесу при мінімальних витратах на утримання запасів;
- оптимізація обсягу дебіторської заборгованості, розрахунків та визначення оптимального залишку грошових коштів, складання бюджетів поточних надходжень і витрат;
- використання раціональної політики фінансування оборотних активів.

ПРОБЛЕМАТИКА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи ФБС–118м Гулієв Е.Ф.
Керівник: к.е.н., доц. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Трансформація світової економіки та національних економічних систем провідних країн світу доводить зростання ролі малого підприємництва. В умовах, коли процеси автоматизації та комп'ютеризації виробництва на великих та середніх промислових підприємствах, а також у сільському господарстві збільшують продуктивність праці і зменшують кількість працівників, саме мале підприємництво, особливо у сфері послуг, бере на себе ключове навантаження відносно боротьби з безробіттям та формуванням достатнього рівня доходів домашніх господарств.

Відзначаємо, що країни, які розвивають власні економічні системи, у тому числі Україна, повинні також активно використовувати досвід провідних країн світу і намагатися підвищувати роль малого бізнесу у національних економіках. У той же час необхідно відмітити, що мале підприємництво має досить багато вад, що пов'язані зі специфікою функціонування такого типу суб'єктів господарювання на ринках збуту продукції та отримання відповідних ресурсів, де однією з найважливіших є наявність та проблематика використання фінансового менеджменту.

Наголошуємо на наявності значної кількості проблем в межах управління фінансовою діяльністю на малих підприємствах України. До головних проблем фінансового менеджменту у вітчизняному малому бізнесі слід віднести:

- недостатній рівень підготовки власників та керівників малих підприємств, які досить часто є одним і тим же, відносно управління фінансовою діяльністю малих суб'єктів підприємницької діяльності;

- акцент на вирішенні тактичних та операційних завдань, у тому числі фінансового характеру, при недостатній увазі завданням стратегічного характеру;

- відсутність можливості залучати професіоналів щодо побудови ефективної системи фінансового менеджменту в межах дефіциту фінансових коштів;

- відсутність можливості виокремлювати обов'язки спеціаліста з фінансового менеджменту у контексті формування штатного розпису підприємства;

- відсутність фінансових можливостей щодо перекваліфікації та підвищення кваліфікації персоналу підприємства в межах запровадження складових фінансового менеджменту на підприємстві;

- не бажання власників та керівників малих підприємств ризикувати у контексті запровадження сучасних інструментів фінансового менеджменту у фінансову діяльність суб'єкта господарювання;

- не достатня кількість теоретичних та методичних розробок відносно запровадження фінансового менеджменту на малих підприємствах України;

- низька обізнаність вітчизняних науковців, державних службовців, власників і менеджерів малих підприємств з закордонною практикою фінансового менеджменту на малих підприємствах.

Враховуючи наведену проблематику, зазначаємо, що розвиток українського малого підприємництва активно стримується проблемами у фінансовому менеджменту такого типу підприємств у країні. Наведена ситуація вимагає активізації зусиль зі сторони науковців, державних і муніципальних владних інститутів, а також безпосередньо малих підприємств у контексті пошуку шляхів вирішення виявлених проблем з розглядом можливості імплементації закордонного досвіду.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАСНОВОЮ СТІКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС – 118м Єремка Б.В.
Керівник: к.е.н, доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

В умовах становлення ринкової економіки проблема стійкого розвитку підприємств є актуальною і потребує приділення окремої уваги.

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов успішної і стабільної роботи підприємства в ринкових умовах. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно має ряд переваг перед іншими підприємствами при отриманні кредитів, залученні інвестицій, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів.

У сучасних умовах господарювання на підприємство впливає багато чинників, які знижують фінансову стійкість. До основних деструктивних чинників можна віднести істотну зміну структури та скорочення попиту, кризу неплатежів, недосконалу роботу таких економічних інститутів як банківська, кредитно-грошова, податкова системи

Серед основних завдань сучасного розвитку українських підприємств, які пов'язані з постійним подоланням кризових ситуацій, визначають особливі вимоги до фінансової стійкості підприємства як стратегічного фактору фінансової безпеки діяльності підприємства, а також зростання його інвестиційної привабливості. В умовах суттєвих змін економічного простору проблема управління фінансовою стійкістю промислового підприємства набуває пріоритетний характер. Вирішення даної проблеми вимагає вдосконалення механізму управління фінансовою стійкістю підприємства, що дозволяє забезпечити ефективність його управління.

Ефективне управління фінансовою стійкістю підприємства на будь-якому рівні економічної системи включає окремі етапи:

- моніторинг змін фінансової стійкості;
- визначення проблем виявлених змін;
- розробка заходів, що забезпечують заданий рівень фінансової стійкості;
- аналіз можливостей і повноважень для реалізації прийнятих рішень;
- запровадження розроблених завдань та рішень;
- контроль за реалізацією рішень та завдань.

У ринковій економіці фінансова стійкість підприємства є головною умовою життєдіяльності і основою стабільності стану підприємства. Під фінансовою стійкістю підприємства розуміють властивість підприємства, яка відображає в процесі взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів впливу досягнення стану фінансової рівноваги і здатність не лише утримувати на відповідному рівні протягом деякого часу основні характеристики діяльності підприємства, але й функціонувати та розвиватися.

Важливою є також проблема інформаційного забезпечення проведення аналізу фінансової стійкості підприємства. Для конкретизації заходів, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості підприємства у нестабільному зовнішньому середовищі потрібні методичні розробки та практичні рекомендації щодо формування факторів забезпечення відповідних організаційно-економічних умов функціонування та розвитку підприємства.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-218м Єршова Ю.С.
Керівник: к.е.н, доц. Кузнецов О.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Управління на підприємстві торкається наступних сфер: управління виробництвом, управління персоналом, управління соціальним розвитком, управління маркетингом, управління інноваціями, управління зовнішньоекономічною діяльністю, управління фінансовим станом. Слід зазначити, що управління фінансовим станом є одним з найскладніших видів управління на підприємстві. Питанням управління фінансовим станом приділяли значну увагу такі вчені, як Л.М. Бурмистрова, Б. Коллас, Л.М. Павлова, К. Татеісі, Х. Й. Фольмут, А.Д. Шеремет та ін. Управління фінансовим станом спрямовано на задоволення інтересів власників капіталу підприємства, а тому основною метою такого управління є максимізація ринкової вартості підприємства, що свідчить про його значний фінансовий потенціал, максимальну ефективність господарювання та досягнення високого рівня добробуту власників.

Ефективне управління фінансовим станом підприємства забезпечується реалізацією таких принципів:

– інтегрування із загальною системою управління підприємством. Даний вид управління тісно взаємодіє з іншими видами функціонального менеджменту (виробничим менеджментом, інноваційним менеджментом, менеджментом персоналу), оскільки прийняте управлінське рішення в будь-якій сфері діяльності підприємства впливає на формування грошових потоків і фінансові результати;

– Комплексний характер формування управлінських рішень. Управління фінансовим станом підприємства є комплексною системою управління, яка забезпечує розробку взаємозалежних управлінських рішень, кожне з яких вносить свою частку в загальну результативність фінансової діяльності підприємства;

– плановість і системність у розробленні управлінських рішень — це планування матеріальних і фінансових ресурсів з метою забезпечення їх збалансованості, системність у розробці стратегії і тактики управління фінансовим станом підприємства

– високий динамізм фінансового управління, який враховує зміни факторів зовнішнього середовища, ресурсного потенціалу, форм організації фінансової та виробничої діяльності, фінансового стану підприємства, кон'юнктури фінансового ринку;

– варіативність підходів до розроблення окремих управлінських рішень полягає у прогнозуванні варіантів фінансового розвитку підприємства, пошуку та обґрунтуванні альтернативних фінансових рішень;

– орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства — це орієнтація на стратегію довгострокового розвитку підприємства, досягнення стратегічної мети, забезпечення стабільного економічного розвитку в перспективі.

Платоспроможність підприємства характеризується як абсолютними, так і відносними показниками. До абсолютних показників відносяться показники руху грошових коштів у часі, а до відносних – коефіцієнти ліквідності, що розраховуються за даними балансу підприємства. До них віднесено: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт термінової ліквідності та коефіцієнт поточної ліквідності (покриття). Відновлення платоспроможності підприємства є складовою управління фінансовим станом та забезпечується шляхом оптимізації структури джерел фінансування ресурсів підприємства, що спрямоване на відновлення рівня фінансової стійкості та незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Таким чином, управління фінансовим станом підприємства забезпечує його господарську діяльність фінансовими ресурсами, вирішує існуючі фінансові протиріччя у фінансових відносинах, здійснює контроль за дотриманням фінансової дисципліни, націлене на подальший розвиток підприємства, досягнення його стратегічних цілей, а також на боротьбу з зовнішніми та внутрішніми кризовими проявами. Особливо важлива роль управління фінансовим станом суб’єкта господарювання в умовах кризи в економіці держави.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС – 218м Істоміна Ю.В.
Керівник: к.е.н, доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Ефективність господарської діяльності підприємств потребує виваженого оптимального співвідношення необхідних засобів і джерел їх формування. Забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарювання безпосередньо пов'язане з діагностикою фінансового стану. При цьому принципове значення має дослідження вихідної концепції його ролі при формуванні фінансової стратегії.

Вивченню проблеми методики фінансової діагностики підприємства присвячено багато наукових праць таких провідних спеціалістів і науковців, як: І.А. Бланк, К.В. Ізмайлова, О.В. Олійник, Г.В. Савицька, В.П. Савчук та інші. Отримані результати теоретичних розробок та практичних досліджень щодо розкриття сутності методів фінансової діагностики підприємства мають вагоме значення для розвитку економічної науки, однак слід зазначити, що не існує єдиної загальноприйнятої методики проведення цієї діагностики, тому актуальним є вивчення існуючих та розробка на їх основі нової найбільш ефективної та оптимальної методики фінансової діагностики підприємства

Фінансовий стан — це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу. Так, фінансовий стан — це важлива характеристика економічної діяльності підприємства у зовнішньому середовищі. Він значною мірою визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловій співпраці, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси самого підприємства і його партнерів з фінансових та інших відносин. Цілі, з якими здійснюють аналіз та оцінку фінансового стану підприємства, будуть різними у них та кредиторів й інвесторів.

Важливою характеристикою діагностики фінансового стану підприємства є оцінка його платоспроможності, під якою прийнято розуміти спроможність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Платоспроможним є таке підприємство, у якого активи перевищують зовнішні зобов'язання. Спроможність підприємства платити за своїми короткостроковими зобов'язаннями називають ліквідністю.

Підприємство вважається ліквідним, якщо воно в спромозі виконати свої короткострокові зобов'язання за умови реалізації поточних активів. Абсолютними показниками фінансової стійкості є показники, які характеризують міру забезпеченості запасів і витрат джерелами їх формування.

Рівень розвитку економіки на сьогодні вимагає від господарюючих суб'єктів дотримання певних правил для успішного функціонування в ринковому середовищі. Це актуалізує розроблення нових підходів до дослідження стану діяльності підприємства на певному етапі у визначений проміжок часу, одним із яких є діагностика стану господарської діяльності. Вона дає можливість виявити негативні аспекти і тенденції розвитку суб'єкта господарювання та виробити стратегію його розвитку, що дозволяє підвищити ефективність діяльності.

ПРОБЛЕМАТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯ КРИЗОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Автор: студент групи ФБС–118м Лисенко А.П
Керівник: к.е.н., проф. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Дві послідовні кризи у економічній системі України, а також значний період після кризової рецесії і досить повільного відновлення національної економіки засвідчили важливість дослідження та забезпечення фінансової безпеки на суб'єктах підприємницької діяльності. Критичні наслідки економічних криз та не можливість вітчизняних підприємств швидко відновитись в умовах низького платоспроможного попиту на вітчизняних ринках збуту продукції вказали, що наявна значна проблематика управління фінансовою безпекою на макро-, мезо-, мікрорівнях.

Враховуючи сучасні напрацювання вітчизняних та закордонних науковців наголошуємо на важливості саме мікрорівня управління фінансовою безпекою, тобто менеджменту на рівні окремих суб'єктів підприємницької діяльності. Саме відсутність розроблених систем управління фінансовою безпекою призвело до значних втрат українського бізнесу в умовах кризового та посткризового розвитку національної економіки і спровокувало високу частку банкрутств у промисловості, агробізнесі та сфері послуг.

Серед головних проблем управління фінансовою безпекою підприємств в умовах посткризового розвитку економічної системи України слід відмітити:

- наявність значного розриву між науковою спільнотою, державними та муніципальними владними інститутами і бізнес – одиницями відносно розуміння сутності та складових управління фінансовою безпекою на рівні окремих підприємств, коли наукові розробки не знаходять своє відображення у напрацюваннях і нормативних актах органів влади, а також не сприймаються власниками та керівниками підприємств як дієвий інструментарій забезпечення фінансової безпеки в умовах після кризового розвитку економіки держави;

- відсутність розробленого практичного інструментарію управління фінансовою безпекою на українських підприємствах в умовах не розуміння їх власниками та топ-менеджерами сутності і необхідності такого виду управлінської діяльності;

- відсутність пропаганди та прикладів ефективного управління фінансовою безпекою на українських суб'єктах господарювання в умовах посткризового розвитку національної економічної системи;

- недостатні доступ до закордонної практики управління фінансовою безпекою на мікрорівні зі сторони вітчизняних науковців, державних службовців, а також власників і топ-менеджерів суб'єктів підприємницької діяльності;

- недостатній рівень підготовки працівників українських підприємств відносно розробки та запровадження системи управління фінансовою безпекою та складності у підвищенні кваліфікації працівників у цьому напрямку або отриманні ними відповідної кваліфікації;

- низька лояльність персоналу підприємств України до запровадження системи управління фінансовою безпекою або її складових на суб'єктах господарювання;

- відсутність спеціалізованих інститутів ринкової інфраструктури у контексті допомоги вітчизняним підприємствам у побудові ефективної системи управління фінансовою безпекою.

Таким чином відзначаємо наявність значної кількості проблем відносно управління фінансовою безпекою на українських суб'єктах господарювання, що вимагають вирішення у контексті підвищення їх конкурентоспроможності та стійкості на внутрішньому і зовнішніх ринках збуту продукції.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Автор: студент групи ФБС-228м Максимцова Л.В.
Керівник: д.е.н, проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Банківська система є одним з найважливіших елементів економіки країни, оскільки, мобілізуючи тимчасово вільні кошти, перетворює їх у функціонуючий капітал. Від оптимальної ресурсної бази комерційних банків залежать такі важливі показники їхньої діяльності як рентабельність та ліквідність. А тому проблема формування і ефективного використання ресурсної бази банків залишається актуальною та потребує подальшого дослідження.

Економічна ситуація в країні та в банківській системі, що спостерігається в останні роки, вимагає підвищення ефективності управління залученими ресурсами банку. Поширення та розвиток сучасних технологій та методології управління за видами банківської діяльності дають можливість підвищити ефективність функціонування банківської системи в цілому. Тенденції сучасних фінансових відносин на фінансовому ринку щодо формування попиту та пропозицій на залучені ресурси є результатом конкурентної взаємодії комерційних банків у банківській системі України і загально фінансового стану юридичних і фізичних осіб в Україні, який формує їх схильність до пропозиції тимчасового збереження тимчасово вільних коштів у банківській системі. Сам термін, «ресурси комерційного банку», означає сукупність грошових коштів, що перебувають у його розпорядженні та використовуються для виконання активних операцій. Формування ресурсної бази комерційних банків є одним із найважливіших завдань для забезпечення економічного зростання.

Операції, завдяки яким комерційні банки формують свої ресурси, називаються пасивними. Згідно з джерелами утворення банківських ресурсів в існуючій банківській практиці ресурси комерційних банків поділяють на власні, залучені та запозичені. Залучені та запозичені кошти комерційного банку є платними ресурсами, ціна на які залежить від їх виду, суми, валюти та строку залучення або запозичення. Якщо охарактеризувати детальніше, залучені кошти комерційного банку – це кошти, які банк залучає на вклади і депозити. У комерційному банку управління ресурсами виконується двома рівнями. Це державний рівень, управління в якому здійснюється через НБУ, та рівень управління комерційного банку.

Головним джерелом постійного поповнення ресурсів є депозити фізичних та юридичних осіб. Крім того, джерелом ресурсів, що обертаються у банківській установі, виступає: власний капітал, кошти, розміщення залучення від додаткової емісії акцій тощо. Тому, можемо стверджувати, що достатня за обсягом та належним чином збалансована ресурсна база банків, на яку впливають всі види послуг, є важливою передумовою їх прибутковості, підтримкою достатньої ліквідності та довіри з боку учасників ринку. Зміцнення ресурсної бази сприяє підвищенню можливостей банків у забезпеченні поточних та інвестиційних потреб суб'єктів господарювання у додаткових фінансових ресурсах.

Основним елементом комплексної системи управління банком є оптимальне планування вхідних та вихідних фінансових потоків. Рух ресурсів у комплексній системі управління також зумовлений впливом внутрішнього та зовнішнього середовища на комерційний банк.

Для забезпечення бажаної структури, обсягів та рівня витрат за депозитними зобов'язаннями менеджмент використовує різні методи залучення коштів, які загалом поділяються на дві групи– цінові та нецінові методи управління залученими коштами. А метою банківського менеджменту у сфері управління зобов'язаннями банку є залучення достатнього обсягу коштів з найменшими витратами для фінансування тих активних операцій, які має намір здійснити банк. Так, в процесі формування ресурсної бази, менеджмент повинен враховувати два основні параметри управління – вартість залучених коштів та їх обсяг.

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС – 218м Масліхова О.О.
Керівник: к.е.н, доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Стабільність економіки неможлива без фінансової стійкості організації. Проявом стійкості підприємства служить її кредитоспроможність, тобто здатність розвиватися в умовах внутрішнього і зовнішнього середовища. Для цього підприємство повинно володіти гнучкою структурою фінансових ресурсів і при необхідності мати можливість залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможним.

Стратегії кредиторської заборгованості мають виходити з рішення наступних першочергових задач - максимізації прибутку компанії, мінімізації витрат, досягнення динамічного розвитку компанії (розширене відтворення), затвердження конкурентоспроможності - які, в кінцевому підсумку і визначають фінансову стійкість компанії. Фінансування даних задач повинне бути досягнуте в повному обсязі. Для цього, після використання всіх власних джерел фінансування (власний капітал і прибуток - найбільш дешеві ресурси), повинні бути в заданому обсязі притягнуті позикові засоби кредиторів.

У кредиторської заборгованості мають бути об'єктивні ліміти і критерії. Її невиправдане зростання неприпустимий. Обсяг кредиторської заборгованості повинен бути пов'язаний з фінансовим становищем підприємства, можна порівняти з дебіторською заборгованістю, відповідати розмірам підприємства.

Для того щоб оптимізувати кредиторську заборгованість необхідно визначити її "планові" характеристики. Найбільш часто використовуваний коефіцієнт, пов'язаний з оцінкою кредиторської заборгованості підприємства - це коефіцієнт ліквідності, який розраховується як відношення величини оборотного капіталу до короткострокових боргових зобов'язань.

Важливе також проводити аудит кредиторської заборгованості. Чому аудит важливий для підприємства? Планувати необхідно для того:

- щоб мати можливість визначити всі відхилення в структурі заборгованості;
- щоб розробити заходи щодо її регулювання;

Ефективна політика управління кредиторською заборгованостями дає змогу розширювати ринки збуту товарів/послуг, залучати нових реалізаторів продукції, але прорахунки в роботі з дебіторами можуть призвести до непередбачуваних наслідків, зокрема і до банкрутства підприємства.

На сьогодні не існує якого-небудь однозначного вирішення проблеми непогашення дебіторської заборгованості чи універсальних способів підвищення ефективності управління нею. Науковці наголошують на тому, що усі розроблені схеми реструктуризації заборгованості мають цілу низку недоліків, тому під час управління дебіторською заборгованістю необхідно всебічно вивчити кожен конкретний випадок, зводячи до мінімуму дію негативних наслідків і враховуючи фактори зовнішнього і внутрішнього впливу. До того ж, тривалі трансформаційні процеси в економіці України вимагають більш ґрунтовного подальшого дослідження проблемних аспектів управління дебіторською заборгованістю підприємств з метою розробки дієвих заходів щодо протидії їх негативному впливу на ефективність роботи підприємств та виявлення резервів і напрямів розвитку підприємств в поточному і перспективному періодах.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЇЇ ЗАВДАННЯ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Автор: студент групи ФБС–218м Мухо А.О.
Керівник: к.е.н, доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Становлення ринкової економіки, виникнення фінансових ринків, пріоритет фінансових ресурсів об'єктивно сприяли процес росту такого важливого напрямку аналітичної роботи, як діагностика фінансового стану. Незважаючи на значення фінансової діагностики в сучасних умовах, це поняття практично не розроблено. Часто його ототожнюють з поняттям фінансового аналізу. І аналіз, і діагностика є інструментами осягнення світу в фундаментальних і прикладних дослідженнях.

Діагностика - це система заходів, в тому числі і аналітичних, спрямованих на визначення величини відхилення стану системи від бажаного або нормативного та основних причин цього відхилення, для вироблення управлінських впливів з метою приведення системи в потрібне русло. Іншими словами: діагностика потрібна для управління за параметрами мети (є такий вид управління), коли відхилення від траєкторії або коридору параметрів є нестабільною ситуацією.

Термін «антикризове управління», як зазначається в роботах деяких вітчизняних фахівців з теорії менеджменту, в наших умовах ще не затвердилась. Причиною термінологічних розбіжностей є відсутність міцних наукових традицій і практичного досвіду в антикризовому менеджменті. Необхідність антикризового управління визначається цілями розвитку соціально-економічних систем і існуванням загрози виникнення кризи. Однак неоднозначність і різноманіття змісту кризи дають в науці різні причини для класифікації економічних криз і циклів.

Категорія антикризового управління встановлює понятійну демаркацію одного типу управління від іншого. Багатозначність економічного, особливо управлінського розуміння цієї категорії, на наш погляд, обумовлюється двоїстої природою будь-якої кризи, який одночасно творить і руйнує, тобто формує передумови і готує умови для подальшого розвитку і звільняє від колишньої стратегії бізнесу.

Відповідно до цього, теорії, що акцентують увагу на руйнівній функції кризи, пропонують сприймати кризу як ситуацію, гостро загрозливу існуванню підприємства. Кризова ситуація в такому випадку вимагає негайного подолання, локалізації наслідків методами антикризового управління, щоб зберегти насамперед матеріальну основу для продовження господарсько-економічної діяльності при гострому дефіциті обігових коштів.

Теорії, що розглядають кризу як явище, орієнтоване на знищення старого і розвиток нового, сприймають його позитивно. Тому в основу закладена не боротьба з кризою, а реструктуризація системи, відповідна новим відносинам.

Стає очевидним, що своєчасне розпізнавання ознак і природи кризи, його локалізація, використання елементів дослідження як заходи превентивної санації і відновлення платоспроможності становлять суть цілей діагностики в антикризовому управлінні.

Проблема діагностики в антикризовому управлінні відноситься до числа мало досліджених у вітчизняній економічній та управлінській науці. Природно, такий підхід вихолостив в теорії і практиці управління всю специфічну проблематику антикризового управління, включаючи антикризову діагностику.

Таким чином, підходимо до висновку, що діагностика є категорія антикризового управління, яка має специфічний порядком зв’язків, структурою, функціями. Метою діагностики в антикризовому управлінні є своєчасне розпізнавання ознак і природи кризи, а також локалізація небажаних його впливів.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКУ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи ФБС-228м Оглобліна В.О.
Керівник: д.е.н, проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Кредитна діяльність банку – це процес із відтворення і реалізації кредитних відношень з метою отримання прибутку. Основою кредитної діяльності банків є кредитні операції. Дотримання принципів банківського кредитування сприяє ефективному управлінню кредитом. Основна мета банківського менеджменту полягає в забезпеченні максимального прибутку за допустимого рівні.

У сучасних умовах завдання банківського менеджменту полягає у недопущенні зниження прибутку, тому що це відображається як на показнику достатності капіталу, так і на рівні конкурентоспроможності банку.

Якщо ефективність роботи банку знижується, то для забезпечення бажаного рівня прибутковості капіталу необхідно погодитися на вищий ризик – збільшити відношення активів до капіталу. Це означає, що навіть банк із невисоким показником прибутковості активів може досягти відносно високого рівня прибутковості капіталу за рахунок максимально можливого використання боргових зобов'язань.

Рівень ефективності кредитної діяльності банку визначається дохідністю кредитного портфеля та прийнятим банком кредитним ризиком, рівень якого може суттєво збільшитись у періоди економічних криз. Практика демонструє, що успішність управління ефективністю банківських вкладень та формування ефективної структури кредитного портфеля банку багато в чому залежить від можливостей менеджменту банківських установ, що здійснює оптимальне формування та управління кредитним портфелем.

Будь-яке рішення щодо здійснення кредитної операції має базуватися на результатах аналізу співвідношення очікуваного доходу й ризику, адже якщо аналізується лише один показник, одержати достовірні результати досить складно.

За умов високої ризиковості ринкового середовища фінансова стійкість банку залежить від забезпечення прибуткової діяльності, вибору раціонального варіанта розміщення ресурсів, можливості оцінювати та контролювати ризики.

Вважаю, що для підвищення ефективності кредитної діяльності потрібно виконати комплекс завдань, а саме:

- забезпечення прозорості діяльності банківських установ в Україні;
- підвищення стабільності умов функціонування банківської системи;
- запровадження системи об'єктивного оцінювання кредитоспроможності позичальників;
- стимулювання розвитку довгострокового кредитування;
- приведення у відповідність нормативів та стандартів діяльності банківських установ до світових вимог;
- створення сприятливих пільгових умов для кредитування малого та середнього бізнесу;
- підвищення заходів щодо неповернення наданих кредитів;
- забезпечення диверсифікації банківських активів та інше.

Отже, управління фінансовим результатом кредитної діяльності банку – це комплекс взаємопов'язаних управлінських рішень щодо процесу формування прибутку, його розподілу та використання. В умовах ринкової економіки отримання прибутку и забезпечення рентабельної діяльності є необхідним чинником існування банку. Прибуток характеризує стійкість банку. Він необхідний для створення адекватних резервних фондів, стимулювання персоналу і керівництва до розширення та вдосконалення операцій, скорочення витрат і підвищення якості послуг, що надаються.

В умовах високої ризиковості ринкового середовища кредитна діяльність та фінансова стійкість банку залежить від забезпечення прибуткової діяльності, вибору раціонального варіанта розміщення ресурсів, можливості оцінювати й контролювати ризики. Ефективний механізму правління фінансовими результатами банку дозволяє в повному обсязі реалізувати цілі і завдання, що стоять перед ним, сприяє результативному здійсненню функцій цього управління.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-218м Пакуло В.С.
Керівник: к.е.н. доц. Абубекерова А.З.
ЗІЄІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Підприємства всіх форм власності ставлять за мету так організувати свою діяльність, щоби їх робота характеризувалася підвищенням рентабельності та збільшенням прибутку. У статті розглянуто питання управлінням прибутком підприємства. Показано, що прибуток є важливою грошовою оцінкою виробничої та фінансової діяльності підприємства, що демонструє ефективність роботи підприємства. Він є одним з основних показників діяльності та розвитку підприємства, вдосконалення матеріальної бази підприємства та його продукції. Також прибуток характеризує окупність вкладених в підприємство коштів і раціональне використання його майна. Розглянуто роль прибутку у розвитку підприємства в сучасних ринкових умовах.

Проведено аналіз підходів щодо управління прибутком. Проаналізовані системи управління прибутком підприємства. Визначені послідовність дій при управлінні розподілом та використанням прибутку підприємства. Виявлено необхідні умови ефективного управління і вдосконалення процесу управління прибутком підприємства. Запропоновані заходи для покращення цільової структури використання прибутку підприємства, що дозволить поліпшити фінансове становище підприємства і збільшити ефективність його діяльності.

Крім зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на прибуток, варто зосередити увагу на системі управління прибутком, структурі механізму управління прибутком підприємства, факторами розподілу та використання прибутку. Управління прибутком підприємства включає дві важливі системи: оперативну, яка повинна реагувати на поточні проблеми управління та забезпечувати прибуткову діяльність у короткотерміновому періоді та стратегічну, яка спрямована на формування стратегічних змін, що необхідні для зміни діючої стратегії управління прибутком підприємства з урахуванням відповідності його внутрішніх можливостей умовам зовнішнього середовища. Структура механізму управління прибутком підприємства охоплює ринковий механізм регулювання, формування й використання прибутку, державне нормативно-правове регулювання із питань формування й розподілу прибутку, внутрішній механізм регулювання окремих аспектів формування, розподілу й використання прибутку, систему конкретних методів і прийомів здійснення управління прибутком.

Прибутковість підприємств за економічною сутністю пов'язана з отриманням прибутку та оцінюється різноманітними його зв'язками з показниками капіталу, витрат, доходів, які є головними орієнтирами і водночас критеріями стану та ефективності виробництва. При формуванні прибутку підприємства політика управління ним має бути спрямована на отримання максимального розміру позитивного фінансового результату. Це досягається через виконання комплексу завдань по зростанню обсягів діяльності підприємства, ефективного управління витратами підприємства, підвищенням ефективності використання його матеріально-технічної бази. Не менший вплив здійснюють і оптимізація складів підприємства, структура його обігових коштів та підвищення продуктивності праці його працівників.

При розподілі прибутку, управлінцям необхідно вміти оптимально розподілити кошти відповідно до стратегії розвитку підприємства, не забуваючи інші фактори, такі як: реалізація дивідендної політики для покращення добробуту власників компанії, підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення приросту ринкової вартості суб’єкта господарювання у короткостроковій та довгостроковій перспективах, ефективний вплив на трудову активність робітників, соціальний розвиток підприємства, поповнення фінансових ресурсів та підвищення платоспроможності підприємства, зменшення ризиків діяльності внаслідок формування та поповнення резервного фонду та ін.

Для забезпечення ефективного управління прибутковістю, необхідно своєчасно впроваджувати систему завдань використання прибутку та встановити оптимальні обмеження за рівнем його споживання та капіталізації в процесі розвитку стратегічних ресурсів чи їхніх окремих компонентів, що забезпечить нову парадигму розвитку підприємства у сфері товарного обігу. При подальших дослідженнях актуальним є аналіз впливу системи управління формуванням прибутку на господарську діяльність підприємств на основі аналізу руху грошових коштів та розрахунку показників окупності грошових видатків.

ЗАКОНОДАВЧЄ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУР ЛІКВІДАЦІЇ ТА БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ

Автор: студент групи ФБС-228м Подколзін Д.О.
Керівник: д.е.н, проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЄІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Незадовільний фінансово – економічний стан підприємства спричиняється його збитковою діяльністю, низьким рівнем рентабельності, нераціональним розміщенням фінансових ресурсів. Усе це може призвести до банкрутства. Отже, банкрутство – це встановлений господарським судом факт неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати свої грошові зобов'язання не інакше, як через застосування ліквідаційної процедури.

У відповідності до п. 1 ст. 95 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» передбачено, що якщо вартості майна боржника юридичної особи, щодо якої прийнято рішення про ліквідацію, недостатньо для задоволення вимог кредиторів, така юридична особа ліквідується в порядку, передбаченому цим Законом, а ліквідатор зобов'язаний звернутись в Господарський суд з заявою про порушення справи про банкрутство такої юридичної особи.

З дня прийняття господарським судом постанови про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури:

– господарська діяльність банкрута завершується закінченням технологічного циклу з виготовлення продукції у разі можливості її продажу за виключенням укладення та виконання договорів, що мають на меті захист майна банкрута або забезпечення його збереження (підтримання) у належному стані, договорів оренди майна, яке тимчасово не використовується, на період до його продажу в процедурі ліквідації тощо;

– строк виконання всіх грошових зобов'язань банкрута вважається таким, що настав;

– у банкрута не виникає жодних податкових зобов'язань (у тому числі зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), крім витрат, безпосередньо пов'язаних із здійсненням ліквідаційної процедури;

– припиняється нарахування неустойки (штрафу, пені), процентів та інших економічних санкцій за всіма видами заборгованості банкрута;

– відомості про фінансове становище банкрута перестають бути конфіденційними чи становити комерційну таємницю;

– продаж майна банкрута допускається в порядку, передбаченому цим Законом.

Постанова про визнання боржника банкрутом зобов'язує ліквідатора представити суду реєстр грошових вимог кредиторів, надавати суду щомісячно звіти про хід ліквідаційної процедури. По закінченню ліквідаційної процедури слід надати суду звіт про виконану роботу, всі докази, що свідчать про виконання ліквідаційної процедури, в тому числі акти інвентаризації майна, акти оцінки майна, звіт про виплачені кредиторам кошти, договори купівлі – продажу майна банкрута, довідки установ банку про закриття рахунків банкрута, довідку з архіву про прийняття документів, що підлягають довгостроковому зберіганню, довідку про знищення печаток і штампів банкрута, оригінали установчих документів і свідоцтво про державну реєстрацію, ліквідаційний баланс, інші документи про роботу ліквідатора по ліквідації банкрута.

Таким чином, здійснення ліквідації підприємства в процедурі банкрутства є досить складною і кропіткою процедурою, яка має свої особливості.

ПРОБЛЕМАТИКА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Автор: студент групи ФБС–118м Тихенька В.В.
Керівник: к.е.н., проф. Оглобліна В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Економіка України у останні роки проходить період активізації трансформаційних процесів та реформування її структури і процесів функціонування. Активізація трансформації української економічної системи викликана наступними чинниками: перехід світової економічної системи та економік провідних країн світу від індустріальної до постіндустріальної моделі функціонування; зародження та розвиток елементів постіндустріальної моделі функціонування у національній економіці; прискорення інтеграційних процесів між українською економічною системою та економічною системою Європейського Союзу; посткризове відновлення національної економіки після двох послідовних економічних криз.

Наведена ситуація активно впливає на українські суб'єкти підприємницької діяльності, трансформуючи їх фінансово-господарську діяльність та відносини з контрагентами, а також систему управління, де на перший план виходить фінансовий менеджмент. Саме управління фінансами в межах постійних змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі є базисом забезпечення довгострокового ефективного розвитку для вітчизняних суб'єктів господарювання. При цьому, враховуючи проблематику залучення інвестицій та кредитних коштів, ключовою складовою у контексті функціонування системи управління та управління фінансами на українських підприємствах є управління фінансовими результатами. Саме ця складова фінансового менеджменту повинна забезпечувати розвиток не тільки суб'єктів підприємницької діяльності, але й активно впливати на формування доходів власників, працівників підприємства, його контрагентів, у тому числі державних та муніципальних владних інститутів.

Відзначаємо наявність значних проблем щодо управління фінансовими результатами на вітчизняних суб'єктах підприємницької діяльності, що не дозволяє реалізувати їх потенціал розвитку у повній мірі та негативно впливає на національну економічну систему на мікро-, мезо-, макрорівнях. До головних проблем тут слід віднести:

- недостатньо розроблений науковий інструментарій щодо управління фінансовими результатами суб'єктів господарювання, де необхідно визначити наявність значних дискусій за всіма ключовими складовими побудови такого виду управління на українських підприємствах;

- намагання виключити наукові розробки щодо управління фінансовими результатами з практичної діяльності українських суб'єктів підприємницької діяльності, коли власники, топ-менеджери та менеджери інших рівнів намагаються управляти фінансовими результатами ситуативно, на основі власного емпіричного досвіду;

- критичне завантаження менеджерів вищої та середньої ланки поточними управлінськими завданнями, що не дозволяє у повній мірі сформувати стратегію управління фінансовими результатами та послідовно реалізувати її складові в межах загальної стратегії підприємства;

- не розуміння власниками та менеджментом підприємства важливості побудови ефективної системи управління фінансовими результатами.

Наведена проблематика вимагає її вирішення на базі співдружності між науковцями, державними службовцями, власниками українських підприємств та їх керівництвом. Зволікання з вирішенням проблематики управління фінансовими результатами на вітчизняних суб'єктах господарювання призводить до зменшення їх конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішніх ринках збуту продукції і несе загрозу економічній безпеці країни.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-228м Тіщенко І.В.
Керівник: д.е.н, проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЄІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Для фінансової життєдіяльності будь-якого підприємства присутність позикового капіталу не тільки необхідність, але і можливість оптимізації своїх фінансових показників. На сьогоднішній день багато різних джерел фінансування можуть обрати підприємства, основним з них є банківський сектор. Але не завжди кредит отримати легко, тому потенційні позичальники повинні самостійно оцінювати свою кредитоспроможність.

В економічній теорії під кредитом розуміють позику в грошовій чи товарній формі на умовах повернення певного строку з урахуванням процентів. Кредитоспроможність (creditworthiness of borrower) – наявність у позичальника (контрагента банку) передумов для проведення кредитної операції і його спроможність повернути борг у повному обсязі та в обумовлені договором строки. Кредитоспроможність позичальника визначається за показниками, що характеризують його здатність своєчасно розраховуватися за раніше одержаними кредитами, його поточне фінансове становище, спроможність у разі потреби мобілізувати кошти з різних джерел і забезпечити оперативну конверсію активів у ліквідні кошти.

Для визначення кредитоспроможності підприємства банки повинні користуватися положенням НБУ. (ПОЛОЖЕННЯ про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями 30.06.2016 № 351). Підходи, визначені цим Положенням, ґрунтуються на принципах і рекомендаціях Базельського комітету з банківського нагляду, включаючи застосування компонентів кредитного ризику (EAD - експозиція під ризиком, PD - імовірність дефолту боржника/контрагента, LGD - втрати в разі дефолту). Та українські банки розробляють власні внутрішні положення та методики аналізу кредитоспроможності позичальника, в основу яких, покладені ці методичні рекомендації.

В Україні немає єдиної стандартизованої методики оцінки кредитоспроможності і тому її потрібно удосконалювати, причинами цього є: несформовані практичні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальника, консервативність поглядів банків щодо вибору інструментарію оцінки кредитоспроможності позичальника; недостатність кваліфікованого персоналу банків, здатного ефективно впровадити в бізнес-процеси банку сучасні методи та моделі оцінки кредитоспроможності позичальників; недосконаліть законодавчої нормативної бази, яка змушує банки довільно вибирати порівняльні величини фінансових показників у відповідних видах діяльності.

Отже, методика оцінки кредитоспроможності вітчизняних підприємств потребує подальшого доопрацювання. Основними напрямами вдосконалення методики оцінки кредитоспроможності підприємств є такі: обґрунтування порядку визначення характеристики класів позичальників – юридичних осіб; упровадження методики оцінки якісних показників та переведення їх у кількісні еквіваленти в процесі визначення рівня кредитоспроможності підприємства; оптимізація окремих індикаторів, що використовуються для показників фінансового стану підприємств позичальників.

ФІНАНСОВЕ ПРОГНОЗУВАННЯ, ЯК МЕТОД УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС – 118м Туніков С.А.
Керівник: к.е.н, доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

В умовах ринкової економіки підвищується значимість і актуальність фінансового планування і прогнозування. Очевидно, що від належної організації фінансового планування докорінно залежить благополуччя підприємства. Бізнес не може розраховувати на процвітання, не розробляючи фінансових планів і не контролюючи їх виконання. У розвинених країнах планування - один з найважливіших інструментів регулювання господарства.

Розкриття логічних зв'язків сучасного і минулого з майбутнім, передбачення економічних результатів господарської діяльності підприємств неможливо без аналізу існуючих в економічній дійсності закономірностей, тобто вивчення характеру змін економічних процесів і явищ в часі, їхніх взаємозв'язків, інакше кажучи, акумулювання минулого досвіду. Саме це і складає попередній етап наукового прогнозування.

Прогнозування (гр. – „знання наперед"), можна визначити як наукове передбачення майбутнього стану економічної системи з урахуванням досвіду минулого і сучасного. Економічні прогнози виявляють конкретний вид основних закономірностей перспективного розвитку і можуть стати базою для визначення головних напрямків тривалої економічної політики. Економічні прогнози носять імовірнісний характер, тобто – це деяка гіпотеза, деяка імовірнісна оцінка протікання економічного процесу в майбутньому.

Українські підприємства мають великий досвід прогнозної та планової роботи, розробки різних техніко-економічних обґрунтувань, оцінок економічної ефективності проектів, який не слід ігнорувати. Однак використання в сучасних умовах теорій, які втратили економічну актуальність, неминуче призводить до кризи менеджменту багатьох вітчизняних підприємств. Тому зміна умов господарювання обумовлює необхідність формування системи планування на основі синтезу української практики і досягнення світової економічної думки.

Ефективна діяльність підприємства і фірм в значній мірі залежить від того, наскільки достовірно вони передбачають далеку і ближню перспективу свого розвитку, тобто від прогнозування.

.Очевидною є та обставина, що підприємництво - це діяльність, пов'язана з вкладенням коштів і отриманням доходів. Кошти вкладаються сьогодні, а доходи будуть вилучені завтра. Щоб оцінити можливу величину доходів і ефективність вкладень потрібно визначити не тільки послідовність дій і розрахувати їх передбачуваний результат, але і майбутній стан підприємства і зовнішнього середовища, в тому числі умови збуту продукції, поведінка конкурентів, можливу структуру активів і джерел їх фінансування. Без цих оцінок розрахунки результативності вкладень коштів чи будуть задовольняти мінімальним вимогам достовірності. Визначення майбутнього стану підприємства і його оточення на основі сформованих тенденцій і є прогнозування.

Чому прогнозування життєво важливо для господарюючого суб'єкта? Планувати необхідно для того:

- щоб розуміти, де, коли і для кого підприємство збирається робити і продавати продукцію;

- щоб знати, які ресурси і коли знадобляться підприємству для досягнення поставлених цілей;

- для ефективного використання залучених ресурсів;

- нарешті, щоб передбачити несприятливі ситуації, аналізувати Можливі ризики і передбачати конкретні заходи щодо їх зниження.

З розвитком світової економіки планування діяльності стало основою роботи підприємств. Характерним прикладом цього є бізнес-план. Без нього дуже рідкісний інвестор наважиться вкладати гроші в розвиток або розширення бізнесу. Ось правильності і точності прогнозів залежать успіхи і невдачі у підприємницькій діяльності.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-218м Черненко І.О.
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А. З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Фінансові результати діяльності підприємств були і залишаються доволі проблематичним елементом системи управління. Це пов'язано з одного боку з необхідністю досягати певні результати в підприємницькій діяльності, з іншого боку це постійній процес адаптації в змінних умовах виживання, котрі породжує регульована ринкова економіка. Безумовно кожне підприємство має на меті не лише забезпечення якісного виконання взятих на себе зобов'язань перед комерційними партнерами, споживачами та податковими органами, а перш за все отримати такий розмір фінансових результатів діяльності підприємств, який був би представлений певною величиною прибутку, котрий здатен забезпечити виконання як податкового тягаря, так і соціально-економічного розвитку колективу.

Загальноекономічним поняттям фінансових результатів діяльності підприємств є саме кінцевий результат діяльності підприємства за звітний період, який виражається прибутком або збитком, відображається у фінансовій звітності і визначається послідовно розрахунковим способом з урахуванням усіх видів доходів і витрат, отриманих у процесі здійснення господарських операцій.

Варто зазначити, що управління фінансовими результатами діяльності підприємств є предметом наукових досліджень таких вчених як Константюк Н., Антоненко В.М., Афанасьєва О.Є., Одинцова Т.М., Невмержицької О.В., Чаус І.В. На визначальному значенні інформаційного забезпечення в процесі управління на підприємстві наголошують Рожелюк В.М., Денчук П.М., Камінська Т.Г., Колеснікова О.М., Безродна Т.М.

Велика частка збиткових підприємств в Україні свідчить про те, що питання управління фінансовими результатами діяльності підприємств не втрачають актуальності, і керівники підприємств зацікавлені у розробці заходів, спрямованих на її розв'язання.

Деякі науковці вважають, що система управління фінансовими результатами діяльності підприємств з позиції операційної діяльності може мати наступні сутнісні характеристики:

- з позицій системного підходу управління фінансовими результатами діяльності підприємств являє собою систему спеціальних принципів і методів, реалізація яких дозволяє вдосконалювати операційну діяльність підприємства;
- це процес покращення результатів операційної діяльності, що здійснюється на постійній і систематичній основі;
- це циклічний процес, що охоплює стандартні функції управління фінансовими результатами діяльності підприємств: планування, організацію, координацію, регулювання та контроль параметрів і результатів операційної діяльності;
- це процес, який в сучасних умовах ґрунтується на постійному навчанні організації;
- це система, що інтегрована в загальну систему менеджменту й узгоджена з її основними організаційними параметрами, потребує залучення широкого кола персоналу і може будуватись на основі проектного підходу до управління фінансовими результатами діяльності підприємств.;
- це поліфункціональний процес, що охоплює різні функціональні напрями управління фінансовими результатами діяльності підприємств., з огляду на те, що він передбачає управління усіма видами ресурсів, що використовуються в операційній діяльності; всіма бізнес-процесами операційної діяльності;
- це багаторівневий процес, що здійснюється за трьома контурами управління: стратегічним, поточним, оперативним;
- це процес, що передбачає узгодження економічних інтересів різних стейкхолдерів, формування та розвиток відносин з ними.

Управління фінансовими результатами діяльності підприємств проводиться із урахуванням основних елементів, які використовують в загальних методиках даного спрямування. Сам управлінський цикл спирається на елементи планування, аналітичної оцінки, корегування отриманих результатів та контроль за виконанням намічених обсягів різних видів фінансових результатів діяльності підприємств В основу визначення критерію фінансових результатів діяльності підприємств покладено законодавчі облікові регулятори, котрі забезпечують виконання вимог щодо вірності накопичення інформаційного ресурсу для прийняття виважених управлінських рішень.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Автор: студент групи ФБС-118м, Чумаченко В.В.
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А. З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Сутність процесу кредитування фізичних осіб банками пов'язано із задоволенням їх споживчих потреб.

В сучасній банківській практиці застосовується доволі широкий перелік видів кредитів фізичним особам, основними ознаками класифікації яких є: види кредиторів; види позичальників; методи погашення; терміни користування; ступінь покриття кредитом вартості товарів, робіт, послуг; забезпечення; методи сплати відсотків; об'єкти кредитування, розміри кредитів, валюта кредиту та інші.

До основних проблем, що існують у сучасному механізму кредитування фізичних осіб в Україні треба віднести наступне:

- підвищення вимог кредиторів до позичальників з метою захисту від будь-яких додаткових кредитних ризиків;
- зменшення кількості потенційних позичальників з урахуванням економічної та політичної ситуації у державі;
- ускладнення процедури здійснення реструктуризації кредитів.

Визначено, що до основних причин, що стримують розвиток кредитування фізичних осіб в Україні за умов існуючої фінансово-економічної та політичної ситуації і які можуть негативно позначитись на діяльності та фінансовій стабільності банків в Україні, відносять:

- зростання кредитного ризику, пов'язаного з необ'єктивною оцінкою кредитоспроможності фізичних осіб-позичальників;
- низький рівень оплати праці в Україні, тобто неможливість повернення багатьма позичальниками суми кредиту і відсотків за ним;
- незначний рівень довіри населення до банківських структур;
- у практиці кредитного аналізу банки мають враховувати фактор присутності тіньової економіки, що часто не дає змоги об'єктивно оцінити позичальника;
- вища вартість придбання товарів у кредит, ніж при оплаті готівкою.

Я вважаю, що для подолання визначених проблем та забезпечення розвитку кредитування фізичних осіб в Україні необхідно:

- банкам: забезпечити збереження якісних показників кредитного портфеля при інтенсивному збільшенні його обсягів.
- Національному банку України: вдосконалити регулювання кредитних взаємовідносин між кредиторами і позичальниками з приводу обслуговування кредитів фізичних осіб та розробити механізми, які унеможливлять кредитування фізичних осіб без інформації про їхні реальні, а не номінальні, доходи.
- Уряду України: здійснювати політику стабілізування економічної та політичної ситуації у державі, реалізовувати заходи щодо забезпечення сприятливих умов для підвищення рівня доходів населення.
- Верховній Раді України: вдосконалювати державне законодавство з питань регулювання та контролю діяльності фінансових посередників.

Окрім цього, необхідно підвищувати фінансову грамотність населення, а отже – і довіру до банків.

Отже, майбутній розвиток кредитування фізичних осіб в Україні виокремлюється у двох основних напрямах: надання короткострокових кредитів для придбання товарів тривалого споживання та довгострокового кредитування для фінансування житлового будівництва. Отже, збільшення обсягів кредитування фізичних осіб є дуже важливим не лише для банківської системи України, а й для стабілізації та розвитку економіки держави загалом.

КОНЦЕПЦІЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВИХ КРИЗ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Автор: студент групи ФБС-118м Шарапов В.С.
Керівник: д.е.н, проф. Жерліцин Д.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшко 16-б

Сучасні трансформаційні процеси в економіці України та окремих вітчизняних суб'єктів господарювання потребують підвищення ефективності управлінської діяльності, особливо у сфері фінансів. У той самий час криза відіграє дуже важливу роль на переважній кількості підприємств більшості галузей економіки України. У кожному окремому випадку для подолання кризової ситуації потребується використання комплексного й адекватного антикризового управління, яке б дозволило мінімізувати ризики втрати контролю та подальшого розвитку за деструктивним та стихійним сценарієм.

Система антикризового менеджменту та попередньої діагностики кризових явищ має бути основою для попередження негативного впливу невдалих управлінських рішень, а також вчасного виявлення і нівелювання кризової ситуації в організації. У якості бажаного результату можна зазначати покращення ефективності операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства, а також зменшення витрат, які йдуть на покриття вимог заходів антикризового менеджменту. Адекватну відповідь управління на кризові явища можливо отримати тільки при своєчасному діагностуванні ознак наявності та розвитку кризового стану.

Кризовий фінансовий стан, перш за все, характеризується нездатністю підприємства здійснювати фінансування власної поточної діяльності, погашати зобов'язання (поява непогашених кредитів й позичок, перевищення темпів зростання кредиторської заборгованості над темпами зростання дебіторської та власного капіталу), затримкою платежів за заробітною платою і по сплаті податкових відрахувань внаслідок появи дефіциту грошових коштів.

Відповідно до законодавства, однією з основних вимог для успішного економічного розвитку організації є її платоспроможність, яка свідчить про ефективну діяльність підприємства на поточний момент, та дозволяє, за необхідності, залучати зовнішні фінансові ресурси. Таким чином, можна дійти висновку, що розглядати наявність або прогнозувати можливу появу фінансового кризового стану необхідно, перш за все, з позицій саме фінансової стійкості компанії.

Швидке виявлення ознак фінансової кризи є ключовим елементом у побудові системи антикризового менеджменту, оскільки з плином певного часу криза починає проникати у суміжні напрями діяльності, розростаючись до масштабів, за яких її подолання вимагає більшої кількості часу та ресурсів. У залежності від мети та масштабів кризи на підприємстві, виокремлюють два основних напрями діагностики та прогнозування фінансової кризи: експрес-діагностика (основний акцент – попередня оцінка масштабів кризи) та фундаментальна діагностика (включає фундаментальний аналіз фінансового стану та прогнозування ймовірності нейтралізації кризи за допомогою власних ресурсів підприємства). Формалізація методів діагностики наявності фінансових криз з метою подолання кризових явищ дозволить забезпечити поступове відновлення ефективної діяльності організації.

Ефективними інструментами виявлення кризового стану є методи дискримінантного та регресійного аналізу, оскільки вони, по-перше, мають високу точність прогнозування, по-друге – дозволяють визначати ймовірність можливої втрати платоспроможності (банкрутства), по-третє (у випадку регресійного аналізу) – враховувати якісні чинники діяльності, галузеву належність та вітчизняну специфіку господарювання.

Гібридний підхід, заснований на використанні одразу декількох методів прогнозування фінансової кризи, з подальшим зіставленням отриманих результатів є найдоцільнішим. Подібні засоби дозволяють широко та глибоко дослідити тенденції можливого порушення фінансової рівноваги компанії вже на ранніх етапах розвитку кризи, за допомогою виявлення відхилень від нормативних значень кількісних та якісних показників діяльності організації.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-118м Шевчук В. А.
Керівник: к.е.н., доц. Абубекерова А. З.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Джерелом коштів для функціонування та розвитку будь-якого господарюючого суб'єкта є капітал, тому підвищується роль та значення системи регулювання структури капіталу.

Оптимізація структури капіталу є важливим етапом стратегічного аналізу капіталу, який полягає у визначенні такого співвідношення між вартістю власного капіталу підприємства та вартістю коштів, залучених на основі повернення їх у майбутньому, за якого досягається максимальна ефективність діяльності суб'єкта господарювання.

Мета управління структурою капіталу–мінімізувати витрати на залучення довгострокових джерел фінансування і цимзабезпечитивласникамкапіталумаксимальноринковуоцінкувкладених ними коштів.

Регулювання структури капіталу на підприємстві доцільно здійснювати у двох напрямах: обґрунтування оптимальних пропорцій власного і позикового капіталу; залучення необхідних обсягів власного і позикового капіталу для досягнення цільової структури. Таким чином, процес регулювання структурою капіталу передбачає, в першу чергу, процес оптимізації цієї структури.

Методи регулювання структури капіталу підприємства в залежності від підходу до оптимізації можна класифікувати за наступними групами: нормативно-коефіцієнтні, однокритеріальні , багатокритеріальні.

Еталонні пропорції розраховують, як правило, на базі тривалих статистичних спостережень як за відношенням до величини капіталу, так і за іншими базовими показниками фінансової діяльності. При формуванні капіталу найчастіше використовують такі фінансові показники: коефіцієнт заборгованості, коефіцієнт фінансової незалежності, середньогалузеве співвідношення позикового і власного капіталу, коефіцієнт боргового навантаження, коефіцієнт покриття відсотків. При формуванні структури капіталу як орієнтир слід враховувати середньогалузеві значення коефіцієнтів, причому не тільки відповідної галузі вітчизняних підприємств, а й у світовому розрізі. Обмеження по середньогалузевому значенню співвідношення позикового і власного капіталу, припускає досягнення в стратегічному періоді цільової структури капіталу, яка склалася у підприємств-лідері в цієї галузі. Нормативно-коефіцієнтні методи мають переваги і недоліки.

Перевагою є простота й оперативність розрахунків, а також можливість співставлення результатів діяльності різних підприємств завдяки стандартизованому вигляду одиниць виміру. При використанні однокритеріальної групи методів регулювання структури капіталу оптимальні для підприємства пропорції між власним і позиковим капіталом досягаються шляхом максимізації або мінімізації конкретного показника.

Прийнято виділяти три однокритеріальні методи оптимізації структури капіталу:

1) оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності;

2) оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості. Метод ґрунтується на попередній оцінці власного і позиченого капіталів за різних умов їх формування, обслуговування та здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу і, таким чином, пошуку найбільш реальної ринкової вартості компанії;

3) оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Він пов'язаний з процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових активів компанії: необоротних активів, оборотних активів (з розбиттям їх на постійну і змінну частини).

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої рентабельності ґрунтується на багатоваріантних розрахунках рівня рентабельності при різній структурі капіталу.

Таким чином, кожна методика оптимізації структури капіталу потребує подальшого дослідження й удосконалення, оскільки результати аналізу можуть давати суперечливі дані.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-118м Щербаков М.С.
Керівник:к.е.н., доц. Гнєушева В.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Дебіторська заборгованість є одним з найбільш вузьких місць у фінансовій роботі багатьох підприємств різних галузей. Така ситуація обумовлена тривалою кризою неплатежів в Україні, яка призводить до поширення безконтрольного зростання обсягів дебіторської заборгованості і, як наслідок, до дестабілізації роботи вітчизняних підприємств.

Прострочені платежі виникають при порушенні у платника ритму кругообігу оборотних коштів, що в свою чергу, неминуче призводить до дефіциту джерел платіжних коштів. Відволікання оборотних коштів у дебіторську заборгованість, не погашену в строк покупцями, та іншу дебіторську заборгованість (за претензіями, за розрахунками з підзвітними особами тощо) свідчить про нераціональне використання власних і запозичених оборотних коштів. У таких умовах від ефективного управління заборгованістю та належної організації облікових процесів залежить можливість забезпечення нормального функціонування та досягнення фінансової стабільності підприємств, тому дослідження проблемних аспектів управління дебіторською заборгованістю залишаються предметом безперервного контролю з боку керівництва й фінансових служб.

Проблеми управління дебіторською заборгованістю, з якими зазвичай стикаються підприємства, є достатньо типовими: 1) немає достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань компаніями-дебіторами; 2) відсутній необхідний обсяг вірогідної і доступної інформації щодо розрахунків з дебіторами; 3) не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю; 4) відсутні дані щодо зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості, і часу її оборотності; 5) не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців і ефективності комерційного кредитування; 6) функції збору грошових коштів, аналізу дебіторської заборгованості і ухвалення рішення про надання кредиту розподілені між різними підрозділами, але при цьому відсутні регламенти взаємодії між ними та відповідальні за кожен етап; 7) використання вітчизняних методик не дає змоги однозначно оцінити стан дебіторської заборгованості та ступінь його впливу на фінансово-господарський стан підприємств.

Наявність зазначених проблем вказує на необхідність пошуку специфічних засобів аналізу дебіторської заборгованості, спрямованих на отримання інформації комплексного характеру, достатньої для прийняття рішень щодо глибини кризи неплатежів. Потребують доопрацювання та удосконалення нормативне забезпечення та організація обліку дебіторської заборгованості на підприємствах, мають бути переглянуті відображення в обліку довгострокової дебіторської заборгованості та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги. Серед інших напрямків підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю підприємств слід зазначити наступні: уточнити сучасні підходи до класифікації дебіторської заборгованості для зменшення суперечливості та задоволення в повному обсязі потреб користувачів при складанні фінансової звітності; розробити й удосконалити моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємств і певного аналітичного інструментарію, який дозволив би швидко та якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни цих заборгованостей; вдосконалити механізми розробки й практичного впровадження політики управління дебіторською заборгованістю підприємств, адже саме політика управління дебіторською заборгованістю як частина загальної політики управління оборотними активами і маркетингової політики підприємства, спрямованої на розширення обсягів реалізації продукції, визначає загальну ефективність роботи підприємств.

Як бачимо, на сьогодні не існує якого-небудь однозначного вирішення проблеми непогашення дебіторської заборгованості чи універсальних способів підвищення ефективності управління нею. Науковці наголошують на тому, що усі розроблені схеми реструктуризації заборгованості мають цілу низку недоліків, тому під час управління дебіторською заборгованістю необхідно всебічно вивчити кожен конкретний випадок, зводячи до мінімуму дію негативних наслідків і враховуючи фактори зовнішнього і внутрішнього впливу. До того ж, тривалі трансформаційні процеси в економіці України вимагають більш ґрунтовного подальшого дослідження проблемних аспектів управління дебіторською заборгованістю підприємств з метою розробки дієвих заходів щодо протидії їх негативному впливу на ефективність роботи підприємств та виявлення резервів і напрямів розвитку підприємств в поточному і перспективному періодах.

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи ОП–218 м Висич О.Г.
Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Досвід зарубіжних країн доводить, що основним завданням для оптимізації податкового тиску є не лише зниження загального рівня податкового навантаження, але й забезпечення стабільності та надійності податкового законодавства, максимальне наближення його до європейських зразків. Щодо України можна стверджувати, що основною передумовою оптимізації податкового навантаження є вирішення проблеми законодавчого врегулювання податкової сфери України, а точніше усунення колізій взаконодавстві, удосконалення системи стягнення податків, а також наближення до міжнародних стандартів, тобто переймання позитивного закордонного досвіду, який буде доцільно застосовувати в українських реаліях.

Важливою передумовою оптимізації податкового навантаження є врегулювання на законодавчому рівні питання щодо розрахунку податкового навантаження на макро-, мезо- і мікрорівні. Прийняття конкретної методики для розрахунку по всій території України дасть можливість точніше визначити напрями реформування податкової системи для оптимізації податкового навантаження.

На сьогодні немає однозначної думки щодо методики оцінки податкового тягаря, а тому, як наслідок, немає і коректної оцінки його впливу на економіку країни. Методики виміру рівня податкового навантаження мають відповідати певним вимогам: визначення структури навантаження як на юридичних, так і на фізичних осіб; відносна універсальність підходу до визначення рівня тиску; визначення ефективності функціонування виробництва залежно від рівня податкового навантаження; можливість здійснення порівняльного аналізу з іншими країнами світу; прогнозування впливу змін у системі оподаткування на економічну активність; об'єктивна оцінка впливу на рівень податкового навантаження прямих і непрямих податків; об'єктивна оцінка рівня навантаження на економіку країни та доходи юридичних та фізичних осіб. Відповідно до конкретної методики послідовність визначення податкового навантаження має бути наступною: аналіз чинного законодавства щодо суб'єктів та об'єктів оподаткування та їх систематизація; аналіз та класифікація податків із визначенням їх платників; класифікація суми сплачених податків за суб'єктами оподаткування; аналіз та визначення загальної суми податкових платежів, що сплачуються різними суб'єктами оподаткування; аналіз та визначення рівня податкового навантаження на економіку та доходи юридичних і фізичних осіб.

Оптимізація податкового навантаження на платників податків в Україні можлива лише за умови перерозподілу податкового навантаження між добросовісними й недобросовісними (тіньовими) платниками податків та удосконалення системи податкових пільг. Тобто детінізація економіки є однією з найважливіших передумов для можливості коректно визначати і розподіляти податкове навантаження на суб'єктів господарювання.

Аналіз податкового навантаження в Україні свідчить, що його скорочення є однією з передумов підвищення ділової активності, детінізації економіки і активізації інвестиційної діяльності. Однак для вирішення цієї проблеми потрібна ретельна робота професіоналів щодо: перекривання «лазівок» у податковому законодавстві, які дозволяють приховувати фактичні доходи від оподаткування; скасування необґрунтованості податкових пільг; приведення у відповідність обліку податків та спрощення механізму розрахунку податкових зобов'язань; досягнення виваженого балансу, упорядкування і усунення дублювання функцій численних контролюючих органів; надання системі фінансових санкцій стимулюючого, а не карального характеру. Зрозуміло, зробити це складно, але слід шукати головні шляхи вирішення податкових проблем

Отже, можна сказати, що податкове навантаження здійснює значний вплив на економіку України. Тому для поліпшення свого становища Україні необхідно поступово знижувати податкове навантаження, використовуючи досвід зарубіжних країн, адаптуючи його до специфіки та умов розвитку нашої країни, створювати умови, в яких майже неможливо буде ухилитися від сплати податкових зобов'язань, що призведе до поступового збільшення надходжень до державного бюджету, а також подбати про те, щоб податкові надходження були доцільно розподілені.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

Автор: студент групи ОП–218 м Красюк Д. В.
Керівник: к.е.н., доц. Гудима О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Питання надходження товарів та розрахунків з постачальниками за отримані товари, виконані роботи, надані послуги підприємству, були і залишаються донині одними з найбільш актуальних. Розрахунки між суб'єктами господарювання є важливою ланкою розширеного відтворення, від якого залежить не тільки кінцеві результати підприємств, їх фінансовий стан, а й економічне зростання країни в цілому.

Система бухгалтерського обліку є чи не єдиним джерелом інформації про фактичний стан розрахунків між підприємствами. А тому, вирішення проблем із значними сумами поточної заборгованості перед постачальниками підрядниками лежить у площині обліково-аналітичних процедур.

Проблема у двоякому ставленні до кредиторської заборгованості в даному випадку криється, на наш погляд, у наслідках, які тягнуть за собою недобросовісне виконання взятих на себе зобов'язань. Тому, для подальшого вивчення проблеми і окреслення напрямів її вирішення, необхідно дослідити порядок відображення інформації про кредиторів на усіх етапах облікового процесу.

Першим етапом обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є первинний облік. Його зміст становлять первинне спостереження та сприйняття господарського факту (явища або процесу), вимірювання в натуральному та вартісному вираженні, фіксування в носіях облікової інформації - документах.

Документи з огляду на їх велику кількість та різноманітність потрібно систематизувати. Тому, організовуючи первинний облік, заздалегідь визначають рух первинних документів, формуючи графік документообігу. Зауважимо, що саме на первинній стадії обробки інформації відбувається її «сортування» та ідентифікація для подальшого руху.

Первинні документи є основним доказовим джерелом настання певної події - виникнення або погашення заборгованості. Їх неналежне або несвоєчасне оформлення унеможливлює відображення інформації в обліку.

Другим етапом облікового процесу розрахунків з постачальниками є поточний облік, який являє собою процес реєстрації даних первинного обліку в системі рахунків - в облікових реєстрах.

Для обліку розрахунків за одержані ресурси, виконані роботи та надані послуги Планом рахунків передбачено активний рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». А інструкцією про застосування Плану рахунків передбачено три субрахунки до даного рахунку: 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками», 633 «Розрахунки з учасниками ПФГ». Така деталізація є беззаперечно доречною та зручною, але, на нашу думку, вона є не достатньо детальною. Ми пропонуємо до кожного з наведених раніше субрахунків відкривати наступні аналітичні рахунки: 631/1 «Заборгованість перед вітчизняними постачальниками, термін сплати якої ще не настав», 631/2 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками», 631/3 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками», 632/1 «Заборгованість перед іноземними постачальниками, термін сплати якої ще не настав», 632/2 «Відстрочена заборгованість перед іноземними постачальниками», 632/3 «Прострочена заборгованість перед іноземними постачальниками». А от заборгованість за надані послуги м вважаємо, доцільно акумулювати на субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Таким чином можемо зазначити, що облік розрахунків з постачальниками і підрядниками, а також кредиторської заборгованості здійснюється з метою недопущення прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до висування штрафних санкцій до підприємства. Організована належним чином система розрахунків повинна достатньою мірою відображати та характеризувати господарську діяльність з необхідною конкретизацією. За умов автоматизації необхідно впровадити низку заходів, які забезпечуватимуть економічну стійкість та конкурентоспроможність підприємства.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Автор: студент гр. ОП-218м Лойченко С.В.
Керівник: к.е.н., доц. Гудима О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У сучасних умовах проблема заробітної плати є дуже актуальною. Заробітна плата- це винагорода за працю, основний дохід працівників, саме тому облік розрахунків з оплати праці – найскладніша ділянка роботи бухгалтера.

Розрахунок заробітної плати є дуже відповідальною роботою, яку треба виконати за короткий термін між наданням інформації та виплатою працівнику. Тож, заздалегідь підготовлений облік допоможе зекономити час. Організація та облік розрахунків з оплати праці впливає на ефективність діяльності підприємства, а найважливішу роль відіграє мотиваційний фактор. Збалансування результатів праці і є результатом ефективної організації оплати праці. Облік оплати праці працівників потребує удосконалення. Існує необхідність у створення ефективної системи розрахунків.

Одним із шляхів удосконалення обліку оплати праці є вдосконалення саме діючого аналітичного обліку, так як дані аналітичного обліку відіграють вирішальну роль в зборі інформації про відпрацьований та невідпрацьований час, виконання норми працівником, склад працівників, структуру фонду оплати праці. Дану інформацію щодо витрат на оплату праці необхідно відображати за такими статтями калькуляції: основна заробітна плата, додаткова оплата праці, інші нарахування та виплати працівникам.

Пропонується ввести до синтетичного рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» наступні аналітичні рахунки: 661/1 «Розрахунки за окладами і тарифами»; 661/2 «Інші нарахування»; 661/3 «Виплати за невідпрацьований час працівників»; 661/4 «Премії»; 661/5 «Інші заохочувальні виплати працівникам»; 661/6 «Комісійні винагороди»; 661/7 «Оплата при звільненні»; 661/8 «Розрахунки по відпустках»; 661/9 «Оплата по закінченню трудової діяльності працівника». Від правильної організації обліку оплати праці залежить повнота і своєчасність розрахунків з працівниками.

Одним із напрямів удосконалення системи ведення обліку є спрощення документообігу на підприємстві:

1) зменшити кількість документації шляхом впровадженню накопичувальних документів;

2) розробити аналітичну відомість за виплатами персоналу;

3) змоделювати відомість складу персоналу підприємства, де основними показниками є: середньоспискова чисельність; прийнято в штат; вибуло, з них: кількість за власним бажанням, за прогули, інші дисциплінарні порушення, по досягненню пенсійного віку; структура персоналу; коефіцієнт плинності кадрів; коефіцієнт обороту за прийомом; коефіцієнт обороту за вибуттям працівників; коефіцієнт відповідності кваліфікації працівника до складності робіт; рівень дисципліни працюючих;

4) скласти відомість стану кредиторської заборгованості з оплати праці працівників за певні періоди часу.

Тож, для правильної організації обліку оплати праці підприємство повинно: у наказі про облікову політику прописати найбільш досконалі методи ведення обліку розрахунків з працівниками; обґрунтувати вибір форм оплати праці та вказати чинники підвищення продуктивності праці і відповідно створити графік використання робочого часу;. у разі відсутності створити графік документообігу з оплати праці: вказати виконавців та строки складання документів, які пов’язані з обліком оплати праці. Графік, в першу чергу, розподілить функції між адміністративним персоналом.

Отже, здійснюючи удосконалення організації розрахунків з оплати праці, керівники підприємства повинні пам’ятати, що заробітна плата повинна виплачуватися в першочерговому порядку і не допускати її затримки чи виникнення заборгованості по ній. На кожному підприємстві матеріальна винагорода за працю залишиться єдиним трудовим стимулом.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Автор: студент групи ОП– 218м Мещерякова А.О.
Керівник: к.е.н., доц. Гудима О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Ефективна та результативна діяльність підприємства зумовлена багатьма чинниками, проте самим найважливішим є постійність операційного циклу підприємства. Основною частиною операційного циклу представляє собою фінансовий цикл підприємства, який починається з моменту отримання грошових коштів за реалізацію своїх товарів і триває до етапу їх використання на різноманітні цілі.

Значне зменшення тривалості фінансового циклу може привести до зниження ліквідності підприємства, а в випадку різноманітних затримок – навіть і до банкрутства. У зв'язку з тим, що підприємство через грошові кошти часто купує сировину й матеріали необхідні для роботи підприємства всі ці операції вимагають витрат, операції з грошовими коштами знаходяться під пильною увагою аналітиків підприємства та залежать від чіткої та дієвої форми організації бухгалтерського обліку, враховуючи нормативні вимоги та специфіку діяльності суб'єктів макроекономічного середовища.

Висока ефективність системи управління грошовими коштами залежить від якості обліково-аналітичного забезпечення, яке базується на принципах своєчасності та повноти відображення інформації про рух грошових коштів в первинних документах, облікових регістрах, з поступовим відображенням у фінансовій звітності відповідних суб'єктів, враховуючи нормативно-правові чинники. Важливим сегментом системи обліково-аналітичного забезпечення є формування підходів до аналізу грошових потоків суб'єктів макроекономічного середовища, які повинні враховувати особливості облікової інформації та використовувати відповідний сучасний інструментарій для отримання максимально точних даних не тільки для ретроспективної оцінки, але й для складання прогнозів та довгострокового планування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.

З метою сприяння достовірному відображенню об'єктів обліку в Плані рахунків і у фінансовій звітності є доцільним внести відповідні зміни до Плану рахунків бухгалтерського обліку за окремими рахунками обліку грошових коштів, їх еквівалентами та поточними фінансовими інвестиціями, а саме:

– залишити: рахунок 30 «Готівка» й субрахунки 301 «Готівка в національній валюті» та 302 «Готівка в іноземній валюті»; рахунок 31 «Рахунки в банках» і субрахунки 311 «Поточні рахунки в національній валюті», 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті», 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті», 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті, 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті», 316 «Спеціальні рахунки в іноземній валюті»;

– додати рахунок 32 «Еквіваленти грошових коштів» і субрахунки 321 «Еквіваленти грошових коштів в національній валюті» та 322 «Еквіваленти грошових коштів в іноземній валюті»;

– вилучити рахунок субрахунок 351 «Еквіваленти грошових коштів» 35 «Поточні фінансові інвестиції».

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення системи управління грошовими потоками суб'єктів макроекономічного середовища є базисом для прийняття ефективних управлінських рішень. Сучасні умови існування суб'єктів макроекономічного середовища, а також процеси, що протікають в економіці України ще раз підтверджують важливість і необхідність ефективної системи управління грошовими коштами для здійснення фінансово-господарської діяльності окремих суб'єктів. Водночас дослідження руху грошових потоків є дуже важливою ділянкою при оцінці платоспроможності та подальшого існування кожного суб'єкта господарювання.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Автор: студентка групи ОП– 118м Сосницька Є.В.
Керівник: к.с.н., доц. Гудима О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Проблема реформування і удосконалення податкового обліку в Україні у взаємозв'язку з вимогами звітності вимагає серйозних наукових досліджень.

Податковий кодекс України розглядає податковий облік як систему обов'язкових форм і методів відображення платниками податків результатів господарської діяльності або інших об'єктів, які пов'язані з визначенням податкових зобов'язань з відповідних податків та зборів (обов'язкових платежів). Як правило, податковий облік здійснюється шляхом суцільного, безперервного та документального обліку господарських операцій, пов'язаних з визначенням податкової бази з конкретного податку.

Узгодження податкового і бухгалтерського обліку дає змогу підвищити достовірність та обґрунтованість облікових даних та збільшити продуктивність праці облікових працівників. Це важливе завдання на шляху гармонізації та стандартизації обліку і підвищення ефективності господарської діяльності підприємств.

Ми вважаємо, що система податкового обліку на підприємстві як єдина методична база повинна бути обов'язковою і головною для складання фінансової, статистичної та податкової звітності. Це буде сприяти спрощенню ведення бухгалтерського і податкового обліку, формуванню необхідної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, забезпеченню збереження капіталу підприємства та визначенню за єдиною методикою достовірних фінансових результатів діяльності.

На нашу думку, для удосконалення податкового обліку необхідно: скоригувати норму, згідно з якою доходи виникають на підставі наявності первинних документів. Цим можуть скористатися недобросовісні платники податків, які навмисно можуть знищити чи приховати документи; встановити більш ефективні методи контролю за сплатою податків; доопрацювати норму, згідно з якою у платника податку витрати, здійснені ним у зв'язку з придбанням товарів у фізичних осіб-підприємців не визнаються з метою оподаткування витратами; удосконалити податкову звітність підприємств; деталізувати питання щодо амортизації та собівартості, уточнення та обмеження складу витрат і доходів за всіма напрямами; запровадити більш ефективну систему автоматизації робочого місця бухгалтера; підвищити організацію безпеки і захист облікової інформації; популяризувати електронну форму подання податкової звітності.

Будучи складовою бюджетного контролю, в організаційному плані податковий контроль є самостійним напрямком державного фінансового контролю. Він має свою мету, завдання, об'єкти, суб'єкти, види та інструментарій здійснення.

Таким чином, шляхами реформування національної системи податкового контролю повинні стати зміни, які позитивно вплинуть на господарську діяльність платників податків, а саме: зменшити податковий тиск на платників і при цьому знайти шляхи розширення бази оподаткування; знизити ставки податкових платежів (у тому числі тимчасово чи в структурі механізмів «податкової амністії» або «інвестиційного податкового кредиту»), що може привести до детінізації підприємницької діяльності в Україні; удосконалити систему кабінетного аудиту як методу визначення напрямів та перспектив проведення контрольно-перевірочної роботи, які б дозволяли оперативно реагувати на порушення податкового законодавства та ефективно їх відпрацьовувати; оптимізувати використання часу на оформлення матеріалів у результаті здійснених перевірок, спростити процедури їх оформлення; покращити якість обслуговування та проведення консультаційної і масово-роз'яснювальної роботи з платниками податків; здійснювати регулярний моніторинг рівня кваліфікації працівників контролюючих органів у сфері оподаткування, забезпечити кваліфікованим інспекторам гідну оплату праці тощо.

Отже, у пошук ефективних шляхів удосконалення податкового обліку та контролю є досить актуальним у даний час в Україні.

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи ОП – 218 м Шестакова Є.В.
Керівник: ст.викл. Попова А.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Податок на прибуток підприємств в Україні має особливе фіскальне значення, проте дещо відрізняється від аналогічних податків в зарубіжних країнах. Особливість податку на прибуток в Україні визначається високою питомою вагою цього податку в загальній структурі всіх сплачених податків.

Адміністрування податку на прибуток в Україні здійснюється відповідно до ІІІ розділу Податкового кодексу України (ПКУ).

Згідно з новим Податковим кодексом України платниками податку на прибуток є резиденти та нерезиденти. Не є платниками податку неприбуткові підприємства, установи та організації у порядку та на умовах, встановлених ст. 133.4 ПКУ; суб'єкти господарювання, що застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Адміністрування податку на прибуток в Україні має ряд проблемних питань:
– постійні зміни законодавства, уточнюючих нормативно-правових актів;
– відсутність податкового кредиту та обґрунтованих пільг для суб'єктів господарювання які інвестують кошти в суспільно важливі сфери економіки;
– двозначне трактування деяких статей кодексу;
– складність, не зрозумілість нормативно-правових вимог законодавства щодо оподаткування прибутку;
– необхідність ведення бухгалтерського та податкового обліку;
– розмежування витрат, які дозволено чи заборонено віднести до витрат періоду, що пливають на фінансовий результат;
– «тінізація» отриманих доходів;
– ухилення від оподаткування, в тому числі завдяки розмиванню податкової бази та використанню різних схем податкового планування підприємствами;
– ведення окремого обліку податкової амортизації та сам факт розрахунку амортизації;
– агресивні схеми податкового планування, що використовуються крупними компаніями з метою уникнення оподаткування (при переміщенні активів, не оподаткування окремих видів доходів тощо).

Таким чином, слід запропонувати наступні шляхи вирішення проблем адміністрування податку на прибуток:
– підвищення стабільності і прозорості податкового законодавства;
– обґрунтоване надання податкового кредиту для суб'єктів господарювання які інвестують кошти в суспільно важливі сфери економіки;
– єдине трактування деяких статей кодексу;
– спрощення податкового законодавства, загальнодоступність і зрозумілість норм, що використовуються;
–зважений підхід при наданні податкових пільг;
– активне введення в дію системи електронної звітності.

Отже, адміністрування податку на прибуток має невирішені проблемні питання, вирішення яких дозволить підвищити ефективність оподаткування. Для вирішення окреслених проблем оподаткування необхідно внести зміни до податкового законодавства, оптимізувати механізм оподаткування прибутку підприємства, підвищити соціальну відповідальність підприємств перед державою, зменшити «тіньові» доходи та інше.

ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи ОП-228м Щербіна Р.О.
Керівник: к.е.н., доцент , Ізмайлов Я.О.
ЗІЄІТ, Україна м. Кривий Ріг вул. Гетьманська 108

Ділова активна діяльність підприємства характеризується фінансовими результатами, зокрема прибутком, отриманим від підприємницької діяльності (виробничої, торговельної), інвестиційної та інших. Прибуток і його використання є інтегрованим показником життєдіяльності підприємства, оскільки від його розміру залежить оплата праці працівників, розрахунки з бюджетом, створення власних заохочувальних фондів стимулювання та розвитку підприємства. Прибуток в основному утворюється в результаті продажу (реалізації) готової продукції (послуг, товарів). Крім того, підприємство може продавати (реалізовувати) інші матеріальні цінності і послуги допоміжних виробництв та господарств, а також мати доходи і збитки, що збільшують або зменшують розмір прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності.

Оскільки метою діяльності кожного господарюючого суб'єкта є одержання максимального прибутку при мінімальних витратах з паралельним підвищенням якості обслуговування споживачів, то необхідно більш ретельно та кваліфіковано підходити до формування його складників – доходів та витрат, детально вивчаючи та аналізуючи фактори, під впливом яких формується фінансовий результат, досліджувати динаміку, тенденції, резерви, що впливають на ефективність діяльності підприємства. Важливість цих процесів викликає необхідність удосконалення організації та методики обліку й аудиту фінансових результатів діяльності з метою обґрунтування переліку чинників, що впливають на їх рівень, кількісної та якісної оцінки наслідків цього впливу на прогнозовані тенденції розвитку підприємства у перспективі.

Облік та аудит фінансових результатів діяльності підприємств є одним з дискусійних та рейтингових питань, оскільки саме прибуток (збиток) виступає індикатором успішності господарюючого суб'єкта та слугує одним з головних чинників щодо прийняття управлінських рішень. Однак, сучасна ситуація на ринку вимагає проведення подальшого вивчення та аналізу в напряму удосконалення підходів щодо визначення економічного змісту прибутку (збитку) підприємства, порядку обліку, відображення у фінансовій звітності, а також, відповідно розробки методів проведення аналізу та аудиту.

Знання історичних аспектів допомагає зрозуміти сутність досліджуваних понять, визначити передумови їх виникнення та розвитку, обґрунтувати правильність трактувань.

Виділено такі основні риси прибутку: прибуток становить лише частину комплексного доходу підприємця, який він отримує від певного виду діяльності (операційної, фінансової чи інвестиційної); прибуток є частиною очікуваного доходу підприємця, який вклав свій капітал в організацію діяльності певного виду (бізнесу) з метою досягнення комерційного успіху, але він не є гарантованим доходом підприємця; прибуток характеризує не весь дохід, отриманий у процесі підприємницької діяльності, а лише ту його частину, яка залишається після відрахування усіх витрат на ведення цієї діяльності; прибуток є вартісним показником, вираженим в грошовій формі.

Виходячи з інтересів суспільства можемо зробити висновок, що потрібно розвивати єдину систему обґрунтованих, зрозумілих стандартів бухгалтерського обліку, що застосовуються, сприяти зближенню національних і Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для прийняття обґрунтованих рішень. адже використання МСФЗ дає змогу українським компаніям, які мають інтереси на міжнародному ринку, надати потенційним та наявним інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам прозору інформацію про свою діяльність, особливо це стосується інформації щодо фінансових результатів.

Фінансовий результат діяльності підприємства характеризується показником прибутку або збитку. Отримання прибутку є основною метою будь-якої підприємницької діяльності. Від розміру отриманого прибутку залежать формування власного капіталу, виконання зобов'язань перед бюджетом, фінансування інвестицій, а також платоспроможність підприємства. Прибуток як головний показник ефективності діяльності підприємства виступає і як визначальний фактор при встановленні рівня заробітної плати і винагороди адміністрації.

Визначення фінансового результату полягає у визначенні чистого прибутку (збитку) звітного періоду. З цією метою в бухгалтерському обліку передбачається послідовне зіставлення доходів та витрат. Доходи, витрати і фінансовий результат діяльності підприємства визначається наростаючим підсумком за звітний період.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИТРАТ НА ІННОВАЦІЇ ЯК ОБ`ЄКТА ОБЛІКУ

Автор: студентка групи ОП – 218 м Юрченко С.Л.
Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

За допомогою інновацій досягається основна стратегічна ціль підприємства, якою для комерційних організацій є максимізація добробуту її власників, виражена ринковою вартістю фірми. Дана постановка цілі включає в себе максимізацію прибутку (у тому числі у довгостроковому періоді), рентабельність інвестицій, фінансову стійкість, ріст продажу та інше.

У динамічному зовнішньоекономічному середовищі діяльності підприємства досягнення довгострокових цілей неможливе без постійного оновлення застосовуваних технологічних, управлінських та інших процесів, асортименту продукції (товарів, робіт, послуг) і пошуку нових ринкових можливостей (освоєння нових ринків збуту). Основними факторами, які спричиняють необхідність здійснення інноваційних процесів є: науково- технічний прогрес, створення нових, більш ефективних технологій, розвиток інфраструктури, зміна потреб споживачів, яка веде до зрушень структури попиту та виникнення нових ринків збуту, нових методів управління та організації виробництва.

Узагальнивши існуючі підходи до визначення поняття «інновація» можна зробити висновок, що більшість науковців залежно від об'єкту та предмету дослідження розглядають інновації як зміну (Й. А. Шумпетер, Ф. Валента, Ю. Яковець, Л. Водачек, М. Хучек, Т. Баль-Возняк, Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук, І. А. Павленко та ін.), як процес (Б. Твісс, К. Фрімен, Р. Кантер, Б. Санто, О. Лапко, Я. Д. Крупка та ін.), або як результат (М. Портер, П. Друкер, Р. А. Фатхутдінов, П. Харів, Д. Кокурін, Л. М. Гохберг, Г. Гамідов, Л. С. Барютін, Л. А. Костирко, А. А. Мартинов, О. В. Кантаєва, П. П. Микитюк, П. Н. Завлін, А. К. Казанцева, Л. Є. Мінделі та інші). Також автори усі визначення щодо поняття «інновація» виділяють за п'ятьма основними підходами: 1) об'єктному (в якості інновації виступає об'єкт – результат НТП: нова техніка, технологія); 2) процесному (під інновацією розуміють комплексний процес, який включає розробку, впровадження у виробництво і комерціалізацію нових споживчих цінностей – товарів, техніки, технології, організаційних форм та ін.); 3) об'єктно-утилітарному, який характеризується двома основними моментами: по-перше, під інновацією розуміється об'єкт – нова споживча вартість, яка базується на досягненнях науки і техніки, по-друге, акцент робиться на утилітарній стороні нововведень – здатності до задоволення громадських потреб з великим корисним ефектом; 4) процесно-утилітарному (інновація розглядається як комплексний процес створення, розповсюдження і використання нового практичного засобу); 5) процесно-фінансовому (інновація – це процес інвестування у новації, вкладення засобів у розробку нової техніки, технологій, наукових досліджень).

У результаті проведеного дослідження понятійного апарату можна констатувати, що на даний час немає однозначного визначення даного економічного терміну. У літературних джерелах автори витрати на інновації називають по-різному, при цьому, нами виявлено такі назви: «інноваційні витрати», «витрати на інновації», «витрати на інноваційні заходи», «витрати на інноваційний процес», «витрати на інноваційну діяльність». У зв'язку з цим виникають непорозуміння, як у наукових, так і практичних сферах. Для прийняття з цього питання консенсусу, логічніше вживати термін «витрати на інновації», оскільки він у повній мірі, на наш погляд, розкриває зміст даної облікової категорії. Під витратами на інновації пропонуємо розуміти суму витрачених матеріальних, трудових і фінансових ресурсів для здійснення операційної та інвестиційної діяльностей, результатом яких є перехід на принципово нові ресурсозберігаючі технології, розробка і впровадження нової продукції, модернізація основних засобів, тощо.

МАРКЕТИНГ, МЕНЕДЖМЕНТ, ТУРИЗМ

ВДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ КОМУНІКАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Автор: студент групи МО-218м Абрасимова О.П.
Керівник: д.с.н., проф. Швець Д.Є.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Сьогодні, коли економічний стан держави перебуває в надскладному становищі, не можна не згадати про промисловість, яка є одним із важливих аспектів економічної стабільності. На жаль, промисловість в Україні зазнає суттєвих втрат, а конкурентоспроможність і обсяги виробництва лише зменшуються. Нагальною постає потреба модернізації маркетингових комунікацій в промисловості, щоб галузь була прибутковою і конкурентоспроможною, досягла бажаних результатів з продажів і зайняла гідне місце на ринку. Сучасний ринок характеризується дедалі більшим насиченням його простору інформацією, зростанням її значущості й цінності. Маркетингові комунікації в системі управління підприємства є життєво необхідними джерелами існування економічної системи взагалі і підприємства конкретно. Система маркетингових комунікацій являє собою необхідну сукупність поточного стану, умов і чинників, що характеризують стабільність, стійкість, поступальність та динаміку розвитку підприємства в напрямку досягнення ним значних кінцевих економічних результатів.

Вимірювання економічних результатів впливу реклами на ефективність діяльності підприємства в літературних джерелах рекомендується здійснювати на базі моделювання реакції ринку, яка включає як статичні, так і динамічні моделі. Як показує практика, існуючі методи оцінки ефективності маркетингових комунікацій спрямовані на оцінку економічного ефекту після проведення рекламної або інформаційної компанії і не дозволяють виявляти потенційні відхилення від бажаних показників на стадії розробки та на різних етапах практичної реалізації засобів впливу на цільову аудиторію.

Принципово новим є запропонований у результаті дослідження підхід до оцінки та управління маркетинговими комунікаціями в контексті управління підприємством.

Автори методик управління систем різного рівня складності та ієрархії пропонують використання окремих груп індикаторів ефективності досліджуваної системи, проте всі погоджуються з думкою, що «рівень ефективності управління виступає одним з найважливіших показників стану системи».

Виходячи з цього, запропоновано можливий підхід до визначення рівнів економічної ефективності системи маркетингових комунікацій підприємства, який передбачає:

- вимірювання фактичного рівня ефективності каналу системи маркетингових комунікацій;

- визначення рівнів безпеки в кожному окремо взятому звітному періоді та групування каналів за рівнем ефективності.

Згідно з виявленими позитивними і негативними тенденціями щодо розвитку промисловості, було виділено комплекс заходів, що є найбільш впливовими до функціонування, удосконалення та розвитку маркетингових комунікацій у системі забезпечення ефективності виробничих підприємств:

- пріоритетність інноваційного розвитку промисловості з національною стратегією для зростання чистого доходу;

- активна участь і підтримка держави в напряму зростання частки виробничих підприємств;

- модернізація та впровадження інноваційних розробок у промисловості на основі новітніх світових, європейських і національних технологій згідно з міжнародними стандартами для підвищення конкурентоспроможності та набуття конкурентних переваг;

- підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості виробничих підприємств для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій.

АВТОМАТИЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ ТОВАРОРУХУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Автор: студент групи МО-218м Богма В.О.
Керівник: д.с.н., проф. Швець Д.Є.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Функціонування торговельних організацій в умовах конкурентного середовища характеризуються розширенням масштабів діяльності, зростанням обсягів товарних ресурсів, що вимагає досконалої аргументації й обґрунтування управлінських рішень. Це, у свою чергу, вимагає переосмислення значущості інформаційного забезпечення, вдосконалення форм, методів первинного обліку і контролю товарних операцій в системі бухгалтерського обліку.

Суттєвий внесок в науку, який став підґрунтям для системної концепції формування інформаційних ресурсів управління товарорухом, зробили вітчизняні вчені Бандура З.Л., Бачинський В.І., Брадул О.М., Бутинець Т.А., Верига Ю.А., Грабова Н.Н., Горєлкін В.Г., Євдокимов В.В., Крутова А.С., Пилипенко А.А., Рудецька Н.А., Сапоговська О.В. В роботі також використано вагому спадщину російської наукової школи з питань організації обліку та документування: Волков С.І., Макарова Н.С., Моргуліс А.Ш., Палій В.Ф., Патров В.В., Подольський В.І., Ратміров Ю.А., Соколов Я.В.

Процес документування товарних операцій є найбільш громіздким та трудомістким, тому дослідження спрямовано на удосконалення первинного обліку товароруху в інформаційній системі торговельного підприємства, зокрема запропоновано алгоритм процесу документування та первісної обробки інформації залежно від організаційної структури підприємства та рівня аналітичності інформації, який дозволяє обирати методику документування, ступінь деталізації первинної облікової інформації, визначає кількісний та якісний склад системи первинного обліку.

Товарорух повинен знаходитися під безупинним контролем виконання товарних операцій та реєстрації їх здійснення у кількісній та якісній формі.

За результатами дослідження змісту реквізитів первинних облікових документів та їх інформаційного навантаження доведено, що кожний вид реквізитів, відповідно до їх класифікації за ступенем стабільності, має різне значення. За умов відсутності загальноприйнятої методики оцінки якості інформаційного забезпечення, запропоновано в її основу покласти реквізитний склад з точки зору інформаційного навантаження. Це дозволить оптимізувати інформаційну систему торговельного підприємства відповідно для потреб управління. Оптимальний обсяг інформаційного забезпечення управління товарними операціями визначити досить складно, але можливо оцінити фізичний обсяг та якість первинних документів, які є джерелом інформаційного забезпечення. Дослідження залежності фізичного обсягу та якості первинних документів дозволило побудувати графік функціональної залежності цих показників та визначити показник інформаційної ємності. Запропоновано при проектуванні електронних форм первинних документів використовувати саме показник інформаційної ємності, який визначає реальну кількість інформації вкладену у визначений фізичний обсяг.

Доведено, що обліково-інформаційне забезпечення управління торговельного підприємства в умовах використання інформаційних технологій складається з двох підсистем: база даних (первинні облікові документи) та база знань (облікові регістри та звітність). Саме від документування бази даних та своєчасного формування бази знань залежить ефективність та адекватність управлінських рішень. Тому запропоновано методичний підхід до формування системи первинного обліку товарних операцій з урахуванням потреб управління (бази даних інформаційного забезпечення управління), як основи формування інформаційної системи торговельного підприємства, що дозволить отримати якісне інформаційне забезпечення товароруху.

Сучасна інформаційна система торговельного підприємства складається з інформаційних масивів різного ступеня автономності та захисту. Дослідженням доведено, що система контролю та захисту інформації на торговельних підприємствах будується за різними рівнями управління. Контроль інформаційного забезпечення товароруху на рівні оперативного управління забезпечується внутрішнім контролем, на рівні стратегічного управління – контролем інформаційної безпеки. В роботі визначено контур контролю та інформаційного захисту процесу товароруху в інформаційній системі торговельного підприємства.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи МО-118 Богомазюк С.І.
Керівник: к.е.н., доц. Швець Л.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Сучасний розвиток економіки диктує учасникам ринку жорсткі конкурентні умови, що вимагає від організацій значних зусиль з підвищення конкурентоспроможності. Основним напрямком вдосконалення власних можливостей є управління інноваційним потенціалом організації. Результати функціонування інноваційно-орієнтованого підприємства багато в чому залежать від управлінської діяльності. Високий ступінь невизначеності і нестійкості зовнішніх зв'язків, не завжди прогнозовані зміни зовнішнього середовища, диктують необхідність розвитку гнучкості і чутливості системи управління до зовнішніх впливів, а також високою швидкістю адаптації до них. Ступінь використання потенціалу залежить від характеру стратегічного розвитку та ефективності системи менеджменту на підприємствах.

Управління інноваційним потенціалом є складовою частиною інноваційного менеджменту і вирішує питання планування і реалізації інноваційних стратегій, що забезпечують сталий розвиток підприємства. Розробка інноваційних стратегій здійснюється на основі оцінки потенційних можливостей підприємства і його інноваційного потенціалу. Аналіз зовнішнього оточення підприємства дозволяє виявляти шанси і фактори ризику на ринку, аналіз інноваційного потенціалу дозволяє оцінити ресурси підприємства з точки зору можливості їх використання для підприємства стратегічних рішень.

У сучасних умовах формування і розвиток інноваційного потенціалу стає визначальним фактором сталого розвитку промислового підприємства, який пов'язаний з використанням результатів наукових досліджень і розробок для створення принципово нової продукції, створення та застосування нових технологій її виробництва з наступним впровадженням і реалізацією на ринку. Інноваційний потенціал будь-якого промислового підприємства залежить від специфіки і масштабів його діяльності, а ступінь використання потенціалу визначає інноваційні можливості і сприйнятливість підприємства до нововведень. За сучасних умов в ринковій економіці визначальним чинником є не просто наявність і оцінка підприємства, а саме оцінка відповідних інноваційних бізнес-процесів, інноваційного потенціалу.

Виділяють підприємства з високим, середнім і низьким рівнем інноваційного потенціалу. При високому рівні інноваційного потенціалу доцільно застосування наступальних стратегій. При виборі даних стратегій підприємству необхідно вкладати значні кошти на проведення НДДКР, спрямованих на завоювання передових позицій в галузі. При середньому рівні потенціалу промисловим підприємствам слід вибрати одну з оборонних стратегій. При низькому рівні інноваційного потенціалу підприємство націлене на вирішення оперативних проблем. У даному випадку керівництву підприємства необхідно терміново вжити заходів, спрямованих на підвищення потенціалу для отримання можливості вибору інноваційної стратегії відповідно до цілей розвитку підприємства. З метою підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємств система управління інноваційним потенціалом має: забезпечувати стійку позицію на ринку за рахунок збалансованості між традиційними продуктами/послугами та запровадженням перспективних інновацій; створювати умови для найбільш повного задоволення потреб клієнтів у нових товарах чи послугах; забезпечувати взаємодію внутрішніх та зовнішніх елементів системи управління інноваційним потенціалом; стежити за раціональним та цілеспрямованим використанням інноваційних ресурсів.

У сучасних умовах ринкової конкуренції, становлення інноваційної економіки та забезпечення науково-технічного та інноваційного розвитку, лише незначна кількість підприємств приділяє необхідну увагу управлінню інноваційним потенціалом. Однак, саме воно надає підприємству необхідні переваги у конкурентній боротьбі. Враховуючи сучасні тенденції, перемогу у конкурентній боротьбі може гарантувати лише перехід на інноваційний шлях розвитку. Важливу роль в якому відіграє саме управління інноваційним потенціалом.

Створення ефективного механізму управління інноваційним потенціалом на промислових підприємствах дозволить приймати обґрунтовані рішення в сфері управління на стратегічному рівні, знизити ризик інноваційної діяльності в результаті впровадження комплексної оцінки інноваційного потенціалу, підвищити ефективність використання наявних ресурсів підприємства. Саме управління інноваційним потенціалом є необхідним аспектом на шляху інноваційного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ У ГОТЕЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ

Автор: студент групи МО-218м Виховська Н.С.
Керівник: к.с.н., доц. Швець Л.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

На основі аналізу головних причин ринкових поразок вітчизняних підприємств готельного господарства можна констатувати про системні помилки у формуванні маркетингової політики, а також неналежну увагу менеджменту до позиціонування та моніторингу стану готельних послуг. Одним із можливих шляхів швидкої адаптації вітчизняних підприємств готельного господарства до сучасних засад ведення та розвитку готельного бізнесу і забезпечення потужної конкуренції з великими транснаціональними готельними мережами має стати чітко сформована, економічно обґрунтована, узгоджена з основною стратегією підприємства та орієнтована на довгострокову перспективу маркетингова політика.

Теоретичною, методологічною базою досліджень є фундаментальні положення маркетингу та менеджменту, праці вітчизняних, російських і зарубіжних науковців. На теоретичних та методологічних засадах формування маркетингової політики акцентує увагу багато дослідників. Так, загальні питання розглядали – О. Бриндіна, І. Каракай, В. Кищун, Н. Лохман, І. Мельникова, Б. Серебренніков, І. Ткачук, О. Шевченко. Окремі елементи маркетингової політики в туризмі досліджували Н. Ведмідь, М. Бойко, Ю. Забалдіна, С. Мельниченко, Т. Ткаченко, Л. Шульгіна, у готельному господарстві – Т. Марущак. Проблеми формування маркетингової політики посідають чільне місце у наукових працях російських вчених – Н. Безрукової, В. Янкевич та зарубіжних – Д. Аакера, Дж. Альткорна, Д. Ахлерта, Дж. Баєта, Л. Бонгіорна, Ц. Броса, Я. Дадьо, Г. Дамана, Т. Крамера, Дж. Мазура, О. Ферела, Дж. Френка, К. Хігінса, Х. Шрьодера, а також практиків маркетингу – С. Бедбері, Ф. Котлера, Г. Понса.

Виділення політики брендінгу із комунікаційної та надання їй статусу окремого елемента маркетингової політики, є результатом умовиводу, що політика брендінгу та її складові мають таке ж важливе значення у процесі виробництва та споживання готельного продукту, як і інші елементи.

Посилення конкуренції у зв'язку з появою сучасних вітчизняних підприємств готельного господарства та з боку міжнародних готельних ланцюгів вимагає прийняття ефективних управлінських рішень щодо маркетингової політики підприємства, використання її конкурентних переваг та позицій. Нині цінова конкуренція вже не є ключовим фактором у здобутті лідируючих позицій у своїй ринковій ніші. Споживач все більше звертає увагу на готельний продукт, його споживчі властивості, якість сервісу, вибір послуг, практичність продукту, спосіб та методи його подачі, внаслідок чого зростають вимоги до готельного продукту як системи.

Традиційний підхід передбачає внесення змін у структуру маркетингової політики шляхом екстенсивного збільшення кількості послуг, контрагентів, реклами у засобах масової інформації. Іншими словами, керівництво компанії має намір досягти бажаного ефекту через збільшення кількості засобів, механізмів, важелів досягнення, не враховуючи інноваційні ідеї, ноу-хау, канали збуту на основі інформаційних технологій, якісно нового підходу до формування продукту та його просування до споживача. Ф'ючерсний підхід, крім прийняття управлінських рішень про екстенсифікацію заходів у процесі реалізації продуктової, цінової, збутової та комунікаційної політики, політики брендінгу передбачає також і нові ідеї із застосуванням інформаційних технологій та інноваційних систем управління щодо впровадження високопродуктивної маркетингової політики.

Системний підхід до формування та реалізації маркетингової політики, спрямованої на збереження навколишнього середовища, є одним із важелів підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства готельного господарства разом із досягненням соціальних цілей.

Зважаючи на розвиток передових технологій в ІТ-сфері та динамічного розвитку продаж в Інтернет-просторі запропоновано використання інбаундінгу в підприємствах готельного господарства для підвищення ефективності реалізації маркетингової політики. Також запропоновано розробити класифікацію готельних брендів за асоціативною ознакою, що дозволить структурувати готельні бренди та проводити чітку сегментацію потенційного кола споживачів, використовуючи інструменти маркетингової політики для підвищення рівня їх лояльності.

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи МО-218м Голубєва В. С.
Керівник: к.е.н., доц. Михайлик Д.П.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

В сучасний період у рекреаційній сфері України особливе місце відведено управлінню підприємствами санаторно-курортного комплексу. Рекреаційний бізнес залучає підприємців постійним попитом на рекреаційні послуги, швидкою окупністю інвестицій, високим рівнем ефективності. Будучи трудомістким виробництвом, підприємства рекреаційної індустрії створюють додаткові робочі місця для відповідних територій, при властивому сучасній Україні високому рівні безробіття.

Дослідженням теоретичних і практичних проблем стратегічного менеджменту займалися такі відомі зарубіжні фахівці, як І. Ансофф, К. Боумен, Р. Ботлер, Б. Карлофф, М. Портер, А.А. Томпсон, А.Дж. Стрікленд, Х. Хінтерхубер і ін.

Наукові розробки з проблем теорії і практики формування стратегій підприємств санаторно-курортного комплексу викладено в роботах Алексєєвої Ю.В., Бабова К.Д., Бережної І.В., Василенко В.О., Ветитнева А.М., Герасименка В.Г., Гродзинської І.О., Гудзя П. В., Дишлового І.М., Єфремова О.В., Калитюка В.В., Москаленка В.Ф., Окландера М.А., Павленко І.Г., Степанова В.М., Ткаченко Т.І., Федорова І.А., Харічкова С.К., Цьохли С.Ю., Шаптали О.С. та інших.

Підприємства санаторно-курортного комплексу України переживають тривалу кризу, що торкнулася всіх підприємств санаторно-курортного комплексу, причому більшою мірою з причини відсутності коштів на їх утримання у відомств, на балансах яких вони були закріплені.

Характерними рисами, що властиві сучасним стратегіям підприємств санаторно-курортного комплексу є: не достатнє урахування світового досвіду, невиправдане узагальнення власного досвіду, невміння виділяти пріоритети, використання так званого «котлового» засобу планування.

Стратегія підприємств у XXI ст. орієнтується на шість основних елементів: зниження витрат; концентрація на ключових видах діяльності; задоволеність всіх учасників бізнесу; впровадження інновацій; інтернаціоналізація; підвищення вартості підприємства.

Процес формування стратегії на підприємствах санаторно-курортного комплексу в сучасному стані розглядається як не повною мірою завершений за складом вхідних елементів, не достатній за своїм якісним змістом. При формуванні конкурентних переваг необхідно змінити акценти від цінових методів ведення конкуренції до нецінових, пов'язаних із побудовою систем взаємин із клієнтами, формування їх лояльності, що дозволяють взаємодіяти з ними у тривалій перспективі.

Основною метою стратегії підприємств санаторно-курортного комплексу є створення умов для ефективного відтворювання, надання якісних послуг пацієнтам. Виведення підприємств санаторно-курортного комплексу на нові економічні показники рентабельності є ключовими завданнями в ухваленні стратегічних і тактичних рішень. Основними пріоритетними напрямами на цьому шляху є: якісне відтворення клієнтів, задоволення їх запитів; створення умов для повторного звернення; залучення нових клієнтів.

Покрокова методологія вибору стратегії передбачає виконання наступних дій: оцінка внутрішніх резервів; оцінка конкурентної ситуації; оцінка ринкових тенденцій; вибір цільової аудиторії і дослідження її переваг; формування маркетингового плану і оцінка необхідного рекламного бюджету; формулювання необхідних організаційних змін; формулювання необхідних внутрішніх реорганізацій, оцінка необхідного бюджету.

Дієва програма лояльності спрямована на глибоке і персональне знання клієнтів, для того, щоб мати можливість зробити їм правильну пропозицію в правильний час з правильною ціною і по правильному каналу.

Саме відповідна маркетингова стратегія і є тим механізмом, за допомогою якого можна забезпечити контроль над системою взаємин із клієнтами всього підприємства. Використовуючи програму лояльності на вході проводиться робота з інформаційними потоками, які дозволяють оцінити міру задоволеності клієнтів і якість роботи підприємств.

РОЗРОБКА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ФІРМИ

Автор: студент групи МО-118м Гуменна А.М.
Керівник: к.с.н., доц. Швець Л.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Посилення глобалізаційних процесів у туристичному бізнесі, суттєве підвищення ролі споживача під час формування попиту на туристичні послуги, загострення конкуренції на сучасному етапі висувають нові вимоги щодо формування системи управління туристичними підприємствами та застосування інструментарію стратегічного менеджменту з метою досягнення конкурентних переваг, а також довгострокового успіху на ринку туристичних послуг.

Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних засад формування маркетингової стратегії зробили провідні вітчизняні вчені: Балабанова Л.В., Герасимчук В.Г., Дикань В.Л., Іванілов О.С., Іванова Ю.Б., Куденко Н.В., Наливайко А.П., Пастухова В.В., Пономаренко В.С. та інші. Але поза увагою науковців залишаються питання формування маркетингової стратегії підприємства на засадах комплексного підходу, який би ґрунтувався на врахуванні найвагоміших факторів впливу на господарську діяльність підприємства та на науково обґрунтовані прийоми та методи дослідження середовища.

Розробка маркетингової стратегії підприємства – це процес створення і практичної реалізації генеральної програми дій туристичної фірми. Її мета – ефективне розміщення ресурсів для досягнення цільового ринку. Процес формування маркетингової стратегії має бути обґрунтованим та деталізованим. Практично кожна стадія цього процесу потребує уваги та аналізу.

Однією з головних стадій процесу формування маркетингової стратегії підприємства є стратегічний аналіз маркетингового середовища підприємства. Дана стадія включає комплексне дослідження факторів внутрішнього та зовнішнього середовища з метою визначення слабких і сильних сторін підприємства, а також оцінки основних можливостей та загроз. В економічній науковій літературі описано багато підходів, які рекомендується використовувати під час здійснення стратегічного аналізу маркетингового середовища, зокрема це: TOWS; SWOT; SPACE; PEST/STEP; п’ять сил конкуренції (за М. Портером); BCG; PIMS; багатокритеріальні матриці (MC-GE, Shell-DPM, Д. Монієсона, Г. Дея, Мак-Нейма, Хекса-Меджлафа); SNW. Серед перелічених підходів найбільшої популярності сьогодні набувають матричні моделі завдяки простоті їх використання. Під час формування маркетингової стратегії безпосередньо для туристичних підприємств ефективними є економіко-математичні методи.

На нашу думку, для здійснення стратегічного аналізу маркетингового середовища підприємства доцільно також застосувати методику бенчмаркінгу, яка ґрунтується на вивченні та запровадженні у власну діяльність методів управління інших підприємств, що успішно працюють на ринку, шляхом порівняння своєї діяльності з їхньою, виявлення і дослідження на базі такого порівняння своїх слабких сторін. Застосовуючи бенчмаркінг, підприємство зазвичай отримує цілу низку переваг щодо власної діяльності та має реальну можливість:

- «побачити себе зі сторони», іншими словами, відсторонено та об’єктивно дослідити, проаналізувати та оцінити свої слабкі та сильні сторони;

- детально вивчати діяльність компаній, що займають провідне місце в галузі та пріоритетне становище на ринку, і визначатися з основними стратегічними та тактичними орієнтирами для виводу власного підприємства на передові позиції;

- збагачуватися новими ідеями в різних галузях господарювання (у постачанні, виробничій сфері та у сфері збуту);

- володіти найновішою інформацією про діяльність власних конкурентів, тобто тримати руку на пульсі економічних процесів на ринку.

РОЗРОБКА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МО-118м Дідушенко Б.В.
Керівник: к.с.н., доц. Швець Л.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Сьогодні, коли економічний стан держави перебуває в надскладному становищі, не можна не згадати про промисловість, яка є одним із важливих аспектів економічної стабільності. На жаль, промисловість в Україні зазнає суттєвих втрат, а конкурентоспроможність і обсяги виробництва лише зменшуються. Нагальною постає потреба модернізації маркетингових комунікацій в промисловості, щоб галузь була прибутковою і конкурентоспроможною, досягла бажаних результатів з продажів і зайняла гідне місце на ринку. Сучасний ринок характеризується дедалі більшим насиченням його простору інформацією, зростанням її значущості й цінності. Маркетингові комунікації в системі управління підприємства є життєво необхідними джерелами існування економічної системи взагалі і підприємства конкретно. Система маркетингових комунікацій являє собою необхідну сукупність поточного стану, умов і чинників, що характеризують стабільність, стійкість, поступальність та динаміку розвитку підприємства в напрямку досягнення ним значних кінцевих економічних результатів.

Вимірювання економічних результатів впливу реклами на ефективність діяльності підприємства в літературних джерелах рекомендується здійснювати на базі моделювання реакції ринку, яка включає як статичні, так і динамічні моделі. Як показує практика, існуючі методи оцінки ефективності маркетингових комунікацій спрямовані на оцінку економічного ефекту після проведення рекламної або інформаційної компанії і не дозволяють виявляти потенційні відхилення від бажаних показників на стадії розробки та на різних етапах практичної реалізації засобів впливу на цільову аудиторію. Принципово новим є запропонований у результаті дослідження підхід до оцінки та управління маркетинговими комунікаціями в контексті управління підприємством.

Автори методик управління систем різного рівня складності та ієрархії пропонують використання окремих груп індикаторів ефективності досліджуваної системи, проте всі погоджуються з думкою, що «рівень ефективності управління виступає одним з найважливіших показників стану системи».

Виходячи з цього, запропоновано можливий підхід до визначення рівнів економічної ефективності системи маркетингових комунікацій підприємства, який передбачає:

- вимірювання фактичного рівня ефективності каналу системи маркетингових комунікацій;

- визначення рівнів безпеки в кожному окремо взятому звітному періоді та групування каналів за рівнем ефективності.

Згідно з виявленими позитивними і негативними тенденціями щодо розвитку промисловості, було виділено комплекс заходів, що є найбільш впливовими до функціонування, удосконалення та розвитку маркетингових комунікацій у системі забезпечення ефективності виробничих підприємств:

- пріоритетність інноваційного розвитку промисловості з національною стратегією для зростання чистого доходу;

- активна участь і підтримка держави в напряму зростання частки виробничих підприємств;

- модернізація та впровадження інноваційних розробок у промисловості на основі новітніх світових, європейських і національних технологій згідно з міжнародними стандартами для підвищення конкурентоспроможності та набуття конкурентних переваг;

- підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості виробничих підприємств для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій.

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ВІТЧИЗНЯНОЇ КОНДИТЕРСЬКОЇ ФАБРИКИ

Автор: студент групи МК-114м Івлєва М.О.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Сьогодні в Україні склалася ситуація, характерною ознакою якої є те, що багато підприємств знаходяться в кризовому стані, періодично або постійно неспроможні продовжувати ефективну діяльність. Адже підприємства функціонують в умовах динамічного зовнішнього середовища. Для забезпечення стабільного розвитку, стійкої конкурентної позиції на ринку підприємству необхідно враховувати невизначеність та мінливість умов діяльності і пристосовуватися до існуючих змін. Тому пріоритетним завданням управління підприємством є дослідження та прогнозування негативних впливів і загроз функціонуванню, тобто формування ефективної маркетингової стратегії в нерозривному зв'язку із загальною стратегією підприємства задля безпечного його розвитку.

Питання формування та планування маркетингової стратегії розглядали у своїх працях М. Бейкер, П. Дойль, Т. Левіт та ін. Однак, питання формування маркетингової стратегії як основи забезпечення маркетингової безпеки його функціонування залишаються недостатньо дослідженими як в теоретичному, так і в практичному аспектах. В реаліях сьогодення для збереження стійких позицій на ринку та конкурентних переваг підприємству потрібно враховувати невизначеність та пристосовуватися до зміни умов функціонування.

Механізм забезпечення маркетингової стратегії як складової безпеки підприємства являє собою сукупність управлінських, економічних, організаційних, правових і мотиваційних способів гармонізації інтересів підприємства з інтересами споживачів, посередників і контактних аудиторій зовнішнього середовища, за допомогою чого з урахуванням особливостей діяльності підприємства забезпечується отримання ним прибутку, завоювання цільової частки ринку, підтримка конкурентоспроможності продукції на рівні достатньому, як мінімум, для перебування підприємства в маркетинговій безпеці. Розробка маркетингової стратегії як основи безпечного розвитку підприємства являє собою захист від неефективно обраної моделі поведінки на ринку, помилок у товарній, збутовій політиці, політиці ціноутворення, виявлення неконкурентоспроможної продукції.

Ефективна маркетингова стратегія є одним з чинників, що дає змогу підтримувати належний рівень економічної безпеки підприємства. Маркетингова безпека – це відповідний стан підприємства, що забезпечує стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз та здатний задовольняти потреби всіх контрагентів підприємства.

Маркетингова стратегія, забезпечуючи маркетингову безпеку підприємства, має відповідати на такі запитання: який товар виводиться на ринок, в якому асортименті та за якими цінами; на якого споживача він розрахований; які умови треба створити для продажу товару на запланованому рівні; якими каналами та у яких обсягах будуть організовані поставки; яким має бути постпродажне обслуговування та хто має його здійснювати; яких економічних результатів очікують учасники ринку та які витрати для цього потрібні. Підприємствам слід орієнтуватися у своїй виробничій діяльності на потреби покупців, які вони обслуговують, а не на свій товарний асортимент.

Стратегія маркетингу показує, з якою продукцією, на які ринки, з яким обсягом необхідно виходити для досягнення поставленої мети. До того ж, необхідний рівень економічної безпеки може бути досягнутий за умови найефективнішого використання ресурсів, які перебувають у розпорядженні підприємства, в тому числі і, підприємницькі здібності, інформація, інтелектуальна власність, технології тощо, а також відповідності напряму його розвитку основним тенденціям зовнішнього середовища. У забезпеченні ефективності використання ресурсів та відповідності діяльності підприємства потребам ринку вирішальну роль відіграє маркетингова стратегія.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВИДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МО-118м Кременєв Д.С.
Керівник: к.с.н., доц. Швець Л.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Аналізуючи стан економіки сьогодення, бачимо необхідність використання інновацій як основу якісних зрушень. За сучасних умов господарської діяльності інновація стала рушійною силою економічного, технологічного, політичного, екологічного та соціального розвитку суспільства. Тому інноваціями необхідно управляти. Саме управління інноваційною діяльністю є ключовим елементом, від ефективності якого залежить розвиток суспільства загалом та активізація підприємницької діяльності зокрема. У зв'язку з цим особливого значення набувають проблеми вивчення управління інноваційною діяльністю.

Наукові та теоретичні засади управління інноваційною діяльністю знайшли своє відображення у наукових працях українських та зарубіжних вчених: А. С. Гальчинського, В. М. Гейця, Л. Є. Довганя, П. Друкера, Т.Г. Дудара, П. Н. Завлина, С. М. Ілляшенка, В. О. Козловського та інших, які зробили значний внесок у формування теорії управління інноваційною діяльністю. Незважаючи на велику зацікавленість учених до вивчення питання управління інноваційною діяльністю, можна говорити про відсутність систематизації, а в деяких випадках і врахування специфіки системи управління інноваційної діяльності. Зазначене негативно впливає на результативність впровадження нововведень і зумовлює необхідність подальших досліджень особливостей управління інноваційною діяльністю.

Управління інноваційною діяльністю, на нашу думку, слід розглядати як діяльність, яка передбачає прогнозування, планування, організування, мотивування та контролювання з метою досягнення соціального, економічного, науково-технічного ефекту.

Із народженням нової ідеї, застосуванням індивідуальних здібностей, активності, цілеспрямованості, особистої праці та професіоналізму вищого рівня управління з'являються об'єктивні і суб'єктивні передумови для розвитку інноваційної діяльності та ефективного його управління. Ефективне управління інноваційною діяльністю перевіряється на практиці: наукові розробки, наукова діяльність, наукові дослідження. Тому, враховуючи вищеозначене, управління інноваційною діяльністю може розглядатися, як забезпечення виконання поставлених стратегічних цілей, використовуючи ресурси, інтелект, ідеї, мотиви поведінки інших людей, що є найважливішим чинником, який впливає на ефективні соціальні, економічні та технологічні нововведення.

Отже, управління інноваційною діяльністю є відкритою системою. Вхід у систему – інформація про зовнішнє середовище прямої дії: постачальників, споживачів, конкурентів, зовнішнє середовище опосередкованої дії: демографічні, економічні, політичні, правові, науково-технічні, соціально-культурні фактори та внутрішнє середовище: місія, стратегія, політика. Інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю ґрунтується на зборі та накопиченні більшої кількості інформації, необхідної для перетворення її на нововведення. Вихід із системи – якісні і кількісні характеристики інноваційної діяльності. Процес трансформації інформації у нововведення здійснюється завдяки суб'єктам управління інноваційної діяльності та об'єктам управління інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність реалізується через працівників підрозділів підприємства: науковців, дослідників, розробників. Необхідно зазначити, що ефективне управління інноваційною діяльністю залежить від розуміння доцільності співпраці "владних стимуляторів" (керуючої системи) та "кваліфікованих стимуляторів" (керованої системи). Управління інноваційною діяльністю передбачає здійснення керівником певних функцій: прогнозування, планування, організації, мотивації, контролю, орієнтуючись на них, здійснюється діяльність відповідних підрозділів.

УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студентка групи МО-218м Козюк О.О.
Керівник: к.с.н., доц. Швець Л.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Упродовж останніх років чинник кризи відігравав найважливішу роль на підприємствах переважної більшості галузей національної економіки. Подолання кризового стану підприємства потребує у кожному конкретному випадку адекватного, унікального та комплексного застосування антикризового управління, яке б мало за мету мінімізацію ризику втрати контролю над ситуацією та розвитку її за стихійним, деструктивним сценарієм.

Питання сутності, специфіки, завдань та інструментарію антикризового управління стали предметом наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як Е. Альтман, І. Ансофф, С. Бєляєва, П. Грінер, Р. Таффлер, Р. Хіт, І. Бланк, О. Градов, Е. Уткін, Р. Попов, О. Кузьмін, О. Мороз, А. Чернявський, І. Фаріон, С. Бурий, Л. Лігоненко, В. Гриньова, В. Астахов, А. Грязнова та ін. Таким чином, створено необхідний фундамент для продовження досліджень у напрямку більш повного визначення можливостей та перспектив застосування системи антикризового управління, а також практичних підходів до її вдосконалення. Особливе значення має дослідження потенціалу антикризового управління вітчизняним підприємством та створення механізму забезпечення ефективності такого управління на базі системного підходу. Дослідження інституціонального плану даної проблеми, зокрема, розробки таких вчених, як Г. Клейнер, О. Терещенко, Є. Коротков та ін., можуть бути використані в процесі обґрунтування антикризового інструментарію.

Узагальнюючи існуючі на сьогодні в економічній літературі трактування та враховуючи сучасні економічні умови в Україні, визначаємо кризу підприємства як безпосередню загрозу його функціонуванню, що може проявлятися у фінансовому, організаційному та інших аспектах діяльності підприємства.

Антикризове управління полягає у плануванні та проведенні заходів по збереженню та покращенню базисних показників сталості та розвитку на підприємстві, а також створенні моніторингової системи аналізу відповідних показників.

У розрізі дослідження та порівняння світових тенденцій та практик законодавчого регулювання антикризових процесів на підприємствах виявлено, що чинне законодавство України більш відповідає помірковано продебіторській концепції, яка характерна для більшості законодавчих моделей світу у галузі антикризового управління.

В процесі дослідження визначено основне коло існуючих проблем антикризового управління підприємством, запропоновано їх класифікацію за характером походження на управлінські, законодавчі, прикладні та історичні.

Результати проведеного аналізу найбільш розповсюджених на сьогоднішній день вітчизняних та зарубіжних моделей прогнозування банкрутства дозволяють стверджувати, що всі вони потребують уточнення при застосовуванні для оцінки стану сучасних вітчизняних підприємств України, оскільки не враховують особливостей сучасної економічної ситуації в країні, галузевої приналежності, специфіки формування капіталу та інших аспектів. Особливо це є актуальним для підприємств машинобудівної галузі, кризовий стан більшості яких продовжує залишатися домінуючою тенденцією. Отже, існує потреба у створенні системи оцінювання антикризового потенціалу підприємства та передбачення можливості його кризового розвитку з урахуванням вищезазначених чинників.

Авторський аналіз передумов ефективності антикризового управління дозволив виділити основні характеристики, які повинна мати система антикризового управління підприємством:

1. Швидкість реагування на перші сигнали кризової ситуації.
2. Комплексність застосування заходів антикризового управління.
3. Узгодженість антикризових дій із стадією життєвого циклу підприємства та загальною стратегією організації.

АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГУНА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Автор: студент групи МК-114м Костиря В.С.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

В умовах розвитку ринкових відносин вітчизняної економіки змінюється погляд на організацію виробничих систем. Нові підходи щодо організації діяльності підприємств в умовах конкуренції враховують максимальну кількість показників змінного середовища. Найважливішим є вдосконалення організації виробництва з урахуванням маркетингового аспекту, оскільки маркетингова політика визначає ефективність та результативність роботи підприємства, а управління маркетинговою діяльністю є важливим елементом розвитку підприємства загалом. Незважаючи на всеосяжність теоретичних розробок в організації та управлінні маркетингом в усіх сферах господарювання, завжди залишаються невичерпаними проблеми впровадження та використання його основних елементів.

Організаційним аспектам маркетингового забезпечення підприємств присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед зарубіжних дослідників варто виділити І. Ансоффа, Г. Армстронга, В. Вонг, П. Діксона, Дж.Р. Еванса, Ф. Котлера, М. Портера, Д. Сондерса. Серед вітчизняних науковців – це Л.В. Балабанова, С.С. Гаркавенко, В.Г. Герасимчук, Н.П. Гончарова, Л.В. Григор'єва, С.В. Ковальчук, В.В. Липчук, О.С. Петрицька, А.О. Старостіна та багато інших вчених.

Впровадження підприємствами маркетингово-орієнтованої організаційної структури дозволяє оптимізувати зв'язки між службами і структурними підрозділами підприємства та уникати дублювання функцій і протиріч між ними, використовувати маркетингові інструменти дослідження ринку.

Доволі складним є питання щодо визначення кількісного складу служби маркетингу, адже на такі рішення впливає низка факторів, які стосуються як внутрішньо-організаційного складу підприємства, так і факторів зовнішнього впливу. Кожне підприємство формує свою нормативну базу та посадові інструкції щодо роботи та кваліфікації працівників служби маркетингу.

Процес маркетингової діяльності повинен здійснюватися у такому порядку, коли підрозділ підприємства, що займається виробництвом продукції, інформує маркетингову службу про обсяги і структуру товарного асортименту продукції, а її співробітники інформують виробничі підрозділи про тенденції розвитку кон'юнктури ринку, купівельні потреби, можливі обсяги реалізації і пропоновані ціни різних сегментів ринку.

По мірі надходження товарних партій продукції її направляють на реалізацію, а цим процесом в господарстві займаються служби збуту. Їх організація зводиться лише до деяких змін в структурі управління і включення нових функцій, які виконують співробітники цієї служби. Вважаємо, що повинні бути створені зовсім нові та змінені маркетингові структури, які би здійснювали всебічне вивчення ринку. Цей практично функціональний принцип доцільно використовувати при створенні маркетингової служби, що дозволить в одному підрозділі (службі маркетингу) працювати фахівцю з постачання і збуту та маркетологу.

Досвід розвинених країн свідчить, що великі підприємства, штат маркетингової служби яких доволі значний, не функціонують у своїй маркетинговій діяльності ізольовано, тільки за рахунок власних сил, а навпаки звертаються за допомогою до спеціалізованих акредитованих маркетингових компаній, дослідних організацій, консультантів та центрів маркетингових досліджень та інших з метою проведення незалежних фундаментальних маркетингових досліджень за сучасними технологіями та з використанням спеціальних дослідних методик, що мають вузький або специфічний характер та спектр використання.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ РОЗПОДІЛУТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МК-118м Лук'яненко Б.Д.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Дослідження системи організації процесу розподілу завжди знаходилося в центрі уваги економічної думки. Насамперед це зумовлено тим, що дане питання є одним з найбільш складних, оскільки вимагає урахування значної кількості факторів, які впливають на розподіл продукції і відрізняється високим ступенем конфіденційності на практиці. Також актуальність даної теми пов'язана з тим, що український ринок має ряд особливостей: низька платоспроможність більшості населення України; не маркетингова, а здебільшого збутова орієнтація вітчизняних виробників; високий рівень конкуренції; невелика кількість малих та середніх підприємств та ін.

Тому в умовах змін в економіці для досягнення ефективної діяльності підприємства недостатньо лише виробляти продукт, роботу чи послугу. Для продажу товару необхідно організувати його просування до споживача, яке обумовлює такий напрям діяльності підприємства, як політика розподілу виготовленої продукції.

У вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях проблемам розподілу приділяється значна увага. Питання, пов'язані з маркетинговою політикою розподілу знаходять відображення в працях таких вчених: І. Білоусової, С. Михалевич, В. Моссаковського, Т. Сльозко та ін. Проте поза увагою залишаються питання щодо виявлення закономірностей і основних тенденцій, що впливають на процес розподілу, формування каналів збуту.

На сьогодні проблемними питаннями процесу організації ефективної системи розподілу виготовленої продукції в Україні є:

1. Відсутність участі регіональних органів управління у формуванні систем розподілу, яка б могла здійснюватись у формі інтеграційних процесів в даній сфері як на регіональному, так і на міжрегіональному ринках.

2. Проблема виявлення закономірностей і основних тенденцій, що впливають формування маркетингової концепції вітчизняних підприємств.

3. Проблема визначення оптимальної кількості реалізованих одним торговельним посередником товарів.

4. Канали збуту переважно аналізуються з погляду використання окремими організаціями з метою структурування й регулювання діяльності їхніх учасників.

5. Незважаючи на сучасну розробку математичного апарату, поки що не можуть бути враховані довгострокові наслідки, що виникають у господарській діяльності підприємств у випадку прийняття того чи іншого варіанту організації процесу розподілу чи при визначенні стратегії ринку.

Беручи до уваги вищенаведену проблематику, ми вважаємо, що варто, спираючись на основні закономірності просування продукції, запропонувати модель маркетингу, яка вимагає встановлення тривалих партнерських відносин між органами розподілу виробника, збутовими посередниками й партнерами по збуту. Вона дозволила б дозволила встановити стабільну систему партнерських відносин, поліпшити використання ресурсного потенціалу всіх учасників процесу розподілу.

Для того, щоб розширити інтеграційні процеси у системах розподілу, необхідна організація регіонального дистриб'юторського центру, що дозволить скоротити витрати на транспортування товарів, потребу в складських приміщеннях. На нашу думку, організація економічного руху товарів є найважливішою функцією каналів розподілу, яка в нашій країні реалізована недостатньо ефективно; при цьому використання наявних резервів в даній галузі дозволило б знизити ціну на продукцію. Вважаємо, що при формуванні каналів розподілу підприємства слід прагнути до забезпечення мінімальних витрат на просування продукції.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕКЛАМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ГОТЕЛЮ

Автор: студент групи МК-218м Марків О.М.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

В усьому світі готельний бізнес є одним з найбільш привабливих для інвесторів, а його рентабельність у розвинутих країнах не буває нижчою за 40%, при цьому, досягаючи в "туристичних" зонах відмітки 100%. Щодо України, то на думку спеціалістів, до 2010 року оператори ринку працювали на досить непоганих умовах: наявність не дуже вимогливих до рівня сервісу платоспроможних клієнтів дозволяла досягати рентабельності 50%. Саме у цей період у країні з'явилось чимало нових приватних готелів та ресторанів. Сьогоднішня ситуація докорінно відрізняється. Вибагливість клієнтів щодо рівня сервісу, конкуренція між гравцями та несприятлива економічна ситуація змінили правила гри у готельному бізнесі на суворіший.

Готельний продукт — це те, що може задовольнити рекреаційну потребу й пропонується готельною індустрією з метою залучення уваги, придбання, використання або споживання. Виробник готельного продукту повинен знаходити споживачів, яким він хоче продавати свій продукт, з'ясувати їхні потреби, а потім створювати продукт, що якомога повніше задовольняє ці потреби. Маркетинг тільки тоді доцільний, коли люди вирішують задовольнити свої потреби і запити за допомогою обміну.

Проблема маркетингової діяльності підприємств готельного бізнесу постає у недостатності або відсутності реклами, інформації та дослідженні ринкового середовища. Тому маркетингова діяльність готелів повинна забезпечити:

1. Надійну, достовірну і своєчасну інформацію про ринок, структуру і динаміку конкретного попиту, смаках і перевагах покупців, тобто інформацію про зовнішні умови функціонування закладу готельного господарства. Адже відомо, хто володіє інформацією, той володіє світом.

2. Створення такого товару, набору товарів (асортименту), що більш повно задовольняє вимоги ринку, ніж товари конкурентів.

3. Необхідний вплив на споживача, на попит, на ринок, що забезпечує максимально можливий контроль сфери реалізації.

У маркетингу одним з важливих принципів є досягнення оптимального поєднання в управлінні закладом готельного господарства централізованих і децентралізованих початків, постійний пошук нових форм та інструментів для підвищення ефективності виробництва, творчої ініціативи працівників, направленої на створення необхідних умов для широкого впровадження нововведень, підвищення якості продукції, скорочення витрат виробництва.

Готельний бізнес в Україні залишається одним з найбільш цікавих і прибуткових для українських підприємців. Щорічно в Україні відкриваються елітні готелі, ресторани, нові кафе, кав'ярні, закусочні.

Для підвищення рівня конкурентоспроможності готельні підприємства повинні постійно вводити інновації, щоб залишатись провідними у своєму сегменті та бути на два кроки попереду від конкурентів. Як вже зазначалося, однією з найбільших проблем готелів є відсутність реклами. Отже, потрібно запровадити рекламу на туристичних сайтах, в туристичних агенціях, що певною мірою знизити зовнішню конкуренцію. Було б добре отримати державну підтримку готельного бізнесу, наприклад, на кордоні видавати іноземцям проспекти з усіма готелями України, налагодити співпрацю з Держкомтуризму.

Український власник готелю повинен придумувати щось нове буквально кожен день. Тому власник повинен або постійно знижувати ціну, або пропонувати за ту ж ціну більше послуг. Корпоративні клієнти дуже цінні, тому підприємства готельного бізнесу йдуть на ряд поступок: не існує фіксованих знижок для корпоративних клієнтів, працює правило: чим більше запрошених, тим більшу знижку отримує замовник.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Автор: студент групи –МО-118 Сухініна Є. О.
Керівник: к.е.н., доц. Швець Л.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

В умовах ринкової економіки якість є одним з найактуальніших завдань підприємств. Високий рівень якості є ключовим фактором конкурентних переваг та конкурентоспроможності підприємств в цілому. Тому проблема підвищення якості була і залишається назрілою. А побудова ефективної системи менеджменту якості є головним завданням будь-якого підприємства.

З розвитком цивілізації проблема якості не спрощується, а, навпаки, стає складнішою. Тому вирішувати її традиційними методами, тобто лише шляхом контролю якості готової продукції, практично неможливо. Повинен бути комплексний, системний підхід, реалізація якого можлива лише в межах системи управління якістю.

В умовах ринку і конкуренції високу якість слід сприймати як стратегічний комерційний імператив і виключно важливе джерело багатства. Звідси випливає значущість і першочерговість побудови системи управління якістю. У більш широкому сенсі управління якістю слід розглядати як універсальний цілеспрямований процес скоординованих дій на об'єкти управління для встановлення, забезпечення і підтримки необхідного йому рівня якості, що задовольняє вимогам споживачів і суспільства в цілому.

Система управління якістю— це система управління для спрямування та контролювання діяльності організації стосовно якості. Тобто управління якістю полягає у координації дій щодо спрямування та контролювання діяльності організації стосовно якості, які носять системний характер. Приклади розвитку передових промислових країн свідчать, що для досягнення успіху у вирішенні проблем якості повинне стати національною ідеєю, мати загальний характер, що вимагає масового навчання і професійної підготовки усіх верств суспільства: від рядового споживача до керівника будь-якого рівня. Прикладом цьому можуть слугувати досягнення у сфері якості таких країн, як Японія, США.

В даний час однієї із серйозних проблем для українських підприємств є створення системи якості, що дозволяє забезпечити виробництво конкурентоздатної продукції. Система якості важлива при проведенні переговорів із закордонними замовниками, що вважають обов’язковою умовою наявність у виробника системи якості і сертифіката на цю систему, виданого авторитетним сертифікаційним органом. В сучасних умовах на підприємствах, що працюють на світовому ринку, все частіше впроваджується система «тотального управління якістю» (Total Quality Management – TQM). Ця система тотального управління, при якій політика якості продукції, управління якістю, підвищення якості та її забезпечення відіграють велике значення в системі управління підприємством, пронизує всі управлінські структури при виконанні керівництвом підприємства провідної ролі в її забезпеченні.

Введення міжнародних стандартів мало б забезпечити керівників підприємств доступними, зрозумілими і вивіреними методичними та методологічними матеріалами для впровадження системи управління якістю на конкретних підприємствах. Постають проблеми щодо розуміння сутності системи управління якістю, дії її механізмів, структури елементів тощо. Управління системою якості – це окрема спеціалізована діяльність. Серед завдань системи управління якістю повний аналіз дефектів, дослідження їх причин і пошук найбільш ефективних заходів для їх усунення.

При впровадженні на підприємстві системи управління якістю можуть виникнути проблеми як суб’єктивного, так і об’єктивного характеру. До найбільш поширених і характерних можна зарахувати: 1) час; 2) очікування результату; 3) персонал; 4) фінанси; 5) страх.

Ці та інші проблеми можуть суттєво гальмувати процес впровадження управління якістю. На ринку збуту продукції і послуг в Україні суттєвою проблемою, яка його стримує, залишається відсутність реальної жорсткої конкуренції. Компанія, перебуваючи у «комфортних умовах» (напр. при бюджетному фінансуванні), не зацікавлена у впровадженні реальної системи управління якістю. Лише постійний і зростаючий випуск конкурентоспроможної продукції (за технічним рівнем, дизайном, експлуатаційними витратами, ціною реалізації) є необхідною умовою виходу того чи іншого виробника на світовий ринок, формування сталого іміджу підприємства як економічно надійного партнера на ньому, забезпечення стабільного прибутку і фінансового становища. Досягти цього неможливо без функціонування системи управління якістю як складової загальної системи управління організацією.

УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАТИВНОЮ ПОЛІТИКОЮ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ PR-КАМПАНІЇ

Автор: студент групи МК-118м Никоненко Е.Г.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

У сучасному житті зв'язки з громадськістю (або PR) з багатьох причин є важливою складовою діяльності організації. У багатьох великих організаціях департаменти по зв'язках з громадськістю мають таке ж значення, як і відділи маркетингу. А низка компаній для досягнення своїх цілей у спілкуванні з цільовими аудиторіями, вдаються тільки до PR-інструментів. Слід звернути увагу, що багато організацій та іноземні представництва, що працюють в нафтогазовому та банківському секторі не маючи відділів реклами і маркетингу, в той же час містять відділи зв'язків з громадськістю. Існує думка, що реклама і маркетинг є складовими PR.

За останні роки чимало вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів присвятили свої дослідження питанням маркетингової комунікаційної політики загалом та PR, як її складової. Серед найбільш вагомих наукові праці: Азарян О.М., Бабенко С.Г., Бакакіна О., Войчак А.В., Герасимчук В.Г., Городецька О., Дене Ф., Дж. Корнер., Примак Т.О., Ромат Є., Чуміков А. та інші. Незважаючи на велику кількість публікацій, що висвітлюють проблеми застосування PR-технологій у комунікативній політиці, питання запровадження PR-технологій в організації висвітлені фрагментарно, бракує комплексних досліджень у цьому напрямі.

Поряд із позитивними зрушеннями на ринку паблік рілейшнз залишається актуальною проблема недостатньої активності вертикально-інтегрованих організацій у цій сфері. Це пов’язано з:

- недостатнім усвідомленням сутності подібних заходів;
- малою чисельністю кваліфікованих працівників паблік рілейшнз;.
- не структурованим інститутом підтримки інвесторів;
- майже непомітними зусиллями держави з захисту вітчизняного виробника;
- частим застосуванням заходів з паблік рілейшнз як певного “компромату” на конкурентів та “невигідних” партнерів.

Щодо перспектив розвитку активності вертикально-інтегрованих організацій України на ринку паблік рілейшнз слід зазначити, що найближчі десять років основними клієнтами спеціалізованих агентств залишаться транснаціональні компанії, які вже прийшли на український ринок і успішно функціонують.

Однак, за даними прогнозів фахівців розширення такого ринку буде здійснюватись за рахунок представників малого та середнього бізнесу. Потенційними клієнтами також можуть стати підприємства судно- та приладобудівництва, металургії. Водночас, за рахунок збільшення та спеціалізації кількості цих послуг стане можливим подальше посилення активності вертикально-інтегрованих організацій, а саме виробників продуктів харчування, побутової хімії та техніки, комп’ютерних технологій.

Для поширення технологій PR-кампаній в вертикально-інтегрованих організаціях пропонуємо створити таку громадську асоціацію, яка:

- дасть змогу виробити єдині стандарти щодо надання таких послуг і відповідальності за їх виконання;
- систематизувати цей ринок і сформувати певні бази даних щодо його дослідження і прогнозування;
- значно підвищити якість тих послуг, що надаються;
- підвищити рівень професіоналізму та просвітництва в цій галузі;
- виробити єдиний понятійний апарат, на якому спілкуватимуться і фахівці, і їх клієнти.

Найближчі роки очікуватиметься кількісне зростання ринку послуг з паблік рілейшнз переважно за рахунок збільшення числа співробітників у цій галузі.

РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ НА ПРОВЕДЕННЯ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МК-218м Устюжаніна А.В.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У сучасних умовах трансформації економіки України виникає об`єктивна необхідність використання якісно нових підходів до управління діяльністю підприємства. Ефективність його функціонування значною мірою залежить від реклами, яка сприяє розвитку підприємства, оскільки активізує його управлінську діяльність, спрямовану на врахування потреб різних суб'єктів ринку. Проте рекламна діяльність пов'язана з певними витратами з боку рекламодавця, тому проблема управління ефективністю рекламної кампанії актуальна для багатьох підприємств, що широко застосовують рекламу в своїй діяльності. Це зумовлено передовсім досить високими витратами на рекламу в умовах конкуренції і, як наслідок, бажанням керівників знати, наскільки виправдані витрати на реалізацію тієї або іншої рекламної стратегії. Вміння планомірно і раціонально планувати, оцінювати і контролювати витрати на рекламу підвищує ефективність рекламної кампанії.

Дослідження проблем планування, оцінювання і контролювання витрат на рекламу набуває дедалі більшого значення, адже її ефективне здійснення є важливим елементом фінансового успіху підприємства. Теоретичним, методологічним і практичним аспектам цієї проблеми присвячені праці вчених Л. Балабанової, Р. Батри, В. Божкової, Г. Владимирської, Ю. Гусарова, І. Жолнер, Б. Обритька, Т. Примак, М. Рогожина, К. Салиги, О. Тєлєтова. Незважаючи на велику кількість публікацій з приводу оптимізації витрат на рекламну кампанію, єдиної комплексної методики оптимізації витрат досі не розроблено. Це зумовлює актуальність подальших досліджень.

Реклама потребує значних витрат, може мати цілком несподівані й небажані наслідки, а тому її треба ретельно спланувати. Алгоритм запропонованої нами методики оптимізації витрат на рекламну кампанію складається з чотирьох етапів. Перший етап запропонованої методики передбачає розроблення програми рекламування. На цьому етапі підприємство повинно визначити цілі реклами. Загалом цілі реклами спрямовані на формування попиту на товар чи стимулювання його збуту.

Другий етап передбачає здійснення рекламування. На цьому етапі відбувається тестування реклами та безпосереднє рекламування. Дослідження ефективності рекламного звернення потребує великих коштів та часу (а час – це теж кошти). Воно може означати тижні й місяці відтермінування початку рекламної кампанії та реальну небезпеку втручання конкурентів, що можуть швидко налагодити виробництво такого самого продукту або послуги. Однак коли на карту поставлено великі гроші, не можна довіряти тільки власному досвіду чи інтуїції працівників творчої групи.

Третій етап пропонованої методики полягає в контролюванні за рекламуванням. Цей етап складається з двох підетапів: оцінювання програми рекламування; внесення корективів.

Четвертий етап пропонованої методики – контролювання витрат з бюджету на проведення рекламної кампанії. Мета підприємства – не виходячи за межі бюджету, добитися максимального охоплення представників цільової аудиторії за кожний рекламний цикл хоча б із мінімальною ефективною частотою.

Останній етап пропонованої методики полягає в контролі результатів рекламної кампанії і складається з таких підетапів: контроль рекламної діяльності; оцінювання економічної ефективності реклами; оцінювання ефективності психологічного впливу реклами. Контроль рекламної діяльності повинен розглядатися тільки в системі контролю діяльності фірми в сфері маркетингу.

Оцінка ефективності рекламних кампаній дозволяє своєчасно вживати заходів щодо підвищення її дієвості.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МО-218 М Федець Ю.Є.
Керівник: к.с.н., доц. Швець Л. М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Управління персоналом виробничого підприємства – багатогранний і виключно складний процес, який характеризується своїми специфічними особливостями і закономірностями. Управлінню персоналу властива системність і завершеність на основі комплексного вирішення проблем, їх відтворення. Системний підхід передбачає врахування взаємозв'язків між окремими аспектами проблеми для досягнення кінцевих цілей, визначення шляхів їх вирішення, створення відповідного механізму управління, що забезпечує комплексне планування та організацію системи.

Система управління –це упорядкована сукупність взаємозв'язаних елементів, які відрізняються функціональними цілями, діють автономно, але спрямовані на досягнення загальної мети.

Система організаційно закріплює певні функції за структурними одиницями, працівниками, а також регламентує потоки інформації в системі управління.

Система управління людськими ресурсами постійно розвивається й удосконалюється. На кожному етапі розвитку суспільства вона повинна приводитись відповідно до вимог розвитку продуктивних сил, вносячи корективи в окремі її елементи.

Управління персоналом являє собою комплексну систему, елементами якої є напрями, етапи, принципи, види і форми кадрової роботи. Основними напрямками є набір і збереження персоналу, його професійне навчання і розвиток, оцінка діяльності кожного працівника з точки зору реалізації цілей організації, що дає можливість скорегувати його поведінку.

Система управління персоналом в організації складається з комплексу взаємопов'язаних підсистем (елементів). Підсистема – це виділені за функціональними елементами або організаційними ознаками частини системи, кожна із яких виконує певні завдання, працює автономно, але спрямована на вирішення загальної мети. Система підсистем має багатоступеневу структуру, з великою кількістю напрямів діяльності.

Виходячи з цього, запропоновано можливий підхід до визначення рівнів економічної ефективності системи управління персоналом промислового підприємства, який передбачає що, крім збільшення професійних навиків, необхідно надати увагу питанням підвищення дисципліни виробництва, мотивації персоналу. Зокрема, необхідно частіше проводити інструктажі по техніці безпеки, оскільки останнім часом частіше стали відбуватися дрібні виробничі травми, персонал став менше застосовувати захисні засоби.

Згідно з виявленими позитивними і негативними тенденціями щодо розвитку промисловості, було виділено комплекс заходів, що є найбільш впливовими до функціонування, удосконалення та розвитку управління персоналом у системі забезпечення ефективності виробничих підприємств:

–створення гнучкої організаційної структури промислового підприємства організації, ліквідація зайвих підрозділів, часткове звільнення співробітників за рахунок перерозподілу обов'язків;

–розробка та послідовна реалізація концепції цільового управління персоналом;

–щорічна атестація, аудит персоналу;

–систематичний перегляд положень про підрозділи, посадових інструкцій та інших регламентуючих діяльність персоналу документів з метою їх удосконалення.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ЗМІНАМИ

Автор: студент групи МО-228м Шевяков Б.О.
Керівник: к.е.н., доц. Волошина К.А.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Ефективний розвиток промислового підприємства потребує розроблення і реалізації шляхів розвитку виробництва з урахуванням своєчасного реагування на зміни, забезпечення їх прогнозування, та формування засад приймати управлінські рішення за умов зміни ситуації як в навколишньому, так і зовнішньому оточенні. Зміни залишаються необхідним засобом розвитку суб'єктів господарювання, а управління змінами повинно забезпечувати конкурентоспроможність підприємств на засадах адаптації до умов зовнішнього середовища.

Стратегічні зміни є основним конструктивним змістом будь-якої стратегії, вони забезпечують умови переходу підприємства з одного стратегічного стану в інший.

Комплексне управління змінами на ВАТ «Електромашина», як об'єкт дослідження, потребує удосконалення. Сучасна концепція перетворюючого менеджменту нажаль не зайняла на підприємстві пріоритетного місця.

Суттєвим резервом підвищення ефективності діяльності підприємства є забезпечення синхронізації створення структури організації та формування її культури, особливо в сучасних умовах, які характеризуються формуванням інформаційного менеджменту та створенням гнучких організаційних форм.

На ВАТ «Електромашина» необхідно посилити активні підходи до управління змінами, тобто розвинути нові стратегії змін разом з удосконаленням існуючих. На даний час найдоцільнішою буде стратегія органічного або інтенсивного росту, необхідно продовжити активно зміцнювати свої позиції на електротехнічному ринку, перетворюючи стратегічну мету відповідно до мінливих потреб ринку. З метою утримання наявних ринкових позицій та адаптації до нових ринкових і політичних умов рекомендовано забезпечити наступне: здійснювати постійний аналіз ціноутворення, досліджувати стратегії конкурентів, проводити гнучку цінову політику, адекватно реагувати на ринкові зміни.

Доведено, що управлінські рішення треба розробляти на підставі економічно обґрунтованої системи збалансованих показників. Система збалансованих показників має бути спрямована на наступних напрямах оцінки: результати фінансових показників, задоволення потреб споживача, внутрішні бізнес-процеси; навчання працівників та перспективи зростання. Розробка збалансованої системи показників передбачає вибір найважливіших показників за вище вказаними позиціями.

Для підприємства запропонована модель оцінки стратегії розвитку на основі збалансованої системи показників на підприємстві, яка включає чотири блоки оцінки: фінанси, клієнти, внутрішні бізнес-процеси, навчання та розвиток. Для формування стратегії розвитку підприємства потрібно визначати за кожним блоком ті показники, які спричиняють найбільший вплив на діяльність підприємства. Ці показники рекомендовано привести у порівняльний вид, використовуючи вагові коефіцієнти впливу.

Рекомендовано управління змінами здійснювати на основі концепцій управління стратегічними змінами: концепція лідерства управління змінами та концепції залучення працівників до управляння змінами поєднуючи їх між собою.

Запропонована адаптаційна модель оцінки стратегічних змін на підприємстві.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРОЦЕСУ РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи ПУА-118м Атаманчук Б.С
Керівник: к.е.н., доц. Волошина К.А.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Ключова ідея реформи державного управління полягає у побудові сучасної, інформаційно-орієнтованої держави. На практиці це означає розбудову сильних державних інституцій, підготовку якісних урядових рішень, формування професійної державної служби, запровадження електронного урядування та надання зручних послуг громадянам. Сучасне державне управління також є ключовим елементом у побудові довіри громадян до держави, у тому числі завдяки наданню якісних та доступних публічних послуг на рівні не гірше приватного сектору.

Процеси реформування публічного управління повинні ґрунтуватися на інтегрованій інноваційній політиці управління модернізаційними процесами в Україні. Інтегрована інноваційна політика стосується структурно–функціональної раціоналізації діяльності органів державної влади у напрямку активізації модернізаційних процесів в Україні. Забезпечення ефективної реалізації інтегрованої інноваційної політики повинно ґрунтуватись на формуванні та розвитку нових механізмів багатосторонньої взаємодії між органами державної влади, бізнесом та освітніми організаціями, які мають виступати у ролі інтегрованого суб'єкта її розроблення та реалізації. Це має бути забезпечено розвитком в Україні власної науково-технологічної бази з новими інноваційними рішеннями, що забезпечить її належний інноваційно-модернізаційний розвиток.

Основними функціями інтегрованих інноваційних структур мають виступати реконструкція, модернізація та інноваційне переоснащення.

Інтегрована інноваційна політика управління модернізаційними процесами має бути спрямована на розроблення та запровадження стратегії модернізації в Україні шляхом забезпечення інноваційно–технологічного прориву до 2020–2025 р.р.

Досягнути цього стане можливим за умови ефективної соціальної політики, спрямованої на забезпечення розвитку людського потенціалу; запровадження узгоджено–оптимальних форм взаємодії держави, бізнесу та суспільства щодо реалізації певних національних проектів у різних сферах суспільного життя; забезпечення ефективності функціонування державно–управлінських інститутів, що детерміновано забезпечить покращення інвестиційного клімату в державі.

Результатами роботи є визначення теоретико-методологічних засад державного управління формуванням ціннісних та соціально-культурних орієнтацій. Доведено, що основою орієнтацій є культура, освіта, медицина, соціальний захист, інформаційна політика; визначено спадкоємність у формуванні системи ціннісних та соціально-культурних орієнтацій суспільства, основи якої закладаються демократичними змінами в процесі реформування державного управління, та визначаються залежністю від ціннісних орієнтацій державних службовців. Удосконалено підходи до визначення ролі соціокультурних особливостей регіону у формуванні системи загальнонаціональних ціннісних орієнтацій, запропоновано процеси реформування публічного управління формувати на інтегрованій інноваційній політиці управління модернізаційними процесами в Україні. Доведено, що в основі методології публічного управління мають бути загальнонаукові і специфічні методи, серед яких особливим є аксіологічний метод, який акцентує увагу на духовно-інтелектуальному потенціалі нації в соціо-гуманістичних, геополітичних, інтеграційних і цивілізаційних рамках; фахових, моральних, патріотичних та інших якісних характеристиках, насамперед національних еліт як основних носіїв і продуцентів людського капіталу; потужних джерелах його поповнення, зокрема на розвиткові освіти, науки, культури, нових інформаційних, а не відсталих технологій; випереджальній науково-технічній діяльності, творенні людської інтелектуальної власності як комфортного для розвитку середовища і розширення ринку для економічного простору.

Реформування публічного управління повинно ґрунтуватись на високому рівні професіоналізму державної служби, що визначається як базовий соціально-ціннісний чинник діяльності органів державної влади й управління, оскільки його рівень безпосередньо впливає на якість державно-управлінських рішень, які ними приймаються, а також на швидкість, повноту та ефективність їх реалізації.

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Автор: студент групи ПУА-118м Дишко І.А.
Керівник: к.е.н., доц. Волошина К.А.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Для сучасної світової економіки характерно розширення інвестиційних процесів в умовах глобалізації. Країни і регіони прагнуть залучити іноземний капітал в різні галузі і сфери економічної діяльності.

У науковій літературі досить багато уваги приділено дослідженню впливу прямих іноземних інвестицій (ПІІ) на економіку приймаючих країн та регіонів. На думку ряду економістів, залучення прямих іноземних інвестицій є істотним чинником розвитку територіальних громад.

ПІІ можуть бути спрямовані на реконструкцію, диверсифікацію і модернізацію виробництва.

Багато розвинені країни розглядають ПІІ як можливість подолання стагнації економіки і виходу на якісно новий рівень економічного розвитку. Важлива роль ПІІ в якості фактора економічного зростання підтверджена досвідом країн, які продемонстрували високий динамізм і реалізували істотні структурні трансформації в останні десятиліття: КНР, Індія, Бразилія, Південна Корея та ін. Однак вплив ПІІ на економіку приймаючих країн та регіонів неоднозначно. У науковій літературі глибоко досліджені позитивні та негативні ефекти транснаціоналізації і вплив іноземного капіталу в економіку приймаючого регіону або країни:

а) ПІІ вносять вклад в нагромадження основного капіталу і приріст ВРП і ВВП;

б) іноземні інвестори переміщують фактори виробництва з менш ефективних секторів економіки в більш продуктивні;

в) ПІІ супроводжуються створенням нових робочих місць в регіоні та країні, підвищенням рівня кваліфікації працівників;

г) виникають ефект імпортозаміщення за рахунок організації виробництва всередині країни і ефект експорторозширення за рахунок орієнтації виробництва на зовнішній ринок;

д) іноземні інвестори здійснюють трансферт нових технологій в приймаючий регіон, стимулюють технологічний розвиток і сприяють зростанню продуктивності праці [6, с. 43-44]. Існує ряд негативних наслідків залучення ПІІ:

а) перевищення репатріації прибутку над обсягом ПІІ негативно позначається на економічному зростанні країни і її регіонів;

б) в разі низької локалізації іноземного виробництва не стимулюється розвиток місцевого виробництва, скорочуються робочі місця;

в) зменшується зайнятість в державному секторі економіки внаслідок перерозподілу робочої сили в транснаціональний;

г) обсяги зовнішньої торгівлі приймаючої країни скорочуються при трансформації зовнішньоторговельних потоків у внутрішньофірмові операції транснаціональних компаній;

д) іноземні інвестори можуть здійснювати переклад в приймаючу країну застарілих технологій відповідно до теорії життєвого циклу товару, а також інвестиції в морально застарілі галузі, що знижує інноваційний потенціал приймаючої країни в цілому та її регіонів.

У кожному окремому регіоні позитивні ефекти залучення іноземного капіталу можуть превалювати над негативними ефектами або не компенсувати негативні наслідки транснаціоналізації, що вимагає обґрунтованої оцінки вкладу ПІІ в економічний розвиток країни, в тому числі на рівні регіонів.

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА В АДМІНІСТРУВАННІ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ

Автор: студент групи ПУА-218м Дьяченко О.М.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Визначення сутнісних характеристик державного управління в контексті інноваційної діяльності концептуально забезпечується розглядом проблеми в контексті модернізаційних процесів в Україні. Відтак концепція соціальної модернізації є одним з фундаментальних джерел розвитку як теорії, так і практики інновацій у державному управлінні.

Інтерпретація концепції соціальної модернізації стосовно проблем управлінських інновацій у системі органів державної влади дає змогу визначити два основні джерела інновацій у державному управлінні. По-перше, це інновації внаслідок управління інноваційними процесами, де державне управління є одним з компонентів. Управління інноваціями в процесі соціальної модернізації є пріоритетною сферою діяльності державного управління загалом, і саме цьому аспекту приділяється основна увага і вітчизняних, і зарубіжних дослідників. По-друге, це, власне, інновації в самому державному управлінні як у системі. Вважається, що вони є похідними в системному плані від соціально-управлінських потреб, що виникають у процесі модернізаційних змін. Проте з точки зору регулювання модернізаційних реформ саме ці управлінські інновації є вирішальними, оскільки без них неможливе виконання органами державної влади своєї функції щодо оптимального управління інноваційними процесами у суспільстві, що модернізується.

Відтак у межах концепції соціальної модернізації державне управління як суб'єкт та об'єкт інновацій стає складовою системних ринкових трансформацій українського суспільства. Оскільки на органи державної виконавчої влади покладено завдання щодо регулювання інноваційних процесів, то і система державної служби, і державні службовці теж виступають суб'єктами інноваційної діяльності, разом з іншими учасниками відкритого ринку вони стають своєрідним "інноваційним підприємством". А конкурентоспроможність зазначених державних суб'єктів, а значить і економічна ефективністьвід їх функціонування залежатиме від активізації людського фактора, ефективного менеджменту як основного елемента інноваційної культури та підготовленого персоналу державної служби.

Взаємозв'язок управлінських інновацій з системно-модернізаційними процесами українського суспільства визначає основну особливість сучасного етапу розвитку інноваційної діяльності в управлінській сфері. Це передусім наявність тісного зв'язку всіх елементів інноваційного процесу, що стимулює до комплексного вирішення інноваційних проблем у державному управлінні. Йдеться не лише про формування організаційних структур чи функціональну спеціалізацію органів державної влади стосовно керування процесом розробки та впровадження управлінських новацій, а про інтегруючу якість інноваційного процесу стосовно всієї діяльності системи державного управління. Вказана діяльність загалом має інноваційну спрямованість з переважанням завдань розвитку над завданнями функціонування, відповідно інноваційний процес є стрижнем стратегії державного управління і визначає всі аспекти діяльності органів державної влади. Вони групуються довкола двох основних векторів інноваційного розвитку: становлення принципово нових форм державно-управлінської діяльності та системного чи маргінального поліпшення її традиційних форм. В умовах ринкового суспільства основним критерієм інновацій у державному управлінні є класичний ринковий показник управлінської ефективності - переважання надбань над затратами та скорочення затрат зі зростанням результативності .

Таким чином, якщо соціально-системна роль управлінських інновацій полягає в забезпеченні оптимальних змін системи державного управління для ефективного регулювання модернізаційних реформ в українському суспільстві, то їх управлінсько-системна роль визначається завданнями забезпечення ефективного функціонування самого державного управління.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Автор: студент групи ПУА-218м Іоненко Г.В.
Керівник: к.е.н., ст.викл. Скляр Н.М.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Для прийняття управлінських рішень керівники органів публічної влади усіх рівнів потребують управлінської інформації. Досягається це завдяки налагодженій системі комунікацій.

Поняття «механізм» достатньо повно відображено в працях теоретиків різних наукових сфер. У теорії державного управління воно є також поширеним, однак сутність, зміст цього терміна науковці і практики розуміють по-різному, інколи суперечливо, тому у науці не існує єдиного визначення даного поняття.

Механізм комунікативної діяльності варто розглядати як комплекс правових та організаційних дій, які базуються на відповідних методах та принципах управління, спрямовані на задоволення інформаційно-комунікативних потреб населення і організації діяльності структурних підрозділів органів державної влади.

Як і в будь якому механізмі кожен елемент є складовою одного цілого, що зумовлює необхідність постійного узгодження всіх складових. Розглянемо їх більш детальніше.

Метою формування і реалізації механізмів комунікаційної діяльності органів державної влади є певний орієнтир, який необхідно досягти за певний період часу, стратегічний напрямок розвитку комунікативних процесів у системі органів державної влади, що репрезентує пріоритетні завдання. Досягнення мети охоплює порівняно тривалий період часу і окреслює чіткий напрямок роботи. Метою комунікацій у демократичному суспільстві є насамперед інформування, просвітництво, переконання, налагодження двосторонніх збалансованих відносин між владою та населенням.

Взаємодія суб'єктів та об'єктів управління відбувається за певними принципами. Відповідно до ЗУ «Про інформацію» до спеціальних принципів інформаційної діяльності мають бути віднесені: гарантованість права на інформацію; відкритість, доступність інформації та свобода її обміну; об'єктивність, вірогідність інформації; повнота і точність інформації; законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Таким чином, комунікаційна діяльність у публічному управлінні полягає у здійснення інформаційних обмінів, спрямованих на виконання функцій публічного управління, і забезпечується комунікативною підсистемою публічного управління. Сутнісно комунікативна система публічного управління охоплює суб'єктів взаємодії, інформаційні зв'язки й управлінські відносини, процеси взаємодії суб'єктів управління між собою та з іншими суспільними інститутами. До неї належить також інфраструктура, що забезпечує творення, передавання, пошук й отримання управлінської інформації, тобто інформації, що обертається в цій підсистемі та використовується для реалізації управлінських взаємодій і впливів.

Комунікативна система публічного управління перебуває у стані динамічної взаємодії з іншими підсистемами публічного управління (організаційною, правовою, кадровою, економічною та ін..) і складається з низки підсистем нижчого рівня, що формують її структуру.

Комунікаційна діяльність в публічному управлінні відбувається в межах відповідного комунікаційного простору.

Тобто, важливими складовими механізму комунікаційної діяльності органів публічної влади є суб'єкт та об'єкт управління, мета, принципи, правовий аспект, організаційний блок, комунікаційний простір та ресурсне забезпечення.

ПРИНЦИПИ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО НОРМ ЄС

Автор: студент групи ПУА-228м Каптур І.В.
Керівник: к.т.н., доц. Магар Н.Г.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Принципи права Європейського Союзу є основою функціонування Європейських Співтовариств та Європейського Союзу та своєрідним показником законності діяльності цих асоціацій, а також кожної з держав- членів.

Формування інституту принципів права Європейського Союзу тісно пов'язане з розвитком самої системи права цієї політичної та правової асоціації. Договір про створення Європейського співтовариства не включав конкретний перелік принципів об'єднання та діяльності європейських країн. У пізніший період, коли створювалася нова форма інтеграції - Європейський Союз, основоположні договори були доповнені деякими особливо важливими принципами Європейського Союзу в цілому. Як результат, ці договори не містять чітко структурованої системи принципів права Європейського Союзу.

Затвердження більшості принципів Європейського Союзу в основному пов'язане з діяльністю Суду Європейських Співтовариств. Саме завдяки йому ці принципи стали загальноприйнятими, оскільки так звані прецеденти найкраще вирішили проблеми, які іноді виходили за рамки теоретичного регулювання закону Європейського Союзу. Більше того, у багатьох випадках навіть паралелі можуть бути зроблені між загальними принципами та конкретними справами, які лягли в основу судових прецедентів.

Якщо міжнародна або, у деяких випадках, внутрішня правова система посилається на загальні принципи як джерело права, зазвичай називають неписаними, тобто некодованими правовими правилами, які об'єктивно існують. Насправді їх існування можна підтвердити саме через судові практики. Принципи права визначають і пояснюють причини виникнення та встановлення певного правопорядку. В принципі, немає конкретної моделі поведінки суб'єктів правовідносин та її правових наслідків, але містить лише певну юридичну аксіому.

Перш за все, система принципів права Європейського Союзу включає загальні принципи права, концепції яких охоплюють загальне правове керівництво, спеціальні правила і загальні - як для внутрішнього, так і для міжнародного права. Їх початок вони приймають природним правом, загалом принципами внутрішнього права (особливо римським) і є певними закономірностями розвитку суспільних відносин. Ці принципи права фактично встановлюють верховенство права.

Інша категорія принципів - це основні принципи міжнародного права. Європейський Союз, як і будь-який інший суб'єкт міжнародного права, керується в своїй діяльності наведеними вище принципами, які є основою розвитку спільних міжнародних відносин. Специфіка застосування основних принципів міжнародного права полягає в тому, що Європейський Союз застосовує їх як у внутрішніх відносинах, тобто у відносинах між державами- членами та у зовнішніх відносинах, тобто у відносинах з третіми країнами та міжнародними організації. Саме в Європі вперше сформульовано кілька основних принципів міжнародного права, основним з яких є принцип поваги до прав людини та основних свобод.

Окремою категорією є процедурні принципи європейського права. Ці принципи права утворюють спеціальну категорію тому, що вони іноді відрізняються від загальноприйнятих норм і навіть загальних принципів права. Наприклад, принцип «Закон не має зворотної сили» не є обов'язковою нормою в Європейському Союзі, хоча в деяких випадках може бути й відхилення від цього принципу. Інші принципи включають процесуальний закон Європейського Союзу, такі як: пропорційність, рівність, секретність консультативної кімнати тощо.

І остання категорія принципів стосується конкретних аспектів діяльності Європейського Союзу. Поступовий розвиток його характеризується поступовим позитивним переходом від структури міжнародної організації, спеціалізованої міжнародної економічної організації до моделі, яка все більше нагадує федеративну державу. Внутрішня структура цієї асоціації має спільні риси з міжнародною організацією та, певною мірою, з федеральною державою, хоча і не в абсолютно класичному сенсі. Те саме стосується основних принципів законодавства ЄС.

ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЗАСАД ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Автор: студент групи ПУА-218м Коржакова А.А.
Керівник: к.т.н., доц. Магар Н.Г.
ЗІЄІТ, Україна м. Кривий Ріг вул. Гетьманська 108

Проблеми розвитку регіонів і адаптації регіональної політики до викликів глобалізації для України є дуже гострими, тому на сьогодні в нашій країні одним з найбільш актуальних питань вважається необхідність практичної реалізації Закону «Про засади державної регіональної політики», який був прийнятий Верховною Радою в 2015 р. Серед комплексу завдань, що стоять перед Україною, на першому місці знаходиться модернізація системи територіального устрою країни, яка повинна забезпечити формування економічно самодостатніх громад і визначити новий статус місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Також серед пріоритетів державної регіональної політики значиться активізація участі держави в регулюванні міжрегіональних зв'язків і трансформація національної економіки в регіональному вимірі.

Згідно з визначенням, регіональна політика полягає в створенні умов, які дозволять регіонам повністю реалізувати наявний потенціал, отримати конкурентні переваги, а також збільшити свій внесок в розвиток національної економіки.

Основною відмінністю в проведенні регіональної політики розвинених країн є тип державного устрою. Для унітарних держав (Франція, Італія, Греція, Португалія) характерно виділення регіональної політики в окремий напрямок діяльності центральних органів влади. У федеративних державах (Німеччина, Австрія) значними правами в реалізації регіональної політики мають суб'єкти федерації. Отже, у федеративній державі присутні два суб'єкти реалізації регіональної політики - федеральний центр і регіональні органи влади, тому прийняття рішень вимагає додаткових погоджень і компромісів, що ускладнює процес.

Візьмемо, приміром, Іспанію, яку часто називають державою автономій. У цій країні - 17 автономних співтовариств, до складу яких входять провінції, що складаються в свою чергу з муніципалітетів. В Іспанії працює двопалатний парламент, в якому верхня палата представляє інтереси територій країни, проте, в кожній з автономних областей є парламент і президент, які обираються на рівні автономії, і уряд з широкими повноваженнями на регіональному рівні. В даний час регіони займаються вирішенням питань освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, функціонування міських і сільських територій та ін. Повноваження автономій продовжують розширюватися і зараз, тому законодавство в цій сфері є гнучким і неоднорідним.

Членство в Європейському союзі справляє помітний позитивний вплив на регіональну політику держав. Так, після вступу в ЄС регіони Іспанії стали активно використовувати отриману допомогу зі структурних фондів ЄС для цілей соціально-економічного розвитку, а для координації регіональної політики і розподілу дотацій з боку ЄС в Іспанії при міністерстві економіки і фінансів був створений спеціальний орган. В даний час в цій країні склалася чотирирівнева система реалізації регіональної політики, яка виявилася цілком ефективною. Вона включає в себе наднаціональний рівень - Євросоюз, національний уряд, органи влади автономних співтовариств і представників муніципалітетів.

Варто відзначити, що Іспанія є країною з досить високим ступенем нерівномірності розвитку території - в багатих північних регіонах проживають 30% населення країни, а в бідних південних регіонах - 70% населення. Великі відмінності щодо розвитку окремих регіонів є також в Німеччині і Італії (між «старими» і «новими» землями в Німеччині, між північчю і півднем Італії). У Німеччині відповідальність за проведення регіональної політики покладено на землі, а більшість елементів італійської системи носять централізований характер.

Регіональна політика ЄС щодо України включена в європейські регіональні процеси через Європейську політику добросусідства. Тому для успішної співпраці з Євросоюзом і ефективної реалізації державної регіональної політики, яка повинна бути адекватна існуючій соціально-економічній і політичній ситуації не тільки в країні, але і в світі, Україні необхідно врахувати всі аспекти європейського досвіду в сфері регіональної політики. Безумовно, це зажадає від усіх гілок влади взаємодії і високого професіоналізму.

ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ

Автор: студент групи ПУА-218м Косяк О.В.
Керівник: к.е.н., ст.викл. Скляр Н.М.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Існують певні особливості в процесі інноваційної діяльності в державних органах управління, пов'язані головним чином з досить істотними відмінностями менеджменту в державних органах і комерційних організаціях і критерії оцінки їх діяльності, наявність яких вимагає більш пильної уваги дослідників до вивчення проблем управління нововведеннями в сфері державного адміністрування.

Актуальність даної проблеми в діяльності вітчизняних державних органах управління пояснюється також тим, що в останні кілька років підвищення ефективності діяльності органів виконавчої влади, покращення якості реалізації ними державних функцій і надання державних послуг є пріоритетними завданнями в процесі реформування державної служби та державного управління, наслідком чого є ряд значних змін, позначаються не тільки на організаційній структурі і чисельні ості державного апарату, але і на принципах організації, функціонування та оцінки ефективності державного управління.

Серед інноваційних управлінських інструментів, з різною повнотою реалізуються в окремих країнах в ході реформування державного управління, слід виділити наступні:

- використання в державних установах типу менеджменту, властивого приватним фірмам, тобто перехід від бюрократичного стилю керівництва до більшої гнучкості і застосування нових ефективних соціальних технологій;
- введення в державний сектор конкуренції, розуміння змагальності як ключового фактора зниження витрат надання послуг та підвищення їх якості; використання техніки проведення тендерів та укладання контрактів з державними службовцями;
- дезагрегації державних відомств, створення на їх базі підрозділів, в яких інтереси виробництва послуг і їх надання громадянам і організаціям розділені; підвищення ефективності за рахунок використання контрактних відносин як всередині державного сектора, так і з приватними юридичними особами;
- практичний і професійний менеджмент, що включає виборчий контроль організацій з боку вищестоящих державних відомств і підзвітність їм;
- підзвітність вимагає ясного встановлення відповідальності за зроблені дії, а не дифузії влади;
- явні стандарти і вимірники цілей, результатів і ефективності функціонування підрозділів, чіткого визначення цілей, завдань та індикаторів успішності їх виконання; підзвітність вимагає чіткого встановлення цілей, а ефективність передбачає розглядати останні як точку відліку;
- контроль «на виході»: оцінка результатів, а не процесу їх отримання; ув'язка просування по службі, розподілу ресурсів і винагород з рівнем демонстрованих результатів по досягненню цілей і підвищення ефективності;
- підвищення дисципліни і скорочення витрат, орієнтація на досягнення великих громадських результатів з меншими витратами.

Таким чином, якщо традиційний підхід до здійснення державного управління характеризується використанням централізованого контролю, директивного стилю прийняття рішень, закритістю, одноманітністю, интегрованістю функцій часто дефіцитним фінансуванням діяльності держапарату, заступництвом на службі, залежністю кар'єрного росту від вислуги років, наданням державних послуг спеціальними службами без врахування інтересів їх споживачів, то інноваційний підхід до державного адміністрування можна охарактеризувати наступними ознаками:

- демократичне і децентралізоване прийняття рішень;
- участь адміністративного персоналу всіх рівнів у прийнятті рішень;
- участь громадськості в розробці та прийнятті стратегічних програмних документів;
- продукти і послуги визначаються попитом;
- залежність фінансування від функцій і кількісно вимірюваних результатів;
- управління виконанням і ресурсами;
- визначення основних і неосновних функцій;
- змішаний ринок надання послуг;
- змішані джерела фінансування, включаючи збори з споживачів;
- цільове і гнучке використання ресурсів;
- підвищення по службі в залежності від заслуг.

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Автор: студент групи ПУА-218м Пісьменна Є. М.
Керівник: к.е.н., доц. Волошина К.А.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Людина та праця нерозривно пов'язані протягом всього існування людства. Разом з виникненням трудової діяльності людини виникла й необхідність створення безпечних умов праці з метою збереження та підтримання життя та здоров'я людини.

Державне регулювання в галузі охорони праці – це система взаємодії органів державної влади з використанням розроблених нормативно-правових актів і заходів на загальнодержавному, регіональному та галузевому рівнях, що спрямована на забезпечення найвищої соціальної цінності в Україні – життя, безпеки, здоров'я та гідних умов праці для людини.

За результатами досліджень Міжнародної організації праці встановлено, що кожного дня в світі помирає близько 7500 осіб через небезпечність та шкідливість умов праці. Близько 6500 смертельних випадків із загальної кількості настає в наслідок професійних захворювань, а 1000 випадків складають нещасні випадки на виробництві під час трудового процесу. Така негативна ситуація, що склалася, обумовлює першочергову необхідність регулюванню та напрямкам вдосконалення охороні праці.

Одним з основних напрямів законодавства Європейського Союзу щодо регулювання охорони здоров'я та безпеки працівників під час виробничого процесу, є підвищення соціальної відповідальності. На сьогоднішній день деякі країни Європейського Союзу, такі як Італія, Франція, Швейцарія, Фінляндія, мають певні дієві особливості в галузі охорони праці, які сприяють зменшенню виробничого травматизму та покращенню безпеки праці. Впровадження моделей побудови системи охорони праці та контролю за її впровадженням допоможе розширити напрямки державного регулювання в галузі охорони праці в Україні.

Охорона праці в Україні охоплює всі напрямки економічної діяльності, суттєво впливає на підвищення продуктивності праці та забезпечує сталий економічний розвиток країни. Але, в Україні практика КСВ (корпоративної соціальної відповідальності) все ще не стала частиною організаційного управління в компаніях. Тому, сучасний стан охорони праці потребує вдосконалення шляхом застосування кардинальних заходів з урахуванням досвіду країн ЄС.

Однією із нагальних потреб вдосконалення системи державного регулювання в галузі охорони праці є внесення змін до існуючого законодавства в галузі охорони праці. На сьогоднішній день законодавством України передбачено обов'язковість проведення навчань та інструктажів з охорони праці для працівників та посадових осіб, які відповідальні за організацію безпеки на виробництві. Також забезпечено вивчення основ охорони праці для населення, що покладено на органи виконавчої влади у галузі освіти і науки.

Проте, зазначені напрями не дозволяють в повній мірі охопити широкі верстви населення. Тому, для підвищення ефективності системи навчання з охорони праці доцільно ввести обов'язкові заходи з безпеки та охорони праці не тільки для працівників, а й для здобувачів дошкільної, загальної середньої освіти та приділити більшу увагу навчанню для здобувачів вищої освіти. Посилення навчання на рівні закладів освіти із залученням фахівців органів виконавчої влади, що реалізують державну політику в галузі охорони праці, провідних спеціалістів з підприємств, установ та організацій, дозволить привернути більшу увагу дітей і майбутніх працівників до безпеки та гігієни праці, особливостей охорони праці в різних галузях та необхідності виконувати встановлені правила безпеки. Крім того, необхідно запровадити обов'язкові заходи з нагоди Всесвітнього дня охорони праці та конкурси творчості для учнів шкіл та дитячих садочків.

Також необхідно приділити додаткову увагу підготовці спеціалістів з охорони праці. Зміни у сучасному житті потребують посиленої підготовки майбутніх фахівців з охорони праці, які будуть відповідати за організацію безпечної праці не тільки на підприємствах, установах, організаціях, а й у органах державної влади на всіх рівнях. Від кваліфікації та знань цих спеціалістів залежить стан охорони праці суб'єктів господарювання та рівень державного регулювання стану охорони праці в Україні.

Не менш вагомим напрямом вдосконалення системи охорони праці є посилення відповідальності роботодавців за порушення чи невиконання вимог чинного законодавства України. З метою виявлення таких порушень необхідно модернізувати існуючу систему перевірок з охорони праці, їх кількості та якості. Крім того, передбачити на законодавчому рівні створення незалежних організацій з аудиту охорони праці для попередження виникнення порушень з боку суб'єктів господарювання.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Автор: студент групи ПУА-218м Росіна Г.В.
Керівник: к.е.н., доц. Волошина К.А.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Зниження престижу державної служби, невідповідність соціального та правового статусу державних службовців ступеню їхньої відповідальності та обсягу законодавчих обмежень підвищує значимість вироблення рекомендацій щодо побудови ефективної системи соціального захисту цієї категорії осіб.

Вітчизняне законодавство не містить чітких гарантій, які б визначали можливості реалізації права державних службовців на соціальний захист. Вже сьогодні формується новий напрямок, що передбачає вироблення концепції національного права соціального захисту, яка поступово охоплює не лише соціально-забезпечувальні відносини, а все більше проникає у сферу соціально - захисних стосунків працівників окремих професійних категорій, в тому числі і обґрунтування юридичної природи соціального захисту державних службовців.

Вивчено соціально-правові явища з метою виявлення і пояснення розвитку соціального захисту державних службовців, досліджувались окремі властивості соціального захисту державних службовців та узагальнення їх в єдине ціле.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в роботі здійснено комплексне дослідження системи соціального захисту державних службовців в Україні, з'ясовано його правову природу та визначено принципи правого регулювання.

За результатами роботи визначено поняття професійного соціального захисту - встановлені державою приписи, що спрямовані на забезпечення додаткових та підвищених гарантій державних службовців; визначено та комплексно охарактеризовано основні засади правового забезпечення соціального захисту державних службовців як професійного, що полягають у оптимальному поєднанні державних та недержавних організаційно-правових форм соціального захисту цієї категорії осіб; об'єктивні зумовленості підвищеного рівня професійного соціального захисту; обґрунтовано ознаки, що притаманні професійному соціальному захисту - суб'єкти, правова підстава, зміст державних гарантій; визначено загальні вимоги преміювання державних службовців; обґрунтовано пропозиції щодо поліпшення соціального захисту державних службовців.

Розроблена модель оцінки соціального стану державних службовців, яка включає оцінку кваліфікаційно-освітнього рівня, оцінку особистих компетентних якостей та оцінку результатів діяльності державного службовця з відповідно обґрунтованими ваговими коефіцієнтами. Запропонована методика оцінки відрізняється від існуючих тим, що вона має комплексний характер оцінки, містить низку локальних оціночних показників та може використовуватися для ранжування як у системі преміювання, так і поліпшення соціального захисту державних службовців.

Комплексність оцінки стану державного службовця відображає його освітньо-кваліфікаційний рівень, розкриває морально-психологічні характеристики, відображає мотиваційну направленість, дозволяє оцінити результативність та ефективність діяльності державного службовця, виявити потенціал державного службовця для його розвитку, виявити відповідність займаній посаді, визначити внесок кожного державного службовця у діяльність органу влади та розробити напрями удосконалення системи оплати праці і стимулювання, сформувати напрями підвищення індивідуальної віддачі від державних службовців за допомогою чіткої орієнтації на кінцевий результат, поліпшити розвиток професіоналізму державних службовців.

Обґрунтовано шляхи удосконалення системи соціального захисту державного службовця на основі практичної адаптації запропонованої методики оцінки діяльності для умов Дніпровської державної обласної ради й обґрунтовано шляхи удосконалення соціального захисту державних службовців.

КРИТЕРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Автор: студент групи ПУА-118м Халін Д.О.
Керівник: к.е.н., ст.викл. Скляр Н.М.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Економічна безпека реального сектора економіки країни містить сукупність факторів, що характеризують її як самостійну категорію економічної безпеки. Доречно було б висвітлити деякі критерії: комплекс умов які забезпечують впевненість, високу конкурентоспроможність, хорошу здатність до активного розвитку економіки і незалежності держави. Збереження і максимальна стійкість реального сектора як єдина зв'язок залежить від їх близькості і односпрямованість на надання якісного, результативного, глобального вдосконалення реального сектора економіки. Це забезпечує виключення місцевих упадків, стрибків, форс-мажорів, ризиків і загроз. Це забезпечує правильний відтворювальний цикл економічного розвитку.

Міцність реального сектора економіки характеризується стійкою і надійною базою елементів, можливістю долати внутрішні і зовнішні труднощі, а також міцнішим зв'язком між горизонтальними і вертикальними складовими системи. Реалізована політика при різноманітності варіантів повинна бути невід'ємною частиною стратегії держави.

Для досягнення захищеності інтересів в реальному секторі економіки необхідне рішення певних завдань: ретроспективна оцінка наявної ситуації, яку можна пов'язати з можливою загрозою для реального сектора економіки; своєчасне визначення справжніх негативних процесів; передбачення загроз безпеки різних складових процесів відтворення в короткому періоді; виявлення теоретично можливих загроз, які є результатом сформованих в економіці ситуацій та орієнтацій розвитку національного виробництва.

Орієнтовний перелік порогових значень економічної безпеки реального сектора:
- обсяг ВВП та промислової продукції;
- частка добувної промисловості в загальному обсязі промислової продукції;
- частка витрат у ВВП на оборону;
- відношення приросту запасів корисних копалин до обсягів погашення запасів в надрах по: нафти; кам'яного вугілля; природному газу; залізній руді; золота і коштовних металів;
- частка інноваційної продукції у всій промисловій продукції (в%);
- рівень використання виробничих потужностей;
- показники рівня виробництва на містоутворюючих підприємствах, що характеризують ступінь забезпечення нормального життя міста;
- рівень зносу основного капіталу і особливо обладнання, що загрожує масовим виходом виробничих потужностей з обороту;
- рівень технологічного відставання виробництва і конкурентоспроможності продукції;
- оцінка серйозних перебоїв в поставках ззовні сировини, палива і електроенергії і підвищення цін на них;
- наявність кваліфікованих кадрів працівників в головних галузях виробництва.

Граничні значення економічної безпеки повинні:
- достатньо повно кількісно відображати національні інтереси країни в області економіки і найбільш ймовірні загрози економічній безпеці;
- відображати сутнісні, а не другорядні риси цих інтересів і загроз економічній безпеці;
- відображати балансові взаємозв'язку і взаємозалежності між граничними значеннями, що характеризують різні інтереси і загрози економічній безпеці;
- забезпечувати можливість міжкраїнових і міжрегіональних зіставлень;
- відповідати діючу пенсійну систему країні системі статистичного обліку.

При розробці системи показників необхідна опрацювання ще одного аспекту формування системи - періодичності їх розробки та подання. Доцільно передбачити розробку диференційованих переліків показників на коротко- і середньострокову перспективу; перші, в свою чергу, повинні бути поділені на місячні, квартальні та річні. Склади таких переліків, очевидно, не збігатимуться, і в зв'язку з цим буде потрібно викласти схему їх взаємодії (ступінь конкретизації за окремими напрямами, періодичності і т.д.). Вирішення цих питань має пряме відношення до створення організаційно-інформаційної бази моніторингу і тому вимагає спеціальної розробки.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Автор: студент групи ПУА-228м Шайтура Л.М.
Керівник: к.е.н., ст.викл. Скляр Н.М.
ЗІЄІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Стратегії — це довготермінові плани розвитку, які розробляються, як правило, на 7-10 років. Це бачення, місія, пріоритети громади, це те — куди рухається громада. Проте реалізується Стратегія через щорічні плани та програми розвитку, конкретні проекти, на які виділяються чи залучаються кошти. Поступова, поетапна реалізація таких проектів чи програм наближає громаду до її стратегічних цілей. Тому Стратегія не залежить від політичних змін чи зміни місцевого керівництва. Процес стратегічного планування — це довготривалий творчий процес із певним алгоритмом дій, який покликаний вирішити питання забезпечення сталості розвитку територіальної громади.

Сталий розвиток територій забезпечується поєднанням екологічних, економічних та соціальних складових розвитку. Саме за таких умов можливе створення комфортного середовища, підвищення якості життя сільського населення.

Економічний розвиток - це важлива складова діяльності усіх територіальних громад, орієнтованих на розбудову економічного потенціалу і зростання. Нею займається все більше посадовців місцевої влади та лідерів громад в усьому світі. Однак існує не дуже багато узгоджених думок щодо змісту «стратегічного планування економічного розвитку з залученням громади». Тому ми пропонуємо його визначення, яке пояснює, чому стратегічне планування важливе для успішності місцевих програм з економічного розвитку.

Економічний розвиток включає стратегії та програми, здійснення яких дозволяє територіальній громаді пристосуватися до економічних змін шляхом поліпшення свого конкурентного положення з огляду на вирішальні фактори виробництва: людські ресурси, інформацію та технології, капітал та інфраструктуру.

Стратегічне планування – це системний шлях до управління змінами й досягнення консенсусу в усій громаді, а також створення спільного бачення майбутнього громади. Це творчий процес визначення проблем та погодження реалістичних цілей, завдань і стратегій, здійснення яких вирішить ці проблеми. Стратегічне планування є також потужним інструментом об‘єднання лідерів бізнесу, громади та посадовців місцевої влади для створення публічно- приватних партнерств, що має позитивний вплив на місцевий діловий клімат та конкурентне становище громади, а також на розвиток усіх сфер життя громади, пов’язаних з рівнем життя її мешканців.

Процес стратегічного планування При всій різноманітності моделей та методів стратегічного планування, вони мають три великі блоки, притаманні будь-якому проектному циклу: аналіз – планування – впровадження, для яких, за необхідністю, завжди передбачається можливість ітерації, тобто повторення по колу, але на якісно новому рівні.

Модель стратегії та методологія її розробки звичайно обирається відповідно до потреб (особливостей) територіальної громади (міста, економічного субрегіону, регіону). Пропонується застосувати методологію 6 логічних етапів для розробки стратегії розвитку територіальної громади.

Етапи розробки стратегії розвитку територіальної громади:
1. Організація роботи зі стратегічного планування.
2. Аналіз середовища та факторів розвитку територіальної громади.
3. Визначення місії, бачення, сценаріїв та напрямів розвитку.
4. Розробка планів дій та Плану реалізації Стратегії.
5. Громадське обговорення та ухвалення Стратегії.
6. Моніторинг та впровадження.

Для передбачення та запобігання появі негативних екологічних впливів на довкілля, які можна очікувати в результаті впровадження Стратегії, використовується Стратегічна екологічна оцінка (СЕО). СЕО (англ. Strategic environmental assessment) – системний і запобіжний процес аналізу впливу на довкілля запропонованих проектів документів розвитку стратегічного характеру. Після визначення можливих позитивних і негативних впливів, у разі необхідності, Стратегію можна доопрацювати з метою подальшого розширення позитивних впливів і зменшення можливих негативних впливів. СЕО сприяє ефективній реалізації ініціатив з місцевого розвитку, забезпечуючи інтеграцію пріоритетів екологічної збалансованості до розвиткових ініціатив з самого початку.

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ УСТАНОВОЮ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Автор: студент групи ПУА-218м Шкабарня І.В.
Керівник: к.е.н., доц. Венгерова О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Сучасний стан світової економіки характеризується масштабними процесами соціально-економічної нестабільності: суперечливі процеси формування динамічних і конкурентоздатних ринкових структур, економічних відносин та інтересів, які призвели до глибокої глобальної системної кризи, елементи якої впливають на всі сторони суспільного життя, мають соціальні, економічні наслідки і сприяють розвитку конфліктів. Глибина кризового стану і тривалість періоду, протягом якого він настає, залежить від: співвідношення кількості і сили вихідних явищ; числа і ступеня впливу агентів зовнішнього і внутрішнього середовища; інтенсивності процесу виникнення проміжних кризових явищ; співвідношення і сили проміжних явищ по кожному чиннику стану системи; значимості кожного чинника системи. Метою антикризового управління є розробка і першочергова реалізація заходів, спрямованих на нейтралізацію найбільш небезпечних чинників, які інтенсивно впливають на завершальне явище, що призводять до кризового стану.

Запропоновано напрямки удосконалення сучасної моделі антикризового державного управління: 1) встановлення принципів взаємовідносин економіки і політики; 2) пошук нових механізмів з'єднання закономірностей ринкової економіки зі зростаючим попитом на добробут; 3) відмова від метафізичного розуміння принципу рівності як парадигми суспільної діяльності; 4) підвищення особистого внеску споживачів соціальних благ в їх виробництво.

Серед заходів щодо подолання кризових явищ важливе місце повинен зайняти постійний контроль за діяльністю державного апарату з точки зору її ефективності і законності. Складні теоретичні і практичні проблеми виникають у зв'язку з необхідністю адаптації сучасної моделі державного управління до сучасних тенденцій глобальної кризи та внутрішніх проблем країни.

ІНЖЕНЕРІЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ З ФІНАНСОВИМИ КОНТРАГЕНТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ІПЗ-218м Бачурін І.В.
Керівник: д.е.н., проф. Левицький С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

В сучасній організації CRM-технології стають обов'язковим елементом IT-інфраструктури. За їх участю підвищують ефективність діяльності підприємства, а в державних установах на базі технологій електронного документообігу вирішуються завдання внутрішнього управління, міжвідомчої взаємодії та взаємодії з населенням [1].

Метою дослідження є розробка системи взаємодії з фінансовими контрагентами підприємства. Для досягнення поставленої мети у роботі вирішуються наступні задачі:

- Вивчити літературу та документацію присвячену даній тематиці;
- Вивчити принцип роботи бази даних в PhpMyAdmin та структуру СУБД;
- Вивчити засоби взаємодії мови програмування PHP;
- Локально створити таблиці та запити в базі даних в PhpMyAdmin;
- Завантажити CMS систему WordPress;
- Розробити сторінки та плагіни для сайту намові програмування PHP;
- Оформити результати у вигляді звіту.

Механізм управління взаємодією з фінансовими контрагентами з використанням CRM-систем раніше розглядався лише як інструмент автоматизації підтримки облікових рішень, але з часом став охоплювати все більш широкий спектр завдань. Наразі розробники CRM орієнтують свої продукти на роботу не тільки з БД контактів, але і з кореспонденцією, організаційно-розпорядчими документами, різними внутрішніми документами (договорами, нормативною, довідковою та проектною документацією, документами з кадрової діяльності і ін.). CRM також використовуються для вирішення прикладних завдань, в яких важливою складовою є робота з електронними документами: управління взаємодією з клієнтами, обробка звернень громадян, автоматизація роботи сервісної служби, організація проектного документообігу та ін. [2].

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Левицький, С. І. Інформаційні системи на підприємствах: розвиток теорії та практики: монографія. / Левицький, С. І., Лепа, Р. М., Коваленко, Ю. О., Фінагіна, О. В., Харіна, К. В. – Донецьк: Юго-Восток, 2007 р. – 251 с.

2. Модели оценки и анализа сложных социально-экономических систем: монография / Под ред. д. э. н., проф. В.С. Пономорева, д. э. н., проф. ТС Клебановой, д. э. н., проф. НА Кизима – Х.: ИД–«ИНЖЭК», 2013 – 580 с.

ЗАСОБИ 3D-ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Бібарсов Р.Р.
Керівник: д.е.н., доц. Левицький С. І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Віртуальні тури – це нове інтерпретування галереї фотографій, яка допомагає користувачу зрозуміти, як наочно виглядає те чи інше місце. Створення віртуального туру для вищого навчального закладу допоможе краще уявляти потенційне місце навчання для абітурієнтів та надаватиме візуальну інформацію зацікавленим особам. Для кращих результатів має бути організовано онлайн-доступ до програмного засобу на офіційному сайті закладу вищої освіти (ЗВО).

Проте інформацію подану тільки у вигляді низки фотографій не завжди можна інтерпретувати необхідним стейкхолдеру чином, тому у розробці використано 3D-технології для відтворення глибини та «ефекту присутності».

Метою роботи є застосування 3D-технологій при розробці засобів візуалізації освітнього простору закладу вищої освіти.

У межах дослідження було поставлено наступні задачі:

- Провести аналіз ринку віртуальних турів;
- Провести пошук аналогів;
- Виявити та об’єднати особливості популярних турів у своєму додатку;
- Орієнтувати додаток на онлайн-доступ;
- Розробити додаток на ігровому рушії Unity, мовою програмування C#.

Результатом виконання задач став програмний продукт для браузерів з підтримкою технології візуалізації WebGL. Реалізацію типових аналогів виконано за допомогою панорамних фото з можливістю ротації камери.

З огляду на те, що інтернет-пошук аналогів не виявив віртуальних турів базованих на 3D-технологіях для запорізьких ЗВО, то актуальність даної розробки є досить високою для цілей діяльності інституту. Робота базується на відтворені інтер’єру та екстер’єру ЗІЄІТ. Планується інтеграція додатку з офіційним сайтом інституту.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОЕКТІВ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Боренко А.О.
Керівник: к.т.н., доц. Борю С.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Інформатизація суспільства у XXI сторіччі стає всеохоплюючою і відмовлятися від усіх переваг які можуть бути нею надані вже просто недоцільно. Електронний документообіг має неоціненні переваги у порівнянні зуже не традиційним, а скоріше, морально застарілим – паперовим. І такі передові сили суспільства як наука та бізнес це вже давно зрозуміли, але державні заклади традиційно тримаються у хвості прогресу.

Державні стандарти стосовно довгострокового збереження інформації з метою доступності її для подальшої обробки створюють додаткові проблеми у роботі з великими масивами паперових документів, що є додатковим стимулом для повного переходу до сучасних методів роботи. Збільшуються інформаційні потоки і підвищуються вимоги до швидкості обробки даних, і жодна сучасна установа вже не може собі дозволити стояти осторонь прогресу. Щоб систематизувати та полегшити роботу з інформацією використовують спеціально розроблені СКБД. Завдяки ним можливо створювати БД, які дозволяють зберігати, змінювати, доповнювати чи вилучати інформацію про діяльність установи, підприємства, організації тощо. Використання подібної БД значно полегшує роботу з даними та дозволяє автоматизувати процес обробки цих даних.

Метою виконання даного дипломного проекту є автоматизація роботи комп'ютерної системи управління приватними проектами. Накопичення та забезпечення цілісності даних не є окремою частиною в інформаційному процесі, а включається до складу етапу обробки. У зв'язку з тим, що організація зберігання інформації має дуже важливу роль, матеріали виносяться в окремий розділ. Розділяють структурні дані, в яких розповідаються про відділені факти прикладної області, і неструктуровані - вільною формою, що складаються з текстів, графіків т.д.. Такий метод представлення інформації досить поширений, наприклад в Інтернеті, а безпосередньо дані подаються замовнику у вигляді результати роботи пошукових систем.

Результатом проведеної роботи стала розробка системи аналізу та контролю «Менеджмент IT-проектів», яка відповідає таким потребам:

- незалежність даних;
- компактність;
- простий інтерфейс;
- простота поновлення даних;
- висока швидкодія (малий час відгуку на запит);
- безпека даних — захист даних від навмисного чи ненавмисного
- порушення секретності, викривлення або руйнування.

Основне завдання, а саме, полегшення документування роботи IT-компанії, може бути легко реалізована завдяки використанню програмного продукту, розробленого в ході виконання дипломного проекту. Стандартизація побудови та експлуатації БД (фактично СКБД). Адекватність відображення даних відповідної предметної області. Простий інтерфейс користувача. Використання подібної системи значно підвищить ефективність праці співробітників системи IT- компанії.

МЕТОДОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ПОШУКУ МЕДІА-ФАЙЛІВ В КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖАХ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Великодний О.О.
Керівник: доц. Жданова В.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Система пошуку — онлайн-служба (апаратно-програмний комплекс з веб-інтерфейсом), що надає можливість пошуку інформації в Інтернеті. Під пошуковою системою також розуміють веб-сайт, на котрому розміщено інтерфейс (фронт-енд) системи. Програмною частиною пошукової системи є пошукова машина (пошукóвий рушій) — комплекс програм, що забезпечує функціональність пошукової системи і, зазвичай, є комерційною таємницею компанії-розробника пошукової системи. Більшість пошукових систем шукають інформацію на сайтах Інтернету, але існують також системи, здатні шукати файли на ftp-серверах, товари в інтернет-магазинах, а також інформацію в групах новин Usenet. Індексація в пошукових системах сайтів здійснюється пошуковим роботом.

Актуальним завданням є розробити програмний продукт, який буде керувати системою пошуку медіа-файлів в комп'ютерних мережах, дивитись відео, слухати музику, переглядати зображення, керувати файлами.

Розроблений програмний продукт складається з вбудованого музичного плеєра, переглядача зображень і переглядача тексту. Для аудіо доступні пісні, артисти, альбоми, жанри, записані аудіо, віджети. Для відкриття відео, зображень та інших файлів, є можливість вибрати інші попередньо встановлені програми. Перенести або скопіювати файли в папку, перейменувати, поділитися, видалити, додати до вибраного, створювати свої власні відео і фотографії з камери, створювати аудіо-записи. Робота з zip архівами: створити zip архів, розпакувати.

Все розділено за категоріями: музика, відео, зображення, документи, всі файли. Таким чином, можна швидко знайти потрібні файли. У додатку реалізовано: пошук вибраного і папок за категоріями, фільтр, сортування, плейлисти, зручна навігаційна панель, мультивибір, макети на вибір (список/сітка), інформація про файл.

ПІДХІД ДО АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОХОДЖЕННЯ ЗАМОВЛЕНЬ В МЕРЕЖІ ТИПОГРАФІЙ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Горбатенко А.Р.
Керівник: доц. Жданова В.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Типографія - це мистецтво оздоблення друкарського тексту. Включає в себе мистецтва шрифтового дизайну, шрифтового оздоблення, верстки.

У сучасному світі інформація є одним з найважливіших ресурсів і, в той же час, одна з рушійних сил розвитку людського суспільства. У часі потоки інформації мають тенденцію до збільшення. Тому в будь-якій організації, як великій, так і маленькій, виникає проблема організації такого управління даними, яка б забезпечила найефективнішу роботу. Деякі організації використовують для цього сховища з папками, але більшість віддає перевагу комп'ютеризованим способам – базам даних, що дозволяють ефективно зберігати, структурувати і систематизувати великі обсяги даних. І вже сьогодні без баз даних неможливо уявити роботу більшості фінансових, промислових, торгових і інших організацій. Не будь баз даних, вони просто б не справилися з обробкою інформації, що надходить. Зараз вартість зберігання інформації у файлах ЕОМ дешевша, ніж на папері. Бази даних дозволяють зберігати, структурувати інформацію, надавати її користувачу в оптимальному виді.

Метою розробки є створення програмного забезпечення для автоматизації проходження замовлень на типографії. Кінцевий програмний продукт складається з програми клієнта, що здійснює ряд функцій для забезпечення введення і обробки вхідних замовлень, а також бази даних замовлень, в якій здійснюється зберігання всієї інформації друкарні за замовленнями. База даних також містить таблиці з додатковою інформацією ,яка необхідна для розрахунку основних технологічних даних.

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання та вимоги:

- проектування і підтримка бази даних замовлень;
- обробка поточних даних про замовлення;
- оперативний контроль над умовами замовлень;
- можливість функціонування в рамках внутрішньої локальної мережі підприємства;
- реєстрація всієї інформації пов'язаної із замовленнями;
- зберігання даних про умови замовлення;
- можливість видачі інформації на екран монітора;
- забезпечення високої надійності зберігання інформації;
- можливість розрахунку технологічних даних замовлення.

У проекті автоматизовано роботу менеджера приймання замовлень, технолога, а також надання нових можливостей решті співробітників друкарні. Основні критерії, що пред'являються до сучасних програмних продуктів: зручність інтерфейсу і гнучкість використовування, ефективність роботи, компактність і функціональність додатку.

Представлені вище вимоги до програмного забезпечення, можуть бути реалізовані за допомогою вибору засобів розробки, що відповідають даним вимогам. Основною перевагою розробленого програмного продукту є система обробки і розрахунку замовлень, яка була створена на основі аналізу існуючої схеми проходження замовлень на типографії. Крім цього, за допомогою програмного продукту може бути здійснений контроль над проходженням замовлень, завдяки вибору статусу на кожній із стадій роботи з програмою.

Використовування програмного продукту дозволить типографії здійснити автоматизований супровід і обробку замовлень, а завдяки технології «клієнт–сервер» зберегти час для отримання необхідної інформації. Для супроводу програмного продукту була розроблена інструкція для користувача програми, що дозволяє в короткі терміни освоїти загальні прийоми роботи. Також була виконана оцінка економічної ефективності. Таким чином, переклад інформації на комп'ютерну основу дозволяє зменшити вартість зберігання інформації, а також структурувати і витягувати інформацію оптимальним для користувача чином.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Грінченко В.А.
Керівник: доц. Жданова В.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Віртуальна реальність (з англійськоїVirtualreality) — різновид реальності в формі тотожності матеріального й ідеального, що створюється та існує завдяки іншій реальності. У вужчому розумінні — ілюзія дійсності, створювана за допомогою комп'ютерних систем, які забезпечують зорові, звукові та інші відчуття.

Метою розробки є створення реалістичних представлень екологічних систем навколишнього світу в програмному продукті.

Актуальність роботи полягає у використанні віртуальної візуалізації, як однієї з сучасних технологій, що розвивається найбільш стрімко. Вона дає можливість моделювати об'єкти і процеси реального середовища екологічної системи та представляє користувачу умови і події, створені інформаційною системою.

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

- провести огляд віртуальної реальності;
- провести огляд існуючих методів детектування руху;
- дослідити існуючі алгоритми оцінки оптичного потоку;
- проаналізувати основні інструменти для розробки додатків з підтримкою віртуальної реальності;
- розробити програмній продукт на мові програмування C# з підтримкою віртуальної реальності із можливістю керування периферійними пристроями.

Практична цінність. Під час виконання роботи був розроблений програмний продукт у вигляді прикладної програми для персональних комп’ютерів: код написаного мовою програмування C# з використанням грального рушію Unity3D,наопераційну систему ненижче Windows 7.

Користувач за допомогою клавіатури може вводити початкові параметри, за якими екологічна система динамічним шляхом відтворює візуальну інформацію про стан екологічної системи у віртуальному світі. Результат даної роботи можна використати в подальшому для створення практичних занять з предметів, як шкільної програми так і вищих навчальних закладів, які включають наступний перелік:

- Біологія;
- Геологія;
- Екологія;
- Географія;
- Астрономія;
- та інші.

Результат даної роботи можна протестувати та використати в подальшому для створення практичних робіт на кафедрі «Туризм» для придбання студентами теоретичних знань, умінь та практичних навичок з питань гармонізації відносин суспільства і людини з природою. Також відпрацювання професійних спрямувань, а саме: загальні положення основ екології; еволюція взаємовідносин людини і природи; масштаби антропогенного впливу на природу, природокористування та проблеми його вирішення; природні ресурси і види їх використання; аспекти раціоналізації природокористування; науково-технічний прогрес і природокористування; управління природокористуванням; охорона навколишнього природного середовища; види забруднень довкілля та напрями його охорони. Створена система також корисна і для самостійного навчання з індивідуальним підходом, направленим на розширене засвоєння навчального матеріалу позалекційного курсу.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ СФЕРИ АВТОПОСЛУГ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Гунько Е.Є.
Керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Одна з основних функцій CRM для будь-якого бізнесу - створення впорядкованої бази даних, це, зокрема, особливо стосується сфери автопослуг внаслідок масштабності інформаційних потоків. Основна мета дослідження –моделюваннязадач обліку в автосервісі і автоматизації бізнес-процесів. Основні задачі, які виконує система: облік клієнтів автосервісу; облік роботи автосервісу; облік запчастин в автосервісі; управлінський облік на основі моделі контролінгу.

Програмний продукт зводить клієнтів і замовлення в єдину базу, контролює залишки на складі, фіксує продажі запчастин, веде управлінський і фінансовий облік. Дозволяє повідомляти клієнтів про завершення ремонтних робіт і готовності авто. Саме тому усі опції, які має в розпорядженні програма, служать конкретно для ефективної роботи СТО будь-якого розміру і масштабу. Облік усіх клієнтів автоматизований, кожна зроблена послуга проведена через систему і зафіксована в програмі для СТО. Спочатку вноситься список послуг, які робить дана організація, і відповідний тарифний план. Також можна вказати і норма-години для кожного виду ремонтних робіт. Після цього під час сервісного обслуговування співробітникові залишиться тільки вибрати послугу зі списку. Розрахувати при необхідності, складну калькуляцію програма для СТО проведе самостійно. Якщо вказати час, відведений для кожної послуги, програма виведе на екран також інформацію про час, який займе обслуговування цього автомобіля.

В програмному додатку також зберігається уся інформація про витратні матеріали, через систему можна проводити продажі, здійснювати інформаційні розсилки. Усі опції програмного продукту програми для надання автопослуг максимально під лаштовані під індивідуальне ведення бізнесу.

Практична цінність з модельованого програмного продукту:

- Швидко встановлюється, простий і інтуїтивно зрозумілий інтерфейс;
- Доступ з будь-якого пристрою, підключеного до інтернету;
- Інтеграція з сервісами для управління автомайстернею, з IP- телефонією і SMS шлюзами;
- Забезпечує безпеку і збереження даних.

ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ МІКРОКОНТРОЛЛЕРІВ

Автор: студент групи КІ-227м Закревський І.І.
Керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.
ЗІЄІТ, Україна м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

У сучасному світі з ростом населення збільшується і кількість транспортних засобів. Збільшуються і розвиваються технологічно міста. Використовуючи сучасні технології безпеки і методи управління міста перетворюються в "розумні міста". У свою чергу "розумні міста" створюються для людей які проживають в ньому. Але навіть "розумні міста" не можуть побороти крадіжки автомобілів. Відповідно для покращення безпеки автомобілів "розумного міста" потрібно використовувати новітні алгоритми захисту. Які будуть передбачати крадіжку і застерігати про неї власників автомобілів.

Метою є покращення алгоритмів захисту автомобілів які знаходяться на автостоянках. Використовуючи для цього новітні апаратні-програмні методи. Які зможуть передбачати крадіжку автомобіля.

Методи дослідження базуються на використані алгоритмів відеокомпресії для попередження і передбачення крадіжок автомобілів. Для цього було використано апаратне забезпечення як модуль NodeMCU і інтелектуальні камери які зможуть передавати повідомлення в разі загрози автомобілю. Також програмне забезпечення як алгоритми відеокомпресії які зможуть зменшити загрузку системи, що пришвидшить її роботу.

Наукова новизна. Вдосконалено алгоритми захисту автостоянок використовуючи модуль NodeMCU і алгоритми відеокомпресії. При отримані результатів система показала себе з хорошої сторони. Модуль NodeMCU був точкою доступу для цифрових камер. Передавав і одержував дані які надходять з камер. Алгоритми відеокомпресії дозволили зменшити розмір відео, що зменшило навантаження на мережу та на модуль. Якість відео при цьому не змінилась.

Захист авто стоянок автомобілів потрібно покращувати дивлячись на статистику за минулі роки. В Україні викрали 11324 автомобіля за 2017 рік. Шляхом нескладних маніпуляцій отримуємо цифри 11324/365 = 31,02 викрадають в Україні за добу 31,02465753425 / 24 = 1,29 викрадаються кожну годину. Тобто за статистикою викрадають автомобіль частіше, ніж 1 раз на годину.

Відсоток викрадень скоєних із загрозою для життя власнику складає всього 3,5% від загальної кількості викрадень. Лідером в Україні по викраденню автомобілів є Київ , де було зареєстровано 1957 автовикрадень. У п'ятірку найбільш потенційно небезпечних місць із погляду розкрадання автотранспорту також входять Дніпропетровська область (1138 таких злочинів), Одеська (1122), Донецька (842) і Київська (827)". З проаналізованих проблем захисту авто стоянок можна сказати, що на даний час захисту не достатньо. Тому потрібно покращити захист авто стоянок використовуючи сучасні алгоритми і апаратні засоби.

Для реалізації проекту було використано децентралізовані IP-камери, одноплатний комп'ютер та NodeMCU у якості точки доступу для камер. Децентралізовані камери відрізняються тим що для їх використання нема необхідності використовувати центральний пристрій для запису – відеореєстратор. Децентралізовані камери можуть робити запис відео на внутрішню пам'ять, або інше сховище через мережу. Одноплатним комп'ютером було обрано Raspberry Pi model B+ за його високу продуктивність та доволі низьку ціну.

Було проведено дослідження модуля NodeMCU. Модуль не має високої пропускної здатності як точка доступу. Тому було досліджено алгоритми відео компресії які можуть зжимати дані, що дозволило зменшити розмір файлу. А зменшення розміру файлу зменшить навантаження даних які буде передавати модуль NodeMCU. З досліджень алгоритмів відео компресії було вибрано сучасний алгоритм H.265.

Зроблено порівняння апаратних елементів які будуть в системі захисту. Проведено порівняння одноплатних комп'ютерів і бездротових відео камер. Вибрано одноплатний комп'ютер Raspberry pi model B+ перевагою його є те, що в нього вмонтований апаратний декодер H.265. IP камера Foscam FI9900P є ездротовою вона також працює з алгоритмом відео компресії H.265. Після вибору всіх апаратних елементів було проведено їх налаштування.

Розроблено алгоритм роботи системи. На алгоритмі наведено як між собою працюють апаратні елементи системи. Яку роботу вони виконують в системі захисту.

МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ З КЛІЄНТАМИ ДЛЯ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Заставський О.С.
Керівник: доц. Жданова В.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У результаті дослідження процесів взаємодії з клієнтами торговельної мережі електроприладів ПП «ZSN» у роботі виконано його основну мету - створення CRM-системи для керування підприємством.

В роботі проведено аналіз та виконано наступні задачі:

- Розроблена CRM- системи на платформі WordPress;
- Створена бази даних на мові запитів MySQL та представлена її схема даних;
- Встановити обробник мови програмування PHP;
- Тестування та аналіз власних дослідів з винесенням їх в висновки;
- Налаштування робочого місця для керівника підприємства.
- Оформлена проектна документація, яка містить «Керівництво користувача», «Керівництво адміністратора» та «Опис програми».

Виконана робота має конкретний практичний характер використання, а також дає можливість впровадження результатів проекту в розширення або розробку нової масштабної та універсальної CRM-системи, для застосування її в нових проектах.

Дана розробка має такі особливості:

- має модульний функціонал – керівник може одним кліком миші відключити або підключити частини сайту;
- PWA, що дозволяє додатку працювати в офлайні, тобто без підключення до мережі інтернет;
- має простий в користуванні білдер аби змінити функціонал;

дозволяє вести повну аналітику зі всіх питань продажів та надання послуг.

СПЕЦИФІКА СТВОРЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Капінус Р.С.
Керівник: к.т.н., доц. Борю С. Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Спортивні змагання є невід'ємною частиною технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Змагання - це ефективна форма стимулювання осіб, що займаються і контролю їх досягнень. Змагання допомагають більш точно та об'єктивно підвести підсумки роботи за певний період тренувань. Вони також слугують ефективним засобом виховання морально-вольових якостей, сприяють розвитку почуття колективізму, дисципліни, волі та наполегливості. За результатами змагань вносяться корективи у навчально-тренувальний процес проведення занять з оздоровчо-рекреаційної рухової активності та визначають перспективні напрямки розвитку цього процесу.

Метою дослідження є розробка системи аналізу спортивних змагань, яка дозволяє проводити комплексний аналіз даних з різних ресурсів. Дана система дає змогу краще оцінювати спортивні змагання, на момент їх проведення.

Перелік задач, які вирішено:

- Проведений аналіз існуючих програм для організації змагань.
- Розроблено архітектура програмного продукту.
- Проведено збір аналітичних даних.
- Визначено структуру системи та функціональність її компонентів.
- Розроблено програмне забезпечення компонентів системи.
- Розроблено зручний користувацький інтерфейс.
- Здійснено тестування розробленого програмного забезпечення.

Результатом виконання цих задач є веб-додаток, що створено на основі мови програмування PHP з використанням фреймворку Laravel 6 з розміщенням на хостингу комерційного плану, а також доведено практичну цінність роботи: представлені висновки з визначенням наукової новизни. Розроблено та підключено до веб-сайту базу даних з використанням сервісу phpMyAdmin.

Розроблена специфіка програмного продукту дозволить полегшити роботу організаторів, які входять в склад команди робітників з організації спортивних змагань комерційного плану.

АНАЛІЗ ПЛАТФОРМ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ З МОЖЛИВОСТЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ WEBSOCKET-СИСТЕМ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Кістень Д.Л.
Керівник: д.е.н., доц. Левицький С. І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Для виконання задачі аналізу платформ електронної комерції в межах інтеграції з системами WebSocket доведено, що використання цього спеціального протоколу, призначеного для обміну інформацією між браузером та веб-сервером в режимі реального часу, є досить актуальним. Він забезпечує двонаправлений повнодуплексний канал зв'язку через один TCP-сокет. WebSocket спроектовано для втілення у веб-браузерах та веб-серверах, але може також використовуватись будь-яким клієнт-серверним застосунком. Прикладний програмний інтерфейс WebSocket був стандартизований W3C, крім того протокол WebSocket стандартизований IETF як RFC 6455.

Метою роботи є розробка підходу до використання технології WebSocket для побудови двосторонньої взаємодії між клієнтом та сервером в платформах електронної комерції.

В ході реалізації було поставлено наступні задачі:

- Провести аналіз ринку рішень електронної комерції;
- Провести пошук аналогів;
- Спроектувати архітектуру платформи;
- Провести пошук та аналіз необхідних компонентів;
- Створити платформу для інтеграції websocket на базі мов програмування PHP, js з використанням підходів мікросервісної архітектури.

Результатом виконання цих задач став програмний продукт, створений під операційну систему Linux.

Ключовою особливістю системи електронної комерції на базі інтеграції з WebSocket є двонаправлений обмін даними між клієнтом та сервером, що дозволяє значно знизити використання ресурсів для вирішення класу задач коли інформацію на стороні клієнта треба оновити в той самий час як вона оновилася на стороні сервера. Ця технологія використовується для побудови online чатів, браузерних ігор тощо. Websocket-технологія може значно підвищити персоналізацію пропозицій та інтерактивність взаємодії між клієнтом та магазином в електронній комерції та зекономити багато ресурсів серверу для вирішення таких задач.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В РОЗРОБЦІ ІГРОВИХ ДОДАТКІВ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Крюков В.А.
Керівник: д.е.н., доц. Левицький С. І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Предметом проектного підходу є застосування методів, інструментів, критеріїв визначення, порівняння та обґрунтування альтернативних управлінських рішень, щодо втілення в життя підприємницьких ідей, за умови обмежених наявних ресурсів. Управління проектами (Project Management) – це процес управління командою та ресурсами проекту, який можна організувати та структурувати за допомогою специфічних методів. Завдяки цим методам, проект завершується у визначений термін та досягає поставленої мети.

Проектний підхід слід застосовувати лише тоді, коли є чітко визначенні завдання проекту, спланований кінцевий результат, ресурсні та часові обмеження. Проте перевагами застосування такого підходу є підвищена ефективність використання ресурсів, вищий рівень врахування ризиків та ефективне використання фінансування. Застосування проектного підходу в управлінні набуває особливої актуальності при кризових економічних умовах, за рахунок підвищеної уваги на усіх рівнях управління та етапах діяльності підприємства.

Сутність проектного підходу у роботі спрямована на розробку ігрових додатків, для того аби вірно планувати параметри проекту, враховуючи усі обмеження та ризики ігрової індустрії.

Метою магістерської роботи є створення ігрового додатку, з використанням 3D технології та проектного підходу. Важливою особливістю проектного підходу є те, що модель кожного проекту розробки ігрового додатку є унікальною та неповторною. Ця неповторність виражається у різній структурі, часових, фінансових чи ресурсних обмеженнях. Саме тому застосування проектного підходу у ігровій сфері потребує досліджень та завжди залишиться актуальним.

СИСТЕМИ BIGDATAMINING В УПРАВЛІННІ КІБЕСПОРТИВНИМИ ЗМАГАННЯМИ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Литвинов В.О.
Керівник: к.т.н., доц. Борю С. Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

На сучасних підприємствах, в дослідницьких проектах або в інтернеті утворюються великі обсяги даних. Аналіз даних здійснюється автоматично шляхом застосування методів математичної статистики, штучних нейронних мереж, теорії нечітких множин або генетичних алгоритмів. Метою аналізу є виявлення правил та закономірностей, наприклад, статистичних подій. Так, наприклад, можливо виявити зміни у поведінці клієнтів або груп клієнтів для покращення стратегії підприємства.

В останні роки задачі перетворення, аналізу, управління й обробки інформації, отриманої з різних джерел, що збирається і створюється у процесі функціонування складних систем, набули актуального значення. Добування даних (англ. Data Mining) це - процес напівавтоматичного аналізу великих баз даних з метою пошуку корисних фактів. Зазвичай поділяють на задачі класифікації, моделювання та прогнозування.

Метою даної роботи є розробка системи аналізу кіберспортивних змагань, яка дозволяє проводити комплексний аналіз даних з різних ресурсів. Ця система дасть змогу краще оцінювати кіберспортивні змагання, з метою проведення інвестиційної діяльності.

У ході розробки були поставлені наступні задачі:

- Пошук аналогів;
- Провести пошук ресурсів;
- Збір, обробка та аналіз інформації;
- Розробка веб-додатку та бази даних.

Результатом виконання цих задач є веб-додаток, написаний мовою програмування PHP та з використанням фреймворку Laravel. Буде створена своя база даних на основі аналізу зібраної інформації. Таким чином, зауважимо, що алгоритми, які використовують технології Data Mining, потребують великої кількості обчислень. Проте у наш час це не є проблемою. Data Mining може проаналізувати великі масиви та знайти приховану, проте цінну інформацію, яка може допомогти зробити кращу статистику. Тому й цінність такої інформації є доволі великою.

РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО КОМПЛЕКСУ НА МІКРОСЕРВІСНІЙ АРХІТЕКТУРІ

Автор: студент групи ІПЗ-118м Нестеренко К.В.
Керівник: к.т.н., доц. Борю С.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Проблема проектування і створення якісного програмного забезпечення є надзвичайно важливою в сучасному інформаційному світі. Зростаючий попит на гнучкість і масштабованість для задоволення швидко зростаючих потреб бізнесу вимагає застосування нових підходів до проектування архітектури програмного забезпечення. Протягом багатьох років монолітна архітектура була стандартним способом для розробки додатків [1]. Концепція монолітного програмного забезпечення полягає в тому, що різні компоненти об'єднуються в одну програму на одній платформі. При застосуванні монолітної архітектури додаток має єдину кодову базу, що ускладнює розуміння системи, внесення змін, що знижує продуктивність розробки. Додаток, який побудовано на монолітній архітектури можна масштабувати тільки додаючи більше обчислювальних ресурсів для його запуску, цей спосіб масштабування не є ефективним, має межу та має вплив на економічні витрати.

Для вирішення проблем з монолітною архітектурою декілька років тому було запропоновано мікросервісну архітектуру. Це методологія створення програмних систем, яка передбачає поділ моделі бізнес-областей додатка на більш дрібні обмежені доменні контексти, що реалізуються невеликими сервісами [2].

В роботі розглянуто відмінності монолітної та мікросервісної архітектури. Було досліджено та проаналізовано мікросервісну архітектуру, ключові компоненти, технології розгортання на основі контейнерів, стандарти і протоколи обміну повідомленнями між мікросервісами та шаблони відмовостійкості та запропоновано методологію побудови додатків з використання мікросервісної архітектури.

Наведено приклади створення мікросервіса для керування даними, та реалізація нетривіальних мікросервісів.

Автором виявлено основні проблеми переходу від монолітної архітектури до мікросервісної архітектури, та було запропоновано способи їх вирішення. Створено тестовий примітивний додаток на базі мікросервісної архітектури з використанням різних мов програмування для підтвердження працездатності концепції.

Для реалізації функціональних мікросервісів було використано: .NET Core 3.0, Node.js.

В тестовій системі було використано наступні системи управління даними:MSSQLServer, PostgreSQL, Redis.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bass, Len, Kazman, Rick і Clements, Paul. Software Architecture in Practice. Third Edition. Boston: Addison-Wesley Professional, 2012. стор. 624.

2. Microservices a definition of this new architectural term. Fowler, Martin. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bitly.su/9LVBolxX, вільний. – Заголовок з екрану.

РОЗРОБКА НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ ДЛЯ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ

Автор: студент групи ІПЗ-218м Решетников І.О.
Керівник: к.ф-м.н., доц. Борю С.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Аналіз проблеми вибору найбільш ефективного інструменту нейромережевого моделювання доцільно починати з розгляду ролі постановки завдання для вибору інструментів її рішення, а також розгляду зв'язку між постановкою та ефективністю отриманих результатів. Дослідження в галузі нейромережевого моделювання довели, що ефективність вирішення задачі знаходиться в залежності від способу її постановки. Виявлення цієї залежності і формалізація підходів до вирішення завдань з використанням інструментарію штучних нейронних мереж, таким чином, є актуальним завданням у галузі аналізу інформаційних повідомлень у комп'ютерних системах, зокрема, у передачі інформації між серверами в цілях їх адміністрування.

Адміністратор локальної комп'ютерної мережі підприємства стикається з завданням аналізу системного журналу операційних систем, встановлених на робочих стація та серверному обладнанні організації. Основна мета системного журналу – записувати стан операційної системи та події, що виникають у процесі роботи. Ця інформація допомагає виявити системні збої компонентів операційної системи та здійснити аналіз їх виникнення[1]. Проблема аналізу інформації, що міститься в журналі, безпосередньо пов'язана з її великим обсягом, неоднозначністю і нерегулярністю «аномальних» записів журналу.

Для вирішення завдання аналізу великих і нерегулярних даних, автором було розроблено спеціальну програму «Natural Network Log Analysis». У програмі «Natural Network Log Analysis» реалізовано читання системних журналів, їх перетворення в числову послідовність й аналіз записів за допомогою нейронної мережі.

Програма реалізована на мові програмування Python і додаткових бібліотек keros і tensorflow. [2, 3, 4] Код програми реалізований із використанням кросплатформеного редактора Visual Code від компанії Microsoft.

Програма «Natural Network Log Analysis» використовується в компанії «Squro». Перевага використання цієї програми полягає в тому, що аналіз помилок і їх усунення виконуються значно швидше.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Experience Report: System Log Analysis forAnomaly Detection. URL: http://jmzhu.logpai.com/pub/slhe_issre2016.pdf.
2. Матеріал із Вікіпедії. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Python.
3. Tutorial: Keras. URL: https://keras.io/.
4. Tutorial: Tensorflow. URL: https://www.tensorflow.org/tutorials/keras/classification?hl=en.

ЗАСОБИ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ ДЛЯ ДІТЕЙ-ШКОЛЯРІВ «ІГРОВІ ЗАГАДКИ»

Автор: студент групи ІПЗ-118м Сафонов Д.С.
Керівник: доц. Жданова В.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Психологи вважають, що загадки розвивають абстрактне мислення та кмітливість у дітей. Актуальність даної роботи для сучасних дошкільнят та школярів зумовлена задачею розробити концептуальну модель та програмний продукт в якому було реалізовано програмування тематики загадок на прикладі завдань для молодшого шкільного віку.

Програмний продукт з магістерської дипломної роботи дозволив реалізувати у вигляді специфічної тестової системи збірку загадок різного тематичного направлення:

- Дитячі загадки;
- Жартівливі;
- Словесні;
- Логічні;
- Математичні;
- Авторські;
- Хитра відповідь;
- Чесні та брехуни;
- Ігрові (шашки, шахи, доміно, да/ні/не знаю).

Програмний продукт «Ігрові загадки» дозволить дитині-школяру у вигляді гри самому відгадувати, робити вибір в певних категоріях, проходити рівні, отримувати результати, як добрі, так і тримати поразку. В грі можуть приймати участь члени родини, вчитель, шкільний психолог, вихователь. Програмний продукт «Ігрові загадки» можна використовувати в навчальному процесі під час уроку, при підготовці до ЗНО, на підготовчих курсах, в групі подовженого дня тощо.

КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

СУЧАСНІ МЕТОДИ ПАРСИНГУ ФАЙЛІВ ЕЛЕКТРОННИХ ТАБЛИЦЬ

Автор: студент групи КІ-118м Богатирьов В.Р.
Керівник: проф. Сабанов С.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Парсери (синтаксичні аналізатори) знаходить широке застосування не тільки під час вирішення простих завдань на вилучення інформації з електронних документів (в тому числі і таблиць), але і при автоматизації виробництва, розробці мов програмування, web-розробці, поліпшення або створення компіляторів, інтерпретаторів і лінковщиків[1].

Аналіз алгоритмів і методів розв'язання задачі парсингу даних дозволяє класифікувати синтаксичні аналізатори таким чином:

- низхідні парсери:
  - метод рекурсивного спуску;
  - LL-аналізатори;
- висхідні парсери:
  - LR-аналізатори;
  - GLR-парсери.

Усі ці алгоритми є класичними і не можуть ефективно вирішувати вузькоспеціалізовані завдання, тому ручне кодування парсеру часто можна вважати найбільш ефективним підходом до вирішення проблеми синтаксичного аналізу [2]. Тобто, в окремих випадках має сенс або зовсім відмовитися від автоматизованих засобів парсингу, або використовувати їх як «проміжний» варіант між першою і другою фазами розбору синтаксису [3]. Це обумовлено двома причинами:

1) спроба створити багатофункціональний аналізатор – завдання не стільки неможливе, скільки неефективне;

2) надзвичайна ресурсоємність процесу синтаксичного аналізу для автоматизованої вибірки з файлу, що обов'язково потребує залучення сучасних методів штучного інтелекту, а саме нейронних мереж.

Та й взагалі, весь досвід створення парсерів, починаючи з 1960-х, досить переконливо свідчить про те, що написати унікальний аналізатор не представляється можливим в принципі, оскільки, максимальна логіка, яку може закласти розробник в свій продукт – це написання складної маски, що знову ж логічно вірно працює тільки в окремому випадку.

Універсальний парсер – це великий обсяг інформації і низький відгук. Величезна кількість перевірок і умов робить навіть одну ітерацію в рази повільнішою, ніж у написаного під конкретну задачу унікального парсеру. Беручи до уваги, що парсер займається перебором в циклі, можна стверджувати, що час роботи універсального парсеру буде рости в арифметичній прогресії. У будь-якому випадку, такий аналізатор може бути застосований або на надзвичайно продуктивних обчислювальних машинах, або на файлах з дуже малим обсягом даних (при цьому необхідність в парсері сама по собі відпаде).

Таким чином, створення синтаксичних аналізаторів, незважаючи на те, що технологія розвивається вже на протязі 60 років, продовжує бути актуальною проблемою, яка вимагає новаторського підходу і пошуку оптимального рішення.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Syntax Analyzer. [Електронний ресурс] / Режим доступу: www. URL: http://solarix.ru/for_developers/docs/syntax_analyzer.shtml

2. Теорія трансляторів. [Електронний ресурс] / Режим доступу: www. URL: http://tproger.ru/tag/parsing

3. Формальні мови та синтаксичний аналіз. [Електронний ресурс] / Режим доступу: www. URL: http://compsciclub.ru/courses/formallanguages

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ СУММІСНОСТІ ВЕРСІЙ ДЛЯ СУЧАСНИХ ПЛАТФОРМ ВЕБ-КОМЕРЦІЇ

Автор: студент групи КІ-118м Бровкова В.О.
Керівник: проф. Сабанов С.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Більшість сучасних великих платформ електронної комерції з'явилися і довгий час розвивалися як фреймворки для створення і підтримки інтернет-магазинів з одночасною поступовою трансформацією в засоби для автоматизації каналів електронної комерції. Сьогодні ці системи вже містять в собі засоби автоматизації внутрішніх бізнес-процесів підприємства, управління складом, маркетинговий інструментарій тощо [1].

Аналіз особливостей розвитку платформ веб-комерції дозволив фахівцям виділити ряд проблем, найбільш актуальними з яких прийнято вважати наступні:

– проблеми сумісності програмного забезпечення електронної комерції і певного типу обладнання, операційних систем і їх компонентів;
– необхідність спеціальних веб-серверів і інших елементів інфраструктури на додаток до мережевих серверів;
– складності поєднання Інтернет та програмного забезпечення електронної комерції з уже існуючими додатками і базами даних;
– недоліки в забезпеченні захисту системи, розвитку стандартів, комунікаційних протоколів, надійності і т.п.

Поява сучасних засобів телекомунікацій, постійне зростання пропускної здатності каналів, а також розвиток мобільного сектора IT призвели до появи і поступового підвищення важливості ще однієї проблеми, пов'язаної з сумісністю версій програмного забезпечення [2].

Після випуску декількох версій фреймворку користувач, який його купив/скачав/встановив, а також розробник, який випускає власні розширення і модулі, хочуть, щоб апгрейд між версіями був максимально легким.

Основна вимога користувача – мінімізація витратних аспектів, таких як:
– оновлення;
– автоматизоване тестування після оновлення;
– регресійне тестування;
– виправлення багів нової версії платформи;
– оновлення кастомізації та сторонніх модулів.

Однак, чим більше змін потрібно внести (включаючи виправлення помилок), тим більша ймовірність того, що це будуть не сумісні в подальшому зміни.

Один із прикладів пошуку можливих рішень проблеми – підхід, який застосовується розробниками платформи електронної комерції Magento [3]. Основними моментами тут є становлення політики забезпечення сумісності для коду та впровадження концепції публічного та приватного кодів. Політика забезпечення сумісності передбачає виділення версій у вигляді MAJOR.MINOR.PATCH. Політика забезпечення сумісності застосовується до сутностей, які зазначені анотацією @api у коді.

Наведений приклад – ілюстрація типової ситуації на ринку популярних платформ eCommerce. Проблема сумісності версій надзвичайно актуалізувалася за останнє десятиліття і буде вимагати все більшої уваги розробників.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інтерв'ю з Д. Сорокою (Magento System Architect). [Електронний ресурс]/DOU: Сообщество программистов– Режим доступу: www. URL:https://dou.ua/lenta/interviews/magento-2

2. Игор Міняйло, Політика зворотньої сумісності при розробці фреймворку на прикладі Magento 2.[Електронний ресурс]/ Habr– Режим доступу: www. URL:https://habr.com/ru/post/324450

3. Олег Чеховський, Причини переходу на Magento 2, огляд процесу міграції.[Електроннийресурс]/ASTRIO – MagentoDesign&Development– Режимдоступу: www. URL:https://astrio.ru/blog/migration-to-magento2.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДОДАТКІВ ДЛЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ IOS ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Автор: студент гр. КІ-118М Горбенко М.Ю.
Керівник: проф. Сабанов С.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У даний час створюється велика кількість неякісних додатків, основними вадами яких є:

– відсутність адаптації під різні моделі iPhone/iPad;

– недостатня швидкість роботи;

– наявність численних помилок, що зумовлюють некоректність роботи.

Досить часто для виправлення цих недоліків необхідно лише використовувати найбільш сучасні методи розробки тазасоби адаптації мобільних додатків для платформи iOS [1].

Аналіз типових помилок, що виникають під час розробки iOS-додатків дозволяє сформулювати три найважливіші моменти, яким потрібно приділити максимум уваги:

– вибір належної архітектури для створення додатку;

– розбір підходів до створення адаптивності додатку;

– підтримка якнайширшої версійності додатку.

Вибір архітектури додатку ґрунтується на завданнях, які необхідно в ньому реалізувати. Для створення автоматизованого тестування додатку доцільно використовувати MVVM-архітектуру. Існує декілька способів реалізації цієї архітектури, проте на сьогоднішній день, найбільшим оптимальним є використання стандартних засобів при створенні MVVM-шаблону проектування [2].

Для забезпечення максимальної адаптивності додатку найбільш доцільно скористатися технологією AutoLayout. Існує декілька варіантів використання технології AutoLayout:

1) через Storyboard-файл та Interface Builder;

2) створення елементів інтерфейсу програмними засобами;

3) поділ Storyboard-файлу окремо на кожен ViewController та використання .xib-файлів.

Кожен із варіантів має свої переваги та недоліки. Найкращим виявився варіант поділу Storyboard файлу окремо на кожен ViewController та використання .xib файлів.

Найбільш складним можна вважати підтримку широкого спектру версій програм, що потребує від програміста постійного пошуку компромісів між бажанням використати останні досягнення в технологіях розробки ПЗ та забезпечення зворотної сумісності з застарілими апаратними платформами.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Apple Inc. The Swift Programming Language (Swift 4.0 Edition) [Текст] / Apple Inc. – К.: Swift Programming Series, 2017. — 521 с.

2. Спеціалізований майданчик для взаємодії розробників, що створюють програмне забезпечення для пристроїв на базі Mac OS X і iOS [Електронний ресурс] / Apple Developer – Режим доступу: www. URL: https://developer.apple.com – 01.10.2019 г.

МЕТОДИ ТА АЛГОРИТМИ КЕРУВАННЯ ВІДДАЛЕНИМ СЕРВЕРОМ

Автор: студент групи КІ-118м Горковенко І.С.
Керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.
ЗІЄІТ, Україна м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Великий успіх останнім часом отримали так звані віртуальні технології, які дозволяють з великою точністю моделювати фізичні явища, процеси, предмети, а також їх взаємодію в сукупності. Такі технології використовуються в різних областях діяльності людини. Комп'ютери вже міцно увійшли в сучасний світ, в усі сфери людської діяльності і науки, тим самим створюючи необхідність в забезпеченні їх різним програмним забезпеченням. Звичайно, в першу чергу це пов'язано з розвитком електронної обчислювальної техніки і з її швидким вдосконаленням та впровадженням в різні сфери людської діяльності. Об'єднання комп'ютерів у мережі дозволило значно підвищити продуктивність праці. Комп'ютери використовуються як для виробничих (або офісних) потреб, так і для навчання.

Тому задача створення програмного додатку віддаленого адміністрування є актуальною.

Розробка проводилась за допомогою SDK Embarcadero та мови програмування Delphi. Вибір цього інструменту зумовлений тим, що він має величезну кількість готових компонентів та бібліотек до мережевого обміну та адміністрування операційних систем (ОС).

Проблема віддаленого адміністрування ОС є дуже актуальною, адже зараз популярним є розгалужена модель компаній, коли офіси можуть знаходитись на значній відстані один від одного, але для адміністрування інфраструктури немає необхідності наймати адміністратора безпосередньо з міста розташування офісу. Використання вже існуючих засобів адміністрування не завжди оптимальне, адже перш за все вони мають досить високу вартість для enterprise ліцензування. Також частіше за все вони потребують установки своїх серверних частин, а використання їх не завжди гарантує конфіденційність даних що передаються. Велика кількість подібних систем збирають та відправляють розробникам телеметрію використання, яка може включати в себе персональні дані, ключі доступу, налаштування тощо, навіть якщо розробник каже про зворотне. Тому є необхідність розробити власний інструмент для віддаленого адміністрування систем який повинен включати в себе наступне:

-шифрування передачі даних;

-шифрування ключів доступу;

-можливість підключення за допомогою стандартних інструментів системи, та де відсутня можливість встановлення серверних додатків;

-можливість створення необхідних скорочень та скриптів для швидкого реагування та виконання рутинних задач.

На основі аналізу сучасних цифрових бібліотек для розробки програмних засобів по створенню та обробці цифрових зображень можна зробити наступні висновки. Проведено аналіз та класифікацію сучасних комп'ютерних мереж, що дозволило виділити найпоширеніші типи мереж та принципи передачі інформації в них. Досліджено протоколи передачі інформації в комп'ютерних мережах, що дозволило обрати протоколи для проектування програмного додатку віддаленого адміністрування робочої станції. Проведено аналіз програмних систем для віддаленого адміністрування робочих станцій на основі технології клієнт-сервер, що дозволило визначити основні вимоги які ставляться перед розробниками програмного забезпечення даного класу. Проведено аналіз технології клієнт-сервер, що дозволило класифікувати відомі алгоритми передачі даних, виділити їх переваги та недоліки та обрати алгоритми для реалізації в програмному додатку. Спроектовано структуру програмної системи для віддаленого адміністрування робочих станцій на основі технології клієнт-сервер та модульного підходу, що дозволило програмно реалізувати додаток з віддаленого адміністрування робочих станцій. Реалізовано програмний додаток віддаленого адміністрування робочих станцій та проведено його тестування з програмами-аналогами.

РОЗРОБКА СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ОТОЧУЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПЛАТФОРМІ ARDUINO

Автор: студент групи КІ-126з Дереза В.Є.,
Керівник: доц. Жеребцов О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запорожжя, вул. Кияшка 16-б

Домашня метеостанція - це, як правило, електронний прилад, призначений для вимірювання атмосферних показників (температура, вологість, атмосферний тиск), а також складання прогнозу погоди на підставі цих даних. Метеоприлади, як правило, мають вбудовані в основний блок датчики вологості і температури. Завдяки цьому, прилад проводить вимірювання параметрів мікроклімату кімнати, в якій він знаходиться [1].Крім вбудованих, метеостанція може мати і зовнішні датчики, причому не один. Зв'язок таких датчиків з основним блоком підтримується або дротовим, або бездротовим способом по радіоканалу. Не важко зрозуміти, що провідні датчики мають досить обмежений радіус дії.

Точність вимірювань на сьогоднішній день у домашніх погодних станцій досить велика. Похибка може складати, наприклад, 1/10 градуса при вимірюванні температури. Прогноз погоди, пропонований домашньої метеостанцією, може виявитися більш вірним, ніж прогноз погоди, наприклад, по телебаченню. Це обумовлено тим, що домашня метеостанція використовує атмосферні показники, виміряні локально, тобто в місцевості, де ця метеостанція знаходиться.

Для реалізації обраної системи були використані наступні датчики:

DS3231 – модуль годинників в реальному часі [2].

BME280 – датчик який включає в себе датчик температури, вологості, тиску [3].

MH-Z19 – датчик вуглекислого газу [4].

Основними критеріями для обирання датчиків стали підтримка їх платформою Arduino Nano та максимально реальні показники які обробляються цими датчиками.

Arduino Nano було обрано в якості платформи розробки завдяки простій конструкції, і достатньому функціоналі відносно її ціни. Середовищем розробки програмування було обрано Arduino IDE, адже це максимально простий редактор, який дозволяю компілювати і завантажувати програмний код на будь-яку версію Arduino. Її інтерфейс достатньо простий для освоєння.

У даному проекті використовуються модульний підхід до складання принципової схеми. Це обумовлено достатньою універсальністю компонентів та платформи. Керування процесом взаємодії датчик з мікроконтролером та індикатором реалізовано за допомогою вбудованих бібліотек ІДЕ розробки.

Режим тестування показав стабільність та достовірність отримуємих даних та працездатність системи взагалі.

Це все свідчить, що за допомогою використання платформи можливо розробити та впровадити у подальшу експлуатацію прилад вимірювання

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Принципи та методи вимірювань фізичних величин [Електронний ресурс]/ Сайт Elantru. – Режим доступу: www. URL:http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/Pryncypy_metody_ta_metodyka_vymirjuvan.pdf 02.12.2019 р.

2. Модуль годинників реального часу [Електронний ресурс]/ Сайт RobotChip. – Режим доступу: www. URL: https://robotchip.ru/obzor-chasov-realnogo-vremeni-ds3231 02.12.2019 р.

3. Датчик BME280 [Електронний ресурс]/ Сайт ArduinoUA. – Режим доступу: www. URL: https://arduino.ua/prod1930-bme280-5v-i2c-datchik-temperatyri-vlajnosti-davleniya 02.12.2019 р

4. Датчик CO2 MH-Z19 [Електронний ресурс]/ Сайт ArduinoUA. – Режим доступу: www. URL: https://arduino.ua/prod1532-datchik-co2-mh-z1902.12.2019 р.

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМ ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗАМ В МЕРЕЖАХ З ТЕХНОЛОГІЄЮ VOIP

Автор: студент групи КІ-118м Добруцький Б.В.
Керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Останнім часом набуло розвитку так звана IP-телефонія, тобто телефонний зв'язок між абонентами з використанням пакетної комутації, пакетів, переданих по IP-мереж, зокрема Інтернет.

Для користувача вартість такого зв'язку для міжнародних і міжміських з'єднань на один-два порядки менше, ніж вартість послуг, що представляються операторами міжміського і міжнародного зв'язку. Така різниця пояснюється різким зниженням надмірності як каналів зв'язку, розрахованих на трафік в час найбільшого навантаження, так і надмірності в обсязі переданої інформації. За прогнозами, за рахунок дешевизни очікується, що через 10-15 років IP-телефонія займе до 50% обсягу всього ринку міжнародного і міжміського зв'язку. В даний час зростання стримується в основному за рахунок якості зв'язку

Вже досить довго через невідповідності в функціонуванні браузерів, нестабільності сотових та інтернет мереж, недороблених технічно мобільних операційних систем існують наступніа недоліки:

– затримка за часом між моментами передачі і прийому повідомлень (аналогічно супутниковому зв'язку);
– завмирання" зв'язку за рахунок зникнення частини пакетів;
– ехо;
– брязкіт сигналу або “джиттер”.

Оскільки темою дослідження були питання забезпечення протидії загрозам в мережах з технологією VoIP, доречно було б звернутись безпосередньо до методів організації більш безпечного середовища IP-телефонії.

Для цього використовуються наступні методи:
1) вибір правильної топології;
2) фізична безпека;
3) контроль доступу;
4) VLAN;
5) шифрування;
6) міжмережевий екран;
7) аутентифікація та інші.

Нові технології, такі як бездротові мережі і передача голосу по протоколу Інтернет (VoIP), розширюють область впливу і масштаб Інтернету. Забезпечення існування безпечного середовища та протидії загрозам в мережах з технологією VoIP наразі є актуальною та нагальною проблемою нашого інформаційного середовища. Проте головним завданням є не лише створення безпечного середовища, а й забезпечення високої якості обслуговування IP-телефонії, що дозволить користувачам активно використовувати цю технологію, і залишатись у безпеці.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Почему возникают проблемы с качеством IP-телефонии [Електронний ресурс]/ – Режим доступу: www. URL: https://blog.ringostat.com/ru/pochemu-voznikayut-problemy-s-kachestvom-ip-telefonii/
2. IP-телефония: угрозы, атаки и способы их отражения [Електронний ресурс]/ – Режим доступу: www. URL: http://computerlib.narod.ru/html/iptel.htm

МОНІТОРИНГ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗПОДІЛЕНИХ МЕРЕЖ

Автор: студент групи КІ-117м Захарчук І.А.
Керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.
ЗІЄІТ, Україна м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

Метою досліджень є вирішення актуальної задачі моніторингу навколишнього середовища на базі безпровідних розподілених мереж. Методологічною основою досліджень є теорія інформації, прикладна теорія цифрових автоматів, теорія алгоритмів, теорія цифрового опрацювання сигналів. Розроблено систему моніторингу навколишнього середовища в якій завдяки використанню різних технологій передачі даних досягнуто ряд переваг перед існуючими системами з позиції енергоспоживання та вартості обладнання. Розроблена система дозволяє проводити моніторинг стану земель населених пунктів, територій, зайнятих нафтогазодобувними об'єктами, очисними спорудами, складами паливно-мастильних матеріалів, добрив, стоянками автотранспорту, захороненням токсичних промислових відходів і радіоактивних матеріалів, а також іншими промисловими об'єктами. Новітні технології бездротового зв'язку і прогрес у області виробництва мікросхем дозволили перейти до практичної розробки і впровадження нового класу розподілених комунікаційних систем - сенсорних мереж, за допомогою яких і вдалось створити і систему екологічного моніторингу. Подальші дослідження дадуть можливість удосконалення роботи приймально-передавальної апаратури в умовах інтенсивних промислових завад.

На сьогодні моніторинг навколишнього середовища відіграє дуже важливу роль у сучасному захисті довкілля. Суцільна індустріалізація, значне підвищення кількості населення, підвищення кількості автомобілів та інше зумовлює значне підвищення забруднення навколишнього середовища. Це в свою чергу призводить до погіршення якості життя, розповсюдження хронічних захворювань, тощо. Своєчасний аналіз та виявлення небезпек є важливим завданням сучасності. В цьому нам можуть допомогти розподілені мережі.

Бездротові сенсорні мережі (БСМ) або Wireless Sensor Networks (WSN) – розподілені мережі, що складаються з маленьких сенсорних вузлів, з інтегрованими функціями моніторингу навколишнього середовища, обробки і передачі даних. Сенсорні мережі спеціального призначення характеризуються: обмеженістю ресурсів вузлів мережі (по продуктивності процесора, пам`яті, потужності передавача, енергії батареї), обмеженою дальністю та пропускною спроможністю каналів радіозв’язку між вузлами концентрацією трафіка біля шлюза та ін. При цьому мережа повинна працювати в особливих умовах враховуючи можливість застосування деструктивних чинників. Це призводить до істотного уповільнення доставки даних і зниження продуктивності, зменшення часу функціонування БСМ тощо.

Для розробки мережі було використано мікроконтролери NodeMCUз підтримкою бездротових з’єднань та можливістю підключення різноманітних датчиків. Вибір саме NodeMCUзумовлений низькою собівартістю, вже вбудованим модулем бездротової мережі та можливістю створення MESHмережі. Крім того контролер дозволяє оброблювати, аналізувати та стискати дані, що значно знижує навантаження на мережу та підвищує відмовостійкість системи в цілому. Висока енергоефективність дозволяє використовувати контролери з акумуляторними батареями або альтернативними джерелами живлення такими як сонячні батареї.

Створений прототип системи дозволяє робити заміри рівня СО в повітрі, температури, вологи. Ці данні можуть бути передані на сервер обробки, або аналізуватись безпосередньо в контролері. Система розроблена модульною та дозволяє легке підключення інших датчиків за необхідності таких як датчики виміру шуму, різноманітні детектори газів, тощо. Подібні системи потрібно впроваджувати на підприємствах металургії, хімзаводах, шахтах та відкритих кар’єрах для моніторингу та своєчасного виявлення змін стану навколишнього середовища.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ VPN В СУЧАСНИХ КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖАХ

Автор: студент групи КІ-218м Зиненко Є.О.
Керівник: проф. Сабанов С.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запорожжя, вул. Кияшка 16-б

Технологія VPN отримала надзвичайно широке поширення, тому що відповідає основним критеріям збереження інформації: цілісності, конфіденційності та авторизованому доступу. VPN відмінно масштабується, отже, не створює проблем росту мережі організації. Однак, при проектуванні мережі корпорації з використанням цієї технології часто забувають про деякі негативні особливості VPN [1].

Наприклад, одним з головних недоліків технології можна вважати падіння продуктивності мережі, викликане криптографічною обробкою трафіку. При цьому виникають затримки трьох типів [2]:

– тимчасові втрати при встановленні захищеного з'єднання;

– затримки, пов'язані з шифруванням/дешифруванням і перевіркою цілісності даних;

– затримки через додавання нових заголовків до пакетів.

Падіння продуктивності мережі при цьому становить шість і більше відсотків, що може бути критичним для передачі мультимедіа-потоків.

Крім того, в розвитку VPN можна виділити два ключових напрямки, які необхідно враховувати при плануванні мережі: це IPsec VPN і SSL VPN.

IPSec працює на мережевому рівні, забезпечуючи прозорість захисту даних для мережевих додатків [3]. SSL – протокол рівня додатків, IPSec однаково обробляє пакети протоколів більш високого рівня, не звертаючи уваги на їх зміст. А для роботи SSL потрібен транспортний протокол (наприклад, TCP). Тобто надійність IPSec підвищується через недоступність інформації про порт з'єднання [4].

IPSec підтримує три види з'єднань: Gateway-to-Gateway, Gateway-to-Host і Host-to-Host. SSL підтримує лише з'єднання Host-to-Host або клієнт-серверне з'єднання.

IPSec підтримує цифровий підпис і використання Secret Key Algorithm, в той час як SSL – тільки цифровий підпис. Однак, методи, використані в SSL, ідеально підходять для встановлення захищеного з'єднання між сервером і клієнтом.

Серед недоліків IPSec слід зазначити великий обсяг додаткової інформації, що додається до вихідного пакету. У разі SSL цей розмір значно менше.

Таким чином, при проектуванні корпоративної мережі, важливо враховувати, що, незважаючи на очевидні переваги, технологія VPN при невдалому підході може створити ряд проблем в процесі подальшої експлуатації мережі.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

5. VPN – плюси і мінуси. [Електронний ресурс] / Сайт Information Security. – Режим доступу: www. URL: http://lib.itsec.ru/articles2/Oborandteh/vpn-plyusy-i-minusy – 11.11.2019 р.

6. VPN (Virtual Private Network) [Електронний ресурс] / Сайт Стільниковий зв'язок. – Режим доступу: www. URL: http://celnet.ru/vpn.php – 11.11.2019 р.

7. IPSec – протокол захисту мережевого трафіка на ip-рівні [Електронний ресурс] / Сайт IXBT. – Режим доступу: www. URL: https://www.ixbt.com/comm/ipsecure.shtml- 17.11.2019 р.

8. SSL VPN – технологія роботи і перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Сайт Information Security. – Режим доступу : www. URL: http://lib.itsec.ru/articles2/Oborandteh/ssl-vpn-tehnologiya-raboti-i-perspektivi-razvitiya - 17.11.2019

РОЗРОБКА БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ ГОДИНИКІВ НА ПЛАТФОРМІ ARDUINO

Автор: студент групи КІ–126з Зінчук Р.А.
Керівник: доц. Жеребцов О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Час грає найважливішу роль в нашому житті, і практично кожна людина в сучасному суспільстві користується приладами для визначення поточного часу доби - годинами. Годинники випускаються в різних варіантах виконання: наручні, підлогові, настінні і ін., І працюють на основі різних принципів, підрозділяючись на механічні, електронні, кварцові годинники тощо. Настільний годинник хоч і використовуються в повсякденному житті трохи рідше, ніж наручні, але відрізняються широким розмаїттям форм корпусу, функціональних особливостей і способів відображення часу, і до того ж є важливим елементом декору будь-якого інтер'єру. Серед них особливе місце займають годинник, в яких для відображення часу використовуються газорозрядні індикатори (ГРІ).

Газорозрядний індикатор (він же «Nixie tube») - іонний прилад для відображення інформації, що використовує тліючий розряд. Знаковий ГРІ складається з трубки, заповненої інертним газом (частіше - неоном), всередині якої на різній висоті знаходяться тонкі металеві катоди в формі знаків, які необхідно відобразити, і загальний анод. При подачі високої напруги порядку 180 вольт, навколо катода виникає світіння - тліючий розряд.

Проблематика та актуальність створення даного проекту полягає в тому, що аналоги мають велику коштовність, довгий процес створення і реалізації. Робота є прикладом створення електронних засобів у домашніх умовах, корисним індикаційним макетом для різних сфер застосування. Тому створення годинника на ГРІ є вигідним і довгостроковим вкладенням коштів.

Під час написання другого розділу були проаналізовані існуючі мікроконтролери. Було обрано необхідні комплектуючі компоненти для реалізації проекту. Також обрано необхідне середовище для програмної розробки.

В результаті для створення апаратного комплексу використовувались такі компоненти як:

1. Інженерна платформа Arduino Nano.
2. Модуль годинників в режимі реального часу DS3231.
3. Датчик температури та вологості DHT22
4. Використання газорязрядних ламп

Обраним середовищем розробки є Arduno IDE.

Була розроблена принципова схема, змодельована та реалізована друкована плата, написано та завантажено базове програмне забезпечення пристрою до мікроконтролеру. Розроблена система протестована, дефектів не виявлено, повний необхідний функціонал присутній.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІДДАЛЕНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖ

Автор: студент групи КІ-118м Карпенко В.А.
Керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Адміністрування – це комплекс послуг з обслуговування операційної системи і загальносистемного програмного забезпечення, спрямований на забезпечення його стабільної і безпечної роботи, а також на виконання поточних завдань з управління операційною системою і загальносистемним програмним забезпеченням. Адміністратор мережі займається плануванням, установкою, налаштуванням та обслуговуванням корпоративної мережі, забезпечення її надійної, безперебійної, високопродуктивної і безпечної роботи. Системне адміністрування направлене на надання комплексу робіт до якого входить: забезпечення штатної роботи апаратної частини, мережі та програмного забезпечення, а також забезпечення інформаційної безпеки в організації.

Віддалене адміністрування – це сучасний спосіб управління комп'ютерними системами, який дозволяє відмовитися від необхідності присутності системного адміністратора в офісі.

Завдання віддаленого адміністрування:

- інструктаж по використанню програмного забезпечення;
- оновлення, налаштування або заміна програмного забезпечення;
- допомога з налаштуваннями поштових програм, редакторів, програм сімейства 1С-підприємства, клієнт-банків та ін.;
- усунення збоїв програмного забезпечення або операційної системи;
- антивірусне сканування системи;
- діагностика та можливе усунення збоїв у роботі комп'ютера.

«Хмара» в мережі – це оптимальне рішення для зберігання великого обсягу інформації з можливістю постійного доступу, але без необхідності носити з собою фізичні носії для зберігання і передачі інформації. Людина може легко скористатися файлами в будь-який момент при наявності інтернету. Це і надає користувачам великі можливості для роботи:

- економить місце на жорстких дисках ПК;
- доступ до файлів можуть мати кілька людей на різних пристроях з будь-якої точки світу;
- користувач може самостійно вживати заходи щодо захисту і переналаштуванню доступу до файлів.

На сьогоднішній час «хмарні технології» набули значного розвитку. Найвідомішими і поширеними файловими хостинговими системами є: Dropbox, OneDrive, Google Drive, AWS (Amazon Web Services) та ін. Більшість з них базується на програмному забезпеченні Software On Demand і Utility-комп'ютинг. Зберігання даних в хмарі дозволяє IT-відділам принципово переглянути три аспекти своєї діяльності.

Використовуючи «хмарні технології» при організації корпоративної мережі не потрібно купувати устаткування, виділяти ресурси та ін. Можна також наголосити на швидке та адаптивне налаштування ресурсів мережі, гнучку продуктивність та захищеність даних. Дані, які використовуються не так часто, можна автоматично переміщати на більш економічні рівні за правилами, які легко контролювати. Це дозволяє забезпечити економію при великих обсягах.

У роботі розглянута особливість адміністрування «хмарним» сервером. Були досліджені та проаналізовані: архітектура «хмарного» сервера, ключові компоненти, технології розгортання, стандарти та протоколи налаштування безпеки та груп розробників, адміністраторів чи модераторів.

Автором виявлено основні особливості роботи з віддаленими серверами та описана проблематика їхнього налаштування. Створено простий додаток на базі Amazon Web Server з використанням різних мов програмування для підтвердження працездатності концепції. Для реалізації проекту було використано: AWS, CloudWatch, Python.

РОЗРОБКА І РЕАЛІЗАЦІЯ АЛГОРИТМІВ ВЕКТОРИЗАЦІЇ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В СФЕРІ ДИЗАЙНУ ТА ПОЛІГРАФІЇ

Автор: студент групи КІ-118м Ластовецький Д.О.
Керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

На сьогоднішній день векторна графіка відіграє велику роль. Її технології широко використовують як для друкарського дизайну, так і у веб-дизайні, рекламних агентствах, редакціях, видавництвах, в комп'ютерній анімації. Упевнено можна казати, що більшість дизайнерів успішно використовують векторну графіку. Векторні зображення використовують для створення графічних об'єктів, для яких має значення збереження чітких та ясних контурів (креслення, схеми, логотипи, мапи, діаграми тощо) навіть при зміні розмірів. На відміну від растрової графіки для побудови векторного зображення використовують примітивні геометричні об'єкти (лінії, кола, криві, багатокутники). У файлі зображення зберігають відомості про типи графічних об'єктів, числові значення їхніх властивостей, необхідні для їх відтворення, а також дані про товщину і колір контурів об'єктів та колір і тип заповнення їхніх внутрішніх областей.

Векторизація зображень є основоположним компонентом робочого процесу в графічному дизайні, техніці та комп'ютерної анімації.

Наразі розповсюджені такі підходи до векторизації зображень: a) локальний підхід до векторизації переходів, запропонований Норіс з колегами в 2013 році, який може привести до неправильних або неточних з'єднань; b) метод Фавро з колегами (2016) може видавати результат, який суттєво відхиляється від реєстрового оригіналу; c) новий метод, запропонований Бессмельцевим і Соломоном, що перевершує колишні розробки по векторизації, оскільки заснований на сучасних математичних алгоритмах обробки оснащених полів, а алгоритм, закладений в основу даного методу, спеціально адаптований для усунення неоднозначності на стиках ліній без втрати якості. Новий інструмент значно полегшить життя дизайнерів та ілюстраторів, оскільки, навіть за приблизною оцінкою, він дозволяє заощадити від 20 до 30 хвилин на кожному зображенні при роботі з автоматизованими інструментами.

Окрім наведених підходів, також розроблено велику кількість різноманітних алгоритмів перекладу графічних зображень у векторну форму. Так, одним з класичних методів векторизації є розпізнавання на основі еталонних зображень. Однак цей підхід, який виправдовує себе в задачах розпізнавання друкованих і рукописних текстів, є малоприйнятним в інших областях, зокрема до використання векторизації в ілюстративній графіці, через неможливість створення еталонів стосовно до даної задачі.

В даний час не існує методу, який дозволяє повністю автоматизувати переведення у векторну форму інформації, представленої в графічному вигляді. Багато в чому це пов'язано з тим, що алгоритмічно не вирішена задача однозначного трактування графічних зображень. Однак є безліч областей, в яких існує необхідність у подібних перетвореннях. В першу чергу, це геоінформаційні системи (ГІС), де для створення закінчених продуктів необхідне перетворення традиційних джерел картографічної інформації – паперових носіїв – в електронну форму. Серед інших сфер застосування алгоритмів векторизації можна назвати системи автоматизованого проектування (САПР), дизайн, поліграфію та ін.

Завдання, які існують в області дизайну та поліграфії, найменше формалізовані і визначені. У більшості випадків, в подібних завданнях растрові зображення мають менші розміри, ніж в ГІС і САПР, зазвичай мається на увазі, що символьно-текстова частина зображення не потребує розпізнавання, тому що легко може бути додана вручну (так само необхідно відзначити той факт, що для розпізнавання текстів розроблений цілий клас алгоритмів, які досить сильно відрізняються від алгоритмів векторизації). З іншого боку, в задачах цього типу вихідні растрові зображення мають досить велику кількість кольорів, що зазвичай перевищує межу, за якої відомі алгоритми дають хороші результати, тому додатково виникає проблема якісних алгоритмів попередньої обробки растра – зменшення числа кольорів і фільтрації від дрібних перешкод.

ДОСЛІДЖЕННЯ АЛГОРИТМІВ РОСПОДІЛЕННЯ РЕСУРСІВ ПРИ ПЛАНУВАННІ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ

Автор: студент групи КІ–118м Макаренко Є.О.
Керівник: доц. Жеребцов О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Розвиток методів запису і зберігання даних привело до бурхливого зростання обсягів інформації, що збирається і аналізується. Обсяги даних настільки значні, що людині просто не під силу проаналізувати їх самостійно. Для того, щоб провести автоматичний аналіз даних, використовується інтелектуальний аналіз даних.

Інтелектуальний аналіз даних представляє собою процес виявлення в "сирих" даних раніше невідомих нетривіальних практично корисних і доступних інтерпретації знань, необхідних для прийняття рішень в різних сферах людської діяльності.

Інформація, знайдена в процесі застосування методів інтелектуального аналізу даних, повинна бути нетривіальною і раніше невідомою. Знання повинні описувати нові зв'язки між властивостями, передбачати значення одних ознак на основі інших. Знайдені знання повинні бути застосовні і на нових даних з деякою мірою вірогідності. Корисність полягає в тому, що ці знання можуть приносити певну вигоду при їх застосуванні. Знання повинні бути в зрозумілій для користувача не математика вигляді.

Завдання, які вирішуються методами інтелектуального аналізу даних є:
- Класифікація.
- Регресія.
- Кластерізація.
- Асоціація.
- Послідовні шаблони.
- Аналіз відхилень.

Алгоритми, що використовуються в інтелектуальному аналізі даних, вимагають великої кількості обчислень. Раніше це було стримуючим фактором широкого практичного застосування інтелектуального аналізу даних, проте сьогоднішнє зростання продуктивності сучасних процесорів зняв гостроту цієї проблеми. Тепер за прийнятний час можна провести якісний аналіз сотень тисяч і мільйонів записів. Були досліджені наступні алгоритми інтелектуального аналізу даних:
- Спрощений алгоритм Байеса.
- Дерева рішень.
- Алгоритм лінійної регресії.
- Алгоритм аналізу часових рядів.
- Алгоритм кластерізації.
- Алгоритми нейронних мереж і логістичної регресії.

Навчальний процес у закладах вищої освіти – це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на певному освітньому або кваліфікаційному рівні відповідно до державних стандартів освіти. Для планування навчального процесу була створена відповідна імітаційна модель (ER-модель). Дана ER-модель є підґрунтям для розміщення та розподілення даних значних обсягів, зібраних з інформаційних ресурсів.

Розроблений на базі комбінованих алгоритмів програмний продукт розподіляє зібрану інформацію з планування та ведення учбового процесу до власної бази даних. Використання вищенаведених алгоритмів інтелектуального аналізу даних при автоматизованому зборі інформації інтернет ресурсів показав значне спрощення роботи та зменшення затрат часу. Результати роботи свідчать про доцільність використання даного програмного продукту у якості помічника зі збору та класифікації значних обсягів інформації з електронних джерел закладів освіти для планування учбового процесу.

РОЗРОБКА ЗАХИЩЕНОГО WEB-ЧАТУ

Автор: студент групи КІ-118м Мотчаний С.С.
Керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.
ЗІЄІТ, Україна м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська 108

На даний час криптостійкість алгоритму шифрування відіграє важливу роль. Адже все частіше з'являється необхідність безпечно передавати дані. Але в умовах великої різноманітності шифрів важко виявити найбільш надійний. Майже всі сучасні алгоритми шифрування базуються на принципі Керкгоффса, який полягає в тому, що секретність шифру забезпечується таємністю ключа, а не секретністю самого алгоритму шифрування. Стійкість криптосистеми залежить від довжини ключа, складності алгоритмів перетворення, від обсягу ключового простору, методу реалізації (наприклад, при програмній реалізації потрібно обов'язково захищатися від руйнівних програмних впливів).

Тому криптоалгоритми повинні відповідати високим вимогам надійності і криптостійкості. Одним з таких алгоритмів є алгоритм Advanced Encryption Standard (AES).

AES - симетричний алгоритм блочного шифрування, прийнятий урядом США як стандарт в результаті конкурсу, проведеного між технологічними інститутами. Він замінив застарілий Data Encryption Standard, який більше не відповідав вимогам мережевої безпеки, що ускладнилися в XXI столітті. AES має фіксований розмір блоку в 128 біт і розміри ключів в 128, 192 і 256 біт. Алгоритм AES був схвалений Агентством національної безпеки США як придатний для шифрування особливо секретної інформації. Однак, уряд постановив, що AES повинен періодично піддаватися перевіркам і поліпшенням, щоб надійно зберігати зашифровані дані. Інформація, визначена як секретна, повинна бути захищена за допомогою AES з довжиною ключів 128, 192 і 256 біт. Суть AES в тому, що будь-яка «лобова атака» на захищені дані - тобто підбір всіх можливих паролів - в перспективі дуже сильно розтягується. Якщо уявити, що зломщик має в своєму розпорядженні величезними ресурсами, тобто цілою колекцією суперкомп'ютерів, то доступ до зашифрованих даних він міг би отримати через десятки років. Якщо ж в його розпорядженні нічого цього немає, то злом AES займе астрономічно довгий час.

Відомо, що користувачі під час роботи хочуть забезпечити захист листування від стороннього втручання (перегляду, підроблення та ін.).Розроблений чат забезпечує з одного боку захищеність даних, з іншого боку - відоме місце зберігання даних. Інтерфейсна частина чату реалізована як WEB-додаток з метою уніфікації роботи з ним на різних пристроях.

У розробленому чаті всі повідомлення шифруються перед відправкою алгоритмом шифрування AES, а для пароля формується хеш MD5.

Алгоритм MD5 є алгоритмом обчислення "хеш-функції" для різних цілей - шифрування паролів, перевірка цілісності файлів та ін. На вхід подається потік даних довільної довжини, а на виході отримуємо хеш довжиною 128біт. Потужність цього алгоритму полягає в тому, що практично дуже складно, майже неможливо, знайти два рядки, що дають однаковий хеш. Однак, при певних умовах, можливо отримання початкового тексту. Але цей метод заснований на певному виборі початкових значень, тому не представляє практичної цінності. Також MD5 алгоритм використовується в додатках криптографії та електронно-цифрових підписів для генерації ключа шифрування. При розробці даного алгоритму бралося до уваги швидкість роботи на сучасних 32-розрядних системах, а також вимога мінімізації використовуваної пам'яті. У порівнянні з MD4, MD5 повільніший, ніж MD4, але в той же час і більш стійким, в силу особливостей побудови.

Розроблений алгоритм роботи чату забезпечує надійну передачу повідомлень і має простий інтерфейс.

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ MS POWER BI І MS EXCEL В КОМП'ЮТЕРНІЙ АНАЛІТИЦІ

Автор: студент групи КІ-118м Обухов О.Р.
Керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Ривок, що був зроблений у кінці 20-го століття у комп'ютерних технологіях аналізу даних достиг своєї фінальної відмітки.

Описані у підручниках та книгах спеціалізовані статистичні та аналітичні методи втілилися у комп'ютерні технології, що було блискучим та значним успіхом[1].

У сучасному світі аналітика дозволяє розрахувати перспективи розвитку будь якої сфери діяльності, вона дає можливість навіть передбачити прибуток та витрати у будь якому проекту, малому та великому. Аналітика потрібна для створення реальних моделей і вироблення правильних рішень в ситуаціях, описуваних великим набором даних. Аналітикою ми називаємо всебічне використання баз даних, статистичний і кількісний аналіз, пояснювальні і прогнозні моделі, а також доказовий менеджмент, застосовувані для підтримки рішень і збільшення цінності для споживачів[2].

Без проведеної аналітики може з'явитися купа прихованих «підводних каменів», які можуть завдати неприємностей будь якому керівнику. Наприклад, може бути таке, що у зв'язку з зростанням цін, власнику підприємства слід збільшити й ціни на свою продукцію, тому що виробництво товару не буде окупати себе, та підприємець понесе збитки. Цей момент та багато інших й вирішуються завдяки комп'ютерній аналітиці.

На сьогоднішній день існує багато комп'ютерних програм завдяки яким й проводиться аналітика. У магістерський дипломній роботі я розгляну такі популярні аналітичні програми як:

1) Microsoft Excel;
2) Microsoft Power BI.

Перша програма дозволяє користувачеві заносити дані у файл, формувати з них зведені таблиці, графіки, робити фільтрацію даних. Також існує можливість працювати з файлом як з базою даних, а саме доповнювати та зберігати нові дані у вже створеному файлі. Це може робитися автоматично.

Завдяки другій програмі користувач зможе краще та більш зручно візуалізувати дані які були отримані, інструментів для візуалізації тут дуже багато, тут є діаграми, графіки, карти, бульбашки, та багато іншого. Створений лист з даними називають дашбордом. Ця середа аналізу дозволить користувачеві навіть зробити веб публікацію дашборду, в результаті чого ви зможете відкрити його навіть у смартфоні.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Компьютерная аналитика на новом этапе [Електронний ресурс]/ – Режим доступу: www. URL: https://www.itweek.ru/idea/article/detail.php?ID=192500

2. Актуальность данных и аналитических исследований. Что такое аналитика? Виды анализа [Електронний ресурс]/ – Режим доступу: www. URL: https://analytics.infozone.pro/aktualnost-dannyh-i-analiticheskih-issledovanij-chto-takoe-analitika-vidy-analiza/

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ АНАЛІЗУ ДАНИХ

Автор: студент групи КІ-118м Петров М.М.
Керівник: проф. Сабанов С.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

У напрямку бізнес-аналітики і візуалізації даних джерелом інформації є персональні відомості про результати аналізів, відомості з управлінських систем, тощо. При наявності великого масиву записів для коректного і своєчасного прийняття рішень необхідний ретельний відбір даних, аналіз та представлення у вигляді звітів і прогнозних моделей [1]. Автоматизація аналізу вимагає систем, які дозволяють працювати з різнорідними даними в рамках єдиного підходу. При цьому важливо враховувати специфіку роботи з масивами даних на сучасному етапі:

– дані мають необмежений обсяг;

– дані є різнорідними (кількісними, якісними, текстовими);

– результати повинні бути конкретні та зрозумілі;

– інструменти для обробки сирих даних повинні бути прості у використанні.

Для вирішення поставленого завдання системи бізнес-аналітики можна розділити на дві групи:

1) аналітика, спрямована на забезпечення процесу;

2) управлінська аналітика для управління самою системою управління.

Системи інтелектуального аналізу даних вже застосовуються не як експериментальні розробки, а як масовий продукт для бізнес-додатків та як інструменти для проведення унікальних досліджень (генетика, хімія, медицина тощо) [2]. Лідери ІАД пов'язують майбутнє цих систем з використанням їх як інтелектуальних додатків, вбудованих у корпоративні сховища даних. Незважаючи на достатню кількість методів ІАД, пріоритет поступово зміщується у бік логічних алгоритмів пошуку в даних причинно-наслідкових правил. За їх допомогою розв’язуються задачі прогнозування, класифікації, розпізнавання образів, сегментації БД, здобування з даних “схованих” знань, інтерпретації даних, установлення асоціацій в БД тощо. Результати таких алгоритмів ефективні й легко інтерпретуються.

Найбільш ефективним сучасним засобом для вирішення проблеми зручного представлення отриманих в результаті роботи ІАД даних є системи класу Business Intelligence (BI). Основним завданням даних систем є оперування великою кількістю даних для їх перетворення і побудови візуальних форм сприйняття.

Однією з найзручніших форм кінцевого представлення результатів є інтерактивні інформаційні панелі (дашборди), які містять в собі елементи візуалізації даних, ключові показники, табличні уявлення і коротку текстову інформацію.Даний спосіб представлення даних дозволяє сконцентрувати всю необхідну аналітику в найбільш оптимальній для сприйняття формі.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Система бизнес-анализа.[Електронний ресурс]/ – Режим доступу: www. URL:https://fbconsult.ru/sistema-biznes-analiza

2. Анализ бизнес-информации – основные принципы.[Електронний ресурс]/ – Режим доступу: www. URL:https://basegroup.ru/community/articles/analysisbusinessdata

АНАЛІЗ ЗАХИСТУ ДАНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ВЕБ-ПРОЕКТІВ, СТВОРЕНИХ ЗАСОБАМИ ФРЕЙМОРКІВ

Автор: студент групи КІ-118М Сапунов М.В.
Керівник: доц. Жеребцов О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Для безлічі виробничих і торгових компаній в умовах сучасної реальності саме інтернет-магазин займає ключову позицію в списку приносять дохід структурних одиниць. Безпека веб-ресурсу, діяльність якого має безпосереднє відношення до фінансів, є важливою і однією з першочергових задач. На сьогоднішній день приділяється вкрай мало уваги безпеки при створенні офіційних сайтів підприємств, веб-каталогів, а також інтернет-магазинів.

Безперебійна робота онлайн-магазину значно підвищує шанси на успішне просування товарів і послуг, подальшу їх реалізацію і отримання прибутку. Завдання аналізу захисту комерційних Інтернет-ресурсів на різних етапах їх життєвого циклу, основними з яких є етапи проектування і експлуатації, все частіше стає об'єктом обговорення на спеціалізованих конференціях, присвячених забезпеченню інформаційної безпеки.

Основним джерелом загрози для сайту є його власний код, написаний недбало, з помилками, без урахування строгих правил безпеки, а також використання застарілих, або викачаних з піратських сайтів модулів, розширень і плагінів. Інша серйозна проблема - неправильне адміністрування. Надаючи користувачам надмірно широкі права, дозволяючи їм завантажувати на сайт файли без належної перевірки, адміністратор фактично відкриває ворота для всіляких Шелл, троянів, бекдор та іншого шкідливого ПЗ. Третє джерело небезпеки - погані паролі. Нарешті, ще одна, не пов'язана безпосередньо зі створенням і роботою сайту загроза - вміст як таке. Рушійною силою багатьох, в першу чергу DDoS-атак є помста. Від них не рятує найідеальніший код і надійне адміністрування - атака цілком і повністю йде ззовні. Зробити сайт стовідсотково стійким до будь-яких атак нереально. Можна лише ускладнити злочинцям досягнення їхніх цілей. Зрештою, атака на сайт вимагає часу і грошей, і якщо передбачувана вигода або збиток противника виявиться менше витрат на спробу злому - хакер переключиться на більш привабливу мету.

Основною метою роботи є підвищення ефективності захисту інтернет-магазину на етапах проектування і експлуатації, оцінки рівня захищеності і методики аналізу захищеності комп'ютерних мереж.

Основні завдання дослідження:

- Огляд видів кібер загроз і моделей захисту інтернет-магазинів.
- Оцінка моделей захисту веб-ресурсів, виявлення їх слабких і сильних сторін.
- Визначення вразливостей і загроз безпеки в існуючих моделях захисту онлайн-магазинів
- Розробка веб-проекту та проведення кібер атак на сайт
- Вияв та мінімізація загроз безпеки інтернет-магазинів і ризику їх здійснення.

Одним з головних переваг у використанні фреймворків є те, що фреймворк визначає уніфіковану структуру для побудованих на його базі додатків. Тому додатки на фреймворками значно простіше супроводжувати і допрацьовувати, так як стандартизована структура організації компонентів зрозуміла всім розробникам на цій платформі і не потрібно довго розбиратися в архітектурі, щоб зрозуміти принцип роботи програми або знайти місце реалізації того чи іншого функціоналу.

РОЗРОБКА ВЕБ-API НА БАЗІ ТЕХНОЛОГІЇ REST ДЛЯ СУЧАСНИХ ФРЕЙМВОРКІВ

Автор: студент групи КІ-118м Стеценко В.В.
Керівник: проф. Сабанов С.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка 16-б

Основним механізмом, що забезпечує побудову і роботу веб-додатків є абстракція веб-служби (Web Services), що дозволяє окремим компонентам веб-додатків абстрагуватися від розподіленої архітектури програмного забезпечення і вільно взаємодіяти між собою. За допомогою глобального поширення веб-додатків, Web Services отримують статус «наріжного каменю» всієї IT-індустрії в цілому. Саме розвиток веб-сервісів в найближчі кілька років визначить вигляд програмного забезпечення.

Базовою платформою для розробки web-додатків в останній час стали фреймворки, що забезпечують основну структуру програми. Використання фреймворків, дозволяє економити велику кількість часу, зменшити навантаження на процес розробки, позбавляючи від проблеми повторюваного коду, і швидко створювати додатки. Взаємодію фреймворку з зовнішніми програмами стандартно організують за допомогою прикладних програмних інтерфейсів (API).

В контексті веб-розробки API, як правило, визначається набором повідомлень запиту HTTP, також визначається структура повідомлень-відповідей, зазвичай в розширенні мови розмітки XML або в форматі об'єктного запису JavaScript (JSON). У той час як прикладний програмний інтерфейс в Web історично був практично синонімом для веб-служби, останнім часом тенденція змінилася на відхід від Simple Object Access Protocol (SOAP) на основі веб-сервісів і сервіс-орієнтованої архітектури (SOA) на більш прямі передачі репрезентативного стану (REST) стилів веб-ресурсів і ресурсів-орієнтованої архітектури (ROA). Частина цієї тенденції пов'язана з рухом Семантичного веб-ресурсу до RDF. Сучасні гібридні прикладні програмні інтерфейси в Web тепер дозволяють комбінувати кілька різних програм в нові додатки.

REST-сервіси краще масштабуються і, отже, краще справляються з великими обсягами обслуговування. Тоді як SOAP-сервіси потребують значних програмно-апаратних витрат, REST-сервіси просто є HTTP-запитами, а значить, легко контролюються штатними засобами вирівнювання навантаження звичайних пристроїв управління трафіком. Моніторинг використання REST-сервісів теж значно простіше і часто менш дорогий, оскільки моніторинг на базі URI вже став стандартною технологією.

ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXI науково-практичної
студентської конференції ЗІЕІТ

Наукове видання

Рекомендовано до видання
рішенням Вченої ради ЗІЕІТ
#5 від 27.12.19

©ЗІЕІТ, 2019